

INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN
Koninklijk Instituut

Opgericht bij wet van 22 juli 1953

—
Arenbergstraat 13
1000 Brussel

Jaarverslag 2008

Overeenkomstig artikel 26 van de wet van 22 juli 1953,
gecoördineerd op 30 april 2007,
heeft de Raad de eer u verslag uit te brengen
over zijn activiteiten gedurende het jaar 2008.

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Koninklijk Instituut
Arenbergstraat 13 • 1000 Brussel
tel.: 02 512 51 36 • fax: 02 512 78 86
e-mail: info@ibr-ire.be
www.accountancy.be

Un exemplaire français du présent rapport
peut être obtenu sur simple demande.

D/2008/0817/211

INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN

Koninklijk Instituut
(opgericht bij wet van 22 juli 1953)

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

(Wet van 22 juli 1953, art. 21)

<i>Voorzitter</i>	Pierre P. BERGER (2007-2010)
<i>Ondervoorzitter</i>	Michel DE WOLF (2007-2010)
<i>Leden van de Nederlandse taalrol</i>	Lieven ACKE (2007-2010) Luc DE PUYSELEYR (2007-2010) <i>Secretaris</i> Philip MAEYAERT (2007-2010) Inge SAEYS (2007-2010) Dirk SMETS (2007-2010) Daniel VAN CUTSEM (2007-2010)
<i>Leden van de Franse taalrol</i>	Thierry DUPONT (28 november 2008-2011) Félix FANK (2007-2010) Hugues FRONVILLE (2007-26 september 2008) Daniel KROES (2007-2010) Eric MATHAY (2007-2010) <i>Secretaris-Penningmeester</i> Raynald VERMOESEN (2007-2010) Vincent ETIENNE (2007-2010)

UITVOEREND COMITE

De Raad heeft het dagelijks bestuur toevertrouwd aan een Uitvoerend Comité, samengesteld uit de Voorzitter Pierre P. BERGER, de Onder-voorzitter Michel DE WOLF, de heer Raynald VERMOESEN, de heer Hugues FRONVILLE (tot juni 2008) en de heer Dirk SMETS (vanaf juli 2008).

COMMISSARISSEN

Mevrouw Joëlle BACQ en de heer Joris MERTENS.

INTERNE DIENSTEN

<i>Secretaris-generaal</i>	David SZAFRAN
<i>Directeur Kwaliteitscontrole en Toezicht</i>	Isabelle MEUNIER
<i>Adviseur</i>	Stéphane FOLIE
<i>Adviseur</i>	Ludwig POLFLIET
<i>Adjunct-adviseur</i>	Wouter DE BRABANDERE
<i>Attaché</i>	Julie BOGDAN
<i>Directeur Administratie</i>	Eric VAN MEENSEL
<i>Adviseur</i>	Christophe D'HONDT
<i>Boekhouder</i>	Sandrine DUQUENNE
<i>Verantwoordelijke Stage</i>	Olivier COSTA
<i>Adviseur</i>	Stef VAN ATTENHOVEN
<i>Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening</i>	Dries SCHOCKAERT
<i>Attaché</i>	Nathalie HOUYOUX
<i>Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen</i>	Sandrine VAN BELLINGHEN
<i>Verantwoordelijke Juridische Zaken en ICCI</i>	Erwin VANDERSTAPPEN
<i>Adjunct-adviseur</i>	Victor YANGANDI
<i>Verantwoordelijke Studies en Vorming</i>	Stéphanie QUINTART
<i>Adjunct-adviseur</i>	Ludivine VERBOOGEN
<i>Communicatieverantwoordelijke – Adjunct-adviseur</i>	Caroline THIENPOND

STAGECOMMISSIE

(K.B. d.d. 30 april 2007, art. 4)

<i>Voorzitter</i>	Daniel VAN CUTSEM (2007-2010)
<i>Plaatsvervangend Voorzitter</i>	Daniel KROES (2007-2010)
<i>Leden van de Raad</i>	Félix FANK (2007-2010) Inge SAEYS (2007-2010)
<i>Externe leden</i>	Boudewijn CALLENS (2007-2010) Georges HEPNER (2007-2010) Vinciane MARICQ (2007-2010) Jacques TISON (2007-2010) Patrick VAN IMPE (2007-2010) Luc VERRIJSEN (2007-2010)
<i>Technisch deskundigen</i>	Martine BLOCKX (2007-2010) René VAN ASBROECK (2007-2010) Hans WILMOTS (2007-2010)

COMMISSIE KWALITEITSCONTROLE

(K.B. d.d. 26 april 2007, art. 8)

<i>Voorzitter</i>	Raynald VERMOESEN (2007-2010)
<i>Plaatsvervangend Voorzitter</i>	Lieven ACKE (2007-2010)
<i>Effectieve leden</i>	Bernard DE GRAND RY (2007-2010) Vincent ETIENNE (2008-2010) Jan DE LUYCK (2007-2008) Piet DEMEESTER (2007-2010) Pascale TYTGAT (2007-2010) Luc VAN COUTER (2007-2010) Jan VANDERHOEGHT (2007-2010)
<i>Plaatsvervangende leden</i>	Alain DE CLERCQ (2007-2010) Mark LUYTEN (2007-2010) M. VAN DOOREN (2008-2011) Tom WILLEMSE (2007-2008) Vincent ETIENNE (2007-2008)

COMMISSIE VAN TOEZICHT

(K.B. *d.d.* 26 april 2007, art. 3)

<i>Voorzitter</i>	Luc DE PUYSSSELEYR (2007-2010)
<i>Plaatsvervangend Voorzitter</i>	Philip MAEYAERT (2007-2010)
<i>Effectieve leden</i>	Jean-François CATS (2007-2010) Peter COOX (2007-2010) Xavier DOYEN (2007-2010) Bernard GABRIËLS (2007-2010) Dirk SMETS (2007-2010) Daniel VAN CUTSEM (2007-2010) Patrick VAN IMPE (2007-2010)
<i>Plaatsvervangende leden</i>	Chantal BOLLEN (2007-2010) Jan DE LUYCK (2008-2011) Charles DE MONTPELLIER (2007-2010) Vincent DEWULF (2007-2010) Philippe GOSSART (2007-2010) Marleen HOSTE (2007-2008) Luc JOOS (2007-2010) Michel TEFNIN (2007-2010) Geert VERSTRAETEN (2007-2008)

TUCHTCOMMISSIE

(Wet van 22 juli 1953, art. 58; K.B. *d.d.* 5 maart 2004 en 22 maart 2006;
K.B. *d.d.* 30 april 2007, K.B. *d.d.* 19 september 2008)

[A] Voor dossiers ingeleid vóór 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Joris DEGROOTE (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Kortrijk

Yolande VAN WEERT (2006-2012)
Ondervoorzitster in de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Leden-Bedrijfsrevisoren

Ludo DE KEULENAER (2006-2012)
André CLYBOUW (2003-2009)

Ludo RUYSEN (2006-2012)
Herman VAN IMPE (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Jean GILLARDIN (2008-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank
van Koophandel te Namen

Anne SPIRITUS, echtg. DASSESE
(2003-2009), Voorzitster bij de
Rechtbank van Koophandel
te Brussel

Leden-Bedrijfsrevisoren

Robert PEIRCE (2005-2011)
N.

Pierre ANCIAUX (2005-2011)
Denys LEBOUTTE (2007-2013)

[B] Voor nieuwe dossiers ingeleid vanaf 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Joris DEGROOTE (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Kortrijk

Yolande VAN WEERT (2006-2012)
Ondervoorzitster in de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Externe leden

Paul VAN GEYT
Adviseur Federale Overheidsdienst
Economie, KMO, Middenstand en
Energie

Christoph VAN DER ELST
Professor aan de Universiteiten
van Gent en Tilburg

Leden-Bedrijfsrevisoren

André CLYBOUW (2003-2009)

Ludo RUYSEN (2006-2012)
Herman VAN IMPE (2005-2011)
Ludo DE KEULENAER (2006-2012)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Jean GILLARDIN (2008-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank
van Koophandel te Namur

N.

Externe leden

Philippe VERDONCK
Directeur Kabinet van de Minister
van Middenstand en Landbouw

Pierre NICAISE
Voorzitter van de Koninklijke
Federatie van het Belgisch
Notariaat

Leden-Bedrijfsrevisoren

Robert PEIRCE (2005-2011)

Pierre ANCIAUX (2005-2011)
Denys LEBOUTTE (2007-2013)
Jean Pierre VINCKE (2003-2007)

COMMISSIE VAN BEROEP

(Wet van 22 juli 1953, art. 63; K.B. *d.d.* 5 maart 2004,
K.B. *d.d.* 19 september 2008)

[A] Voor dossiers ingeleid vóór 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Paul BLONDEEL (2003-2009)
Kamervoorzitter bij het Hof
van Beroep te Brussel

Koenraad MOENS (2003-2009)
Raadsheer bij het Hof van
Beroep te Brussel

Leden-Magistraten

Luc DE DECKER (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank
van Koophandel te Mechelen

André BUYSE (2008-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Eduard NUYTS (2003-2009)
Ere-Voorzitter bij de Arbeids-
rechtbanken te Kortrijk, Ieper
en Veurne

Lionel DELPORTE (2003-2009)
Voorzitter bij de Arbeids-
rechtbanken te Kortrijk, Ieper
en Veurne

Leden-Bedrijfsrevisoren

Luc DISCRY (2003-2009)
Ludo CARIS (2008-2014)

Hugo VAN PASSEL (2007-2013)
Freddy CALUWAERTS (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Jacques GODEFROID (2003-2009)
Ere-Kamervoorzitter bij het
Hof van Beroep te Liège

Martine CASTIN (2003-2009)
Kamervoorzitter bij het Hof
van Beroep te Mons

Leden-Magistraten

Marc PARIS (2008-2009) Voorzitter bij de Rechtbanken van Koophandel te Dinant en Marche-en-Famenne	Françoise GERIN (2003-2009) Rechter bij de Rechtbank van Koophandel te Charleroi
Cécile LION, echtg. VAN DOOSSELAERE (2003-2009), Ererechter bij de Arbeidsrechtbank te Brussel	Nicole LEPOIVRE (2003-2009) Ererechter bij de Arbeids- rechtbank te Huy

Leden-Bedrijfsrevisoren

Baudouin THEUNISSEN (2006-2012) Paul COMHAIRE (2006-2012)	Pol FIVEZ (2008-2014) Alexis PALM (2007-2013)
--	--

[B] Voor nieuwe dossiers ingeleid vanaf 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Paul BLONDEEL (2003-2009) Kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Brussel	Koenraad MOENS (2003-2009) Raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel
---	--

Leden-Magistraten

Luc DE DECKER (2003-2009) Voorzitter bij de Rechtbank van Koophandel te Mechelen	André BUYSSE (2008-2009) Voorzitter bij de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen
N.	Lionel DELPORTE (2003-2009) Voorzitter bij de Arbeidsrecht- banken te Kortrijk, Ieper en Veurne

Leden-Bedrijfsrevisoren

Luc DISCRY (2003-2009) Ludo CARIS (2008-2014)	Hugo VAN PASSEL (2007-2013) Freddy CALUWAERTS (2005-2011)
--	--

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

N. Martine CASTIN (2003-2009)
Kamervoorzitter bij het Hof van
Beroep te Mons

Leden-Magistraten

Marc PARIS (2008-2009) Françoise GERIN (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbanken Rechter bij de Rechtbank van
van Koophandel te Dinant en Koophandel te Charleroi
Marche-en-Famenne

N. N.

Leden-Bedrijfsrevisoren

Baudouin THEUNISSEN (2006-2012) Pol FIVEZ (2008-2014)
Paul COMHAIRE (2006-2012) Alexis PALM (2007-2013)

MARKANTE FEITEN

1. Toepassing van de bepalingen omtrent de omzetting van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen

1.1. Naar een grotere transparantie

Het merendeel van de bepalingen van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (hierna de “Auditrichtlijn” genoemd) werd omgezet door de bijzondere koninklijke volmachtenbesluiten van april 2007 tot wijziging van in hoofdzaak de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren, die in werking zijn getreden op 31 augustus 2007.

De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) heeft talrijke maatregelen getroffen en heeft de investeringen verricht die noodzakelijk zijn voor het toepassen van de nieuwe geldende bepalingen, zowel op het vlak van het overleg met de organen van publiek toezicht, waarbij de respectievelijke bevoegdheden worden nageleefd, als op het vlak van de interne organisatie van het IBR, onder meer met betrekking tot het informaticasysteem, de vorming van de bedrijfsrevisoren en de communicatie met de sociale partners.

De invoering van deze nieuwe bepalingen werd verdergezet in 2008, onder meer met betrekking tot de gegevens van de bedrijfsrevisoren die toegankelijk zijn voor het publiek middels het openbaar register dat op continue wijze wordt bijgewerkt op de website van het IBR (en niet meer telkens op 31 december van het jaar).

Bovendien hebben de bedrijfsrevisorenkantoren die de jaarrekening van organisaties van openbaar belang controleren (op een gereguleerde markt genoteerde vennootschappen, kredietinstellingen en verzekeringsmaatschappijen) op hun website hun transparantieverlag in 2008 gepubliceerd overeenkomstig met de nieuwe bepalingen.

1.2. Versterking van het publiek toezicht

Het publiek toezicht op de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor werd aanzienlijk versterkt en draagt de eindverantwoordelijkheid aangaande de toelating en de registerinschrijving van de kandidaat-bedrijfsrevisoren, het aannemen van normen en aanbevelingen, de permanente vorming, de kwaliteitscontrole en de onderzoeks- en tuchtregelingen.

Op die manier hebben de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) en de Minister die bevoegd is voor Economie voor het eerst in 2008 normen goedgekeurd inzake de kwaliteitscontrole, die door de Raad van het IBR werden geformuleerd overeenkomstig met de in 2007 ingestelde nieuwe procedure.

Die norm werd goedgekeurd na een openbare raadpleging hetgeen aanpassingen in vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp met zich heeft meegebracht, teneinde rekening te houden met de verkregen bemerkingen. De bevoegdheid inzake het goedkeuren van de normen en aanbevelingen werd door de wetgever namelijk toevertrouwd aan de instanties van publiek toezicht, die extern zijn aan het beroep (en niet meer aan de Raad van het IBR zoals dit voordien het geval was).

Bovendien werd de controle van het naleven door de bedrijfsrevisoren van hun wettelijke, reglementaire en normatieve verplichtingen eveneens toevertrouwd aan de instanties van publiek toezicht die extern zijn aan het beroep.

De resultaten van alle kwaliteitscontroles en disciplinaire onderzoeken werden in 2008 als dusdanig voorgelegd aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI), die uitsluitend is samengesteld door personen die extern zijn aan het beroep van bedrijfsrevisor en die de enige instantie is die de bevoegdheid heeft om te besluiten welk gevolg er aan die controles moet worden gegeven (klassering zonder gevolg, vervolging voor de tuchtorganen, vragen om bijkomend onderzoek, vervroegde controles, enz.).

1.3. Omzetting in 2008 van de laatste bepalingen van de Auditrichtlijn

1.3.1. Rotatie

De Raad van het IBR had op 30 augustus 2007 de normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris aangenomen, na het volgen van alle bemerkingen die door de HREB werden geformuleerd. Deze normen houden de omzetting in van de bepalingen van de Auditrichtlijn inzake de rotatie. In België is het vervangen van de permanente vertegenwoordiger(s) van het bedrijfsrevisorenkantoor of, in het geval dat het commissarismandaat door een bedrijfsrevisor natuurlijk persoon wordt uitgeoefend, het vervangen van deze bedrijfsrevisor, verplicht na zes jaar (in de plaats van na zeven jaar zoals voorzien in de Auditrichtlijn) voor die mandaten die worden uitgeoefend bij de organisaties van openbaar belang. Deze verplichtingen inzake de rotatie zijn in werking getreden op 29 juni 2008, zijnde de uiterste datum voor de omzetting van de Auditrichtlijn.

1.3.2. Auditcomité en ontslag/herroeping van de commissaris vóór het einde van zijn mandaat

De wet van 17 december 2008 zet de laatste bepalingen van de Auditrichtlijn om met betrekking tot:

- a) de verplichting voor de organisaties van openbaar belang (behoudens een aantal uitzonderingen) om een auditcomité in te stellen dat aan de eisen gesteld door de Auditrichtlijn beantwoordt; en
- b) de verplichting voor de commissaris en voor de betrokken vennootschap om de instantie bevoegd voor het coördineren van het publiek toezicht, de HREB, op de hoogte te brengen in het geval dat de commissaris ontslag neemt of wordt herroepen vóór het einde van zijn mandaat evenals de motivering daarvan. Deze wet, aangepast door de wet van 9 februari 2009 gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* op 25 februari 2009, wijzigt tevens specifieke bepalingen betreffende de “one to one”-regel van de beperking van de non-audit erelonen van de commissaris en van het netwerk waartoe hij behoort.

De wet van 17 december 2008 treedt in werking op 8 januari 2009, tien dagen na de publicatie ervan in het *Belgisch Staatsblad* op 29 december 2008. De bepalingen van deze wet inzake de taken en verantwoordelijk-

heden van het auditcomité zijn van toepassing op de boekjaren die van start gaan ná de publicatie van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*, in hoofdzaak de boekjaren die van start gaan vanaf 1 januari 2009.

1.4. Het versterken van de financiering van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

In de context van het versterken van het toezicht op de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor, alsmede van de bij wet vastgestelde bijdrage van het IBR inzake de financiering van het publiek toezicht, heeft de Raad van het IBR in 2008 beslist om een aanpassing voor te stellen van de basis voor het berekenen van de door de bedrijfsrevisoren vanaf 2008 te betalen bijdragen.

De nieuw voorgestelde berekeningsbasis zal betrekking hebben op die opdrachten die bij wet op exclusieve wijze aan de commissaris zijn toegewezen, alsmede de opdrachten die op grond van het Wetboek van vennootschappen op exclusieve wijze aan de bedrijfsrevisoren zijn toegewezen.

Het toezicht op de uitoefening van het beroep en het publiek toezicht dat op grond van de Auditorichtlijn is ingesteld, worden hoofdzakelijk uitgeoefend om redenen die het algemeen belang van deze opdrachten betreffen en die verband houden met het uitoefenen van het mandaat van commissaris.

2. Financiële crisis

Zoals de meeste landen van de wereld werd België getroffen door de financiële crisis in september 2008.

In dit verband heeft de Voorzitter, in naam van de Raad van het IBR, een mededeling gericht aan alle bedrijfsrevisoren om de professionele regels inzake de onderkenning en het voorkomen van de risico's van discontinuïteit van de entiteiten waarvan de jaarrekening wordt geattesteerd, in herinnering te brengen. Er werd tevens een informatiesessie georganiseerd over dit onderwerp.

3. Administratieve vereenvoudiging en kwaliteit van de financiële informatie

Het IBR stemt in met de doelstelling van administratieve vereenvoudiging die door de Europese Commissie wordt nagestreefd in haar Mededeling d.d. 10 juli 2007, maar sluit zich aan bij het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) dat stelt dat deze doelstelling een vermindering van de kwaliteit van de financiële verslaggeving niet kan rechtvaardigen.

De resultaten van een universitaire studie⁽¹⁾ tonen aan dat de revisorale controle de kwaliteit van de financiële verslaggeving door vennootschappen van elke omvang verbetert, de continuïteit van kleine ondernemingen bevordert door het terugbrengen van het risico van een faillissement, en bijdraagt tot de preventie en de strijd tegen fraude, meerbepaald inzake het witwassen.

Volgend op talrijke reacties vanwege openbare instanties en sociale partners in België heeft de Raad van de Europese Unie (EU) op zijn vergadering d.d. 23 november 2007 de in voormelde Mededeling voorgestelde maatregelen niet goedgekeurd en heeft hij beslist om effectenstudies uit te voeren voorafgaand aan de goedkeuring van elke in de toekomst te nemen maatregel.

Het IBR, het Instituut van de Accountants en de Bedrijfsconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) hebben een aantal voorstellen verkregen over alternatieve maatregelen inzake administratieve vereenvoudiging, onder meer via een website die speciaal voor deze gelegenheid werd opgestart. Op initiatief van de drie Instituten heeft een rondetafel in 2008 het mogelijk gemaakt dat de sociale partners en de betrokken instellingen in België samen vergaderden. Volgend op die werkzaamheden hebben het IBR, het IAB en het BIBF eind 2008 concrete voorstellen gericht aan de Belgische regering die verband houden met alternatieve maatregelen voor een echte administratieve vereenvoudiging.

(1) Prof. Dr. Marleen WILLEKENS, *Toegevoegde waarde van de audit*, Universiteit van Tilburg en KULeuven, 2008.

4. Internationale controlestandaarden

De Raad van het IBR heeft in 2008 beslist om aan de HREB en aan de Minister die bevoegd is voor Economie de volgende punten voor te stellen:

- a) het toepassen van de *clarified International Standards on Auditing* (ISA's), onder voorbehoud van het beëindigen van het *clarity* project van de *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB) per eind december 2008; en
- b) de inwerkingtreding van alle *clarified* ISA's in twee fases:
 - in een eerste fase, voor de controle van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang voor de boekjaren die van start gaan op 15 december 2009 of op een latere datum; en
 - in een tweede fase, voor de controle van financiële overzichten van elke entiteit voor de boekjaren die van start gaan op 15 december 2010 of op een latere datum, op voorwaarde dat de Raad van het IBR één jaar vóór deze inwerkingtredingsdatum, de ISA's in de beide talen heeft goedgekeurd, teneinde deze over te maken aan de HREB en aan de Minister die bevoegd is voor Economie, ná de openbare raadpleging.

De Raad van het IBR zal in 2009 een studiedag organiseren die aan de ISA's is gewijd, alvorens de openbare raadpleging op te starten.

De Raad van het IBR heeft beslist om een begeleidingsplan te ontwikkelen om het beroep als geheel bij te staan bij de overgang naar de ISA's, alsmede om deze praktische aspecten te benadrukken in het kader van het programma inzake permanente vorming dat door het IBR wordt opgesteld.

5. Normen inzake kwaliteitscontrole

In uitvoering van de bepalingen die de in 2006 in België omgezette Auditrichtlijn, hebben de HREB en Minister die bevoegd is voor Economie de nieuwe normen inzake de kwaliteitscontrole zoals voorgesteld door de Raad van het IBR, respectievelijk in juli 2008 en op 15 september 2008, goedgekeurd. Deze normen werden goedgekeurd rekening houdend

met de bemerkingen die werden geformuleerd gedurende de openbare raadpleging, gehouden in overeenstemming met de procedure van het aannemen van normen en aanbevelingen die in werking is sedert 31 augustus 2007.

Zoals gevraagd door de HREB en door de Minister die bevoegd is voor Economie heeft de Raad van het IBR zijn analyse overgemaakt inzake de mate van overeenstemming van het Belgische systeem met de Europese bepalingen, in het bijzonder de Auditrichtlijn en de Aanbeveling van de Europese Commissie van mei 2008 inzake de kwaliteitscontrole. Als resultaat van deze analyse werd vastgesteld dat het Belgische systeem van kwaliteitscontrole als geheel in overeenstemming is met de bepalingen van de Auditrichtlijn.

INHOUDSTAFEL

Samenstelling van de organen	3
Markante feiten	13
Inhoudstafel	20
Lijst van de gebruikte afkortingen	31

HOOFDSTUK I HET BEROEP

1.1. Omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen	39
1.1.1. Inleiding	39
1.1.2. Bepaling van de modaliteiten betreffende de mededeling van informatie omtrent het transparantieverslag	40
1.1.3. Verhoging van de maximumleeftijd van de bedrijfsrevisoren	40
1.1.4. Mededeling van het ontslag of de opzegging van een wettelijke auditor of auditkantoor	41
1.1.5. Oprichting van een auditcomité in genoteerde vennootschappen en financiële ondernemingen	42
1.2. Deontologie	43
1.2.1. Notie netwerk in artikel 2, 8° van de gecoördineerde wet van 1953	43
A. Hoe dienen de verschillende in de tekst voorkomende “of”, “en” en komma’s te worden begrepen? Welke criteria zijn van cumulatieve aard, welke fungeren als alternatief?	45
B. Hoe moet het begrip (samenwerking die) “duidelijk” gericht is, worden verstaan?	48
C. Wat houdt een “bedrijfsstrategie” in voor een bedrijfsrevisor die geen handelaar is in zijn functie van revisor?	49
D. Wat is een merknaam in de zin van de wet?	49
E. Hoe moet het belang van een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen waarvan sprake <i>in fine</i> worden veroordeeld?	50
F. Vervangt deze definitie deze opgenomen in de koninklijke besluiten van 10 januari 1994 en van 30 januari 2001	51
1.2.2. Hoedanigheid van vaste vertegenwoordiger in een bedrijfsrevisorenkantoor	53
1.2.3. Hoedanigheid van plaatsvervangende zaakvoerder in een bedrijfsrevisorenkantoor ...	55
1.2.4. Inwerkingtreding van een tuchtrechtelijke schorsing die van toepassing is op een verhinderde bedrijfsrevisor die geen revisorale opdrachten mag uitvoeren	56
1.2.5. Omvang en de draagwijdte van de “ondertekeningsdelegatie”	57
1.2.6. Uitwisseling van informatie tussen het Instituut en de Procureur-generaal	58
1.2.7. Aanwezigheid en de rol van een lid van de Raad van het Instituut bij de opening van verzegelde documenten van een bedrijfsrevisor	59

1.2.8.	Beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor en contacten met deskundigen aangesteld door de rechtbank	60
1.2.9.	Mogelijkheid om gelijktijdig samenhangende dossiers te behandelen en te berechten	61
	A. Inleiding	61
	B. In het stadium van het vooronderzoek (toezicht)	62
	C. In het stadium van de tuchtinstanties	63
1.3.	Afwijking van artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953	63
1.4.	Wetsontwerp tot wijziging van het statuut en de controle op de vennootschappen voor het beheer van de auteursrechten	65

HOOFDSTUK II VENNOOTSCHAPSRECHT

2.1.	Koninklijk besluit van 8 oktober 2008 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen (B.S. 30 oktober 2008) – Eerste commentaren bij de nieuwe uitzonderingen op de tussenkomst van een bedrijfsrevisor ingeval van een inbreng in natura en een quasi-inbreng	69
2.1.1.	Inleiding	69
2.1.2.	Tussenkomst van een bedrijfsrevisor ingeval van inbreng in natura (of quasi-inbreng)	69
	A. Uitzonderingen	69
	B. Revisoraal verslag toch vereist ingeval van herwaardering	71
	C. Verklaring van het bestuursorgaan wanneer er geen inbrengverslag is vereist ...	71
2.1.3.	Standpunt van de Raad van het Instituut	72
2.2.	Juridische Adviezen	74
2.2.1.	Berekening van de criteria inzake de benoeming van een commissaris in een vzw	74
2.2.2.	Begrip “college van (van elkaar onafhankelijke) commissarissen”	77
2.2.3.	Het begrip “vast bedrag” in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen	79
2.2.4.	Vermelding in het commissarisverslag van overtredingen van het Wetboek van vennootschappen en de statuten ingeval van laattijdige omzetting van een Europese richtlijn inzake vennootschapsrecht	80
2.2.5.	Statuut – grote of kleine vennootschap – van een vennootschap naar Nederlands recht waarvan de zetel wordt verplaatst naar België	81
2.2.6.	Benoeming van een commissaris in een kleine vennootschap die deel uitmaakt van een groep die ertoe gehouden is een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en te publiceren	81
2.2.7.	Notie “redelijk” (in het Frans: “ <i>pertinent et raisonnable</i> ”) van de ruilverhouding bij fusie in artikel 695 van het Wetboek van vennootschappen	82
2.2.8.	Tijdstip van overmaken van het verslag van de commissaris aan de rechtbank van koophandel ingeval van sluiting van de vereffening	83
2.2.9.	In artikel 598 van het Wetboek van vennootschappen voorgeschreven opdracht	83
2.2.10.	Invereffeningstelling van een vennootschap en verslaggeving van de commissaris ...	84

2.3.	Wet van 17 december 2008 inzonderheid tot oprichting van een auditcomité in de genoteerde vennootschappen en de financiële ondernemingen	85
2.3.1.	Ontslagneming en ontslag van de commissaris	85
	A. Mededeling aan een toezichhoudend orgaan	85
	B. Reden voor ontslag	86
2.3.2.	Wijzigingen met betrekking tot de afwijkingen op de "one to one"-regel	86
	A. De wet van 17 december 2008	86
	B. De wet van 9 februari 2009	86
2.3.3.	Auditcomité	87
	A. Samenstelling	87
	B. Bevoegdheden	88
2.3.4.	De commissaris en het auditcomité	89
	A. Verslag van de commissaris	89
	B. Onafhankelijkheid van de commissaris	89
2.3.5.	Wijziging inzake de benoemingsprocedure van de commissarissen	89
2.3.6.	Nieuwe vermelding in het jaarverslag	90
2.3.7.	Inwerkingtreding	90
2.4.	Arrest Hof van Cassatie: mandaat van commissaris duurt drie boekjaren	90
2.5.	Grensoverschrijdende fusie	91

HOOFDSTUK III JAARREKENINGRECHT

3.1.	Ontwikkelingen op Europees niveau	99
3.1.1.	Gelijkwaardigheid van de boekhoudkundige normen van derde landen	99
3.1.2.	Geconsolideerde teksten van de IFRS-normen van toepassing in de Europese Unie	99
3.1.3.	Financiële crisis	100
3.1.4.	Verslag betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen	101
3.2.	Administratieve vereenvoudiging	101
3.2.1.	Ontwikkelingen binnen de Europese Unie	101
	A. Terugblik op de belangrijkste punten van 2007	101
	B. De <i>fast track actions</i> en het voorstel van Richtlijn van de Europese Commissie	102
	C. Resoluties van het Europees Parlement	103
	D. Gevolgen voor België	104
3.2.2.	Alternatieve voorstellen inzake administratieve vereenvoudiging van de drie Instituten van de economische beroepen	104
3.3.	Contactcomité met de CBN/IBR	105
3.3.1.	Samenstelling	105
3.3.2.	Advies van de CBN inzake de boekhoudkundige verwerking van de verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen	106
3.3.3.	Advies van de CBN – NPF-5: "Boekhoudkundige verwerking van een vermogensportefeuille"	106

3.3.4.	Advies van de CBN – NPF-2: “Boekhoudkundige verwerking van erfpachtcontracten in <i>not-for-profit</i> -organisaties”	106
3.3.5.	Dankbetuigingen aan de Erevoorzitter en Secretaris-generaal van de CBN	107
3.3.6.	Voorstel van een actieplan van de CBN	107
3.3.7.	Ontmoeting met de IASB	107
3.4.	Nieuwigheden van 2008 inzake neerlegging en modellen voor de jaarrekening van ondernemingen	108
3.4.1.	Nieuwe modellen voor de boekjaren afgesloten vanaf 1 december 2008	108
3.4.2.	Specificiteit omtrent de sector van verenigingen en stichtingen	108

HOOFDSTUK IV BIJZONDERE WETGEVINGEN EN SECTORALE OPDRACHTEN

4.1.	Bank- en financieel recht	113
4.1.1.	Ontwerpcirculaire van de CBFA inzake “richtlijnen aan erkende commissarissen” ..	113
4.1.2.	Erkenning van de bedrijfsrevisoren bij de verzekeringsondernemingen en de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening	113
4.1.3.	Secretariaat IRECBF	114
4.2.	Publieke en non-profitsector	114
4.2.1.	De Commissie non-profit	114
A.	Samenstelling	114
B.	Gelijkwaardigheid van de sectoriele regelgeving in de verenigingssector	114
C.	Bevestigingsbrief	115
D.	De interne controle in de non-profitsector en de openbare sector	115
E.	De plichten van de commissaris in de non-profitsector omtrent de problemen van continuïteit	115
F.	Audits verwezenlijkt door het Vlaams Gewest	115
G.	Andere onderwerpen behandeld door de Commissie non-profit in 2008	116
4.2.2.	Coördinatiecel NGO	116
4.2.3.	Werkgroep Overheidsopdrachten	117
4.2.4.	De coördinatiecel Franstalige scholen	117
4.2.5.	Coördinatiecel Mutualiteiten	118
4.2.6.	Coördinatiecel politieke partijen	118
4.3.	Audit en <i>sustainability</i>	119
4.3.1.	Doelstelling	119
4.3.2.	Prijs voor het Beste Rapport Duurzame Ontwikkeling	119
4.4.	Commissie SME/SMP	120
4.4.1.	Communicatiestrategie en specifieke dienstverlening aan kleine en middelgrote bedrijfsrevisorenkantoren	121
4.4.2.	Deelname aan werkgroepen en externe evenementen	123
4.5.	Werkgroep notariaat	123

4.6.	Koninklijk besluit van 18 september 2008 inzake de farmaceutische sector	124
4.6.1.	Revisoraal verslag vereist op datum van 15 oktober 2008	124
4.6.2.	Revisoraal verslag vereist op datum van 30 september 2009	125
4.7.	Nieuwe opdracht van ondersteuning van KMO's in het kader van kredietaanvragen bij het Participatiefonds	126
4.8.	Niet financiële informatie	128

HOOFDSTUK V TOEGANG TOT HET BEROEP EN STAGECOMMISSIE

5.1.	Markante feiten	131
5.1.1.	Inwerkingtreding van een aantal bepalingen van het reglement toegang tot het beroep	131
5.1.2.	Wijzigingen betreffende het toelatingsexamen	131
5.1.3.	Analyse van de programma's van de cursussen van de universiteiten en de hogescholen van het lange type in België	131
5.2.	De Examencommissie	133
5.3.	Toelatingsexamen tot de stage	133
5.4.	Goedkeuring van de stageovereenkomsten	134
5.4.1.	Nieuwe stageovereenkomsten	134
5.4.2.	Informatiezitting voor de toegang tot de stage	134
5.5.	Vermindering van de stageduur	135
5.6.	Wijzigingen tijdens de stage	135
5.6.1.	Schrapping na opschorting(en) van maximum vijf jaar	135
5.6.2.	Schrapping na verlenging van maximum drie jaar	135
5.6.3.	Verandering van stagemeester	136
5.6.4.	Opschorting van de stage en ontslag	136
5.6.5.	Stage in het buitenland	136
5.6.6.	Hervatting van de stage	136
5.7.	Stage-examens	136
5.8.	Bekwaamheidsexamen 2008 (twee zittingen)	137
5.8.1.	Resultaten	137
	A. Eerste zitting	137
	B. Tweede zitting	137
5.8.2.	Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen	139
	A. Nederlandstalige jury's	139
	B. Franstalige jury's	140
	C. Plaatsvervangende leden bedrijfsrevisoren	140
	D. Plaatsvervangende leden uit de economische en sociale wereld	141
	E. Plaatsvervangende Voorzitters (belast met universitaire cursussen)	141
5.8.3.	Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef	141
5.8.4.	Informatieavond over het bekwaamheidsexamen	141

5.9.	Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2008	142
5.10.	Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen	143
5.10.1.	Toelating van de stagiairs tot de eed	143
5.10.2.	Overstapregeling	143
	A. Overstap van het IAB naar het IAB	143
	B. Overstap van het IBR naar het IAB	144
5.10.3.	Wederzijdse erkenning van buitenlandse beroepsbeoefenaren	144
5.10.4.	Hereedaflegging	144
5.11.	Dankbetuigingen	145
5.11.1.	Toelatingsexamen	145
5.11.2.	Seminarie "Uitdieping basiskennis"	146
5.11.3.	Seminarie "Controlé"	147
5.11.4.	Seminarie "Het Beroep"	147
5.11.5.	Seminarie " <i>Special topics</i> "	148
5.12.	Tucht	148

HOOFDSTUK VI COMMISSIE KWALITEITSCONTROLE

6.1.	Wettelijk kader	151
6.2.	Organisatie van de kwaliteitscontrole – sleutelementen	151
6.2.1.	Normen inzake de kwaliteitscontrole	151
6.2.2.	Inspecteurs bedrijfsrevisoren en externe inspecteurs	152
6.2.3.	Kwaliteitscontrole in twee fasen	153
6.2.4.	Vormingssessie	153
6.3.	Werkwijze van de Commissie Kwaliteitscontrole	154
6.3.1.	Vergaderingen	154
6.3.2.	Beginsel van vertrouwelijkheid	154
6.3.3.	Dossierbehandeling	154
6.3.4.	Onderzoeksbevoegdheden	155
6.3.5.	Procedure	155
6.3.6.	Besluitname	156
6.3.7.	Verslag aan de Raad van het Instituut	157
6.3.8.	Conclusie van de kwaliteitscontrole	158
6.4.	Samenwerking met buitenlandse beroepsorganisaties	158
6.5.	Principebeslissingen van de Raad van het Instituut inzake kwaliteitscontrole	159
6.5.1.	Kwaliteitscontrole in twee fasen	159
6.5.2.	Voorstel van verwijzing naar de tuchtinstanties	159
6.5.3.	Partieel netwerk	160
6.6.	Resultaten	160
6.6.1.	Organisatie van de in 2008 uit te voeren kwaliteitscontroles	160
6.6.2.	Opvolging van de in 2008 behandelde kwaliteitscontroles	161
6.6.3.	Resultaten van de laatste vijf jaar	162

6.7.	Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles	164
6.8.	Communicatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling	165

HOOFDSTUK VII COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1.	Wettelijk kader	169
7.2.	Werking van de Commissie van Toezicht	169
7.3.	Activiteiten van de Commissie van Toezicht	169
7.3.1.	Onderzoek van de klachten	169
7.3.2.	Systematische analyse van de commissarismandaten in vennootschappen die failliet werden verklaard	170
7.3.3.	Systematische analyse van de formulieren met betrekking tot de jaarlijkse mededeling	170
7.3.4.	<i>Prima facie</i> nazicht van de commissarisverslagen met betrekking tot verzekeringsmaatschappijen	171
7.3.5.	Systematische analyse van de persartikelen	171
7.3.6.	Onderzoek naar de revisorale werkzaamheden bij vennootschappen die een jaarrekening opstellen volgens het verkort schema	172
7.3.7.	Opvolging van gerechtelijke, tuchtrechtelijke en administratieve procedures	172
7.3.8.	Toezichtsactiviteiten uitgevoerd op verzoek van de Kamer van verwijzing en instaatstelling	173
7.4.	Resultaten van de toezichtswerkzaamheden	174
7.4.1.	Algemeen	174
7.4.2.	Overzicht van de behandelde dossiers naargelang de aard	174
7.4.3.	Opvolging en afsluiting van de dossiers	175
7.5.	Uitwisseling van informatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling	176
7.6.	Vooruitzichten voor 2009	177

HOOFDSTUK VIII NORMEN VOOR DE BEROEPSUITOEFENING

8.1.	Commissie Normen voor de beroepsuitoefening	181
8.2.	Werkprogramma betreffende de ISA's	181
8.2.1.	Beslissing van de Raad van het Instituut	181
8.2.2.	Mededeling aan de HREB	183
8.2.3.	Belgische specificiteiten	183
8.3.	Reacties op de discussie-ontwerpen (<i>exposure drafts</i>) van de IAASB	184
8.4.	Formeel vertaalproces van de ISA's	185
8.5.	Financiële crisis	186
8.6.	Andere werkzaamheden van de Commissie	187

8.7.	Subcommissies van de Commissie Normen	187
8.7.1.	Commissie Prospectus	187
8.7.2.	Commissie Bijzondere Opdrachten	188
	A. <i>Mission Statement</i>	188
	B. Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan	188
	C. Ontbinding en vereffening	189
	D. Administratieve vereenvoudiging: fusies en splitsingen	189
	E. Wetgeving betreffende het deskundigenonderzoek	190

HOOFDSTUK IX OPENBAAR REGISTER

9.1.	Overdracht van de ledenlijst naar het openbaar register en actualisering van de registergegevens	193
9.1.1.	Algemeen	193
9.1.2.	Verantwoordelijkheid voor en bijwerking van de gegevens waarover het Instituut moet beschikken	193
9.2.	De relatie tussen een verhinderde bedrijfsrevisor en een bedrijfsrevisorenkantoor	194
9.3.	De notie vestiging	195
9.4.	Uitoefening van het stemrecht in een bedrijfsrevisorenkantoor	195
9.5.	Herinschrijving in het openbaar register	196
9.6.	Wijzigingen in het openbaar register 2008	198
9.6.1.	Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen	198
9.6.2.	Bedrijfsrevisorenkantoren	202

HOOFDSTUK X BEHEER EN WERKING VAN HET INSTITUUT

10.1.	Algemene vergadering	207
10.2.	Raad en Uitvoerend Comité	209
	10.2.1. Algemeen	209
	10.2.2. Vergaderingen	209
10.3.	Juridische Commissie	210
10.4.	Bijdragen voor het jaar 2008 in de werkingskosten van het Instituut	211

HOOFDSTUK XI INSTITUTIONELE ACTIVITEITEN

11.1. Organen van publiek toezicht	215
11.1.1. Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI)	215
A. Ontmoetingen in 2008	215
B. Communicatie inzake kwaliteitscontroles	215
C. Communicatie inzake toezichtsdossiers	215
11.1.2. Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB)	216
A. Werkprogramma van het Instituut medegegeeld aan de HREB	216
B. Goedkeuring door de HREB	217
11.1.3. Ontmoeting met de tuchtinstanties	217
11.1.4. Minister die bevoegd is voor Economie	217
11.1.5. Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM) ..	217
11.2. Interinstututencomité	218
11.3. Gedraglijnen inzake de beroepsrelaties tussen de leden van het IBR, het IAB en het BIBF	218
11.4. Vergaderingen en rondetafelconferentie van de FVIB	219
11.5. IIA <i>Belgium</i>	220
11.5.1. IIA <i>Belgium</i> : werkgroep IIA/IBR over de externe en interne audit	220
11.5.2. De auditberoepen: KVBA, ISACA, IIA en IFA	220
11.6. XBRL België	221
11.7. Stichting <i>Corporate Governance</i>	221
11.7.1. De Belgische Code voor <i>Corporate Governance</i>	221
11.7.2. Nieuwe voorzitter van de Commissie <i>Corporate Governance</i>	221
11.8. Salon Ondernemen 2008	222
11.9. UNIZO (Code BUYSSE)	222
11.10. Diverse contacten	223

HOOFDSTUK XII INTERNATIONALE RELATIES

12.1. <i>International Federation of Accountants (IFAC)</i>	227
12.1.1. <i>Council meeting</i> in Italië	227
12.1.2. Activiteiten van de IAASB	227
12.2. <i>Fédération des Experts Comptables Européens (FEE)</i>	228
12.2.1. Algemeen	228
12.2.2. Publicaties van de FEE	228
12.2.3. Werkzaamheden van de <i>Council</i>	228
12.2.4. <i>Annual Seminar on EU Development</i>	229
12.2.5. Rondetafel <i>Qualifications and Market Access</i>	230
12.2.6. Europees congres van de FEE inzake KMO's	230
12.2.7. Studiedag " <i>Audit Regulation</i> "	231
12.2.8. Algemene vergadering van de FEE	231

12.3. <i>Fédération Internationale des Experts-comptables (FIDEF)</i>	233
12.4. Belgisch-Nederlandse gespreksgroep	233
12.5. Bilateriaal Frans-Belgisch Comité	234
12.6. Gemengde Commissie IBR-IAB Internationale Relaties	235
12.7. <i>Transparency International</i>	235
12.8. Relaties met de Democratische Republiek van Congo	236
12.9. Diverse contacten	238

HOOFDSTUK XIII VORMING

13.1. Samenstelling van de Commissie Vorming	241
13.2. Norm voor permanente vorming	241
13.3. Vormingsprogramma 2008	242
13.4. Evaluatie van het programma 2008	243
13.5. Vormingsprogramma 2009	244
13.6. Ondernemerschapportefeuille en opleidingscheques	245
13.7. Werkzaamheden van de Commissie Vorming	245
13.8. Dankwoord	245

HOOFDSTUK XIV OVERIGE DIENSTVERLENING AAN DE BEDRIJFSREVISOREN

14.1. IBR website en extranet	249
14.2. Publicaties	249
14.2.1. Vademecum	249
14.2.2. KMO-brochures	249
14.2.3. <i>Tax Audit & Accountancy</i>	250
14.3. Studiedagen	252
14.3.1. Publieke en non-profit sector, interne controle en deugdelijk bestuur: een efficiënter bestuur en meer betrouwbare financiële stromen	252
14.3.2. De bevestigingsbrief: wie, wat en met welk doel?	253
14.4. Informatieessies	254
14.4.1. Organisatie van het bedrijfsrevisorenkantoor	254
14.4.2. De verplichtingen van de commissaris in de context van de financiële crisis	254
14.5. Regionale ontmoetingen	255
14.6. Communicatie en relatie met de pers	256

14.7. Documentatiedienst	257
14.8. Stichting "Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat" (ICCI)	258
14.8.1. Raad van bestuur	258
14.8.2. Helpdesk	258
14.8.3. Publicaties	259
A. De toegevoegde waarde van de audit	259
B. Publieke sector en non-profitsector, interne controle en deugdelijk bestuur	260
C. Bevestigingsbrief, leiding en bedrijfsrevisoren	260
14.8.4. Website	261
14.8.5. Subcommissie Publicaties	261

HOOFDSTUK XV TUCHT

15.1. Samenstelling van de tuchtinstanties	265
15.2. Tuchtstatistieken	266
15.2.1. Uitspraken in 2008	266
15.2.2. Nieuwe dossiers	267
15.2.3. Zittingen van de tuchtinstanties in 2008	268
15.3. Openbaarmaking van de kalender van de tuchtinstanties	268
15.4. Samenvatting van de tuchtbeslissingen	269
15.5. Ontmoeting met de tuchtinstanties	270

Bijlagen

1. Gemeenschappelijke voorstellen IBR/IAB/BIBF voor administratieve vereenvoudiging	273
2. Gedraglijnen inzake de beroepsrelaties tussen de leden van het IBR, het IAB en het BIBF	275

LIJST VAN DE GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ACCOM	Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris
AFM	Autoriteit Financiële Markten (Nederland)
AICPA	<i>American Institute of Certified Public Accountants</i> (US)
AMF	<i>Autorité des Marchés Financiers</i> (Frankrijk)
BBP	Bruto binnenlands product
BIBF	Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten
BVB	Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen
BVPI	Belgische Vereniging van Pensioeninstellingen
CAG	<i>Consultative Advisory Group</i>
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CBN	Commissie voor Boekhoudkundige Normen
CDZ	Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen
CEBS	<i>Committee of European Banking Supervisors</i>
CECCAR	<i>Corpul Expertilor Contabili si Contabililor Autorizati din Romania</i>
CESR	<i>Committee of European Securities Regulators</i>
CFI	Cel voor Financiële Informatieverwerking
CIA	<i>Certified Internal Auditor</i>
CICA	<i>Canadian Institute of Certified Accountants</i> (Canada)
CNCC	<i>Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes</i> (Frankrijk)
CPCC	<i>Conseil Permanent de la Comptabilité au Congo</i>
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
DGOS	Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking
EC	Europese Commissie
ECTS	<i>European Credit Transfer System</i>
ED	<i>Exposure Draft</i>
EER	Europees Economische Ruimte

EFRAG	<i>European Financial Reporting Advisory Group</i>
EGAOB	<i>European Group of Auditors' Oversight Bodies</i>
EIN	<i>European Innovation Network</i>
ESRA	<i>European Sustainability Reporting Association</i>
EU	Europese Unie
EVA	Europese Vrijhandelsassociatie
FATF	<i>Financial Action Task Force on Money Laundering</i>
FEBELFIN	Belgische Federatie van de financiële sector
FEE	<i>Fédération des Experts Comptables Européens</i>
FIDEF	<i>Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones</i>
FOD	Federale Overheidsdienst
FVIB	Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen
GAAP	<i>Generally Accepted Accounting Principles</i>
GAFI	<i>Groupe d'action financière sur le blanchiment de capitaux</i>
GPR	<i>Global Peer Review (TAC)</i>
GRI	<i>Global Reporting Initiative</i>
H3C	<i>Haut Conseil du Commissariat aux Comptes (Frankrijk)</i>
HREB	Hoge Raad voor de Economische Beroepen
IAASB	<i>International Auditing and Assurance Standards Board</i>
IAB	Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten
IAPS	<i>International Auditing Practice Statement</i>
IAS	<i>International Accounting Standards</i> (zie ook IFRS)
IASB	<i>International Accounting Standards Board</i>
IBR	Instituut van de Bedrijfsrevisoren
ICAEW	<i>The Institute of Chartered Accountants in England and Wales</i>
ICB	Instellingen van Collectieve Belegging
ICCI	Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat
ICJCE	<i>Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España (Spanje)</i>
ICT	<i>Information and Communication Technology</i>
IES	<i>International Education Standard</i>

IESBA	<i>International Ethics Standards Board for Accountants</i>
IFA	Instituut van Forensische Auditoren
IFAC	<i>International Federation of Accountants</i>
IFRIC	<i>International Financial Reporting Interpretations Committee</i>
IFRS	<i>International Financial Reporting Standards</i> (zie ook IAS)
IIA	<i>Institute of Internal Auditors</i>
IIN	<i>International Innovation Network</i>
IOSCO	<i>International Organisation of Securities Commissions</i>
IPAO	<i>Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables</i> (Frankrijk)
IRC-RDC	<i>Institut des Réviseurs comptables de la République Démocratique du Congo</i>
IRECBF	Instituut der Revisoren Erkend door de Commissie voor Bank- en Financieuzen
ISA	<i>International Standards on Auditing</i>
ISACA	<i>Information Systems Audit and Control Association</i>
ISAR	<i>International Standards of Accounting and Reporting</i>
ISB	<i>Independence Standards Board</i> (US)
ISQC	<i>International Standard on Quality Control</i>
KBO	Kruispuntbank van Ondernemingen
KBSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
KFBN	Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat
KMO	Kleine en middelgrote ondernemingen
KVBA	Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen
KVI	Kamer van verwijzing en instaatstelling
NBB	Nationale Bank van België
NGO	Niet-gouvernementele organisaties
NIVRA	Nederlands Instituut van Registeraccountants
NOvAA	Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten
OEA	<i>Opérateur économique agréé</i>
OEC	<i>Ordre des Experts-Comptables</i> (Frankrijk)

OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OHADA	<i>Organisation pour l'Harmonisation en Afrique du Droit des Affaires</i>
OOB	Organisaties van openbaar belang
PCAOB	<i>Public Company Accounting Oversight Board</i>
PIOB	<i>Public Interest Oversight Board</i>
RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering
SEC	<i>Securities and Exchange Commission (US)</i>
SeGEC	<i>Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique</i>
SIC	<i>Standing Interpretations Committee (IASC)</i>
SME	<i>Small and Medium-Sized Entities</i>
SMO	<i>Statement of Membership Obligations</i>
SMP	<i>Small and Medium Practices</i>
TAC	<i>Transnational Auditors Committee (IFAC)</i>
TI	<i>Transparency International</i>
UNCTAD	<i>United Nations Conference on Trade and Development</i>
UNIZO	Unie van zelfstandige ondernemers
VBO	Verbond van Belgische Ondernemingen
XBRL	<i>eXtensible Business Reporting Language</i>

AFKORTINGEN VAN DE WETTEKSTEN ONTSTAAN ALS GEVOLG VAN DE HERVORMING IN 2007-2008 VAN HET AUDITBEROEP IN BELGIE

- Koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad = **koninklijk besluit tot omzetting van de Auditrichtlijn**
- Koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen met het oog op het omzetten van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad = **koninklijk besluit tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen**
- Koninklijk besluit van 25 april 2007 houdende benoeming van de leden van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris = **koninklijk besluit ACCOM**
- Koninklijk besluit van 30 april 2007 houdende coördinatie van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor en van het koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad = **gecoördineerde wet van 1953**
- Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren = **reglement toegang tot het beroep**

- Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register = **erkenningsreglement**
- Koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren = **huishoudelijk reglement**
- Wet van 17 december 2008 inzonderheid tot oprichting van een auditcomité in de genoteerde vennootschappen en de financiële ondernemingen = **wet op Auditcomités**
- Koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren = **koninklijk besluit toezicht**

Hoofdstuk I

HET BEROEP

1.1. Omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen

1.1.1. Inleiding

De Europese Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (hierna de “Auditrichtlijn”) legde het nieuwe wettelijk kader vast waarin het beroep van wettelijke auditor wordt uitgeoefend (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 39-45 en 2007, p. 53-65).

De omzetting van de Auditrichtlijn werd gedeeltelijk verwezenlijkt door twee koninklijke besluiten genomen in uitvoering van artikel 102 van de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen. De koninklijke volmachtenbesluiten van 21 en 25 april 2007 bevatten respectievelijk de wijzigingen aan de wet van 22 juli 1953 en aan het Wetboek van vennootschappen (B.S. 27 april 2007). De machtiging aan de Koning verviel op 31 december 2007.

De door het koninklijk besluit van 30 april 2007 gecoördineerde wet van 22 juli 1953 (hierna de “gecoördineerde wet van 1953”) (B.S. 24 mei 2007) werd aangevuld met verschillende uitvoeringsbesluiten:

- a) het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren (B.S. 27 april 2007);
- b) het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren (B.S. 30 mei 2007);
- c) het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register (B.S. 30 mei 2007);
- d) het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (B.S. 29 juni 2007).

Voormelde volmachtenbesluiten en uitvoeringsbesluiten werden bekrachtigd door de artikelen 43 tot 54 van de wet van 8 juni 2008 houdende diverse bepalingen (I) (B.S. 16 juni 2008).

De artikelen 38 en 41 van de Auditrichtlijn (mededeling van het ontslag of de opzegging en oprichting van een auditcomité in organisaties van openbaar belang) werden nog in de loop van het jaar 2008 omgezet, terwijl de maximumleeftijd voor de uitoefening van het beroep werd verhoogd van 67 tot 70 jaar. Voor een bespreking, *cf. infra*, §§ 1.1.3., 1.1.4. en 1.1.5.

1.1.2. Bepaling van de modaliteiten betreffende de mededeling van informatie omtrent het transparantieverlag

Op 12 september 2008 heeft het Instituut de omzendbrief D.021/08 overgemaakt aan de bedrijfsrevisoren die wettelijke controles van jaarrekeningen bij organisaties van openbaar belang uitvoeren.

Deze omzendbrief heeft betrekking op de modaliteiten inzake de mededeling van de hyperlink naar het deel van de website waar de informatie betreffende het transparantieverlag is bekendgemaakt.

In toepassing van artikel 31 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren heeft de Raad van het Instituut besloten aan de bedrijfsrevisoren te vragen om per brief (IBR, Arenbergstraat 13, 1000 Brussel) of per e-mail (sg@ibr-ire.be) op jaarlijkse basis uiterlijk drie maanden na het einde van elk boekjaar aan het Instituut de hyperlink te melden die verwijst naar het deel van hun website waar het transparantieverlag is openbaar gemaakt.

1.1.3. Verhoging van de maximumleeftijd van de bedrijfsrevisoren

Het koninklijk volmachtenbesluit van 21 april 2007 voorzag in de automatische intrekking van de hoedanigheid wanneer de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon de leeftijd van zevenenzestig (67) jaar heeft bereikt (art. 8, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953).

Er werd voorzien in twee overgangsmaatregelen.

Een eerste overgangsbepaling (artikel 102, § 1 van het volmachtenbesluit) werd ingevoerd voor de confraters die de leeftijd van vierenzestig (64) jaar hebben bereikt maar die op datum van 31 augustus 2007 nog niet de leeftijd van zevenenzestig (67) jaar overschreden. In dit geval werd de zevenenzestigste verjaardag vervangen door de zeventigste verjaardag.

Een tweede overgangsbepaling (artikel 102, § 2 van het volmachtenbesluit) had betrekking op de confraters die de leeftijd van zevenenzestig (67) jaar hadden overschreden op datum van 31 augustus 2007. Hun hoedanigheid van bedrijfsrevisor wordt in dit geval automatisch op 31 augustus 2010 ingetrokken.

Artikel 59 van de wet van 24 juli 2008 houdende diverse bepalingen brengt de maximumleeftijd van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen van zevenenzestig (67) op zeventig (70) jaar (B.S. 7 augustus 2008). In artikel 8, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 wordt bijgevolg het woord “zevenenzestigste” vervangen door het woord “zeventigste”.

De eerste overgangsbepaling opgenomen in artikel 102, § 1 van het volmachtenbesluit wordt opgeheven door artikel 60 van deze wet van 24 juli 2008 houdende diverse bepalingen.

De tweede overgangsbepaling, opgenomen in artikel 102, § 2 van het volmachtenbesluit die voorziet dat de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die op 31 augustus 2007 de leeftijd van zesenzeventig (67) jaar hadden overschreden de hoedanigheid van bedrijfsrevisor wordt ingetrokken op 31 augustus 2010, blijft behouden.

Op 31 augustus 2010 wordt de hoedanigheid van bedrijfsrevisor van de confraters die op 31 augustus 2007 de leeftijd van zevenenzestig (67) jaar hebben overschreden, ingetrokken.

1.1.4. Mededeling van het ontslag of de opzegging van een wettelijke auditor of auditkantoor

Artikel 38 van de Auditrichtlijn bepaalt:

“1. De lidstaten zien erop toe dat wettelijke auditors of auditkantoren alleen om gegronde redenen kunnen worden ontslagen; verschil van mening over methoden van boekhoudkundige verwerking of controlewerkzaamheden zijn geen gegronde redenen voor ontslag.

2. De lidstaten zien erop toe dat de gecontroleerde entiteit en de wettelijke auditor of het auditkantoor de voor het stelsel van publiek toezicht bevoegde autoriteit of autoriteiten in kennis stellen van het ontslag of opzegging van de wettelijke auditor(s) of (het) auditkanto(o)r(en) tijdens de duur van de benoeming en hiervoor een afdoende motivering geven.”.

Artikel 11 van de wet van 17 december 2008 inzonderheid tot oprichting van een auditcomité in de genoteerde vennootschappen en in de financiële ondernemingen (B.S. 29 december 2008) wijzigt artikel 135 van het Wetboek van vennootschappen als volgt:

“§ 1. De commissarissen worden benoemd voor een hernieuwbare termijn van drie jaar.

Op straffe van schadevergoeding kunnen zij tijdens hun opdracht alleen om wettige redenen worden ontslagen door de algemene vergadering. Meer in het bijzonder is een verschil van mening over een boekhoudkundige verwerking of een controleprocedure op zich geen wettige reden voor ontslag.

Behoudens gewichtige persoonlijke redenen mogen de commissarissen tijdens hun opdracht geen ontslag nemen tenzij ter algemene vergadering en nadat zij deze schriftelijk hebben ingelicht over de beweegredenen van hun ontslag.

§ 2. De gecontroleerde vennootschap en de commissaris stellen de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, als bedoeld in artikel 54 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, in kennis van het ontslag van de commissaris tijdens zijn opdracht en zetten op afdoende wijze de redenen hiervoor uiteen.

De Hoge Raad voor de Economische Beroepen bezorgt deze informatie binnen een maand aan de instellingen die deel uitmaken van het Belgisch systeem van publiek toezicht en die opgesomd zijn in artikel 43 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor.”.

De Raad van het Instituut stelt zich vragen omtrent de keuze die werd genomen om deze inlichtingen over te maken aan alle organen van publiek toezicht zonder rekening te houden met de verdeling van de bevoegdheden van dezen door de wetgever in 2007.

1.1.5. Oprichting van een auditcomité in genoteerde vennootschappen en financiële ondernemingen

Artikel 41 van de Auditrichtlijn bevat de bepalingen betreffende een auditcomité in een organisatie van openbaar belang.

Artikel 14 van de wet van 17 december 2008 inzonderheid tot oprichting van een auditcomité in de genoteerde vennootschappen en de

financiële ondernemingen voegt in Boek VIII, Titel IV, Hoofdstuk I van het Wetboek van vennootschappen, een Afdeling 3bis in met als opschrift “Auditcomité”.

Verder wordt door artikel 9 van dezelfde wet in artikel 130 van het Wetboek van vennootschappen een tweede lid ingevoegd, luidende: *“Indien de vennootschap krachtens de wet verplicht is om een auditcomité op te richten, wordt het voorstel voor benoeming tot commissaris, dat door het bestuursorgaan aan de algemene vergadering wordt gericht, geformuleerd op voorstel van het auditcomité.”*

1.2. Deontologie

1.2.1. Notie netwerk in artikel 2, 8° van de gecoördineerde wet van 1953

Artikel 2, 8° van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor (hierna de “gecoördineerde wet van 1953”) definieert het “netwerk” als volgt:

“de grotere structuur die op samenwerking is gericht en waartoe een bedrijfsrevisor behoort, en die duidelijk is gericht op winst- of kostendeling, of het delen van gemeenschappelijke eigendom, zeggenschap of bestuur, een gemeenschappelijk beleid en procedures inzake kwaliteitsbeheersing heeft, een gemeenschappelijke bedrijfsstrategie, het gebruik van een gemeenschappelijke merknaam of een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen.”

Deze definitie is een herneming van de definitie voorzien in artikel 2, 7° van Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (hierna de “Auditrichtlijn”):

“netwerk: de grotere structuur:

- *die op samenwerking is gericht en waartoe een wettelijke auditor of een auditkantoor behoort; en*
- *die duidelijk is gericht op winst of kostendeling, of het delen van gemeenschappelijke eigendom, zeggenschap of bestuur, een gemeenschappelijk beleid en procedures inzake kwaliteitsbeheersing, een gemeenschappelijke*

bedrijfsstrategie, het gebruik van een gemeenschappelijke merknaam of een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen.”

In september 2007 verspreide de *Fédération des Experts Comptables Européens* (FEE) een *survey* omtrent de reeds bestaande definities van netwerk in de EU Lidstaten maar deze *survey* bevat geen verduidelijking of interpretatie van de definitie van netwerk zoals omschreven in artikel 2, 7° van de Auditrichtlijn. In deze *survey* beveelt de FEE de Lidstaten aan om niet verder te gaan dan de hierboven geciteerde definitie. Er wordt ook gesteld dat er onzekerheid bestaat omtrent de elementen van de definitie, en aan de Europese Commissie en de *European Group of Auditor's Oversight Bodies* (EGAOB) wordt om meer toelichting gevraagd. De FEE stelt dat in juli 2006 de *International Ethics Standards Board for Accountants* (IESBA) van de *International Federation of Accountants* (IFAC) een definitie van “netwerk” hebben uitgewerkt die nagenoeg identiek is aan deze van de Auditrichtlijn en beveelt de Lidstaten derhalve aan de toelichting bij deze definitie te hanteren.

In april 2008 publiceerde de FEE een uitgebreide studie omtrent “*Trans-national Organisations and Practices within the Accountancy Profession*”. Deze studie geeft een samenvatting van de standpunten betreffende de omvang en de gevolgen van de definitie van “netwerk” in de Auditrichtlijn, zoals begrepen door verschillende transnationale organisaties en kantoren. De studie beoogt derhalve de bestaande organisatorische afspraken en structuren te beschrijven, doch gaat niet na of de verschillende transnationale organisaties en kantoren onder deze definitie van de Auditrichtlijn vallen. Immers, vermits deze definitie in vele Lidstaten nog niet is omgezet in nationaal recht, is het volgens de studie niet mogelijk om het afstemmen van de definities die op nationaal vlak bestaan op de IFAC *guidance* te becommentariëren.

Op dit moment bestaan er in België twee definities van het begrip “netwerk”, met name enerzijds deze opgenomen in artikel 2, 8° van de gecoördineerde wet van 1953 en anderzijds deze die voortvloeit uit de beroepsmatige samenwerkingsverbanden in de zin van het Wetboek van vennootschappen en zijn uitvoeringsbesluit en uit de definitie in artikel 1, 5° van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren.

Een duidelijke definitie van het concept “netwerk” is van belang om de volgende redenen:

1. het opstellen van het transparantieverslag voorzien in artikel 15, § 1, *a*) van de gecoördineerde wet van 1953;
2. de toepassing van de bepalingen inzake onafhankelijkheid opgenomen in artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen; en
3. de honoraria van de commissaris die voorkomen in de toelichting bij de jaarrekening krachtens artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen.

De vraag die zich stelt, is hoe de notie “netwerk” in artikel 2, 8° van de gecoördineerde wet van 1953 moet worden geïnterpreteerd. Deze vraag is in de praktijk voor de bedrijfsrevisoren van groot belang.

In het bijzonder rijzen de volgende subvragen betreffende deze definitie:

- A. Hoe dienen de verschillende in de tekst voorkomende “of”, “en” en komma’s te worden begrepen? Welke criteria zijn van cumulatieve aard, welke fungeren als alternatief?

Vooreerst moet worden vastgesteld dat in de verschillende talenversies van de Auditrichtlijn voormelde voegwoorden niet altijd consequent worden gebruikt.

In elk geval is de definitie in de Auditrichtlijn tweeledig en dienen beide leden cumulatief vervuld te worden vermits het voegwoord “en” deze leden verbindt. Onduidelijkheid lijkt echter te bestaan met betrekking tot de interpretatie van het tweede gedachtestreepje.

Inderdaad, aan de ene kant is er sprake van winst- of kostendeling (financiële band) hetgeen op zich al zou volstaan, samen met de samenwerking waarvan sprake is in het eerste lid, om van een netwerk te spreken. Aan de andere kant wijst het delen van gemeenschappelijke eigendom, zeggenschap of bestuur (juridische band), gemeenschappelijk beleid en op gemeenschappelijke procedures inzake kwaliteitsbeheersing, een gemeenschappelijke bedrijfsstrategie, het gebruik van een gemeenschappelijke merknaam of een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen (economische band), gecombineerd met de samenwerking vermeld in het eerste lid op

een netwerk. Er bestaan echter verschillen in interpretaties van dit laatste deel van de definitie.

Overweging (11) van de Auditrichtlijn bepaalt dat de criteria om aan te tonen dat er sprake is van een netwerk, aan de hand van alle bekende feitelijke omstandigheden, zoals het bestaan van gezamenlijke vaste cliënten, dienen te worden beoordeeld en afgewogen.

Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat één criterium, zoals bijvoorbeeld het gebruik van een gemeenschappelijke merknaam, op zich niet noodzakelijk volstaat om te spreken over een netwerk, indien het eerste lid van de definitie vervuld is of niet vervuld is.

Men kan zich afvragen of er naast de financiële band (winst- of kostendeling), er tevens een juridische en/of economische band moet vast te stellen zijn.

Volgens de Juridische Commissie zou zowel in de Nederlandstalige als de Franstalige definitie van artikel 2, 8° van de gecoördineerde wet van 1953 het gebruik van komma's in de opsomming van de criteria erop kunnen wijzen dat het om een optelling gaat en dat de criteria bijgevolg cumulatief zijn.

Indien de criteria cumulatief zijn, moeten ze allemaal vervuld zijn opdat er een netwerk zou zijn. In de praktijk zijn er weinig bedrijfs-revisorenkantoren (waaronder de "*Big Four*") die alle criteria vervullen.

De meerderheid van de leden van de Juridische Commissie zijn geen voorstander van de cumulatieve interpretatie aangezien het laatste criterium "*of een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen*" aan de definitie van netwerk een alternatief karakter geeft.

Op dit moment hebben enkel Nederland en België de definitie van netwerk zoals in de Auditrichtlijn omgezet naar nationaal recht.

In Groot-Brittannië worden de alternatieven beperkt door de definitie van het begrip "netwerk":

"Network firm means any entity: (i) Controlled by the audit firm or (ii) Under common control, ownership or management or (iii) Otherwise affiliated or associated with the audit firm through the use of a common name or through the sharing of common professional resources."

De Duitse definitie is duidelijk alternatief:

- “Netzwerk ist die breitere Struktur,*
- *die auf Kooperation ausgerichtet ist und der ein Abschlussprüfer oder eine Prüfungsgesellschaft angehört und*
 - *die eindeutig auf Gewinn- oder Kostenteilung abzielt oder durch gemeinsames Eigentum, gemeinsame Kontrolle oder gemeinsame Geschäftsführung, gemeinsame Qualitätssicherungsmaßnahmen und -verfahren, eine gemeinsame Geschäftsstrategie, die Verwendung einer gemeinsamen Marke oder durch einen wesentlichen Teil gemeinsamer fachlicher Ressourcen miteinander verbunden ist.”.*

Volgens bepaalde leden van de Juridische Commissie is de definitie van de term “network” niet duidelijk en is het bijgevolg de opvatting van de publieke opinie die primeert. Aldus zal het publiek beschouwen dat er sprake is van een network van zodra twee bedrijfsrevisorenkantoren dezelfde moedervennootschap hebben.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van mening dat de notie “network” in de gecoördineerde wet van 1953 op twee manieren kan worden geïnterpreteerd:

1. een letterlijke interpretatie van de notie “network” op basis van de tekst van de voormelde wet (in zowel het Nederlands als het Frans) houdt een cumulatief karakter in wat het in overweging nemen van de criteria betreft; en
2. een teleologische interpretatie van de notie “network” (in functie van de opvatting van het publiek) zou veeleer leiden tot een alternatieve interpretatie van de criteria.

De Raad van het Instituut stelt vast dat in België, waar de teleologische interpretatie van de notie “network” primeert, de alternatieve interpretatie het best beantwoordt aan de verwachtingen van de organen van publiek toezicht. Tevens kan worden vastgesteld dat internationale organisaties zoals de IFAC en de FEE de alternatieve interpretatie verkiezen en zelfs uitdrukkelijk aanbevelen om het document van de IESBA van december 2006 over *Networks and Network firms* in de *Code of Ethics* te volgen, in het bijzonder de voorbeelden die de alternatieve interpretatie voorstaan.

Bij de analyse van een feitelijke omstandigheid wordt op pagina 2 van het voormelde IESBA document gesteld:

“A is an association of 120 firms, operating in 120 different countries, established to provide global services to clients. Each firm is a member of A International but is a separate and distinct legal entity. As a member of A International, each firm agrees to common quality policies and procedures designed by A International and which are implemented and monitored throughout the association. Each firm uses the name A in marketing and promotional material and also when signing assurance reports. These are many common clients within the association.

A is a larger structure which is aimed at co-operation. The entities within the larger structure:

- share common quality control policies and procedures which are designed, implemented and monitored throughout the larger structure; and*
- use a common brand name when the firms sign assurance reports.*

Either of these factors would be sufficient to make the association a network.”.

Het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 21 april 2007 dat de wet van 22 juli 1953 wijzigt, voorziet niets op dat punt omwille van het feit dat het een getrouwe en letterlijke omzetting van de Auditrichtlijn betreft. Volgens de Raad van het Instituut is enkel het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen bevoegd om de Auditrichtlijn te interpreteren; ingeval van divergentie tussen de cumulatieve en de alternatieve interpretatie zal het Hof in beginsel oordelen in het voordeel van de interpretatie die het grootste aantal toepassingen onder de officiële talen van de Lidstaten van de EU kent.

B. Hoe moet het begrip (samenwerking die) “duidelijk” gericht is, worden verstaan?

Onduidelijkheid bestaat over het al dan niet bestaan van samenwerking. Gaat men ervan uit dat een auditkantoor dat zich aansluit bij andere auditkantoren om redenen die verband houden met het imago, door een vermelding op het briefpapier bijvoorbeeld, evenwel zonder het voornemen om een feitelijke samenwerking tot stand te brengen, een netwerk vormt met deze andere kantoren?

Verder zou moeten worden verduidelijkt wat de draagwijdte is van de samenwerking en of bijvoorbeeld een wederzijdse, eenmalige of meermalige, aanbeveling door de verscheidene auditkantoren op zich zou

volstaan om van een netwerk te spreken. De vraag kan worden gesteld of wederzijdse aanbevelingen op zich steeds een samenwerking inhouden.

Er zou kunnen worden gesteld dat een wederzijdse en meermalige aanbeveling een “duidelijke” samenwerking inhoudt.

Een andere benadering is dat met samenwerking veeleer wordt bedoeld het verlenen van diensten door meerdere dienstverleners aan dezelfde cliënt, waarbij er een gezamenlijk(e) benadering, aanbod of verwijzing naar de andere dienstverlener bestaat.

Overeenkomstig overweging (11) van de Auditrichtlijn is de Raad van het Instituut, op voorstel van de Juridische Commissie, van mening dat de notie (samenwerking die) “duidelijk” gericht is net als de andere criteria geval per geval aan de hand van alle bekende feitelijke omstandigheden moet worden beoordeeld.

C. Wat houdt een “bedrijfsstrategie” in voor een bedrijfsrevisor die geen handelaar is in zijn functie van revisor?

Op voorstel van de Juridische Commissie verwijst de Raad van het Instituut naar punt 290.21 van het Document van de IESBA van december 2006 over *Networks and Network firms* in de *Code of Ethics* dat bepaalt:

“Where the larger structure is aimed at co-operation and the entities within the structure share a common business strategy, it is considered to be a network. Sharing a common business strategy involves an agreement by the entities to achieve common strategic objectives. An entity is not considered to be a network firm merely because it co-operates with another entity solely to respond to jointly to a request for a proposal for the provision of a professional service.”.

D. Wat is een merknaam in de zin van de tekst van de wet?

De vraag rijst of een referentie op het briefpapier zoals “member of” of “in alliance with” gevolgd door een eigennaam volstaat om te spreken van gemeenschappelijke merknaam.

Er kan worden geargumenteed dat er in dit voorbeeld geen sprake is van een gemeenschappelijke merknaam maar het auditkantoor moet er wel op letten dat de indruk niet wordt gegeven dat het behoort tot een netwerk. In deze context past het te verwijzen naar punten 290.22

en 290.23 van het Document van de IESBA van december 2006 over *Networks and Network firms* in de *Code of Ethics* dat bepaalt:

“Where the larger structure is aimed at co-operation and the entities within the structure share the use of a common brand name, it is considered to be a network. A common brand name includes common initials or a common name. A firm is considered to be using a common brand name if it includes, for example, the common brand name as part of, or along with, its firm name, when a partner of the firm signs an assurance report.

Even though a firm does not belong to a network and does not use a common brand name as part of its firm name, it may give the appearance that it belongs to a network if it makes reference in its stationery or promotional materials to being a member of an association of firms. Accordingly, a firm should carefully consider how it describes any such memberships in order to avoid the perception that it belongs to a network.”

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat een logo met de naam van het netwerk op het briefpapier van een bedrijfsrevisor duidelijk een merknaam is. De Raad van het Instituut meent daarentegen dat de loutere vermelding “*member of*” of “*in alliance with*” niet volstaat om te spreken van een gemeenschappelijke merknaam. De Juridische Commissie merkt tevens op dat de definitie van netwerk niet vereist dat de merknaam is gedeponeed.

E. Hoe moet het belang van een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen waarvan sprake *in fine* worden beoordeeld?

Punten 290.25 en 290.26 van het Document van de IESBA van december 2006 over *Networks and Network firms* in de *Code of Ethics* bepaalt:

“Where the larger structure is aimed at co-operation and the entities within the structure share a significant part of professional resources, it is considered to be a network. Professional resources include:

- common systems that enable firms to exchange information such as client data, billing and time records;*
- partners and staff;*
- technical department to consult on technical or industry specific issues, transactions or events for assurance engagements;*

- *audit methodology and audit manuals; and*
- *training courses and facilities.*

The determination of whether the professional resources shared are significant, and therefore the firms are network firms, should be made based on the relevant facts and circumstances. Where the shared resources are limited to common audit methodology or audit manuals, with no exchange of personnel or client or market information, it is unlikely that the shared resources would be considered to be significant. The same applies to a common training endeavor. Where, however, the shared resources involve the exchange of people or information, such as where staff are drawn from a shared pool, or a common technical department is created within the larger structure to provide participating firms with technical advice that the firms are required to follow, a reasonable and informed third party is more likely to conclude that the shared resources are significant.”

Overeenkomstig overweging (11) van de Auditrichtlijn dienen de criteria om aan te tonen dat er sprake is van een netwerk, aan de hand van alle bekende feitelijke omstandigheden te worden beoordeeld en afgewogen.

Of er sprake is van het gebruik van een aanzienlijk deel van de bedrijfsmiddelen wijst op een economische band en hangt af van de feitelijke situatie.

Het bestaan van een interprofessionele middelenvennootschap of -vereniging kan mogelijk wijzen op deze economische band.

Op voorstel van de Juridische Commissie onderschrijft de Raad van het Instituut deze analyse en is hij van mening dat de belangrijkste bedrijfsmiddelen in een bedrijfsrevisorenkantoor het menselijk kapitaal zijn.

F. Vervangt deze definitie deze opgenomen in de koninklijke besluiten van 10 januari 1994 en van 30 januari 2001?

Artikel 1, 5° van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfseconomisten:

“Persoon waarmee een beroepsmatig samenwerkingsverband bestaat: elke persoon waarmee de bedrijfsrevisor een georganiseerd beroepsmatig samenwerkingsverband heeft aangegaan; aan deze begripsomschrijving worden in elk geval vermoed te beantwoorden, elke vennootschap die ertoe strekt het beroep uit te oefenen, elke

overeenkomst die het recht inhoudt een gemeenschappelijke benaming te gebruiken of eraan te refereren, of die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat.”.

Artikel 183^{quinquies} van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen bepaalt:

“Voor de toepassing van artikel 183ter, wordt als een beroepsbalve samenwerkingsverband beschouwd, de volgende samenwerking door een commissaris georganiseerd met een natuurlijke of een rechtspersoon:

- 1° elke vennootschap die ertoe strekt het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen en waarin de commissaris aandeelhouder, vennoot, bestuurder of zaakvoerder is;*
- 2° elke vereniging of vennootschap in de zin van artikel 8, § 4 van de wet van 22 juli 1953 gevormd tussen één of meer commissarissen en andere personen die niet de hoedanigheid van bedrijfsrevisor bezitten noch een gelijkwaardig erkende hoedanigheid;*
- 3° elke vennootschap of persoon waarmee de vennootschap of de vereniging zoals bedoeld in 1° of 2° verbonden is in de zin van artikel 11 van het Wetboek van vennootschappen;*
- 4° elke functie van vennoot, aandeelhouder, bestuurder, zaakvoerder, beheerder of lid van de vennootschap, vereniging of persoon vermeld onder 1° tot en met 3°, die van het bij de controleopdracht betrokken team deel uitmaakt;*
- 5° elke arbeidsovereenkomst door de commissaris gesloten met een bedrijfsrevisor;*
- 6° elk bedrijfsrevisor waarmee de vennootschap, vereniging of persoon zoals bedoeld in 1°, 2° of 3° een arbeidsovereenkomst heeft gesloten;*
- 7° elke overeenkomst die het recht inhoudt een gemeenschappelijke benaming te gebruiken of ernaar te verwijzen;*
- 8° elke overeenkomst die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat;*
- 9° elke overeenkomst of vennootschap die ertoe strekt professionele middelen in vereniging te brengen.”.*

Het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 21 april 2007 bepaalt (B.S. 27 april 2004, p. 22875):

“Voor de rechtszekerheid, zal het passend zijn de definities van beroepsbalve samenwerkingsverbanden voorzien in de koninklijke besluiten van 10 januari

1994 en van 30 januari 2001 te herzien, in het licht van de nieuwe definitie van het netwerk.”.

In het licht van de Europese harmonisatie van de wettelijke controle van de jaarrekeningen en teneinde de rechtszekerheid te bevorderen kan worden verdedigd om de definitie van “beroepsmatig samenwerkingsverband” in artikel 1, 5° van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 en artikel 183*quinquies* van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 zoveel als mogelijk af te stemmen op de terminologie in de definitie van netwerk in artikel 2, 8° van de gecoördineerde wet van 1953.

Bepaalde formuleringen zoals bijvoorbeeld “elke overeenkomst die een verbintenis tot wederkerige aanbeveling omvat” en “elke overeenkomst of vennootschap die ertoe strekt professionele middelen in vereniging te brengen” kunnen evenwel worden gehanteerd om de definitie van netwerk te verduidelijken of te interpreteren.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut niet van mening dat de definitie van netwerk in de koninklijke besluiten van 10 januari 1994 en 30 januari 2001 gebrekkig is en ze oordeelt dat een betere concordantie tussen enerzijds deze bepalingen en anderzijds artikel 2, 8° van de gecoördineerde wet van 1953 meer samenhang zou brengen.

1.2.2. Hoedanigheid van vaste vertegenwoordiger in een bedrijfsrevisorenkantoor

De natuurlijke personen, die de wettelijke controle van de jaarrekeningen namens het auditkantoor uitvoeren, moeten de hoedanigheid van bedrijfsrevisor hebben (art. 6, § 1, 1° van de gecoördineerde wet van 1953).

Artikel 16 van de gecoördineerde wet van 1953 herneemt artikel 132, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen. De bepalingen van het artikel 132, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen werden ingevoegd in de wet van 1953 omdat deze alle revisorale opdrachten beoogt en niet louter de controleopdrachten. Artikel 132 van het Wetboek van vennootschappen beperkt zich daarentegen enkel tot de controleopdrachten.

Overeenkomstig het artikel 16 van de gecoördineerde wet van 1953 dient de vertegenwoordiger een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon te zijn die als vennoot of anderszins aan dat kantoor verbonden is.

Tengevolge van het nieuwe artikel 16 van de gecoördineerde wet van 1953 rijst de vraag wie de vertegenwoordiger van een bedrijfsrevisorenkantoor kan zijn en meer in het bijzonder wat er onder de notie “*anderszins aan het kantoor verbonden*” of “*een andere hoedanigheid hebben in het bedrijfsrevisorenkantoor*” dient te worden verstaan.

Het verslag aan de Koning voorafgaand aan artikel 16 van de gecoördineerde wet van 1953 geeft geen verduidelijking van het begrip “*anderszins*”. Evenmin geeft het verslag aan de Koning voorafgaand aan artikel 132 van het Wetboek van vennootschappen uitleg omtrent de notie “*een andere hoedanigheid*”.

De term “*anderszins*” komt in de Auditrichtlijn voor in artikel 17, 1. e) betreffende de gegevens van het openbaar register van auditkantoren:

“e) naam en registratienummer van alle wettelijke auditors die bij het auditkantoor werkzaam zijn of die als vennoot of anderszins aan het kantoor verbonden zijn (in het Frans: “*nom et numéro d’enregistrement de tous les contrôleurs légaux des comptes employés par le cabinet ou en relation en tant qu’associé ou autre*”).”.

Uit de formulering “*bij het auditkantoor werkzaam zijn of die als vennoot of anderszins aan het kantoor verbonden zijn*” (in het Frans: *employés par le cabinet ou en relation en tant qu’associé ou autre*) kan worden afgeleid dat “een persoon die anderszins aan het kantoor verbonden is” geen arbeids-overeenkomst met het kantoor kan hebben.

Een bijkomend argument voor de stelling dat een bedrijfsrevisor met een arbeidsovereenkomst (de bedrijfsrevisor-werknemer) onder de nieuwe wetgeving niet kan optreden als vaste vertegenwoordiger van een bedrijfsrevisorenkantoor vloeit voort uit het feit dat hij geen verklaring of certificering mag tekenen in naam van zijn werkgever (ongewijzigd art. 21, eerste lid, K.B. van 10 januari 1994).

Derhalve kan worden gesteld dat de vaste vertegenwoordiger van een bedrijfsrevisorenkantoor voor controleopdrachten en revisorale opdrachten steeds een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon dient te zijn die rechtstreeks

of onrechtstreeks vennoot, zaakvoerder of bestuurder van het kantoor is of een persoon is die op zelfstandige basis verbonden is met het kantoor.

Op voorstel van de Juridische Commissie onderschrijft de Raad van het Instituut voormelde argumentatie op grond van de aansprakelijkheidsproblematiek. De Raad van het Instituut merkt immers op dat een bediende op grond van artikel 18 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten enkel aansprakelijk is voor een zware fout of voor een herhaaldelijke lichte fout. Overeenkomstig het artikel 1384, derde lid van het Burgerlijk Wetboek kan de werknemer zich bovendien keren tegen zijn werkgever voor de door hem veroorzaakte schade. Bijgevolg zou een natuurlijke persoon die, als werknemer een revisoraal verslag zou ondertekenen, een beperktere aansprakelijkheid dragen, en in bepaalde omstandigheden kunnen genieten van een minder strikte toepassing van het aansprakelijkheidsrecht terwijl het Wetboek van vennootschappen voorziet in een aansprakelijkheid die vergelijkbaar is met deze van de bestuurders voor dezelfde feiten.

1.2.3. Hoedanigheid van plaatsvervangend zaakvoerder in een bedrijfsrevisorenkantoor

De Commissie Kwaliteitscontrole heeft de Juridische Commissie verzocht zich uit te spreken over de juridische gevolgen van de hoedanigheid van plaatsvervangend zaakvoerder.

De Juridische Commissie werd meer in het bijzonder gevat omtrent de vraag of een bedrijfsrevisor, werkzaam in een bedrijfsrevisorenkantoor, ook een beroepsmatig samenwerkingsverband heeft aangegaan met een ander bedrijfsrevisorenkantoor waarbinnen hij enkel plaatsvervangend zaakvoerder is.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van mening dat het nuttig zou zijn te verduidelijken wat men verstaat onder “plaatsvervangend zaakvoerder” in een éénpersoonsbedrijfsrevisorenkantoor, te weten de inactieve zaakvoerder die slechts handelt in het speciaal geval van overlijden of schrapping van de vennoot en enige zaakvoerder in een bedrijfsrevisorenkantoor; wordt hier enkel het geval beoogd van de “inactieve” zaakvoerder die enkel zal handelen in het speciaal geval van overlijden of schrapping van de vennoot en enige zaakvoerder van een éénpersoons-BVBA?

De Raad van het Instituut is van mening dat er geen beroepsmatig samenwerkingsverband bestaat tussen een bedrijfsrevisor die werkzaam is in een bedrijfsrevisorenkantoor en een ander bedrijfsrevisorenkantoor waarbinnen hij enkel plaatsvervangend zaakvoerder is en dus enkel dient te vervangen op het ogenblik van het overlijden of de schrapping van de enige vennoot en zaakvoerder van het bedrijfsrevisorenkantoor. In deze hypothese is er geen enkele wil van werkelijke samenwerking in hoofde van de plaatsvervangend zaakvoerder.

De situatie zou evenwel anders zijn indien de plaatsvervangend zaakvoerder het effectieve bestuur van het bedrijfsrevisorenkantoor op grotere schaal zou moeten waarnemen in die mate dat er een beroepsmatig samenwerkingsverband zou ontstaan.

1.2.4. Inwerkingtreding van een tuchtrechtelijke schorsing die van toepassing is op een verhinderde bedrijfsrevisor die geen revisorale opdrachten mag uitvoeren

Artikel 31, § 1 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren vermeldt dat de uitgesproken schorsing van rechtswege een aanvang neemt op de eerste dag van de maand die volgt op deze tijdens dewelke de beroepstermijn is verstreken.

Er bestaat geen enkel algemeen beginsel of bepaling dat/die verduidelijkt dat de schorsing een aanvang zou nemen op de dag waarop het lid opnieuw actief zou willen worden.

Het Uitvoerend Comité van het Instituut stelt de vraag te weten of een schorsingsstraf die aan een verhinderd bedrijfsrevisor werd opgelegd in werking treedt overeenkomstig artikel 31, § 1 van het koninklijk besluit van 26 april 2007.

De Raad van het Instituut is, op voorstel van de Juridische Commissie, van mening dat er in dit kader geen enkel bijzonder stelsel bestaat en dat de schorsingsstraf bijgevolg onmiddellijk van kracht wordt, dit wil zeggen de eerste dag van de maand die volgt op deze tijdens dewelke de beroepstermijn is verstreken.

1.2.5. Omvang en de draagwijdte van de “ondertekeningsdelegatie”

De Commissie van Toezicht werd met de problematiek van de handtekeningsbevoegdheid geconfronteerd in een dossier waarvan de relevante feiten als volgt kunnen worden samengevat:

“Twee confraters zitten samen in een bedrijfsrevisorenkantoor dat verschillende commissarismandaten waarneemt. De eerste confrater is meestal benoemd tot vaste vertegenwoordiger van het bedrijfsrevisorenkantoor. Op een bepaald ogenblik wordt deze confrater ziek en ondertekent de tweede confrater enkele commissarisverslagen in afwezigheid van de eerste – nog steeds in naam en voor rekening van het bedrijfsrevisorenkantoor – met de toevoeging “in afwezigheid van X, commissaris”, zijnde de eerste confrater die werd benoemd. Het is niet betwist dat de eerste confrater slechts een beperkt aandeel heeft gehad in de controlewerkzaamheden en dat de tweede confrater heeft ingestaan voor een groot gedeelte van de controlewerkzaamheden.”.

De vraag die zich stelt is of de ondertekeningdelegatie in dit praktijkgeval mogelijk is. Wordt hier geen oneigenlijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid om het controleverslag te ondertekenen in naam van de mandaathouder, maar met de vermelding “in afwezigheid van”?

Bijkomend stelt zich de vraag of een langdurig afwezige bedrijfsrevisor er wel belang bij heeft om zich door een andere bedrijfsrevisor te laten vertegenwoordigen in het geval hij bijvoorbeeld voor een langere periode afwezig is. In voorkomend geval is het mogelijk dat de vervanger een zeer groot gedeelte van de werkzaamheden voor zijn rekening neemt en niettemin geen aansprakelijkheid op zich zal (dienen te) nemen.

De Raad van het Instituut merkt op voorstel van de Juridische Commissie op dat het van belang is een duidelijk onderscheid te maken tussen de delegatie van de handtekeningsbevoegdheid en de delegatie van de opdracht van de vaste vertegenwoordiger. De vervanging van de vaste vertegenwoordiger is de kern van het probleem omdat een handtekeningsdelegatie alleen in zeer specifieke omstandigheden mogelijk is waarbij de bedrijfsrevisor in de onmogelijkheid verkeert om het verslag zelf te ondertekenen. Het gaat om het delegeren van de materiële handeling om te ondertekenen, maar nooit om het toevertrouwen van auditbeslissingen aan een andere bedrijfsrevisor.

Bijgevolg is de Raad van het Instituut van mening dat in onderhavig geval de vaste vertegenwoordiger van het bedrijfsrevisorenkantoor moet worden vervangen.

1.2.6. Uitwisseling van informatie tussen het Instituut en de Procureur-generaal

Overeenkomstig de artikelen 61 en 66 van de gecoördineerde wet van 1953 delen de tuchtinstanties elke beslissing mede aan de Procureur-generaal.

Artikel 77 van de wet voert het principe van nationale en internationale samenwerking in en voorziet meer bepaald in een uitwisseling van informatie tussen het Instituut en de Procureur-generaal.

Er dient te worden opgemerkt dat de Koning de modaliteiten inzake de uitwisseling van vertrouwelijke informatie en de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten bedoeld in artikel 77 nog niet heeft bepaald.

Op basis van artikel 77 van de wet brengt het Instituut de Procureur-generaal systematisch op de hoogte wanneer een tuchtbeslissing in kracht van gewijsde is gegaan zodat deze laatste meer bepaald kan nagaan of de beslissing werd nageleefd.

Het Parket-generaal heeft de wens uitgedrukt om een verantwoordelijke van het Instituut te horen teneinde na te gaan of een aan een bedrijfsrevisor opgelegde schorsingsstraf wel degelijk werd nageleefd.

Bij gebrek aan bepalingen ter verduidelijking van de modaliteiten inzake de samenwerking tussen de entiteiten van het systeem van publiek toezicht en rekening houdende met de verplichting tot naleving van het beroepsgeheim waartoe het Instituut is gehouden, stelt zich de vraag welke informatie kan worden megedeeld aan de Procureur-generaal hetzij op eigen initiatief, hetzij op verzoek van deze laatste.

Er wordt verduidelijkt dat, op grond van de gecoördineerde wet van 1953, de Procureur-generaal een orgaan belast met publiek toezicht is en dat in deze hoedanigheid het nuttig is zich de vraag te stellen of de informatie die het Instituut aan deze laatste mededeelt al dan niet aan het beroepsgeheim is onderworpen. Immers, artikel 35, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 bepaalt: *“Onverminderd de bepalingen voorzien in artikel*

77 van onderbavige wet, is artikel 458 van het Strafwetboek van toepassing op het Instituut, zijn organen, de leden van zijn organen en zijn personeelsleden.”. Artikel 77 van de gecoördineerde wet van 1953 organiseert, in het kader van het publiek toezicht, de uitwisseling van informatie tussen het Instituut en de Procureur-generaal.

Op voorstel van de Juridische Commissie beslist de Raad van het Instituut het volgende:

1. er is geen beroepsgeheim tussen het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en de Procureur-generaal binnen de grenzen van de samenwerking zoals bepaald in voormeld artikel 77;
2. het systeem dat werd ingesteld door artikel 77 van de gecoördineerde wet van 1953 houdt een actieve medewerking vanwege het Instituut van de Bedrijfsrevisoren in;
3. het beroepsgeheim beoogt de bescherming van de belangen van de cliënt van de bedrijfsrevisoren en niet van de bedrijfsrevisoren zelf; en
4. het Wetboek van Strafvordering en de nauwe link tussen de materie en het beroepsgeheim hebben evenwel tot gevolg dat de Raad van het Instituut bedachtzaam moet zijn vooraleer hij informatie mededeelt aan de procureur des Konings of aan de Procureur-generaal, hetgeen inhoudt dat niet automatisch alle dossiers die een strafrechtelijk aspect zouden kunnen bevatten, moeten worden medegedeeld. De Raad van het Instituut behoudt een zekere beoordelingsmarge.

1.2.7. Aanwezigheid en de rol van een lid van de Raad van het Instituut bij de opening van verzegelde documenten van een bedrijfsrevisor

De opdracht van de vertegenwoordiger van de tuchtrechtelijke overheid bestaat erin de stukken te bekijken en de onderzoeksrechter of de officier van gerechtelijke politie te adviseren welke stukken volgens hem onder het beroepsgeheim vallen en welke stukken niet. Dit advies is echter niet bindend. De appreciatiebevoegdheid van de onderzoeksrechter of de officier van gerechtelijke politie om te oordelen of een welbepaald stuk is gedekt door het beroepsgeheim is volgens het Hof van Cassatie voorlopig, dit wil zeggen dat ze door de onderzoeksrechter wordt uitgeoefend onder de

controle *a posteriori* van de onderzoeks- en vonnisgerechten⁽¹⁾. Stukken die onder het beroepsgeheim vallen, kunnen door de vonnisrechter uit de debatten worden geweerd.

Aan de Juridische Commissie werd de vraag gesteld of voormelde adviserende rol in hoofde van het raadslid van het Instituut eveneens geldt bij de opening van verzegelde documenten van een bedrijfsrevisor.

De Juridische Commissie is van oordeel dat de voormelde paragraaf “*De opdracht van de vertegenwoordiger (...) onderzoeks- en vonnisgerechten*” eveneens geldt in het kader van de rol van het raadslid om aanwezig te zijn bij het verzegelen en openen van alle dossiers van een confrater in het algemeen, en diens informaticabestanden in het bijzonder, die onder het beroepsgeheim vallen, en dit om te vermijden dat een klant gevoelige documenten aan de bedrijfsrevisor overmaakt zonder dat deze documenten onder het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor vallen.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut immers van oordeel dat de documenten, die bij de klant in beslag kunnen worden genomen, ook bij een bedrijfsrevisor in beslag kunnen worden genomen en derhalve niet onder het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor vallen.

Ten slotte wenst de Raad van het Instituut te preciseren dat de vertegenwoordiger van de Raad enkel opmerkingen in verband met eventuele onjuistheden of leemtes met betrekking tot zijn eigen tussenkomsst in het proces-verbaal mag laten acteren.

1.2.8. Beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor en contacten met deskundigen aangesteld door de rechtbank

Een bedrijfsrevisor vraagt aan de Juridische Commissie of hij informatie mag verstrekken aan de door het Hof van Beroep aangestelde deskundigen, rekening houdend met het beroepsgeheim waartoe hij als bedrijfsrevisor is gebonden.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor helemaal niet

(1) J. VAN DROOGBROECK, “Bijstand van het IAB bij een huiszoeking en inbeslagname op het kantoor van een accountant of een belastingconsulent”, *Accountancy & Tax*, 2005, nr. 4, p. 31.

toestaat dat de commissaris informatie aan de door een rechtbank aangestelde deskundigen zou verstrekken.

De commissaris mag derhalve geen antwoorden verstrekken op vragen die hem door de deskundigen worden gesteld, zelfs indien zijn cliënt hem daartoe de schriftelijke toestemming heeft gegeven. Met cliënt wordt de persoon of het orgaan bedoeld die bevoegd is om de vennootschap te vertegenwoordigen.

De Raad van het Instituut vestigt de aandacht op het feit dat het de commissaris wel is toegestaan om in aanwezigheid van de cliënt, met name het bestuursorgaan of zijn aangestelde, de door het bestuursorgaan onthulde informatie mondeling te bevestigen, mits schriftelijke toestemming door de onderneming van het systeem van bevestigingen van informatie door de commissaris overeenkomstig artikel 79, § 1, a) van de gecoördineerde wet van 1953.

Bijgevolg herziet de Raad van het Instituut zijn vroegere standpunt inzake de mededelingen aan deskundigen in het kader van het beroepsgeheim dat in het *Jaarverslag*, 1992, p. 32-33 en het *Vademecum*, I, Rechtsleer, 2005, p. 351 werd gepubliceerd.

1.2.9. Mogelijkheid om gelijktijdig samenhangende dossiers te behandelen en te berechten

A. Inleiding

In het procesrecht wordt de term “samenhang” gebruikt om het verband aan te duiden dat kan bestaan tussen twee of meerdere zaken wanneer deze procedures hangende zijn bij dezelfde rechtbank en er baat bij is om deze zaken samen te behandelen en te berechten.

Artikel 30 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt het begrip “samenhang” als volgt:

“Rechtsvorderingen kunnen als samenhangende zaken worden behandeld, wanneer zij onderling zo nauw verbonden zijn dat het wenselijk is ze samen te behandelen en te berechten, ten einde oplossingen te vermijden die onvereenigbaar kunnen zijn wanneer de zaken afzonderlijk worden berecht.”.

Technisch gezien heeft de samenhang betrekking op hangende zaken bij vonnisgerechten maar niets verhindert om dit begrip uit te breiden tot de werkzaamheden met betrekking tot het vooronderzoek.

B. In het stadium van het vooronderzoek (toezicht)

Het Instituut heeft reeds de beslissing genomen om één enkel onderzoek te voeren en slechts één tuchtverslag op te stellen met betrekking tot meerdere bedrijfsrevisoren-vennoten in hetzelfde bedrijfsrevisorenkantoor maar dat betrekking heeft op de uitvoering van mandaten die niet gelijktijdig op alle vennoten betrekking hadden.

Juridisch gezien is deze werkwijze niet vatbaar voor kritiek en laat het daarentegen toe te vermijden dat tegenstrijdige beslissingen zouden worden uitgesproken.

Niettemin moet de toepassing van het beginsel van samenhang vanaf het stadium van voorbereiding van het dossier met de nodige voorzichtigheid worden beoordeeld rekening houdend met vier elementen:

Het naleven van het beroepsgeheim

Het gelijktijdig vooronderzoek van twee afzonderlijke dossiers kan een risico van schending van het beroepsgeheim met zich meebrengen gelet op het feit dat een bedrijfsrevisor ertoe gebracht zou kunnen worden kennis te nemen van stukken of documenten die voortkomen van een andere bedrijfsrevisor.

Het ontdekken van elementen aan de hand van verklaringen van één van de betrokkenen

Het zou gepast zijn omzichtig om te springen met het beoordelen van het lot dat dient te worden toebedeeld aan de elementen ten laste van een bedrijfsrevisor die bijvoorbeeld door de verklaringen van de tweede betrokkene onder de aandacht worden gebracht.

De invloed van procedureargumenten aangehaald door één van de betrokkenen

In de veronderstelling van samenhangende vooronderzoeken zouden de door één van de partijen aangehaalde procedureargumenten een weerslag kunnen hebben op het hele dossier en dus ook op de andere betrokkenen

bedrijfsrevisor. Het is niet onmogelijk dat de verdediging het volledige dossier stillegt of dat een nietigheidsargument een uitwerking heeft op het geheel van de inleidende akte die twee bedrijfsrevisoren beoogt.

Het risico van overschrijding van de redelijke termijn

Het is niet uitgesloten dat de duur van het vooronderzoek van een dossier onevenredig is in verhouding tot de vereiste onderzoeksplichten voor het tweede dossier en dat de redelijke termijn zou kunnen worden overschreden.

C. In het stadium van de tuchtinstanties

Uit de voorbereidende werkzaamheden van het Gerechtelijk Wetboek vloeit voort dat de bepalingen van dit Wetboek van toepassing zijn op tuchtgebied, behalve wanneer de procedure in deze materie wordt geregeld door de wetbepalingen die niet uitzonderlijk zijn opgeheven door bepalingen of rechtsbeginselen waarvan de toepassing niet verenigbaar is met deze van het Gerechtelijk Wetboek.

Een verzoek dat erop gericht is om de samenhang toe te passen, kan uitgaan van de Raad van het Instituut of van de betrokken bedrijfsrevisor, doch het komt aan de tuchtinstanties toe om soeverein te oordelen over de notie “samenhang” en er het voor hen passend gevolg aan te geven.

1.3. Afwijking van artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953

Wat de mogelijkheid van een bedrijfsrevisor betreft om het mandaat van zaakvoerder of bestuurder in een handelsvennootschap uit te oefenen, voorzag het oude artikel 7bis van de wet van 22 juli 1953 in een absoluut verbod voor een bedrijfsrevisor om voormeld mandaat uit te oefenen.

Sinds 31 augustus 2007 is het een bedrijfsrevisor verboden om revisorale opdrachten uit te voeren in de omstandigheid van het rechtstreeks of onrechtstreeks uitoefenen van een handelsactiviteit, onder andere in de hoedanigheid van bestuurder van een handelsvennootschap (art. 13, § 2, *b*) van de gecoördineerde wet van 1953). In deze omstandigheden is de bedrijfsrevisor tijdelijk verhinderd.

Er kan evenwel een afwijking op voormeld artikel 13, § 2, *b*) worden toegekend door de Raad van het Instituut aan een bedrijfsrevisor die revisorale opdrachten wenst te blijven uitvoeren, na gunstig advies van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM) (art. 13, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953).

Artikel 13, § 2 van de wet laat thans bedrijfsrevisoren toe om zonder beperking een mandaat van bestuurder uit te oefenen in een burgerlijke vennootschap met een handelsvorm. Daarentegen onderwerpt het de uitvoering van revisorale opdrachten door een bedrijfsrevisor die rechtstreeks of onrechtstreeks een handelsactiviteit uitoefent, bijvoorbeeld in de hoedanigheid van bestuurder van een handelsvennootschap, aan een individuele afwijking.

Dit onderscheid tussen burgerlijke activiteiten en mandaten enerzijds en handelsactiviteiten en -mandaten anderzijds lijkt fundamenteel relevant in het licht van de artikelen 5, 6 en 8 van de gecoördineerde wet van 1953, die uitsluiten dat een gefailleerde of een oud-gefaillieerde kan ingeschreven worden of blijven in het openbaar register (in voorkomend geval rekening houdend met de sancties die voor een bestuurder van een failliete vennootschap kunnen voortvloeien uit de toepassing van de bepalingen van het K.B. nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod van bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen). Het zou immers schadelijk zijn voor het algemeen belang dat een bedrijfsrevisor, die belast is met permanente revisorale opdrachten, op een meedogenloze wijze het recht ontnomen zou worden om deze uit te voeren ten gevolge van een persoonlijk faillissement of het faillissement van de vennootschap waarin hij bestuurder zou zijn.

Bijgevolg wenst de Raad van het Instituut om inzake afwijkingen op fundamentele wijze het risico in rekening te nemen, vanaf heden verwezenlijkt door concrete elementen (knipperlichten), dat de vennootschap waarin de bedrijfsrevisor bestuurder wenst te worden, failliet gaat. Op het ogenblik van de toekenning van de eventuele afwijking nodigt hij trouwens de betrokken bedrijfsrevisoren uit om ervoor te zorgen dat ze het ontslag van hun functie van bestuurder aanbieden van zodra de omstandigheden zouden zijn gewijzigd en er op korte of middellange termijn voor een faillissement zou worden gevreesd.

Bovendien wenst de Raad van het Instituut om geen afwijkingen toe te kennen in het geval dat de uitoefening van het mandaat van bestuurder zou kunnen in tegenspraak komen met het waardigheidsbeginsel dat het beroep regelt (art. 13 van de gecoördineerde wet van 1953): inhoud van het maatschappelijk doel, manifeste onregelmatigheden ten opzichte van het Wetboek van vennootschappen of andere wetgevingen, enz.

1.4. Wetsontwerp tot wijziging van het statuut en de controle op de vennootschappen voor het beheer van de auteursrechten

Op 22 maart 2007 heeft de Voorzitter van de Commissie van Economie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers advies gevraagd aan de Raad voor de Intellectuele Eigendom over het wetsontwerp betreffende het statuut en de controle op de vennootschappen voor het beheer van de rechten, zoals ingediend op 11 mei 2006 bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers⁽¹⁾.

Gedurende de vergadering van 14 december 2007 heeft de Raad van de Intellectuele Eigendom besloten, in toepassing van artikel 6, § 1 van het koninklijk besluit van 5 juli 2004⁽²⁾, om het onderzoek van dit wetsontwerp aan een werkgroep ad hoc toe te vertrouwen.

De werkgroep heeft zijn advies op 17 september 2008 verstrekt aan de Raad voor de Intellectuele Eigendom. Het wetsvoorstel heeft ten doel de controle op de vennootschappen voor het beheer van de auteursrechten te versterken, onder meer via de controle, uitgevoerd door een commissaris, van aanvullende financiële informatie gepubliceerd in het jaarverslag.

Het Instituut werd in 2008 in deze werkgroep vertegenwoordigd door de confrater en Raadslid van het Instituut Daniel KROES, de Secretaris-generaal David SZAFRAN en op vaktechnisch vlak ondersteund door Nathalie HOUYOUX, attaché bij het Instituut.

(1) *Parl. St.* Kamer, nr. 51, 2481/001.

(2) Koninklijk besluit van 5 juli 2004 houdende oprichting van een Raad voor de Intellectuele Eigendom (*B.S.* 17 augustus 2004).

III

Hoofdstuk II

VENNOOTSCHAPSRECHT

2.1. Koninklijk besluit van 8 oktober 2008 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen (B.S. 30 oktober 2008) – Eerste commentaren bij de nieuwe uitzonderingen op de tussenkomst van een bedrijfsrevisor ingeval van een inbreng in natura en een quasi-inbreng

2.1.1. Inleiding

Op 30 oktober 2008 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* het koninklijk besluit van 8 oktober 2008 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen ingevolge Richtlijn 2006/68/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 september 2006 tot wijziging van Richtlijn 77/91/EEG van de Raad met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap, alsook de instandhouding en wijziging van haar kapitaal (beter gekend als de Tweede Richtlijn).

De basis van dit koninklijk besluit is artikel 79 van de wet van 8 juni 2008 houdende diverse bepalingen (I) dat voorziet in een machtiging aan de Koning. Het koninklijk besluit trad in werking op 1 januari 2009, doch dient vóór 31 juli 2009 door een wet te worden bekrachtigd.

2.1.2. Tussenkomst van een bedrijfsrevisor ingeval van inbreng in natura (of quasi-inbreng)

A. Uitzonderingen

Artikel 10*bis* van de gewijzigde Tweede Richtlijn geeft Lidstaten de mogelijkheid de inbreng in natura te laten uitvoeren zonder deskundigenverslag, in gevallen waarin er reeds een duidelijk referentiepunt bestaat voor de waardering van een dergelijke inbreng, hetgeen de Belgische wetgever heeft omgezet:

- 1) *wanneer de inbreng in natura plaatsvindt in de vorm van effecten of geldmarktinstrumenten die worden gewaardeerd tegen de gewogen gemiddelde koers waartegen zij gedurende drie maanden voorafgaand aan de daadwerkelijke datum van de verwezenlijking van de inbreng in natura op één of meer gereguleerde markten zijn toegelaten.*

Voor de definitie van de begrippen “effecten” en “geldmarktinstrumenten” wordt verwezen naar artikel 2, 31° en 32° van de wet van

2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten. Een termijn van drie maanden wordt vooropgesteld, in overeenstemming met de Richtlijn die spreekt van een toereikende periode en het oorspronkelijk voorstel van de Europese Commissie dat een termijn van drie maanden voorzag.

2) *wanneer een inbreng in natura plaatsvindt in de vorm van andere vermogensbestanddelen dan de in het 1° bedoelde effecten en geldmarktinstrumenten, welke reeds het voorwerp hebben uitgemaakt van een waardering, middels bijkomende voorwaarden:*

- de waardering moet door een bedrijfsrevisor zijn gebeurd;
- de waardebepaling in het economisch verkeer mag niet verder dan zes maanden teruggaan; en
- moet zijn gebeurd met inachtneming van de algemeen aanvaarde normen en beginselen voor de waardering van de categorie vermogensbestanddelen die de inbreng vormen, zoals volgens het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit bijvoorbeeld de “*international valuation standards*” en de “*international private equity and venture capital guidelines*”.

3) *wanneer een inbreng in natura plaatsvindt in de vorm van andere vermogensbestanddelen dan de in het 1° bedoelde effecten en geldmarktinstrumenten, maar waarbij de waarde in het economisch verkeer van elk vermogensbestanddeel is afgeleid uit de jaarrekeningen van het voorgaande boekjaar, mits de jaarrekeningen door de commissaris (voor de Belgische vennootschappen) of door de met de controle van de jaarrekeningen belaste persoon (voor buitenlandse vennootschappen) werden gecontroleerd en mits het verslag van die persoon een verklaring zonder voorbehoud bevat.*

De controle waarvan hier sprake is de wettelijke controle zoals gedefinieerd in de Auditrichtlijn 2006/43/EG. Deze uitzondering mag bijgevolg niet gebruikt worden door de vennootschappen die geen commissaris of (voor wat de buitenlandse vennootschappen betreft) een met de controle van de jaarrekeningen belaste persoon hebben benoemd.

Welke jaarrekening wordt hier bedoeld en volgens welk referentiestelsel? Kan een “billijke waarde/waarde in het economisch verkeer” voortkomen uit de Belgische jaarrekening en in het bijzonder de vorige jaarrekening?

Dat lijkt weinig waarschijnlijk in de Belgische context, aangezien waarderingen tegen een “billijke waarde” volgens het Belgisch boekhoudrecht geen gebruikelijk criterium zijn.

B. Revisoraal verslag toch vereist ingeval van herwaardering

Een inbrengverslag van een bedrijfsrevisor is evenwel vereist ingeval tot herwaardering wordt overgegaan op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van de oprichters of het bestuursorgaan:

- 1° *indien de koers is beïnvloed door uitzonderlijke omstandigheden die zouden leiden tot een aanzienlijke wijziging van de waarde van het vermogensbestanddeel op de effectieve datum van de inbreng ervan, met inbegrip van situaties waarin de markt voor die effecten of geldmarktinstrumenten niet meer liquide is;*
- 2° *indien nieuwe bijzondere omstandigheden zouden leiden tot een aanzienlijke wijziging van de waarde in het economisch verkeer van het vermogensbestanddeel op de effectieve datum van de inbreng ervan.*

De vraag rijst wat de exacte betekenis is van het begrip “herwaardering”. Men lijkt hier eveneens de herwaarderingen zowel naar beneden als naar boven te beogen.

C. Verklaring van het bestuursorgaan wanneer er geen inbrengverslag is vereist

Een verklaring van het bestuursorgaan moet openbaar gemaakt worden op de griffie van de rechtbank van koophandel ingeval een inbreng in natura plaatsvindt zonder deskundigenrapport (art. 10ter van de Tweede Richtlijn), binnen één maand na de effectieve datum van de inbreng van het vermogensbestanddeel, met de volgende inlichtingen:

- 1° een beschrijving van de desbetreffende inbreng in natura;
- 2° de naam van de inbrenger;
- 3° de waarde van deze inbreng, de herkomst van deze waardering, en in voorkomend geval, de waarderingsmethode;
- 4° de nominale waarde van de aandelen of, bij gebreke van een nominale waarde, het aantal aandelen die tegen elke inbreng in natura zijn uitgegeven;

- 5° een attest dat bepaalt of de verkregen waarde ten minste met het aantal en de nominale waarde of, bij gebreke van een nominale waarde, de fractiewaarde van de tegen de inbreng uit te geven aandelen overeenkomt;
- 6° een attest dat er zich geen nieuwe bijzondere omstandigheden hebben voorgedaan ten opzichte van de oorspronkelijke waardering die deze kunnen beïnvloeden.

Qua terminologie is er hier verwarring mogelijk, aangezien de verklaring van het bestuursorgaan ook een attest bevat. Voor alle duidelijkheid ware het beter geweest te vermelden dat dit attest door het bestuursorgaan werd opgesteld.

In het geval van een kapitaalverhoging in een naamloze vennootschap bepaalt artikel 602, § 2 *in fine* van het Wetboek van vennootschappen (en de gelijkaardige bepalingen voor de andere beoogde vennootschapsvormen): “*Bij het ontbreken van een herwaardering zoals bedoeld in paragraaf 2, tweede lid, 2°, kunnen een of meer aandeelhouders die op de dag dat het besluit tot quasi-inbreng wordt genomen gezamenlijk ten minste 5 % van het geplaatste kapitaal in hun bezit hebben, een waardering volgens paragraaf 1 door een bedrijfsrevisor eisen.*”

Artikel 602, § 1 omvat het gewone regime van de inbreng in natura hetgeen lijkt te veronderstellen dat de bedrijfsrevisor een nieuwe opdracht zou hebben, zelfs aan *selfreview* zou mogen doen.

2.1.3. Standpunt van de Raad van het Instituut

Op voorstel van de Juridische Commissie neemt de Raad van het Instituut kennis van de voormelde tekst en stelt zich bijkomend de vraag of de zinsnede betreffende de tweede uitzondering in de nieuwe bepalingen van het Wetboek van vennootschappen “*welke reeds door een bedrijfsrevisor zijn gewaardeerd*” (in het Frans: “*qui ont déjà été évalués par un réviseur d’entreprises*”) betekent dat het de commissaris van een vennootschap is toegestaan een waardering uit te voeren. Twee gevallen kunnen hierbij worden onderscheiden: enerzijds het geval waarin een commissaris in functie is en het bestuursorgaan hem vraagt om een waardering uit te voeren en anderzijds de waardering door een bedrijfsrevisor bij de oprichting van een vennootschap wanneer deze bedrijfsrevisor vervolgens wordt benoemd als commissaris van deze vennootschap (of eventueel het geval van een

reeds opgerichte vennootschap die geen commissaris heeft benoemd, die een bedrijfsrevisor belast met een waardering, en vervolgens deze tot commissaris wenst te benoemen).

In het bijzonder rijst de vraag of voormelde gevallen zijn toegelaten in het licht van artikel 183ter, 4° van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen (bepaling die slechts reglementaire waarde heeft en geen wet is) dat verbiedt dat een commissaris “*instaat voor het waardereren van de elementen van de (geconsolideerde) jaarrekening van de gecontroleerde vennootschap indien deze een belangrijk element vormen van de jaarrekening*”. En wat indien de elementen van de (geconsolideerde) jaarrekening van de gecontroleerde vennootschap geen belangrijk element vormen van de jaarrekening?

Op voorstel van de Juridische Commissie heeft de Raad van het Instituut grote moeilijkheden met een dergelijke interpretatie van het Wetboek van vennootschappen om reden dat het indruist tegen de geest van de in het verleden tegenover de *Securities and Exchange Commission* (SEC) aangegane verbintenissen.

Men kan zich derhalve niet inbeelden dat het de bedoeling was van de Belgische wetgever om het regime van de verbodsbepalingen te wijzigen, in het bijzonder artikel 183ter, 4° van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen dat verbiedt dat een commissaris instaat voor het waardereren van de elementen van de (geconsolideerde) jaarrekening van de gecontroleerde vennootschap, indien deze een belangrijk element vormen van de jaarrekening. Indien de regering op een zo belangrijk aspect van de onafhankelijkheid had willen terugkomen, dan zou ze dit in het verslag aan de Koning hebben toegelicht. En zelfs in het geval dat de te waardereren elementen niet-belangrijk zouden zijn, kan de commissaris niet zo'n delicate waarderingsopdracht aanvaarden als deze die een kapitaalverhoging of een quasi-inbreng beoogt, vermits dat het door de wetgever gewenste fundamentele evenwicht tussen een bestuursorgaan die beslist en de commissaris die controleert, in het gedrang zou brengen.

Op dit algemeen verbod bestaat er volgens de Raad van het Instituut één uitzondering, met name het geval waarbij een bedrijfsrevisor een waardering doet met een andere finaliteit dan een inbreng in natura of een quasi-inbreng (de termen “*reeds gewaardeerd*” en “*déjà évalués*” die

aanduiden dat de waardering werd gedaan voorafgaand aan de context van dit type van verrichting), dat deze waardering door het bestuursorgaan werd gehanteerd in het kader van een inbreng in natura of een quasi-inbreng, en deze bedrijfsrevisor vervolgens wordt gevraagd om commissaris te zijn van de vennootschap. Het is nodig dat de bedrijfsrevisor die commissaris is geworden de normen inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris (veiligheidsmaatregelen) naleeft.

2.2. Juridische adviezen

2.2.1. Berekening van de criteria inzake de benoeming van een commissaris in een vzw

Eén van de in de wet voorziene criteria voor het aanduiden van een vzw als zeer grote vereniging (art. 17, § 5 van de wet van 27 juni 1921), hetgeen de benoeming van een commissaris inhoudt, evenals de weergave van de jaarrekening volgens het volledig schema, is “2° in totaal 6.250.000 EUR aan andere dan uitzonderlijke ontvangsten, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde”.

Dient de term “ontvangsten” strikt gezien ten aanzien van de wet te worden geïnterpreteerd als financiële bewegingen (in de zin van de vereenvoudigde boekhouding – hetgeen de herwaardering van een subsidie voor salarissen zou uitsluiten) of veeleer als “opbrengsten” (hetgeen de herwaardering van de subsidies voor salarissen zou omvatten)?

Het begrip “ontvangsten” in artikel 17, § 5 van de wet van 27 juni 1921 (vzw-wet) werd niet duidelijk omschreven in deze wet en kan bijgevolg verschillend worden geïnterpreteerd.

Een interpretatie werd gegeven in antwoord op een parlementaire vraag⁽¹⁾:

(1) Vraag nr. 385 van mevrouw Liesbeth VAN DER AUWERA van 5 oktober 2004 (N.) aan de vice-eerste minister en minister van Justitie, *Vr. en Antw.*, Kamer, 2004-2005, nr. 51/062.

“Zoals vermeld in het verslag aan de Koning dat voorafgaat aan het koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen, evenals in de brochures die inzonderheid beschikbaar zijn op de website van de FOD Justitie moet het totaal aan andere dan uitzonderlijke ontvangsten door een grote of door een zeer grote vereniging worden berekend door optelling van de bedragen van de rekeningen 70 tot 74 van de minimumindeling van het specifiek voor deze verenigingen genormaliseerd rekeningstelsel, dus met uitsluiting van rekening 75 financiële opbrengsten en rekening 76 uitzonderlijke opbrengsten.

Uit de voorbereidende werkzaamheden inzake de vzw-wet blijkt dat het doel van de berekening van dit criterium immers bestaat in de bepaling van de grootte van de vereniging via de ontvangsten uit de gewone activiteiten van die vereniging – het equivalent van het boekhoudkundig begrip (enigszins beperkt) omzet, dat van toepassing is op de vennootschappen. Redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de financiële ontvangsten in het algemeen geen ontvangsten zijn die verband houden met en representatief zijn voor de gewone activiteiten van een vzw.

Dit vermoeden verklaart waarom de brochures op de website van de FOD Justitie, in geval van kleine verenigingen die niet onderworpen zijn aan de minimumindeling van het algemeen rekeningstelsel, vermelden dat het gaat om het totaal van de ontvangsten opgenomen in de staat van ontvangsten en uitgaven van het minimaal schema voor een “kleine” vereniging, verminderd met de uitzonderlijke ontvangsten. Daaraan is toegevoegd dat het alle ontvangsten betreft volgend uit de normale werkingsactiviteiten van de vereniging, hetgeen dus inhoudt dat ook de financiële ontvangsten moeten worden afgetrokken.”.

Op voorstel van de Juridische Commissie, merkt de Raad van het Instituut op dat de teksten tegenstrijdig zijn. Hij kan het gebruik van de term “ontvangsten” begrijpen in het kader van het voeren van de boekhouding en het opstellen van de jaarrekening van kleine vzw’s overeenkomstig artikel 17, § 3. In artikel 17, § 5 is de Raad van het Instituut echter van mening dat de term “ontvangsten” ongepast is.

De Raad van het Instituut is van mening dat het beter zou zijn geweest dat de wetgever op dat gebied dezelfde definities hanteert als deze van het Wetboek van vennootschappen. De Raad van het Instituut is van mening dat, enerzijds, voor de overgang van een grote vzw naar een zeer grote vzw, het begrip “ontvangsten” overeenkomt met de opbrengsten en

dat, anderzijds, de financiële ontvangsten kunnen zijn vervat in andere dan uitzonderlijke ontvangsten, wanneer ze verbonden zijn met of representatief zijn voor de gebruikelijke activiteit van de vereniging, in tegenstelling tot het bovenstaande geciteerde ministeriële antwoord.

De Raad van het Instituut verwijst naar het artikel van D. VAN GERVEN, “De wet op verenigingen en stichtingen: bespreking van de wijzigingen aangebracht door de wet van 2 mei 2002”, gepubliceerd in het Rechtskundig Weekblad (*R.W.*, 2002-03, nr. 25, p. 961-986) en naar het artikel van A. KILESE, “*Le nouveau cadre comptable des petites et des grandes ASBL*”, gepubliceerd in het Tijdschrift voor Belgisch Handelsrecht (*T.B.H.* 2004/4, p. 323-376).

In het bijzonder stelt punt 6.3. van het artikel van confrater André KILESE, erevoorzitter van het Instituut, een relevante benadering voor van het concept “andere dan uitzonderlijke ontvangsten”, waarvan wij hierna de belangrijkste uittreksels weergeven (vertaling):

“Er werd waarschijnlijk de voorkeur gegeven aan de verwijzing naar de “ontvangsten” boven de verwijzing naar de “omzet” teneinde de kleine vzw’s niet te verplichten een beroep te moeten doen op een begrip uit het boekhoudrecht om te beoordelen of zij al dan niet een drempel overschrijden. Men kan, in zekere mate, instemmen met deze redenering maar men begrijpt niet waarom de term “ontvangsten” werd behouden in artikel 17, § 5 (revisorale controle) terwijl hij daar enkel de vzw’s beoogt die reeds zijn onderworpen aan het algemeen boekhoudrecht (art. 17, § 3). Een perfecte afstemming van artikel 17, § 5 op artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen (begrip “omzet”) zou ons veel logischer hebben geleken.

Een verwijzing naar de term “omzet” had eveneens het voordeel van te kunnen verwijzen naar een wettelijke definitie (K.B. 30 januari 2001, art. 96). De betekenis van de term “ontvangsten” werd, naar ons weten, niet omschreven. Maar het lijkt duidelijk dat het verkrijgen van een lening een ontvangst uitmaakt voor een kleine vzw en daarentegen geen enkele beweging veroorzaakt op het vlak van de resultatenrekening in hoofde van een grote vzw.

Er zou eveneens dienen te worden verduidelijkt wat dient te worden verstaan onder “andere dan uitzonderlijke”. Het antwoord staat in geen enkele van de twee koninklijke besluiten (kleine en grote), waarschijnlijk omdat de bevoegdmachtiging aan de Koning niet toeliet om de omschrijving van dit begrip aan de hand van

een reglementaire bepaling in overweging te nemen. Bij gebrek aan een meer relevante verwijzing lijkt het logisch te verwijzen naar artikel 96 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 dat de opbrengsten “die geen verband houden met de gewone bedrijfsuitoefening van de vennootschap” opneemt onder uitzonderlijke opbrengsten.”.

Artikel 96 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen, waarnaar hierboven wordt verwezen, bepaalt:

“Onder omzet wordt verstaan het bedrag van de verkoop van goederen en de levering van diensten aan derden, in het kader van de gewone bedrijfsuitoefening van de vennootschap, onder aftrek van de op de verkoopprijs in de handel toegestane kortingen (afslag, ristorno, rabat); dit bedrag omvat niet de belasting over de toegevoegde waarde, noch enige andere rechtstreeks met de omzet verbonden belasting.

Onder die post moeten eveneens worden opgenomen de tegemoetkomingen van de overheid in het kader van een tarifieringspolitiek als compensatie voor lagere ontvangsten. Voor de natuurlijke personen die koopman zijn, omvat de omzet ook de onttrekkingen in natura anders dan ten behoeve van hun bedrijf.”.

De Raad van het Instituut is van oordeel dat de wet dient te worden gewijzigd om de tegenstelling tussen de vzw-wet en het Wetboek van vennootschappen op te heffen.

2.2.2. Begrip “college van (van elkaar onafhankelijke) commissarissen”

Artikel 133, § 5 van het Wetboek van vennootschappen voorziet erin dat de commissaris en de personen met wie hij samenwerkt, geen andere diensten mogen verrichten dan de opdrachten die krachtens de wet werden toevertrouwd aan de commissaris, voor zover het totale bedrag van de vergoedingen voor deze diensten hoger ligt dan het totaalbedrag van de in artikel 134, § 1 van het Wetboek van vennootschappen bedoelde bezoldigingen.

Deze bepaling is van toepassing op de genoteerde vennootschappen zoals omschreven in artikel 4, evenals op de vennootschappen die deel uitmaken van een groep die een geconsolideerde jaarrekening moet opstellen en bekendmaken.

Artikel 133, § 6, eerste lid, 3° van het Wetboek van vennootschappen bepaalt evenwel dat van dit verbod kan worden afgeweken:

“als binnen de vennootschap een college van (van elkaar onafhankelijke) commissarissen is opgericht. In dit geval wordt de afwijking en de verantwoording ervan vermeld.”.

Artikel 10 van de wet van 17 december 2008 inzonderheid tot oprichting van een auditcomité in de genoteerde vennootschappen en de financiële ondernemingen (B.S. 29 december 2008 in werking getreden op 8 januari 2008) heeft 3° opgeheven. Het wetsontwerp 1663/02 gestemd op 8 januari 2009 door de Kamer van Volksvertegenwoordigers voert deze afwijking echter opnieuw in voor de vennootschap die krachtens de wet niet verplicht zijn een auditcomité op te richten.

Wat dient te worden verstaan onder het begrip “college van (van elkaar onafhankelijke) commissarissen”?

Op voorstel van de Juridische Commissie meent de Raad van het Instituut dat de commissarissen binnen een college niet van elkaar onafhankelijk zijn zodra zij tot hetzelfde netwerk behoren.

De Raad van het Instituut is overigens van oordeel dat bij het bepalen van de wederzijdse onafhankelijkheid van de commissarissen binnen een college ook rekening moet worden gehouden met andere criteria. Zo zal bijvoorbeeld het bedrag van de bezoldigingen die respectievelijk aan elke commissaris binnen een college worden toegekend, en zelfs de wanverhouding, toelaten vast te stellen of er al dan niet sprake is van een afhankelijkheidsband.

De Raad van het Instituut is bovendien van oordeel dat het in principe aan de colleges zelf toekomt om de verdeling van de bezoldigingen tussen de commissarissen te bepalen. Een vastlegging door de algemene vergadering en a fortiori door de raad van bestuur zou een onaanvaardbare inmenging in de functie van controle van het college betekenen, tenzij het gaat om een officiële bekrachtiging van de door het college zelf voorgestelde verdeling.

Zo dient bij de controle van de onafhankelijkheid van de commissarissen binnen het college ook rekening te worden gehouden met de Algemene controlenormen.

De Raad van het Instituut besluit dat de uiterste gevallen van wanverhouding een fraude op de wet kunnen uitmaken, hetgeen de nietigheid van de benoeming van de commissarissen tot gevolg heeft.

De Raad van het Instituut acht het van fundamenteel belang dat de bedrijfsrevisoren bewust worden gemaakt van het feit dat de onafhankelijkheid van de commissarissen binnen een college problemen inzake het naleven van de Algemene controlenormen (ieder lid van het college dient deze na te leven) en de hoofdelijke aansprakelijkheid (ieder lid van het college is in beginsel hoofdelijk aansprakelijk voor de fouten die voortvloeien uit de gebreken van het college) aan de orde stelt.

2.2.3. Het begrip “vast bedrag” in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen

Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen bepaalt dat de bezoldiging van het mandaat van commissaris uit een vast bedrag bestaat.

Twee confraters stelden de vraag of het wettelijk toegestaan is om bij het vastleggen van de erelonen van een commissarismandaat daarin te laten opnemen dat naast het vaste bedrag van de jaarlijkse erelonen gekoppeld aan de index, de B.T.W. en de variabele bijdragen die door de commissaris verschuldigd worden aan het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (of aan enig andere toezichtsinstantie) afzonderlijk en bijkomend mogen worden aangerekend.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat:

- a) artikel 57, §§ 1 en 2 van de wet van 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen niet van toepassing is op het ereloon van een bedrijfsrevisor: de indexering van de erelonen van de commissaris derhalve mogelijk is, voor zover de partijen vooraf overeenstemming over objectieve indexeringscriteria hebben bereikt;
- b) andere clausules inzake de verhoging van erelonen (hierbij inbegrepen de toevoeging van een variabele bijdrage aan het Instituut) zijn mogelijk, voor zover de toepassing van deze clausules geen ruimte voor interpretatie voor de gecontroleerde entiteit of de commissaris impliceert en evenmin onderhandelingen tussen de gecontroleerde entiteit en zijn commissaris veronderstelt na de benoeming.

2.2.4. Vermelding in het commissarisverslag van overtredingen van het Wetboek van vennootschappen en de statuten ingeval van laattijdige omzetting van een Europese richtlijn inzake vennootschapsrecht

Overeenkomstig artikel 144, 8° van het Wetboek van vennootschappen vermeldt de commissaris in zijn verslag of hij kennis heeft gekregen van verrichtingen gedaan of beslissingen genomen met overtreding van de statuten of van de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen.

De meerderheid van de rechtsleer is de mening toegedaan dat de controle door de commissaris van de inbreuken op het vennootschapsrecht en de statuten beperkt is tot inbreuken die een (directe of indirecte) invloed hebben op de jaarrekening.

Indien de termijn voor omzetting van een Europese Richtlijn inzake vennootschapsrecht is verstreken, deze richtlijn nog niet in het Belgisch Wetboek van vennootschappen is omgezet en een bepaling van deze richtlijn een impact heeft op de jaarrekening, rijst de vraag of de commissaris aansprakelijk zou kunnen worden gesteld wanneer hij een inbreuk op de richtlijn niet in zijn verslag vermeldt.

Artikel 144, 8° van het Wetboek van vennootschappen bepaalt dat het verslag van de commissarissen de vermelding bevat of zij kennis hebben gekregen van verrichtingen gedaan of beslissingen genomen met overtreding van de statuten of van de bepalingen van dit Wetboek.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut derhalve van mening dat de opdracht van de commissarissen zich tot de vermelding van overtredingen van het Wetboek van vennootschappen beperkt.

Bijgevolg is de Raad van het Instituut van oordeel dat de opdracht van de commissaris in zijn verslag geen vermelding moet maken van de overtreding van een bepaling van een Europese richtlijn inzake vennootschapsrecht die niet in het Wetboek van vennootschappen werd omgezet.

De tegenovergestelde interpretatie zou veronderstellen dat Europese richtlijnen een directe werking hebben tussen privaatrechtelijke personen.

2.2.5. Statuut – grote of kleine vennootschap – van een vennootschap naar Nederlands recht waarvan de zetel wordt verplaatst naar België

In boekjaar 2006 overschrijdt een vennootschap naar Nederlands recht de criteria van een kleine vennootschap zoals vastgelegd door het Belgisch recht. Op 31 december 2006 (einde van boekjaar x) wordt de zetel van de Nederlandse vennootschap verplaatst naar België. Voor het boekjaar 2007 (boekjaar x+1) overschrijdt deze vennootschap opnieuw niet meer dan één van de criteria van artikel 15, § 1 van het Wetboek van vennootschappen.

Dient deze vennootschap als een kleine dan wel een grote vennootschap te worden beschouwd?

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat het voorgelegde probleem een vraag van internationaal privaatrecht betreft. Nederland huldigt de incorporatieleer, terwijl in België de leer van de werkelijke zetel (*siège réel*) van toepassing is.

De Raad van het Instituut is van oordeel dat een vennootschap naar Nederlands recht waarvan de zetel naar België wordt verplaatst aan de Belgische wetgeving is onderworpen. Derhalve zijn de door het Belgisch Wetboek van vennootschappen vastgelegde criteria van toepassing alsof deze vennootschap steeds een Belgische vennootschap is geweest.

2.2.6. Benoeming van een commissaris in een kleine vennootschap die deel uitmaakt van een groep die ertoe gehouden is een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en te publiceren

De uitstelregeling voorzien in artikel 15, § 2, tweede lid van het Wetboek van vennootschappen geldt enkel voor de “kleine” vennootschap die “groot” wordt na afloop van het referentieboekjaar.

Daartegenover geldt deze uitstelregeling niet indien een “kleine” vennootschap opeens wordt opgenomen in een groep die consolidatieplichtig is. De verplichting tot benoeming van een commissaris vloeit dan voort uit het feit dat de criteria van de kleine vennootschap onmiddellijk op geconsolideerde basis moeten worden berekend.

De Raad van het Instituut, op voorstel van de Juridische Commissie, bevestigt derhalve dat de vennootschap die deel uitmaakt van een groep die consolideert onmiddellijk een commissaris dient aan te duiden en dat deze verslag zal moeten uitbrengen over het lopende boekjaar.

2.2.7. Notie “redelijk” (in het Frans: “*pertinent et raisonnable*”) van de ruilverhouding bij fusie in artikel 695 van het Wetboek van vennootschappen

Artikel 695 van het Wetboek van vennootschappen bepaalt dat de commissaris, de bedrijfsrevisor of de externe accountant zich naar aanleiding van zijn verslag over het fusievoorstel inzonderheid dienen te verklaren of de ruilverhouding al dan niet *redelijk* is (in het Frans: “*pertinent et raisonnable*”).

De Commissie Bijzondere Opdrachten vraagt zich af wat de term “redelijk” inhoudt.

Op voorstel van de Juridische Commissie merkt de Raad van het Instituut op dat artikel 695 van het Wetboek van vennootschappen een omzetting is van artikel 10.2. van de Derde Vennootschapsrichtlijn 78/855/EEG van 9 oktober 1978. Enkel het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is bevoegd om deze Richtlijn te interpreteren. Ingeval van divergentie zal het Hof in beginsel oordelen in het voordeel van de interpretatie die het grootste aantal toepassingen onder de officiële talen van de Lidstaten van de EU kent.

De Nederlandse versie van voormeld artikel 10.2. hanteert de term “redelijk”, de Franse versie “*pertinent et raisonnable*”, de Engelse versie “*fair and reasonable*”, de Duitse versie “*angemessen*” en de Spaanse versie “*pertinente y razonable*”. Op basis van deze analyse lijkt de meerderheid van de talen te spreken van “pertinent en redelijk”. De Raad van het Instituut meent derhalve dat de term “redelijk” derhalve als “pertinent en redelijk” moet worden geïnterpreteerd.

2.2.8. Tijdstip van overmaken van het verslag van de commissaris aan de rechtbank van koophandel ingeval van sluiting van de vereffening

Artikel 190, § 1, derde lid van het Wetboek van vennootschappen bepaalt:

“Vooraleer de vereffening wordt afgesloten, leggen de vereffenaars het plan voor de verdeling van de activa onder de verschillende schuldeisers voor akkoord voor aan de rechtbank van koophandel van het arrondissement waarbinnen de vennootschap haar zetel heeft.”.

Artikel 194, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen bepaalt:

“Na afloop van de vereffening en ten minste één maand voor de algemene vergadering, leggen de vereffenaars op de zetel van de vennootschap de rekeningen neer, samen met de stukken tot staving. Deze documenten worden gecontroleerd door de commissaris. Bij ontstentenis van een commissaris, beschikken de vennoten over een individueel onderzoeksrecht, waarbij zij zich kunnen laten bijstaan door een bedrijfsrevisor of een externe accountant.”.

Artikel 190 van het Wetboek van vennootschappen voorziet in de tussenkomst van de rechtbank van koophandel voorafgaand aan de sluiting van de vereffening.

Bepaalde rechtbanken lijken op te leggen dat het verslag van de commissaris vóór de sluiting van de vereffening wordt overgemaakt.

De vraag rijst of de tussenkomst van de rechtbank van koophandel voorafgaat aan het verslag van de commissaris of omgekeerd.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat de commissaris geen verslag moet opstellen wanneer het plan van verdeling aan de rechtbank van koophandel wordt overgemaakt. Hij moet een verslag opstellen alleen met het oog op de algemene vergadering betreffende de afsluiting van de vereffening.

2.2.9. In artikel 598 van het Wetboek van vennootschappen voorgeschreven opdracht

Volgens de onderstaande analyse van een confrater lijkt er een wettelijke tegenstrijdigheid te bestaan tussen artikel 598, derde lid en artikel 133, § 8 (en zijn uitvoeringsbesluit).

Artikel 598 van het Wetboek van vennootschappen heeft betrekking op de bijzondere verslagen die zijn vereist wanneer het voorkeurrecht wordt beperkt of opgeheven in geval van kapitaalverhoging.

II

Het derde lid verduidelijkt dat voor een vennootschap andere dan een genoteerde vennootschap de uitgifteprijs meer moet bedragen dan de vastgestelde intrinsieke waarde van het effect die vastgesteld wordt op grond van een verslag opgesteld door de commissaris. Dit verplicht de commissaris over te gaan tot een waardering van de vennootschap terwijl deze dienst eigenlijk verboden is. Men zou zich moeten beperken tot het uitbrengen van het in het vierde lid vereiste verslag, dit wel zeggen het verslag waarin een advies moet worden verstrekt over het bijzondere verslag van de raad van bestuur die, onder zijn verantwoordelijkheid, de uitgifteprijs zal moeten vaststellen.

Het derde lid zou zich moeten beperken tot de vermelding dat in een genoteerde vennootschap de uitgifteprijs ten minste gelijk moet zijn aan de (niet bepaalde) intrinsieke waarde van het effect zoals vastgesteld door de raad van bestuur. De door het vierde lid vereiste commissarisverslag zal moeten nagaan of, volgens de commissaris, aan deze voorwaarde werd voldaan.

Op voorstel van de Juridische Commissie stemt de Raad van het Instituut in met deze analyse en is de Raad van oordeel dat het Instituut de wetgever zou kunnen voorstellen de tekst van artikel 598 van het Wetboek van vennootschappen te wijzigen.

2.2.10. Invereffeningstelling van een vennootschap en verslaggeving van de commissaris

Een confrater merkt op dat de advocate Brenda DE CALUWE in haar artikel “Jaarrekening. Opstelling en goedkeuring bij ontbinding, vereffening en sluiting van de vereffening van een vennootschap”, *NJW*, nr. 135, 1 februari 2006, p. 60, stelt dat “*Overeenkomstig artikel 143 W. Venn. moeten de commissarissen een omstandig schriftelijk verslag opstellen naar aanleiding van de jaarrekening. De commissaris zal dus in geval van ontbinding van een vennootschap verslag moeten uitbrengen over de jaarrekening met betrekking tot de periode tussen de datum van sluiting van het laatste boekjaar en de datum van de beslissing tot ontbinding van de vennootschap. Als er geen jaarrekening wordt*

opgesteld, moet de commissaris een verslag van niet-bevinding opmaken. Dit is eveneens de visie van het Instituut der Bedrijfsrevisoren.”

Paragraaf 1.2.3. *in fine* van de Normen inzake de controle bij het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid vermeldt uitdrukkelijk dat “*de commissaris, als die er is, er verslag zal over uitbrengen of zal, in voorkomend geval, als er geen jaarrekening wordt opgesteld, een verslag van niet-bevinding opmaken.*”⁽¹⁾.

Hieruit kan volgens de confrater worden afgeleid dat, voor zover op de datum van de beslissing tot invereffeningstelling geen jaarrekening wordt opgesteld, de commissaris een verslag van niet-bevinding moet opstellen; met andere woorden wordt aan de commissaris een bijkomende taak opgelegd die niet voorzien is door het Wetboek van vennootschappen.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat, zelfs indien het in bepaalde gevallen wenselijk is een tussentijdse staat van activa en passiva op te stellen teneinde de periode van de aansprakelijkheid van de bestuurders af te bakenen, er geen verplichting bestaat voor de commissaris om een verslag van niet-bevinding op te stellen en evenmin om een willekeurige overtreding van het vennootschapsrecht te vermelden.

Bijgevolg stelt de Raad van het Instituut vast dat de Normen inzake ontbinding op dit punt dienen te worden aangepast.

2.3. Wet van 17 december 2008 inzonderheid tot oprichting van een auditcomité in de genoteerde vennootschappen en de financiële ondernemingen⁽²⁾

2.3.1. Ontslagneming en ontslag van de commissaris

A. Mededeling aan een toezichhoudend orgaan

De wet van 17 december 2008 voegt een paragraaf toe aan artikel 135 van het Wetboek van vennootschappen waarin wordt gespecificeerd dat indien een commissaris ontslag neemt of wordt ontslagen, de gecontroleerde

(1) Cf. IBR, *Vademecum*, II, 2007, p. 471.

(2) B.S. 29 december 2008.

vennootschap en de commissaris de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) hiervan op de hoogte brengen. De HREB bezorgt deze informatie binnen de maand aan de verschillende instellingen die deel uitmaken van het systeem van publiek toezicht en die zijn bepaald in artikel 43 van de gecoördineerde wet van 1953.

De Raad van het Instituut stelt de doeltreffendheid in vraag van een systematische mededeling aan alle organen van publiek toezicht van informatie met betrekking tot de persoonlijke beslissingen van ontslag en herroeping van de commissaris, terwijl de wetgever specifieke taken heeft toevertrouwd aan elk orgaan van publiek toezicht (normatieve bevoegdheid van algemene draagwijdte, tuchtbevoegdheid in specifieke dossiers, adviesbevoegdheid, enz.).

B. Reden voor ontslag

Daarenboven vult de wet van het tweede lid van artikel 135, § 1 van het Wetboek van vennootschappen aan met de bepaling dat meer in het bijzonder een verschil van mening over een boekhoudkundige verwerking of een controleprocedure op zich geen wettige reden voor ontslag is.

2.3.2. Wijzigingen met betrekking tot de afwijkingen op de “one to one”-regel

A. De wet van 17 december 2008

Deze wet voorziet in artikel 133, § 6 van het Wetboek van vennootschappen dat de afwijking op de “one to one”-regel slechts mogelijk is:

- a) na een gunstige beslissing van het auditcomité van de betrokken vennootschap (en niet meer van een moedervenootschap); of
- b) na een voorafgaand positief advies van het ACCOM.

B. De wet van 9 februari 2009

De wet van 17 december 2008 werd aangepast door de wet van 9 februari 2009, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* op 25 februari 2009

Deze wet keert grotendeels terug naar de situatie voorafgaand aan de wet van 17 december 2008 voor wat de “one to one”-regel betreft, met inwerkingtreding op 8 januari 2009, door het auditcomité van de

betrokken vennootschap of het auditcomité van een andere vennootschap die haar controleert, indien deze vennootschap een vennootschap naar Belgisch recht is of een vennootschap opgericht volgens het recht van een andere Lidstaat van de EU of van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), toe te laten om van de “one to one”-regel af te wijken.

Bovendien moeten de auditcomités van vennootschappen andere dan organisaties van openbaar belang (de op een gereguleerde markt genoteerde vennootschappen, kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen) niet voldoen aan de vereisten van artikel 526*bis* van het Wetboek van vennootschappen om te mogen afwijken van de “one to one”-regel, voor deze vennootschappen zijn de nieuwe bepalingen derhalve niet dwingender dan de vorige bepalingen.

Bovendien voert deze wet de afwijking op de “one to one”-regel opnieuw in door middel van de oprichting van een college van van elkaar onafhankelijke commissarissen voor de vennootschappen die krachtens de wet niet verplicht zijn een auditcomité op te richten.

Deze bepalingen van de wet van 9 februari 2009 hebben uitwerking op de datum van inwerkingtreding van de wet van 17 december 2008, zijnde 8 januari 2009 (*cf. infra*, punt 2.3.7.).

2.3.3. Auditcomité

A. Samenstelling

Het artikel 526*bis* van het Wetboek van vennootschappen, ingevoerd door de wet van 17 december 2008, bepaalt dat het auditcomité moet zijn samengesteld uit niet-uitvoerende leden van de raad van bestuur en uit ten minste één onafhankelijk bestuurder die beschikt over de nodige deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit. Bovendien moet de onafhankelijkheid van de bestuurder voldoen aan de vereisten van artikel 526*ter* van het Wetboek van vennootschappen, ingevoerd door de wet van 17 december 2008.

Met betrekking tot het toepassingsgebied maakt de wet het mogelijk om af te wijken van de verplichting om een auditcomité op te richten voor de genoteerde vennootschappen die op geconsolideerde basis aan ten

minste twee van de drie criteria bepaald in artikel 526bis, § 3 van het Wetboek van vennootschappen voldoen, zijnde:

- a) gemiddeld aantal werknemers gedurende het betrokken boekjaar van minder dan 250 personen;
- b) balanstotaal van minder dan of gelijk aan 43.000.000 EUR;
- c) jaarlijkse netto-omzet van minder dan of gelijk aan 50.000.000 EUR.

Deze genoteerde vennootschappen kunnen de bevoegdheden van het auditcomité toewijzen aan de raad van bestuur op voorwaarde:

- a) dat er ten minste één onafhankelijk bestuurder aanwezig is; en
- b) dat, in geval de voorzitter een uitvoerend lid is, hij het voorzitterschap van het orgaan niet waarneemt als dit optreedt in de hoedanigheid van auditcomité.

B. Bevoegdheden

Het auditcomité heeft minstens de volgende taken:

- a) monitoring van het financiële verslaggevingsproces;
- b) monitoring van de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de vennootschap;
- c) indien er een interne audit bestaat, monitoring van de interne audit en van zijn doeltreffendheid;
- d) monitoring van de wettelijke controle van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening, inclusief opvolging van de vragen en aanbevelingen geformuleerd door de commissaris en, in voorkomend geval, door de bedrijfsrevisor die instaat voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening;
- e) beoordeling en monitoring van de onafhankelijkheid van de commissaris en, in voorkomend geval, van de bedrijfsrevisor die instaat voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening, waarbij met name wordt gelet op de verlening van bijkomende diensten aan de vennootschap.

Bovendien moet het auditcomité aan het bestuursorgaan een voorstel voor benoeming tot commissaris doen dat dient te worden gericht aan de algemene vergadering (*cf. infra*, punt 2.3.5.).

2.3.4. De commissaris en het auditcomité

A. Verslag van de commissaris

Artikel 526*bis*, § 5 van het Wetboek van vennootschappen voorziet erin dat de commissaris bij het auditcomité verslag moet uitbrengen over belangrijke zaken die bij de uitoefening van zijn wettelijke controle van de (geconsolideerde) jaarrekening aan het licht zijn gekomen, en meer bepaald over ernstige tekortkomingen in de interne controle met betrekking tot de financiële verslaggeving.

B. Onafhankelijkheid van de commissaris

Krachtens artikel 526*bis*, § 6 van het Wetboek van vennootschappen moet de commissaris:

- a) jaarlijks aan het auditcomité schriftelijk zijn onafhankelijkheid van de vennootschap bevestigen;
- b) jaarlijks alle voor de vennootschap bijkomende diensten aan het auditcomité melden;
- c) met het auditcomité overleg voeren over de bedreigingen voor zijn onafhankelijkheid en de veiligheidsmaatregelen die zijn genomen om deze bedreigingen in te perken, zoals door hem onderbouwd.

2.3.5. Wijziging inzake de benoemingsprocedure van de commissarissen

De wet van 17 december 2008 vult artikel 130, tweede lid van het Wetboek van vennootschappen aan met de bepaling dat het voorstel van het bestuursorgaan voor benoeming tot commissaris wordt geformuleerd op voorstel van het auditcomité en ter informatie aan de ondernemingsraad wordt bezorgd.

Bovendien moet het voorstel dat door het auditcomité aan het bestuursorgaan wordt gericht op de dagorde van de algemene vergadering worden vermeld.

Er wordt verduidelijkt dat dit ook geldt voor de vernieuwing van de mandaten.

2.3.6. Nieuwe vermelding in het jaarverslag

De wet wijzigt de artikelen 96, 9° en 119, 6° van het Wetboek van vennootschappen teneinde te voorzien in een bijkomende vermelding in het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening betreffende de verantwoording van de onafhankelijkheid en deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van ten minste één lid van het auditcomité.

2.3.7. Inwerkingtreding

De wet van 17 december 2008 treedt in werking op 8 januari 2009, zijnde tien dagen na de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

De bepalingen die betrekking hebben op de taken en de verantwoordelijkheden van het auditcomité zijn voor het eerst van toepassing op de boekjaren die aanvangen na de bekendmaking van de wet in het *Belgisch Staatsblad*, namelijk 29 december 2008 en dus in de praktijk op de boekjaren die aanvangen op 1 januari 2009. Men kan hieruit afleiden dat de andere bepalingen van toepassing zijn vanaf 8 januari 2009, datum van inwerkingtreding van de wet.

Met betrekking tot de onafhankelijkheidscriteria van de bestuurders, mogen de bestuurders die vóór de inwerkingtreding van de wet (vóór 8 januari 2009) zijn benoemd en voldoen aan de criteria van artikel 524, § 4, tweede lid van het Wetboek van vennootschappen maar niet aan de criteria van artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen, krachtens een overgangsbepaling, tot 1 juli 2011 blijven zetelen in de hoedanigheid van onafhankelijk bestuurder volgens de vorige criteria.

In 2009 zal de Voorzitter van het Instituut een mededeling betreffende deze materie richten aan de bedrijfsrevisoren.

2.4. Arrest Hof van Cassatie: mandaat van commissaris duurt drie boekjaren

Artikel 135, § 1, eerste lid, eerste zin van het Wetboek van vennootschappen bepaalt dat:

“De commissarissen worden benoemd voor een hernieuwbare termijn van drie jaar.”

Deze wettekst verschaft geen duidelijkheid of de duur van het mandaat van commissaris drie boekjaren dan wel drie kalenderjaren omvat.

Volgens een arrest van 5 juni 2008 van het Hof van Cassatie (C. 06.06.06.N)⁽¹⁾ blijkt uit de wetsgeschiedenis de bedoeling van de wetgever om de commissaris toe te laten de controle over de jaarrekening met een zekere continuïteit over ten minste drie boekjaren uit te oefenen. Hieruit volgt dat de term “jaar” dient te worden begrepen als “boekjaar”. Het Hof van Cassatie bevestigt aldus het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 3 mei 2006 volgens dewelke de ambtstermijn van de commissaris verplicht drie opeenvolgende boekjaren bedraagt.

Verder oordeelt het Hof van Cassatie dat de verkorting of verlenging van één of meerdere van die boekjaren geen wijziging van het aantal boekjaren van het mandaat van de commissaris met zich meebrengt.

De Raad van het Instituut verheugt zich over het feit dat het aldus zijn constante rechtsleer bevestigt ziet door de hoogste gerechtelijke rechtsmacht.

Dit standpunt dient nog te worden genuanceerd in de zin dat volgens de Raad van het Instituut, in geval van een retroactieve benoeming voor de controle van de jaarekening van een reeds afgesloten boekjaar, een commissaris uitzonderlijk gehouden kan zijn om controle uit te oefenen over vier opeenvolgende boekjaren.

2.5. Grensoverschrijdende fusie

Artikel 77 van de wet van 8 juni 2008 houdende diverse bepalingen (I) zet de bepalingen van de Europese Richtlijn 2005/56/EG van 26 oktober 2005 betreffende de grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen om in Belgisch recht. Voormeld artikel voegt in Boek XI een nieuwe “Titel *Vbis*. Bijzondere regels inzake grensoverschrijdende fusies en gelijkgestelde verrichtingen” (art. 772/1 tot 772/14) toe aan het Wetboek van vennootschappen.

(1) www.juridat.be/cass.

Mevrouw E. JANSSENS stelt in haar artikel “Grensoverschrijdende fusies: wetsontwerp regelt formaliteiten”, *Balans*, 2008, nr. 584, p. 2-4:

“De Belgische regering heeft er voor geopteerd om grensoverschrijdende fusies mogelijk te maken voor alle Belgische vennootschappen met rechtspersoonlijkheid die ook nationaal kunnen fuseren. Dit betekent dat bijvoorbeeld een cooperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (CVBA) ook kan participeren in een grensoverschrijdende fusie.

Enkel vennootschappen in vereffening en openbare beleggingsvennootschappen met een veranderlijk kapitaal (BEVEK) zijn uit het toepassingsgebied uitgesloten (art. 772/1, tweede lid W. Venn.). Dit betekent onder meer dat een vennootschap in staat van faillissement wel kan fuseren met een buitenlandse vennootschap, zolang geen uitkering van haar vermogen aan de aandeelhouders heeft plaatsgehad.

Voorts geldt als uitgangspunt dat alle bepalingen inzake nationale fusies (opgenomen in Boek XI W. Venn.) in principe ook van toepassing zijn op een grensoverschrijdende fusie, behalve wanneer de nieuwe titel Vbis terzake in afwijkende bepalingen voorziet (art. 772/1, eerste lid W. Venn.).

Dit betekent bijvoorbeeld dat de definities van “fusie door overneming”, “fusie door oprichting” en “de met fusie door overneming gelijkgestelde verrichtingen” (opgenomen in de art. 671, 672 en 676 W. Venn.) ook van toepassing zijn op een grensoverschrijdende fusie.

Procedure

Fusievoorstel

De procedure vangt aan met een gemeenschappelijk fusievoorstel van de te fuseren vennootschappen. Het fusievoorstel kan zowel in authentieke als in onderhandse vorm worden opgesteld.

De minimale inhoud van het fusievoorstel wordt omschreven in het artikel 772/6 van het Wetboek van vennootschappen en omvat bijvoorbeeld: een uitgebreide omschrijving van de betrokken vennootschappen, de ruilverhouding (en opleg), de waarschijnlijke gevolgen van de fusie voor de werkgelegenheid, de statuten van de nieuwe vennootschap, informatie over de evaluatie van de activa en passiva, enz. Het niet vermelden van deze minimale elementen leidt tot een strafrechtelijke sanctie in hoofde van de bestuurders van de betrokken vennootschappen (art. 773, 1° W. Venn.).

Zoals bij een nationale fusie, moet het fusievoorstel uiterlijk zes weken vóór de algemene vergadering die over de fusie zal besluiten, worden neergelegd in het vennootschapsdossier en bij uittreksel worden gepubliceerd in de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad (art. 772/7 W. Venn.).

Verslag bestuursorgaan

Vervolgens stelt het bestuursorgaan van ieder van de betrokken vennootschappen een omstandig schriftelijk verslag op (art. 772/8 W. Venn.) waarin de stand van het vermogen van de te fuseren vennootschappen wordt uiteengezet en zowel vanuit juridisch als economisch standpunt wordt aangegeven:

- waarom de fusie wenselijk is;*
- onder welke voorwaarden en op welke wijze de fusie zal gebeuren;*
- wat de gevolgen van de fusie zijn voor de aandeelhouders, de schuldeisers en de werknemers;*
- welke de methodes zijn volgens dewelke de ruilverhouding is vastgesteld, tot welke waardering deze methodes leiden, wat het betrekkelijk gewicht van deze methodes is, de moeilijkheden die zich terzake hebben voorgedaan en wat de uiteindelijke ruilverhouding is.*

De aandeelhouders en de vertegenwoordigers van de werknemers (of bij gebreke aan vertegenwoordigers, de werknemers zelf) kunnen kennis nemen van het bestuursverslag uiterlijk één maand vóór de datum van de algemene vergadering die over de fusie besluit (art. 772/8, tweede lid W. Venn.). Wanneer er een ondernemingsraad is, zal deze een advies over de fusie moeten geven. Dit advies wordt aan het verslag van het bestuursorgaan gebecht indien het advies tijdig (dus minstens 15 dagen vóór de algemene vergadering) wordt overgemaakt.

Controleverslag

Naast het verslag van het bestuursorgaan wordt er ook een schriftelijk verslag over het fusievoorstel opgesteld door de commissaris (of wanneer er geen commissaris is, door een bedrijfsrevisor of externe accountant aangewezen door de bestuurders of zaakvoerders) (art. 772/9 W. Venn.). Eventueel kan worden geselecteerd voor één of meer onafhankelijke deskundigen (bedrijfsrevisoren of externe accountants) die op gezamenlijk verzoek van de fuserende vennootschappen zijn aangewezen of goedgekeurd door de voorzitter van de rechtbank van koophandel.

De bedoeling is de aandeelhouders maximaal te informeren door te voorzien in een grondige controle door een derde. Het controleverslag zal verklaren of de

ruilverhouding naar de mening van de commissaris (of bedrijfsrevisor of externe accountant) al dan niet relevant en redelijk is. In deze verklaring moet ten minste worden aangegeven:

- *volgens welke methoden de voorgestelde ruilverhouding is vastgesteld;*
- *of deze methoden gepast zijn, tot welke waardering elke methode leidt en welke het betrekkelijk gewicht van ieder van deze methodes is bij de voorgestelde ruilverhouding;*
- *de eventuele bijzondere moeilijkheden waarmee de waardering gepaard ging.*

De aandeelhouders van de fuserende vennootschappen kunnen eventueel afstand doen van het recht op voormeld controleverslag (op voorwaarde dat ze er allemaal mee hebben ingestemd).

Kennisgeving aan de aandeelhouders

In het kader van de informatieverstrekking aan de aandeelhouders, wordt hen eveneens de mogelijkheid geboden om een aantal stukken – uiterlijk één maand voorafgaand aan de algemene vergadering – in te kijken en er (kosteloos) kopie van te vragen (art. 772/10 W.Venn.). Het gaat om het fusievoorstel, de verslagen, de jaarrekeningen over de afgelopen drie boekjaren van de fuserende vennootschappen, enz.

Goedkeuring van de fusie

De vereisten inzake aanwezigheids- en meerderheidsquorum voor de goedkeuring van een grensoverschrijdende fusie zijn dezelfde als bij een nationale fusie (art. 772/11, § 1 t.e.m. 4 W. Venn.).

Dit betekent bijvoorbeeld dat op de algemene vergadering van een NV of BVBA die tot de fusie besluit, minstens de helft van het maatschappelijk kapitaal moet zijn vertegenwoordigd en dat de beslissing tot fusie in dergelijke vennootschappen in beginsel moet worden genomen bij een meerderheid van drie vierde van de stemmen.

Wanneer bij de fusie vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid betrokken zijn of de aansprakelijkheid van de vennoten toeneemt ingevolge de verrichting, gelden specifieke vereisten. Zo bijvoorbeeld is in de over te nemen vennootschappen de instemming van alle vennoten noodzakelijk wanneer de overnemende vennootschap de rechtsvorm heeft aangenomen van een vennootschap onder firma (VOF), een gewone commanditaire vennootschap (Gew. Comm. V) of een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (CVOA).

Uiteraard kunnen de statuten ter zake steeds voorzien in strengere bepalingen.

Na de beslissing tot fusie worden desgevallend de statuten van de overnemende vennootschap aangepast. Zolang deze wijziging van de statuten niet heeft plaatsgevonden, blijft het besluit tot fusie zonder gevolg (art. 772/11, § 6 W. Venn.).

In elke vennootschap die de fusie aangaat, nemen de notulen van de algemene vergadering waarin tot de fusie wordt besloten, de vorm aan van een authentieke akte. In deze akte wordt ook de conclusie opgenomen van het controleverslag (art. 772/11, §§ 6 en 7 W. Venn.).”

III
Hoofdstuk III
JAARREKENINGRECHT
III

3.1. Ontwikkelingen op Europees niveau

3.1.1. Gelijkwaardigheid van de boekhoudkundige normen van derde landen

Op 12 december 2008 heeft de Europese Commissie⁽¹⁾ maatregelen goedgekeurd met als doel de algemeen aanvaarde boekhoudingsprincipes (GAAP) van sommige derde landen vanaf januari 2009 te beschouwen als gelijkwaardig aan de boekhoudkundige normen van de EU.

De goedgekeurde maatregelen erkennen de boekhoudnormen van de Verenigde Staten van Amerika, Japan, China, Canada, Zuid-Korea en Indië als gelijkwaardig aan de IFRS-normen aanvaard binnen de EU.

3.1.2. Geconsolideerde teksten van de IFRS-normen van toepassing in de Europese Unie

Op 3 november 2008 heeft de Europese Commissie middels de Verordening nr.1126/2008⁽²⁾ de geconsolideerde tekst goedgekeurd van alle boekhoudnormen omtrent financiële informatie, of IFRS-normen, die van toepassing zijn in de EU.

Deze geconsolideerde versie herneemt alle goedgekeurde IFRS-normen tot 3 november 2008, met inbegrip van de laatste wijzigingen die dateren van 15 oktober 2008. Dit biedt aan de betrokken partijen de mogelijkheid terug te vallen op één enkele juridische tekst. Het gaat hier om een belangrijke fase van het vereenvoudigingsprogramma van de Commissie die ten doel heeft de zware administratieve last die op de ondernemingen van de EU weegt, te verminderen.

De geconsolideerde tekst is beschikbaar in alle officiële talen van de EU en vervangt de 18 Verordeningen. Alle IFRS-normen, goedgekeurd tussen 29 september 2003 en 15 oktober 2008 zijn bijgevolg in eenzelfde document gepubliceerd. Daarbij werden alle onderlinge referenties geactualiseerd. Daarnaast heeft de Commissie ook alle bestaande taal-

(1) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/1962&format=HTML&aged=0&language=FR&guiLanguage=fr>.

(2) Verordening nr. 1126/2008 van de Commissie van 3 november 2008 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad, *P.B.*, L. 320, 29 november 2008, p. 1-481.

kundige versies van deze normen volledig herbekeken om te komen tot een meer coherente en kwalitatief hoogstaande tekst, zowel op vlak van de bestaande communautaire wetgeving als ten aanzien van de officiële teksten van de *International Accounting Standards Board* (IASB).

De nieuwe Verordening vervangt en annuleert de Verordening nr. 1725/2003 van 29 september 2003 alsmede alle daaropvolgende aanpassingen tot en met 15 oktober 2008.

De geconsolideerde tekst is beschikbaar op de volgende website:

http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/ias_nl.htm.

Deze nieuwe geconsolideerde versie vervangt de geconsolideerde versie die het Instituut in december 2006 heeft gepubliceerd inzake de IFRS-normen.

3.1.3. Financiële crisis

Op 15 oktober 2008 heeft de Europese Commissie de aanpassingen van de normen IAS 39 en IFRS 7 goedgekeurd via de Verordening nr. 1004/2008⁽¹⁾ welke de gevolgen van de financiële crisis beogen te beperken.

Krachtens deze aanpassingen zullen de ondernemingen van de EU, zoals de Amerikaanse ondernemingen, hun “voor handelsdoeleinden aangehouden activa” mogen herclassificeren in de categorie “tot einde looptijd aangehouden beleggingen”.

Met deze Verordening worden de wijzigingen van de IASB opgenomen in de IAS 39-norm (financiële instrumenten: opname en waardering) en in de IFRS 7-norm (financiële instrumenten: informatieverschaffing).

De wijzigingen in IAS 39 voorzien de mogelijkheid voor de ondernemingen die de IFRS-normen toepassen om over te gaan op een herclassificatie van financiële activa zoals de Amerikaanse boekhoud-

(1) Verordening nr. 1004/2008 van de Commissie van 15 oktober 2008 houdende wijziging van Verordening nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad wat International Accounting Standard (IAS) 39 en International Financial Reporting Standard (IFRS) 7 betreft, *P.B.*, L. 275, 16 oktober 2008, p. 37-41.

kundige normen (US GAAP) dat in een beperkt aantal gevallen reeds toelaten. De wijzigingen van de IFRS 7-norm leggen verplichtingen op om bijkomende informatie te geven inzake de herclassificatie van financiële activa, een volledige transparantie ten aanzien van de gebruikers van de balans te waarborgen.

3.1.4. Verslag betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen

Op 24 april 2008 heeft de Europese Commissie zijn verslag gepubliceerd betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen (IAS en IFRS normen).

Dit verslag is beschikbaar op de website van de Europese Commissie⁽¹⁾.

3.2. Administratieve vereenvoudiging

3.2.1. Ontwikkelingen binnen de Europese Unie

A. Terugblik op de belangrijkste punten van 2007

De Mededeling van 10 juli 2007 van de Europese Commissie heeft ten doel het vennootschapsrecht, de boekhouding en de controle van de rekeningen in de EU te vereenvoudigen⁽²⁾.

Deze Mededeling omvatte onder meer de volgende voorstellen:

- de oprichting van een categorie “micro-entiteiten” die wordt vrijgesteld van elke boekhoudkundige verplichting;
- de verhoging van de criteria inzake de grootte van de ondernemingen die dienst doen als drempels voor het bepalen van de verschillende boekhoudkundige verplichtingen;
- de vrijstelling voor bepaalde categorieën van ondernemingen ten aanzien van de openbaarmaking van hun jaarrekening;
- de afschaffing van de audit voor een aantal dochterondernemingen.

(1) http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/docs/ias/com-2008-0215_en.pdf.

(2) Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen, COM (2007) 394 definitief.

De talrijke instanties in België en in andere lidstaten van de EU zijn van mening dat deze voorstellen een belangrijke negatieve impact zullen hebben op de kwaliteit van de financiële informatie.

Als gevolg van onder meer deze reacties werden de voorstellen van de Commissie niet hernomen door de Raad van de EU die eind 2007 beslist heeft dat er voorafgaandelijk effectenstudies moesten worden uitgevoerd.

B. De *fast track actions* en het voorstel van Richtlijn van de Europese Commissie

Bij het gebrek aan enthousiasme, onder meer van de Raad van de EU, heeft de Europese Commissie zich, in een eerste fase, tevreden gesteld met het voorstellen van enkele minder belangrijke wijzigingen in de bestaande Richtlijnen en Verordeningen.

Op 17 april 2008 heeft de Commissie vier *fast track actions* voorgesteld om de werking van de kleine en middelgrote ondernemingen (KMO) te vergemakkelijken⁽¹⁾.

Indien deze maatregelen worden goedgekeurd, zullen de KMO's niet meer verplicht zijn hun kosten verbonden aan een dubbele publicatie openbaar te maken (bv. in België, de neerlegging van de jaarrekening aan de BNB en de melding van deze neerlegging in de bijlagen van het *Belgisch Staatsblad*). De KMO's zullen eveneens de eensluidend verklaarde vertalingen van een lidstaat mogen (her)gebruiken wanneer ze een succursaal in andere lidstaten zullen oprichten. Bovendien zullen de moedervennootschappen, waarvan dochterondernemingen van verwaarloosbare betekenis zijn, geen geconsolideerde jaarrekening meer moeten opstellen. Finaal kunnen de middelgrote ondernemingen worden vrijgesteld van de gedetailleerde presentatie van informatie in hun jaarrekeningen⁽²⁾.

(1) Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 10 maart 2008, *Fast track actions* 2008 ter verlaging van de administratieve lasten in de Europese Unie, COM (2008) 141 definitief.

(2) Persbericht van 17 april 2008 van de Europese Commissie, "*Commission cuts unnecessary administrative burdens in EU company law*", IP/08/598; aanvullende informatie inzake de *Action Programme* van de Commissie is te vinden op volgende website: http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/admin_burdens_en.htm.

Op datzelfde moment, en met de bedoeling snelle acties te verwezenlijken, heeft de Europese Commissie op 17 april 2008 een ontwerp-amendement van de Vierde en de Zevende Richtlijn ingevoerd inzake bepaalde informatieverplichtingen van middelgrote ondernemingen en de verplichting een geconsolideerde jaarrekening op te stellen⁽¹⁾. Deze wijzigingen hadden ten doel de inhoud van de financiële overzichten van kleine en middelgrote ondernemingen⁽²⁾ te vereenvoudigen en de betrokken kosten ervan te verlagen.

C. Resoluties van het Europees Parlement

a. Resolutie van het Europees Parlement van 21 mei 2008

In zijn Resolutie van 21 mei 2008 over “een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaglegging en controle van jaarrekeningen”⁽³⁾, toonde het Europees Parlement zich gunstig over het idee de Lidstaten de mogelijkheid te geven om de micro-entiteiten te ontheffen van bepaalde verplichtingen van de Vierde en de Zevende Richtlijn, dit wil zeggen de vennootschappen die aan de volgende criteria beantwoorden:

- minder dan tien werknemers;
- balanstotaal kleiner dan 500.000 EUR;
- een omzet van minder dan 1.000.000 EUR.

b. Resolutie van het Europees Parlement van 18 december 2008

Op 18 december 2008 heeft het Europees Parlement een tweede Resolutie genomen inzake betrekking tot bepaalde informatieverplichtingen van middelgrote ondernemingen en de verplichting

-
- (1) Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG met betrekking tot bepaalde informatieverplichtingen van middelgrote ondernemingen en de verplichting een geconsolideerde jaarrekening op te stellen, 17 april 2008, COM(2008) 195 definitief, 2008/0084 (COD). Zie vooral de amendementen 7-24, Verslagontwerp, Ieke VAN DEN BURG, EP414.028v01 – 00,08.10.2008.
- (2) Definitie van artikel 11 (kleine vennootschappen) en artikel 27 (middelgrote vennootschappen) van de Vierde Richtlijn (bovengenoemde Richtlijn 78/660/CEE).
- (3) Resolutie van het Europees Parlement van 21 mei 2008 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaglegging en controle van jaarrekeningen.

om een geconsolideerde jaarrekening op te stellen⁽¹⁾. Die Resolutie stipuleert dat er rekening moet worden gehouden met de specifieke behoeften van de kleine en middelgrote ondernemingen en dat deze ondernemingen niet aan dezelfde regels moeten voldoen dan grotere ondernemingen, maar voorziet niet in bepalingen inzake de micro-entiteiten.

D. Gevolgen voor België

Indien de micro-entiteiten vrijgesteld zijn van de verplichting van de Vierde Richtlijn zouden ze, onder meer, niet meer verplicht zijn hun jaarrekening in te dienen bij de Nationale Bank van België.

Op dit ogenblik dienen 314.730 ondernemingen in België hun jaarrekeningen in bij de Balanscentrale. Daaronder zijn er minstens 226.111 (72 %) ondernemingen die als micro-entiteiten zouden worden beschouwd en, bijgevolg, vrijgesteld zijn van de verplichting om hun jaarrekening te publiceren evenals de toepassing van de waarderingsregels begrepen in de Vierde Richtlijn.

3.2.2. Alternatieve voorstellen inzake administratieve vereenvoudiging van de drie Instituten van de economische beroepen

In tegenstelling tot de wil van bepaalde Europese kringen om (slechte) voorstellen goed te keuren inzake administratieve vereenvoudiging, hebben het IBR, het IAB en het BIBF aan de Belgische en Europese Overheden alternatieve voorstellen gedaan inzake administratieve vereenvoudiging, zoals bijvoorbeeld:

- het toelaten dat kleine ondernemingen een verkorte toelichting bij hun jaarrekening publiceren;
- de prioriteit geven aan de buitenlandse politiek van de EU inzake het promoveren van financiële transparantie voor de ondernemingen;

(1) Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 18 december 2008 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG met betrekking tot bepaalde informatieverplichtingen van middelgrote ondernemingen en de verplichting een geconsolideerde jaarrekening op te stellen (COM(2008)0195 – C6-0173/2008 – 2008/0084 (COD)).

- de ontwikkeling van de elektronische financiële informatie bevorderen in de lidstaten;
- de programma's van fiscale controles van de ondernemingen aanpassen naargelang de kwaliteit van de jaarrekening;
- een raadpleging op gang brengen met het oog op de modernisering van de economische en financiële informatie aan de ondernemingsraad.

Er moet worden opgemerkt dat deze voorstellen, goedgekeurd door de drie Raden van de Instituten, werden opgesteld dankzij het advies van het Raadplegingscomité die vertegenwoordigers van de drie Instellingen heeft bijeengebracht, maar ook van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB), de Nationale Bank van België (NBB), de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN) en de Dienst voor Administratieve Vereenvoudiging.

Ze hebben evenwel kunnen rekenen op debatten die werden gehouden ter gelegenheid van de studiedag van 12 december 2007, met als titel “Zorgt Europa voor een ontmanteling van de Belgische financiële informatieverstrekking? Boekhoudkundige, fiscale en vennootschapsrechtelijke gevolgen” als op de gesprekken gevoerd ter gelegenheid van de rondetafel van 8 april 2008 “Administratieve Vereenvoudiging voor de Ondernemingen”.

De alternatieve voorstellen die werden naar voren gebracht door de drie Instituten werden op een meer grondige manier voorgesteld in het tijdschrift TAA van de maand november 2008⁽¹⁾ en werden gepubliceerd in bijlage van dit jaarverslag.

3.3. Contactcomité CBN/IBR

3.3.1. Samenstelling

Voorzitter: de heer D. VAN CUTSEM

Lid van de Raad: de heer M. DE WOLF

Leden: de heren G. BOMBAERTS, L. BOXUS, J. CHRISTIAENS, H. EVERAERTS, H. OPSOMER, B. THEUNISSEN, H. VAN IMPE, H. VAN PASSEL en J.P. VINCKE

(1) *Tax Audit and Accountancy*, nr. 16, Editoriaal van de Voorzitters van de drie Instituten, p. 1.

3.3.2. Advies van de CBN inzake de boekhoudkundige verwerking van de verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen

Op 31 januari 2008 heeft de CBN een advies gepubliceerd inzake de boekhoudkundige verwerking van de verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen⁽¹⁾.

Dit verslag behandelt verschillende thema's zoals de integratie-, eliminatie- en waarderingsmethoden, evenals de publicatie van gegevens.

De Raad van het Instituut, die actief werd betrokken bij dit ontwerp middels de door de confraters Dirk SMETS en Hugo VAN PASSEL verrichte werkzaamheden, verheugt zich over dit advies⁽²⁾.

3.3.3. Advies van de CBN – NFP-5: “Boekhoudkundige verwerking van een vermogensportefeuille”

Op 29 oktober 2008 heeft de CBN een advies NFP-5 gepubliceerd inzake boekhoudkundige verwerking van een vermogensportefeuille⁽³⁾.

3.3.4. Advies van de CBN – NFP-2: “Boekhoudkundige verwerking van erfpachtcontracten in *not-for-profit* organisaties”

Op 4 november 2008 heeft de CBN een advies NFP-2 gepubliceerd inzake de boekhoudkundige verwerking van erfpachtcontracten in *not-for-profit* organisaties.

Het Contactcomité CBN/IBR heeft opmerkingen medegedeeld betreffende het ontwerpadvies, en tevens zijn wens uitgedrukt om, op een meer algemene wijze, bij te dragen tot de verdere werkzaamheden van de CBN om de kwestie inzake de gelijkwaardigheid uit te klaren⁽⁴⁾.

(1) http://www.cnc-cbn.be/NL/fichiersAvis/NL_003-03%20Tijdelijke%20handelsvennootschappen.pdf.

(2) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2007, p. 116.

(3) http://www.cncbn.be/NL/News/2008/NL_New29102008%20Avis%20NFP5%20La%20Fondation%20Roi%20Baudouin%20sans%20track%20changes.pdf.

(4) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2007, p. 112-113.

3.3.5. Dankbetuigingen aan de Erevoorzitter en Secretaris-generaal van de CBN

De leden van het Uitvoerend Comité en de Secretaris-generaal, David SZAFRAN, hebben Jean-Pierre MAES en Yvan STEMPNIERWSKY ontvangen om hen de erkentelijkheid van het Instituut te betuigen omtrent hun vroegere functie, respectievelijk als Voorzitter en Secretaris-generaal van de CBN.

3.3.6. Voorstel van een actieplan van de CBN

Op 7 november 2008 heeft de Raad van het Instituut zijn opmerkingen geformuleerd betreffende het voorstel van het actieplan van de CBN d.d. 9 oktober 2008 dat werd medegedeeld via de vertegenwoordiger van het Instituut in de CBN, confrater Hugo VAN PASSEL.

De Raad van het Instituut heeft de nadruk gelegd op de noodzaak om de adviezen van de CBN te actualiseren en de contacten met andere gelijkwaardige instellingen in de landen van de EU aan te moedigen.

3.3.7. Ontmoeting met de IASB

Op 8 december 2008 werden een aantal leden van het Contactcomité van de CBN/IBR, met inbegrip van de leden van het Uitvoerend Comité, de Secretaris-generaal, David SZAFRAN, en de vertegenwoordigers van het IAB en het BIBF, in Londen verwelkomd door de heer Gilbert GELARD, lid van de *International Accounting Standards Board* (IASB) en door de heer Olivier SERVAIS, verantwoordelijke voor XBRL.

Gedurende het bezoek werden de werkzaamheden van de IASB ter sprake gebracht, onder meer omtrent het getrouw beeld, de IFRS-norm 7, het XBRL-systeem, de interpretatienormen IFRIC en de financiële crisis.

3.4. Nieuwigheden van 2008 inzake neerlegging en modellen voor de jaarrekening van ondernemingen

3.4.1. Nieuwe modellen voor de boekjaren afgesloten vanaf 1 december 2008

III De balanscentrale van de Nationale Bank van België (NBB) heeft nieuwe modellen van jaarrekeningen ingevoerd voor boekjaren afgesloten vanaf 1 december 2008⁽¹⁾.

De voornaamste wijzigingen aangebracht aan de modellen van de jaarrekening kunnen als volgt worden samengevat:

- het in rekening nemen van de vereenvoudigingen aangebracht aan de sociale balans door het koninklijk besluit van 10 februari 2008, houdende wijziging van het koninklijk besluit van 30 januari 2001⁽²⁾,
- enkel voor het volledig model voor ondernemingen: de financiële betrekkingen van de groep waarvan de onderneming aan het hoofd staat in België met de commissaris(sen) en de personen met wie hij (zij) verbonden is (zijn) (blad vol. 5.17.2).

3.4.2. Specificiteit omtrent de sector van verenigingen en stichtingen

Vanaf 17 maart 2008 kan de jaarrekening van de grote en zeer grote verenigingen en stichtingen worden neergelegd in de vorm van een XBRL-formaat⁽³⁾ (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2007, p. 113-115).

Om het onderscheid te verduidelijken tussen de jaarrekeningen opgesteld volgens een afwijkend schema en de jaarrekening opgesteld volgens een gestandaardiseerd schema voor verenigingen dient de vereniging, stichting of organisme voor de financiering van pensioenen die een afwijkend schema neerlegt, de jaarrekening te laten voorafgaan door een specifiek voorblad voor de jaarrekening van verenigingen opgesteld volgens een afwijkend schema⁽⁴⁾.

(1) www.nbb.be, rubriek “balanscentrale”.

(2) *B.S.* 26 februari 2008.

(3) Meer informatie is beschikbaar op volgende link: www.nbb.be/DOC/BA/Filing/Presentations/VZW%20en%20stichting%2017032008.pdf.

(4) Voorbeelden van voorbladen zijn te vinden op de volgende link: www.nbb.be/DOC/BA/ASBL/S_VZW.doc.

De vereniging, stichting of organisme voor de financiering van pensioenen is ertoe gehouden om op dit specifieke voorblad de wettelijke of reglementaire grondslag te vermelden die het gebruik van een afwijkend schema verantwoordt.

III

Hoofdstuk IV

**BIJZONDERE WETGEVINGEN
EN SECTORALE OPDRACHTEN**

4.1. Bank- en financieel recht

4.1.1. Ontwerpcirculaire van de CBFA inzake “richtlijnen aan erkende commissarissen”

Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) en het Instituut der Revisoren Erkend door CBFA (IRECBF) werden op 18 juli 2008 door de CBFA geraadpleegd inzake een ontwerp van circulaire met betrekking tot de “richtlijnen aan de erkende commissarissen” ter vervanging van circulaire D1 99/1 van 12 maart 1999.

De Raad van het Instituut heeft het door het IRECBF voorbereide advies met betrekking tot dit ontwerp goedgekeurd. De Raad van het Instituut heeft bovendien een aantal opmerkingen geformuleerd aangaande onder meer de verwijzingen in de circulaire naar de internationale standaarden.

4.1.2. Erkenning van de bedrijfsrevisoren bij de verzekeringsondernemingen en de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening

De respectievelijke Raden van het IBR en het IRECBF hadden in november 2007 de wens geuit om de bedrijfsrevisoren erkend door de CBFA voor de verzekeringsondernemingen en instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening binnen het IRECBF op te nemen. Na een aantal vormvereisten te hebben vervuld en de uitvoerbaarheid daarvan te hebben nagegaan, heeft de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) op 9 juni 2008 twee nieuwe procedures voor de erkenning van bedrijfsrevisoren gelanceerd, voor de sector van zowel de verzekeringsondernemingen als de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening enerzijds en voor de sector van enkel de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening anderzijds (*B.S.* 9 juni 2008, p. 28980).

De respectievelijke Raden van het IBR en het IRECBF hebben bedrijfsrevisoren aangewezen als lid van de erkenningscommissies.

De CBFA heeft 12 confraters erkend voor de verzekeringsondernemingen en de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening alsook een confrater voor de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

4.1.3. Secretariaat IRECBF

De Raad van het Instituut verleent, voor het derde opeenvolgende jaar, zijn steun aan het wetenschappelijk secretariaat van het IRECBF teneinde aan de behoeften van het IRECBF tegemoet te komen. Daartoe werd confrater Virgile NIJS, met wie het IBR een samenwerkingsakkoord heeft gesloten, bij het IRECBF afgevaardigd om de functie van wetenschappelijk adviseur te betrekken.

IV

De Raad van het Instituut is voorstander van een gestructureerd overleg tussen het IRECBF en het Instituut zodat beide instellingen ten opzichte van bevoorrechte onderhandelingspartners een gemeenschappelijke positie kunnen innemen.

4.2. Publieke en non-profitsector

4.2.1. De Commissie non-profit

A. Samenstelling

Voorzitter: de heer M. DE WOLF

Leden: de dames M.-C. DEBROUX-LEDDÉ, M. PIRET, C. VANDEN BOSCH, C. WEYMEERSCH en de heren J.-F. CATS, T. CHARLES DE LA BROUSSE, J. CHRISTIAENS, J. CLOQUET, A. CLYBOUW, P. COMHAIRE, F. MAILLARD, R. SEFFER, B. THEUNISSEN, P. VAN CAUTER, H.J. VAN IMPE, J.P. VINCKE en L. VLECK

Secretariaat: de dames L. VERBOOGEN en N. HOUYOUX

B. Gelijkwaardigheid van de sectoriele regelgeving in de verenigingssector

De Commissie non-profit heeft een omzendbrief opgesteld en aan de Raad van het Instituut voorgelegd met betrekking tot de boekhouding van de verenigingen en de gelijkwaardigheid van de regelgeving⁽¹⁾.

(1) Cf. Omzendbrief C.016/08 van 27 maart 2008.

C. Bevestigingsbrief

Een aangepaste bevestigingsbrief voor verenigingen en stichtingen werd besproken. Op basis van deze gesprekken, heeft het Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat (ICCI) een voorbeeld van een aangepaste brief gepubliceerd, die beschikbaar is op de website van het ICCI⁽¹⁾.

D. De interne controle in de non-profitsector en de openbare sector

Op voorstel en met de hulp van de Commissie non-profit heeft de Raad van het Instituut op 17 oktober 2008 een studiedag georganiseerd inzake de *governance* van de verenigingen (*cf. infra* 14.3.).

Ter gelegenheid van deze studiedag heeft de ICCI volgende studie gepubliceerd: “Publieke en non-profitsector, interne controle en deugdelijk bestuur”, beschikbaar op de website van het ICCI.

E. De plichten van de commissaris in de non-profitsector omtrent de problemen van continuïteit

Op basis van de bepalingen voor de vennootschappen (art. 138 W. Venn.), heeft de Commissie non-profit aan Minister van Justitie het invoeren van een waarschuwingsprocedure van de raad van bestuur voorgesteld en, voor zover van toepassing, van de voorzitter van de rechtbank, van de in de verenigingen benoemde commissarissen wanneer ze gedurende de door hen uitgevoerde controle ernstige feiten vaststellen die de continuïteit van de verenigingen in gevaar zouden kunnen brengen.

F. Audits verwezenlijkt door het Vlaams Gewest

Het Gemeentedecreet van de Vlaamse Raad van 15 juli 2005 staat toe dat personeelsleden sommige externe auditopdrachten uitvoeren terwijl deze opdracht door de federale wetgeving uitsluitend aan bedrijfsrevisoren werd toevertrouwd.

De Raad van het Instituut heeft zijn bezorgdheid geuit over deze ontwikkelingen.

(1) www.icci.be.

Met als doel de bepalingen van het decreet eventueel te herzien heeft op 5 juli 2008 een vergadering plaatsgevonden tussen de Kabinetsleden van Vlaams Minister-President en vertegenwoordigers van het Instituut (Pierre P. BERGER, David SZAFRAN en Johan CHRISTIAENS).

De Commissie non-profit volgt aandachtig de ontwikkelingen die op deze aangelegenheid betrekking hebben.

G. Andere onderwerpen behandeld door de Commissie non-profit in 2008

Gedurende 2008 heeft de Commissie non-profit tevens de volgende zaken behandeld: een ontwerp van standaardcontract voor een revisorale opdracht, de tenuitvoerlegging van ISA's in de non-profitsector en de publieke sector, de vraag van het budget in de verenigingen en de risico's inzake B.T.W.

Een algemene mededeling over de opdracht van de commissaris in de verenigingen en stichtingen werd opgesteld en aan de Raad van het Instituut overgemaakt voor goedkeuring in 2009.

4.2.2. Coördinatieceel NGO

<i>Voorzitter:</i>	de heer A. CLYBOUW
<i>Lid van de Raad:</i>	de heer M. DE WOLF
<i>Leden van de coördinatieceel:</i>	alle confraters die een mandaat uitoefenen in de NGO's zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze coördinatieceel.
<i>Secretariaat:</i>	de dames L. VERBOOGEN en N. HOUYOUX

De Voorzitter van de coördinatieceel en de leden van de Raad van het Instituut zijn twee keer bijeengekomen in 2008 met de Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS) en de FOD Buitenlandse Zaken om samen te werken op sommige gebieden.

De DGOS wenst onder meer dat de raad van bestuur van de NGO's een specifieke vragenlijst zou beantwoorden en dat de antwoorden van de raad van bestuur achteraf door de bedrijfsrevisoren zouden worden geattesteerd.

Een halve studiedag over de nieuwe Belgische wetgeving en de op Europees vlak gestelde eisen met betrekking tot NGO's zal plaatsvinden op 4 maart 2009.

4.2.3. Werkgroep Overheidsopdrachten

Voorzitter: de heer L. ACKE
Leden van de Werkgroep: de heren P. COMHAIRE, G. LHEUREUX, E. MATHAY en P. PAUWELS
Secretariaat: mevrouw L. VERBOOGEN en de heer O. COSTA

IV

De groep bereidt een publicatie voor met betrekking tot attentiepunten bij de toewijzing van opdrachten aan bedrijfsrevisoren door instellingen die aan de wetgeving inzake openbare aanbestedingen onderworpen zijn.

4.2.4. De coördinatiecel Franstalige scholen

Voorzitter: de heer F. MAILLARD
Leden van de coördinatiecel: alle confraters die een mandaat uitoefenen in de Franstalige scholen zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze coördinatiecel.
Secretariaat: de dames L. VERBOOGEN en N. HOUYOUX

Op 15 januari 2008 heeft de coördinatiecel een informatiesessie georganiseerd over de interne controle van de scholen (*cf. infra* 14.4.). Voor deze gelegenheid heeft de cel een syllabus geschreven met als titel "Evaluatie van de audit van de gesubsidieerde Franstalige scholen" en heeft de cel de resultaten van zijn analyse van enkele verslagen van commissarissen van jaarrekeningen betreffende het jaar 2006 bekendgemaakt.

Eind 2008 heeft de coördinatiecel de jaarrekening, gepubliceerd door de gesubsidieerde Franstalige scholen betreffende het jaar 2007 onderzocht en vastgesteld dat de verslagen van de commissarissen, volgend op de opmerkingen naar aanleiding van de informatiesessie van januari 2008, meer aangepast zijn aan de specificiteiten van de sector in vergelijking met die voor het jaar 2006.

De Voorzitter van de coördinatiecel heeft daarbij een afgevaardigde van de Minister van onderwijs van de Franstalige gemeenschap ontmoet om

het probleem van de “minderontvangsten” van de scholen en de vorming van de economen in de scholen te bespreken.

De coördinatieceel heeft tevens contact onderhouden met het secretariaat-generaal van het katholiek onderwijs (SeGEC).

4.2.5. Coördinatieceel Mutualiteiten

<i>Voorzitter:</i>	de heer B. THEUNISSEN
<i>Leden van de coördinatieceel:</i>	alle confraters die een mandaat uitoefenen in de mutualiteiten zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze coördinatieceel.
<i>Secretariaat:</i>	mevrouw N. HOUYOUX

In 2008 heeft de coördinatieceel mutualiteiten een vergadering georganiseerd met de Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen (CDZ), waarop de volgende onderwerpen werden behandeld:

- voorstel van de CDZ om een kwaliteitsnorm vast te stellen betreffende de interne controle en de interne audit;
- voorstel van de CDZ tot wijziging van het rekeningstelsel en de modellen van de jaarrekening evenals het voorstel tot aanpassing van het koninklijk besluit van 21 oktober 2002 inzake de waarderingsregels;
- aanpassing van de inhoud van de bevestigingsbrief in functie van de bijzondere eigenschappen van mutualiteiten.

4.2.6. Coördinatieceel politieke partijen

<i>Voorzitter:</i>	de heer J.-F. CATS
<i>Leden van de coördinatieceel:</i>	alle confraters die een mandaat uitoefenen in de politieke partijen zijn uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze coördinatieceel.
<i>Secretariaat:</i>	mevrouw L. VERBOOGEN en de heer O. COSTA

De coördinatieceel bereidt het opstellen voor van een model van financieel verslag, een model van verslag van de bedrijfsrevisor en een model van

jaarrekening aangepast aan de politieke partijen die onder de vorm van een vzw werden opgericht.

4.3. Audit en *sustainability*

Voorzitter: mevrouw P. KINDT

Leden: mevrouw I. MOENS en de heren D. CLEYMANS, H. EVERAERTS en A. PALM

Secretariaat: de heer O. COSTA

IV

4.3.1. Doelstelling

De belangrijkste doelstelling van de werkgroep is de bedrijfsrevisor een actieve rol te laten spelen bij de ontwikkelingen op het gebied van milieu en duurzame ontwikkeling, die een effect kunnen hebben op de boekhouding en de jaarrekening van ondernemingen. Deze werkgroep is in het bijzonder gericht op de afzonderlijke attesteringen inzake milieu en duurzame ontwikkeling ten behoeve van ondernemingen en organisaties in het algemeen.

In de loop van het jaar 2008 heeft de werkgroep “Audit en *Sustainability*” drie maal vergaderd.

4.3.2. Prijs voor het Beste Rapport Duurzame Ontwikkeling

Reeds tien jaar lang organiseert het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de Prijs voor het Beste Rapport Duurzame Ontwikkeling. De jury werd samengesteld uit leden afkomstig uit de academische en economische wereld, aangevuld met bedrijfsrevisoren. De jury beloont op basis van 15 beoordelingscriteria die zich op het *Global Reporting Initiative* (GRI) baseren, die organisaties die het beste rapport duurzame ontwikkeling opstellen met betrekking tot de door hen in België uitgevoerde activiteiten.

De prijsuitreiking heeft op 3 november 2008 in het gebouw van de Universiteit Gent plaatsgevonden in het kader van het evenement dat gezamenlijk werd georganiseerd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, *Business & Society Belgium* en KAURI. Het evenement had als thema: “Tien jaar transparantie inzake duurzame ontwikkeling”.

KBC en UMICORE werden in 2008 met deze prijs bekroond.

KBC werd bekroond voor haar uitstekend rapport waarvan de kwaliteiten door de ganse jury werden beklemtoond.

De jury wijst met name op het feit dat het rapport:

- refereert aan de criteria van het GRI, alsmede een GRI index bevat. Het rapport beantwoordt aan niveau “B” evenals aan het sectoriële supplement “Banken en Verzekeringmaatschappijen” van de GRI;
- een duidelijke missie en een sterk engagement vanwege het management bevat;
- zeer volledig is en tal van kwalitatieve en kwantitatieve elementen bevat;
- zeer duidelijk gestructureerd is;
- de belanghebbenden integreert in haar beleid inzake duurzame ontwikkeling;
- geverifieerd werd door een auditor op basis van ISAE 3000.

UMICORE, die reeds meerdere malen deze prijs gewonnen heeft, werd bekroond omdat haar rapport van zeer hoog niveau is en bovendien elk jaar verbetert.

De jury wijst met name op het feit dat het rapport:

- zeer leesbaar is en zeer aangenaam is om door te nemen;
- zeer volledig is;
- integrerend deel uitmaakt van het jaarverslag;
- gestructureerd is;
- geverifieerd werd door een externe partij.

KBC en UMICORE zullen op Europees niveau op de *European Sustainability Reporting Association* (ESRA) worden voorgesteld.

4.4. Commissie SME/SMP

Voorzitter: mevrouw I. SAEYS

Leden: mevrouw M. HOSTE en de heren T. DUPONT, J. NICOLET, D. SMETS, J.-P. VANDAELE, L. R. VAN DEN ABBEELE, L. VLECK en P. WEYERS

Secretariaat: de dames S. QUINTART en C. THIENPOND

De Commissie SME/SMP heeft in 2008 verschillende malen vergaderd. Haar werkzaamheden hadden hoofdzakelijk betrekking op de strategie inzake de communicatie over het beroep van bedrijfsrevisor naar het maatschappelijk verkeer toe en in het bijzonder aan het KMO-cliënteel, alsmede op de invoering van een ondersteuning van een specifieke dienstverlening aan kleine en middelgrote bedrijfsrevisorenkantoren door een samenwerking tussen kleine, middelgrote en grote kantoren. De Commissie is ook actief geweest door middel van de deelname aan nationale en internationale werkgroepen.

4.4.1. Communicatiestrategie en specifieke dienstverlening aan kleine en middelgrote bedrijfsrevisorenkantoren

De Commissie SME/SMP heeft de strategie inzake communicatie en specifieke dienstverlening aan kleine en middelgrote bedrijfsrevisorenkantoren, zoals uiteengezet in haar *Mission statement 2007-2010*, geïmplementeerd door het verwezenlijken van de volgende activiteiten:

1. het afwerken en verspreiden onder de bedrijfsrevisoren en de stagiairs van een nieuwe reeks van vier populair-wetenschappelijke brochures met betrekking tot opdrachten die geen verband houden met de wettelijke controle van de jaarrekening (een reeks met als titel “een specifieke taak, specifiek toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor”), met name: de inbreng in natura, de quasi-inbreng, de omzetting van vennootschappen en het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid (*cf. supra*, § 14.2.2.). De doelstelling van de verspreiding van deze brochures beoogt het verstrekken aan bedrijfsrevisoren van verklarende documenten met betrekking tot hun opdracht, gericht op een gemakkelijke verspreiding ervan onder hun cliënten. Deze brochures zullen begin 2009 elektronisch worden verstuurd naar de bedrijfsrevisoren en de stagiairs (door middel van een “flexibele” PDF dat een verpersoonlijking door de toevoeging van de gegevens van het bedrijfsrevisorenkantoor toelaat). Zij zijn eveneens beschikbaar op het extranet van het Instituut.
2. het verwezenlijken van een *PowerPoint* presentatie die een algemene voorstelling geeft van het beroep, evenals van haar meerwaarde. Dit document is beschikbaar in veranderbare vorm (met het logo van het Instituut) op het extranet van het Instituut, zodat het op grote schaal

kan worden gebruikt en door de bedrijfsrevisoren kan worden aangepast in functie van het doelpubliek (ondernemingsraden, bedrijfsleiders van KMO's, studenten).

3. het promoten van het beroep naar de studenten toe door de deelname aan de gebeurtenis “*First Motion 2008-2009*, Forum voor de toekomstige economische beroepsbeoefenaars”. Het gaat om vijf ontmoetingen met studenten uit de opleiding boekhouding-fiscaliteit, waarvan er reeds twee hebben plaatsgevonden in 2008, in Gent (op 6 november) en in Luik (op 20 november). De confraters Inge SAEYS en Philippe PIRE hebben ter gelegenheid hiervan het beroep voorgesteld. De drie andere ontmoetingen zullen plaatsvinden in 2009: in Brussel (op 30 april), in Antwerpen (op 7 mei) en in Namen (op 14 mei).
4. het deelnemen aan het Salon Ondernemen 2008 en het voorbereiden van het Salon Ondernemen 2009 (*cf. infra*, § 11.8.).
5. het opvolgen van het door de Stichting “*ForumForTheFuture.be*” georganiseerde “*Forum for the Future*”, waarvan de openingsavond plaatsvond op 1 oktober 2008. Deze Stichting zal in 2009 regionale informatienamiddagen organiseren die betrekking hebben op de toekomstige organisatie van kantoren en dit aan de hand van drie thema's (het netwerk, de toegevoegde waarde en de informatie- en communicatietechnologieën). De drie Instituten verlenen hun medewerking aan dit project.
6. het voorstellen van de organisatie van een informatiesessie ter uiteenzetting van de recente evoluties met betrekking tot het beroep (Europese context, invoering van de ISA's en ISQC 1), van hun weerslag op de organisatie van de bedrijfsrevisorenkantoren en van de mogelijke samenwerkingsvormen tussen bedrijfsrevisoren (*cf. infra*, § 14.4., de informatiesessie die hieromtrent op 25 september 2008 werd georganiseerd).

De Commissie SME/SMP heeft zich eveneens gebogen over de voorstellen tot administratieve vereenvoudiging van de EU, de toepassing van de ISA's en de mogelijkheid voor de bedrijfsrevisoren om van het logo van het Instituut gebruik te maken.

4.4.2. Deelname aan werkgroepen en externe evenementen

Confrater Inge SAEYS, Voorzitter van de Commissie SME/SMP, is ook, in naam van de Commissie, op Europees en nationaal niveau actief geweest door de deelname aan werkgroepen over KMO's die worden georganiseerd door verschillende instanties:

1. op Europees vlak:

- a. de werkgroep SME-SMP (*SME-SMP Working Party*) binnen de FEE, samengesteld uit diverse vertegenwoordigers van verschillende internationale Instituten en voorgezeten door de heer José Maria BOVE (Spanje). Het verslag van de vergaderingen is beschikbaar op de website www.fee.be;
- b. het op 4 en 5 september 2008 in Kopenhagen georganiseerde FEE-Congres (*cf. infra*, 12.2.6.).

2. op nationaal vlak:

- a. de opvolging van de werkzaamheden die binnen UNIZO worden georganiseerd inzake de Code BUYSSE;
- b. de werkzaamheden van de binnen het Instituut opgerichte werkgroep die ten doel heeft de op de markt beschikbare *tools* in het kader van de toepassing van de ISA's te evalueren en het werkprogramma met betrekking tot die standaarden vast te leggen.

4.5. Werkgroep notariaat

Voorzitter: de heer L. OSTYN (IBR)

Leden IBR: de heren M. DE WOLF en H. FRONVILLE

Leden IAB: de heren A. BERT en V. DELVAUX

Secretariaat: de heer V. YANGANDI

De werkgroep notariaat, onder het voorzitterschap van confrater Luk OSTYN, heeft ten doel op basis van de bestaande wet- en regelgeving te komen tot een éénvormige interpretatie van de schattingsprocedure van de notaris-kantoren die zou worden toegepast in alle schattingsdossiers.

De leden van de werkgroep zijn het erover eens om in de huidige stand geen algemene beginselen te bespreken, doch om prioritair een oplossing

trachten te vinden voor de bestaande problemen in kwestie wanneer de Nationale Kamer van de Notarissen, de bedrijfsrevisoren en de externe accountants worden geconfronteerd bij de schatting van een notaris-kantoor op basis van de bestaande wet- en regelgeving.

Op 9 oktober 2008 vond de eerste ontmoeting plaats tussen de voorzitters van beide Instituten en de nieuwe voorzitter van de Nationale Kamer van de Notarissen (de heer VAN HOESTENBERGHE). Het was tevens het eerste contact met de nieuwe verantwoordelijke voor het ontwerp van reglement inzake de waardering van notarisstudies (de heer VAN USSEL).

De voorzitter van de Nationale Kamer van de Notarissen en de voorzitters van de beide Instituten hebben beslist een gezamenlijke commissie samengesteld uit leden van beide Instituten en notarissen op te richten, ten einde het ontwerp van reglement inzake de waardering van notaris kantoren aan te passen op basis van een gezamenlijke lijst van pijnpunten.

4.6. Koninklijk besluit van 18 september 2008 inzake de farmaceutische sector

4.6.1. Revisoraal verslag vereist op datum van 15 oktober 2008

Op 7 oktober 2008 heeft het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een Mededeling⁽¹⁾ aan de bedrijfsrevisoren toegezonden met betrekking tot het koninklijk besluit van 18 september 2008 tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden en uitvoeringsmodaliteiten van de maatregelen tot vermindering van de heffingen op het zakencijfer van de farmaceutische specialiteiten, ingesteld door artikelen 191*bis*, 191*ter* en 191*quater* van de wet geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994⁽²⁾.

Deze Mededeling had ten doel de commissaris of, bij ontstentenis van deze, de aangeduide bedrijfsrevisor te informeren over de te volgen aanwijzingen bij het uitbrengen van het rapport over de aanvragen die door farmaceutische firma's op ten laatste 15 oktober 2008 werden

(1) Mededeling van 7 oktober 2008, beschikbaar voor de bedrijfsrevisoren op het extranet van het IBR.

(2) B.S. 1 oktober 2008.

ingediend voor de terugbetaling van een deel van de heffingen op de omzet van vergoedbare farmaceutische specialiteiten, gerealiseerd in het jaar 2006, in overeenstemming met de artikelen 4, 8 en 11 van voormeld koninklijk besluit.

In de artikelen 191*bis*, 191*ter* en 191*quater* van voornoemde wet wordt van de commissaris of van de aangeduide bedrijfsrevisor, vereist dat hij de overeenstemming van de berekening met de bepalingen van het voornoemd koninklijk besluit attesteert.

De artikelen 4, 8 en 11 van voornoemd koninklijk besluit verduidelijken dat de commissaris (of de aangeduide bedrijfsrevisor) onder meer een verslag dient op te stellen over het “betrouwbaar beeld” van de informatie in het door het bestuursorgaan opgestelde verslag betreffende het aanvragen van verminderingen van de heffingen. Voormelde Mededeling verduidelijkt voorbeelden van conclusieparagrafen op te nemen in het revisoraal verslag.

Bovendien vestigt de Mededeling de aandacht op de bepalingen van artikel 2, § 2 en artikel 9, § 2 van voornoemd koninklijk besluit met betrekking tot het begrip “verbonden onderneming”.

Het Instituut heeft een werkgroep ad hoc opgericht, bestaande uit de stagiair bedrijfsrevisor C. BOGAERTS en de confraters J. CAYTAN, D. KROES, M. LANGE, P. ROTTIERS en K. TANGHE, onder de leiding van confrater P. D’HONDT. Deze werkgroep zal de verschillende opdrachten verder analyseren en de mogelijke problemen bij het in praktijk brengen daarvan, onderkennen.

4.6.2. Revisoraal verslag vereist op datum van 30 september 2009

Ingevolge datzelfde koninklijk besluit zullen de terugbetaalde heffingen slechts definitief door de farmaceutische firma’s worden verworven, indien deze firma’s hebben aangetoond dat aan bepaalde voorwaarden is voldaan met betrekking tot investeringen verricht op het vlak van onderzoek, ontwikkeling en innovatie (O&O&I activiteiten). Artikel 5 van het koninklijk besluit stelt immers een administratief proces vast inzake het invullen door aanvragers van twee vragenlijsten, waarbij de tweede lijst erop gericht is om *progress reports* van de zijde van de aanvragers te verkrijgen.

Artikel 13 van voornoemd koninklijk besluit stelt dat, in afwijking van artikel 5, § 1, derde lid, ten laatste op 1 maart 2009 de eerste vragenlijst (van toepassing op aanvragen met betrekking tot het jaar 2006) door de aanvragende firma dient te worden ingezonden. Deze vragenlijst omvat een lijst van de projecten waaraan de aanvragende firma het bedrag van de vermindering van heffing zal besteden, een beschrijving daarvan en een omstandige toelichting van de wijze waarop deze besteding zal bijdragen tot het vergroten van de omvang, reikwijdte en/of uitvoerings-snelheid van de activiteiten op het vlak van O&O&I activiteiten.

Conform artikel 5 van voornoemd koninklijk besluit dient een tweede vragenlijst op ten laatste 30 september 2009 (voor de terugbetaling van heffingen met betrekking tot activiteiten van het jaar 2006) te worden teruggestuurd naar de dienst voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV). Hierbij dient een verslag van de commissaris (of van de aangeduide bedrijfsrevisor) te worden gevoegd waarin wordt “bevestigd” dat het een “betrouwbaar beeld” schetst van het vergroten van de betrokken projecten. Zoals in de vorige paragraaf gesteld zijn de te hanteren criteria de “omvang, reikwijdte en/of uitvoeringssnelheid van de O&O&I activiteiten”. Omwille van het niet bestaan van enige verduidelijking in het koninklijk besluit met betrekking tot deze criteria en tot het toepassen daarvan, kan de commissaris (of aangeduide bedrijfsrevisor) op heden een dergelijk verslag niet uitbrengen en kan hij om die reden deze opdracht niet aanvaarden.

Het Instituut heeft op 19 december 2008 een brief toegezonden aan de verantwoordelijke Minister teneinde zo vlug mogelijk een onderhoud met de Ministeriële diensten en met de vertegenwoordigers van het RIZIV te organiseren, gericht op een verduidelijking van voornoemde criteria. Het Instituut zal in 2009 een nieuwe mededeling aan de bedrijfsrevisoren toezenden van zodra er een verduidelijking van de criteria bestaat.

4.7. Nieuwe opdracht van ondersteuning van KMO's in het kader van kredietaanvragen bij het Participatiefonds

In het kader van de financiële crisis en op vraag van de federale regering, heeft het Participatiefonds op 1 december 2008 zijn nieuwe “INITIO”-lening tot stand gebracht voor de zelfstandigen, beoefenaars van vrije

beroepen en, meer algemeen, kleine ondernemingen. Dit nieuwe product is één van de maatregelen die bestemd zijn om de gevolgen van de financiële crisis op de krediettoegang voor KMO's te beperken. Het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR), het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) werken actief samen rond dit project dat wordt gekenmerkt door de verplichte tussenkomst van een economische beroepsbeoefenaar.

Om het opstellen van de kredietaanvraag te vergemakkelijken, om de kwaliteit van haar financiële gegevens te waarborgen en om de opvolging tijdens de analysefase van de kredietaanvraag te garanderen, is het nodig gebleken dat de aanvrager zich laat bijstaan door een economische beroepsbeoefenaar. Laatstgenoemde krijgt daardoor een nieuwe opdracht. De omvang van deze nieuwe opdracht werd beschreven in een Mededeling gericht aan de bedrijfsrevisoren d.d. 28 november 2008⁽¹⁾.

Deze nieuwe bijstandsoopdracht van de boekhouder, accountant of bedrijfseconoom in het kader van de voorbereiding van kredietaanvragen voor KMO's houdt op wanneer het Fonds een definitieve beslissing met betrekking tot de kredietaanvraag heeft genomen. Met de goedkeuring van het Fonds, goed voor maximum 50 % van het te financieren bedrag, kan de onderneming zich tot een bankinstelling naar keuze wenden om het nodige bijkomende krediet te verkrijgen.

Wat de bezoldiging en de aansprakelijkheid van de economische beroepsbeoefenaar betreft, dient deze laatste samen met zijn cliënt (de kredietaanvrager) de termijnen en voorwaarden vast te leggen voor zowel de betaling van de erelonen als de aansprakelijkheid. Bijkomende inlichtingen omtrent de INITIO-lening zijn beschikbaar op de website www.fonds.org.

(1) Cf. Mededeling aan de bedrijfsrevisoren van 28 november 2008 betreffende de nieuwe opdracht van ondersteuning van KMO's in het kader van kredietaanvragen bij het Participatiefonds (INITIO).

4.8. Niet financiële informatie

Voorzitter: de heer L. ACKE

Leden: de heren M. DAELMAN, H. EVERAERTS, M. LINDEMANS,
A. NUTTENS, P. SIMONS en B. STEVENS

Secretariaat: mevrouw N. HOUYOUX

IV In 2008 nam de Raad van het Instituut de beslissing om een werkgroep op te richten met als doel de verschillende niet financiële attesteringsopdrachten te analyseren, die door de Belgische of Europese wetgeving worden opgelegd of die uit de praktijk afkomstig zijn.

Deze niet financiële attesteringsopdrachten betreffen kwantitatieve of kwalitatieve gegevens met betrekking tot verschillende sectoren zoals *corporate governance*, met inbegrip van interne controle, *corporate social responsibility*, strategisch beleid van de vennootschappen, enz.

De werkgroep heeft in 2008 een inventaris opgesteld van verschillende soorten van niet financiële informatie en van de betrokken attesteringen, alsmede van de referentiestelsels, met als doel een publicatie te realiseren en in 2009 een studiedag te organiseren met betrekking tot dit onderwerp.

Hoofdstuk V

**TOEGANG TOT HET BEROEP
EN STAGECOMMISSIE**

5.1. Markante feiten

5.1.1. Inwerkingtreding van een aantal bepalingen van het reglement toegang tot het beroep

Het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor werd bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 30 mei 2007. Het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren werd opgeheven.

Het koninklijk besluit is in werking getreden op 31 augustus 2007 met uitzondering van de bepalingen betreffende het toelatingsexamen die in werking zijn getreden op 1 januari 2008.

5.1.2. Wijzigingen betreffende het toelatingsexamen

Het toelatingsexamen werd in oktober 2008 voor het eerst georganiseerd volgens de bepalingen van het koninklijk besluit van 30 april 2007.

De bepalingen van het koninklijk besluit van 30 april 2007 die betrekking hebben op het toelatingsexamen, namelijk de oprichting van een van de Stagecommissie onafhankelijke Examencommissie en een toelatingsexamen bestaande uit 23 examenvakken, houden belangrijke wijzigingen in.

De vakken internationale boekhoudkundige normen (IFRS-normen) en internationale controlestandaarden (ISA's) maken delen uit van de nieuwe examenvakken.

5.1.3. Analyse van de programma's van de cursussen van de universiteiten en de hogescholen van het lange type in België

De Stagecommissie heeft het in 2006 opgestarte analyseproces van de programma's van de cursussen van de universiteiten en de hogescholen van het lange type met economische oriëntatie voortgezet.

Elke instelling (in totaal 18 onderwijsinstellingen) werd uitgenodigd om aan het Instituut een gedetailleerde omschrijving te bezorgen van de onderwezen cursussen. Sommige onderwijsinstellingen bezorgden daarnaast ook gegevens met betrekking tot de programma's van geactualiseerde cursussen.

De Stagecommissie heeft, rekening houdend met de minimumvereisten uitgedrukt in ECTS (*European Credit Transfer System*) en als dusdanig goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB), vastgelegd welke cursussen in aanmerking komen voor het toekennen van een vrijstelling voor het toelatingsexamen van het Instituut.

Deze analyse vond plaats in overleg met de onderwijsinstellingen. De conclusies van de werkzaamheden van de Stagecommissie werden, in de vorm van een samenvattende tabel van de cursussen die aanleiding kunnen geven tot de toekenning van vrijstellingen voor het toelatingsexamen van het Instituut, aan de betrokken onderwijsinstellingen bezorgd.

V

Tijdens de analyse van de dossiers ingediend door de kandidaten voor het toelatingsexamen van oktober 2008 heeft de Stagecommissie vastgesteld dat het gemiddelde aantal gevraagde vrijstellingen 61 % bedroeg (hetzij ongeveer 14 examens op een totaal van 23). De gevraagde vrijstellingen werden toegekend door de Stagecommissie in 87 % van de gevallen (hetzij ongeveer 12 toegekende vrijstellingen vergeleken met 14 gevraagde). Deze cijfers betreffen alle Belgische universitaire onderwijsinstellingen en variëren in belangrijke mate naargelang de instelling.

De Stagecommissie houdt rekening met eventuele aanpassingen van de cursussenprogramma's en met de impact hiervan op de toekenning van vrijstellingen, in zoverre zij van deze aanpassingen op de hoogte gebracht wordt.

Het Instituut waakt erover om de dialoog met elke onderwijsinstelling verder te zetten. Op die manier kan het Instituut zo veel mogelijk cursussen in overweging nemen met het oog op het toekennen van vrijstellingen, uiteraard rekening houdend met de vereisten die de wetgever en het Instituut opleggen.

De Stagecommissie zal begin 2009 ontmoetingen hebben met de vertegenwoordigers van de diverse universiteiten en hogescholen van het lange type met economische oriëntatie, met als objectief de informatie van het Instituut met betrekking tot de cursussen te verbeteren en, waar nodig, te vervolledigen, alsook de dialoog met de onderwijsinstellingen verder te zetten over de eventuele mogelijkheden om bijkomende vrijstellingen te verlenen.

5.2. De Examencommissie

Overeenkomstig artikel 11 van het koninklijk besluit van 30 april 2007, bestaat de Examencommissie uit 14 leden.

De Examencommissie is als volgt samengesteld:

- de Voorzitter, de heer Henri OLIVIER
- 13 leden, de dames Martine BLOCKX, Catherine DENDAUF en Ann JORISSEN, en de heren Joel BRANSON, Boudewijn CALLENS, Ignace DE BEELDE, Yves DE CORDT, Michel J. DE SAMBLANX, André KILESE, Chris LEFEBVRE, Pascal MINNE, Denis PHILIPPE en Patrick VAN IMPE.

Zij heeft in 2008 twee keer vergaderd.

De eerste vergadering vond plaats op 1 juli; zij beoogde de oprichting van de Examencommissie, de goedkeuring van het reglement van inwendige orde en de goedkeuring van de examenvragen van de sessie van oktober 2008.

De tweede vergadering vond plaats op 11 december, zij beoogde de beraadslaging over de resultaten van de sessie van oktober 2008.

De 23 examenvakken worden opgesomd onder punt 5.11.1.

5.3. Toelatingsexamen tot de stage

224 nieuwe kandidaten hebben in de loop van 2008 een dossier tot inschrijving tot het toelatingsexamen ingediend.

Overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 13 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 werd het toelatingsexamen tot de stage in de loop van het tweede semester van 2008 ingericht.

De examens vonden plaats op zaterdag 11 oktober, zaterdag 18 oktober en zondag 26 oktober 2008 te Brussel.

209 kandidaten hebben zich in 2008 voor het toelatingsexamen ingeschreven.

2008	Deelnemers	Geslaagd
F	47	21 (45 %)
N	162	35 (22 %)
Totaal	209	56 (27 %)

Het relatief laag slagingspercentage in 2008 (vergeleken met 56 % in 2007 en 37 % in 2006) is waarschijnlijk het gevolg van het feit dat de kandidaten in 2008 gemiddeld meer examens moesten afleggen dan onder de vorige wetgeving en dat zij daarom gekozen hebben om de examens te spreiden over twee sessies. Het is immers zo dat de kandidaten niet verplicht zijn alle examens in één sessie af te leggen en dat de punten behaald tijdens een sessie behouden blijven voor toekomstige sessies.

5.4. Goedkeuring van de stageovereenkomsten

5.4.1. Nieuwe stageovereenkomsten

In 2008 keurde de Stagecommissie 203 overeenkomsten goed (147 Nederlandstalige en 56 Franstalige). Tijdens haar analyse van nieuwe stageovereenkomsten onderzoekt de Stagecommissie eveneens systematisch het profiel van de voorgestelde stagemeester, teneinde vast te stellen of deze laatste beschikt over het nodige volume en de nodige diversiteit aan revisorale opdrachten om een stagiair op te leiden.

Op 31 december 2008 zijn er 533 stagiairs ingeschreven bij het Instituut (392 Nederlandstalige en 141 Franstalige). Dit is het hoogste aantal stagiairs in de geschiedenis van het Instituut.

5.4.2. Informatiezitting voor de toegang tot de stage

De heer O. COSTA, Verantwoordelijke Stage, houdt jaarlijks een informatiezitting. In 2008 vond deze zitting plaats op woensdag 16 april.

De introductievoormiddag tot de stage beoogt de nieuwe stagiairs met de werking van het Instituut en met de organisatie van de stage van bedrijfsrevisor vertrouwd te maken.

Het is ten eerste aanbevolen dat nieuwe stagiairs deze introductie bijwonen.

5.5. Vermindering van de stageduur

Aan drie stagiairs werd in 2008 een verkorte stage toegestaan.

5.6. Wijzigingen tijdens de stage

5.6.1. Schraping na opschorting(en) van maximum vijf jaar

Artikel 24, § 4 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 luidt als volgt:

“De opschorting of de opeenvolgende opschortingen van de stage mogen niet meer dan vijf jaar bedragen. Indien deze termijn overschreden wordt, beveelt de Stagecommissie de schrapping van de stagiair.”.

Overeenkomstig dit artikel, werden 84 stagiairs die sinds meer dan vijf jaar hun stage hadden opgeschort, geschrapt nadat zij ten minste drie maand op voorhand van deze schrapping op de hoogte werden gesteld.

5.6.2. Schraping na verlenging van maximum drie jaar

De Stagecommissie heeft de mogelijkheid overeenkomstig artikel 22 van het koninklijk besluit om de stage voor een duur van maximaal drie jaar te verlengen.

De Stagecommissie beslist om de stagiair te schrappen na het verstrijken van de termijn van de normale stage van drie jaar en de maximale termijn van drie jaar verlenging, hetzij in totaal zes jaar.

Eén stagiair werd in 2008 geschrapt na het verstrijken van deze termijn van zes jaar.

Na de schrapping heeft de voormalige stagiair de mogelijkheid om zich opnieuw in te schrijven voor het toelatingsexamen.

5.6.3. Verandering van stagemeester

In 2008 werden 37 aanvragen van verandering van stagemeester goedgekeurd.

Indien de verandering van stagemeester niet binnen hetzelfde kantoor plaatsvindt, onderzoekt de Stagecommissie, zoals voor nieuwe stageovereenkomsten, het profiel van de voorgestelde stagemeester.

5.6.4. Opschorting van de stage en ontslag

In de loop van het voorbije jaar hebben 87 stagiairs hun stage onderbroken ofwel voor het beëindigen van een stageovereenkomst (74) ofwel voor een bepaalde duur (13).

Vier personen hebben hun ontslag als stagiair gegeven.

5.6.5. Stage in het buitenland

In de loop van het voorbije jaar werd aan drie stagiairs toelating gegeven om een deel van hun stage in het buitenland te volbrengen en dit conform artikel 3 van het koninklijk besluit van 30 april 2007.

5.6.6. Hervatting van de stage

31 stagiairs werden opnieuw tot de stage toegelaten na opschorting.

In het kader van een herneming van de stage vraagt de Stagecommissie, indien zij dit nodig acht, bijkomende inlichtingen en vooruitzichten inzake de evolutie van het bedrijfsrevisorenkantoor.

5.7. Stage-examens

De stage-examens vonden plaats op zaterdag 27 september (uitdieping basiskennis), zaterdag 4 oktober (het beroep) en zaterdag 8 november 2008 (controle).

De resultaten van de stage-examens voor 2008 worden hierna weergegeven:

2008		Deelnemers	Geslaagd
T1 (Basiskennis)	F	64	30 (47 %)
	N	164	88 (54 %)
	Totaal	228	118 (52 %)
T2 (Controle)	F	33	23 (70 %)
	N	75	46 (61 %)
	Totaal	108	69 (64 %)
T3 (Beroep)	F	19	10 (53 %)
	N	57	43 (75 %)
	Totaal	76	53 (70 %)

5.8. Bekwaamheidsexamen 2008 (twee zittijden)

5.8.1. Resultaten

A. Eerste zittijd

De schriftelijke proef vond plaats op zaterdag 17 mei 2008. De mondelinge proef vond plaats van 9 tot 13 juni 2008. 14 kandidaten hebben deelgenomen, acht kandidaten slaagden.

B. Tweede zittijd

De schriftelijke proef vond plaats op zaterdag 8 november 2008. De mondelinge proef vond plaats van 8 tot 12 december 2008. 75 kandidaten waren ingeschreven, 30 kandidaten slaagden.

De resultaten van het bekwaamheidsexamen 2008 zijn hierna samengevat:

2008		Aantal afgelegde examens	Kandidaten die het examen voor de eerste keer aflegden	Geslaagd
Mei/Juni	F	4	2	4 (100 %)
	N	10	2	4 (40 %)
	Totaal	14	4	8 (57 %)
Nov./Dec.	F	24	21	10 (42 %)
	N	51	29	20 (35 %)
	Totaal	75	50	30 (40 %)
Totaal van de twee zittijden	F	28	23	14 (50 %)
	N	61	31	24 (39 %)
	Totaal	89	54	38 (43 %)

2008	Aantal kandidaten	Geslaagd	Niet geslaagd
Eerste deelname	54	25	29
Tweede deelname	18	6	12
Derde deelname	12	5	7
Vierde deelname	4	2	2
Vijfde deelname	0	0	0
TOTAAL	88	38	50

5.8.2. Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen

Artikel 33, § 2 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 bepaalt:

“§ 2. Elke kamer bestaat uit vijf leden, namelijk:

- a) een voorzitter, professor van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs van universitair niveau, die één van de vakken voorzien in artikel 13, § 2 doceert en die het beroep van bedrijfsrevisor niet uitoefent;*
- b) drie bedrijfsrevisoren of erebedrijfsrevisoren, waaronder hoogstens één erebedrijfsrevisor;*
- c) één persoon die het beroep van bedrijfsrevisor niet uitoefent, gekozen omwille van zijn bijzondere bekendheid met het economisch en sociaal leven.”.*

De Raad van het Instituut dankt de personen die aanvaard hebben om als jurylid van het bekwaamheidsexamen te zetelen.

De jury's waren in 2008 als volgt samengesteld:

A. Nederlandstalige jury's

NL 1: de heren K.M. VAN OOSTVELDT (2010), Voorzitter, S. RABAEY (2009), D. J. VAN CUTSEM (2011) en J. VANDERHOEGHT (2011), bedrijfsrevisoren.

Mevrouw B. VAN DEN BOSSCHE, extern lid (2011).

NL 2: de heren C. VAN DER ELST (2010), Voorzitter, J. DE BOM VAN DRIESSCHE (2010), L. VERRIJSEN (2011) en P. VAN STAAIJ (2009), bedrijfsrevisoren.

De heer R. VAN RIET, extern lid (2008).

NL 3: Mevrouw M. WILLEKENS (2009), Voorzitter, de heren J. BRANSON (2010), R. VAN ASBROECK (2010) en L. HELLEBAUT (2011), bedrijfsrevisoren.

De heer F. VAN THILLO, extern lid (2011).

NL 4: de heren H. BRAECKMANS (2009), Voorzitter, R. NECKEBROECK (2009), B. CALLENS (2010) en J. BOEYE (2010), bedrijfsrevisoren.

De heer P. VAN GEYT, extern lid (2010).

NL 5: de heren C. REYNS (2009), Voorzitter, J. KESSELAERS (2011), L. TOELEN (2009) en P. VAN IMPE (2009), bedrijfsrevisoren.

Mevrouw A. JACOBS, extern lid (2010).

B. Franstalige jury's

FR 1: de heren P.-A. FORIERS (2009), Voorzitter, J. LENOIR (2009), E. MATHAY (2011) en D. J. VAN CUTSEM (2009), bedrijfsrevisoren.
De heer J.-L. STRUYF, extern lid (2011).

FR 2: de heer M. MASSART (2011), Voorzitter, mevrouw Ch. BOLLEN (2009), de heren G. HEPNER (2010) en D. LEBOUTTE (2010), bedrijfsrevisoren.
De heer M. VENTURI, extern lid (2008).

FR 3: de heer Y. DE CORDT (2010), Voorzitter, de dames V. MARICQ (2010) en P. LELEU (2009), de heer M. GRIGNARD (2011), bedrijfsrevisoren.
De heer M. FLAGOTHIER, extern lid (2008).

FR 4: de heer O. CAPRASSE (2009), Voorzitter, mevrouw P. TYTGAT (2009), de heren M. DENAYER (2009) en J. TISON (2009), bedrijfsrevisoren.
Mevrouw C. DENDAUW, extern lid (2011).

C. Plaatsvervangende leden bedrijfsrevisoren

De dames S. BRABANTS, I. BOETS en E. PAUWEN en de heren L. DE PUYSELEYR, Ph. MAYAERT, D. SMETS, H. VAN PASSEL, G. BATS, J. BEDDEGENOODTS, L. DE KEULENAER, J. DE LANDSHEER, P. DE WEERDT, F. DEGEEST, L. DELTOUR, Ph. DESOMBERE, L. DISCRY, G. HOF, A. HUBERT, B. MEYNENDONCKX, Ph. DE MEYER, G. DE VOOGHT, D. ROUX, P. VAN CAUTER, H. J. VAN IMPE, L. VAN STEENBERGE, M. VAN STEENVOORT, R. VANDER STICHELE, D. VERMUSSCHE, H. WILMOTS, B. VAN USSEL, H. VAN DONINK, F. DE CLERQ, W. BLOMME, L. VAN COPPENOLLE, B. DE MEULEMEESTER, H. EVERAERTS, L. BOXUS, A. KILESE, H. FRONVILLE, D. KROES, R. VERMOESEN, Ph. BARTHÉLEMY, P.-H. BONNEFOY-CUDRAZ, B. DE GRAND RY, G. DELVAUX, P. DEPRAETERE, A. PALM, R. PEIRCE, Ph. PIRE, B. VAN ROOST, J. VANDERNOOT, M. TEFNIN, T. MEULEMAN, M. DEKEYSER, G. CLAES, F. RYSMAN, V. KOOPMAN, K. CAPPOEN, D. PETIT en G. LEFEBVRE, bedrijfsrevisoren.

D. Plaatsvervangende leden uit de economische en sociale wereld

De dames A. VAN DEN RIJSE, V. VAN UYTVEN, G. VANPEBORGH, E. GOOSSENS en de heren J. RIGO, D. VAN DAELE, M. SCHEPENS, F. MISPLON, Y. STEMPNIERSKY en M. VERBRUGGEN, externe leden.

E. Plaatsvervangende Voorzitters (belast met universitaire cursussen)

Mevrouw K. CERRADA en de heren W. AERTS, M. J. DE SAMBLANX, H. OLIVIER, M. RENOUPREZ, G. SARENS en K. VAN HULLE.

5.8.3. Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef

De schriftelijke proef vindt sedert 2005 plaats met behulp van computers. De kandidaten worden verzocht om hun examen met een hen ter beschikking gestelde computer af te leggen. Deze maatregel laat een efficiëntere behandeling toe van de examenkopijen door enerzijds de jury's en anderzijds het Instituut.

De schriftelijke proef van het bekwaamheidsexamen wordt in twee delen georganiseerd: het eerste deel betreft de identificatie van moeilijkheden van boekhoudkundige aarde, het tweede deel bestaat eruit het verslag van commissaris op te stellen.

5.8.4. Informatieavond over het bekwaamheidsexamen

Op dinsdag 7 oktober 2008 werd er een informatieavond over het bekwaamheidsexamen georganiseerd.

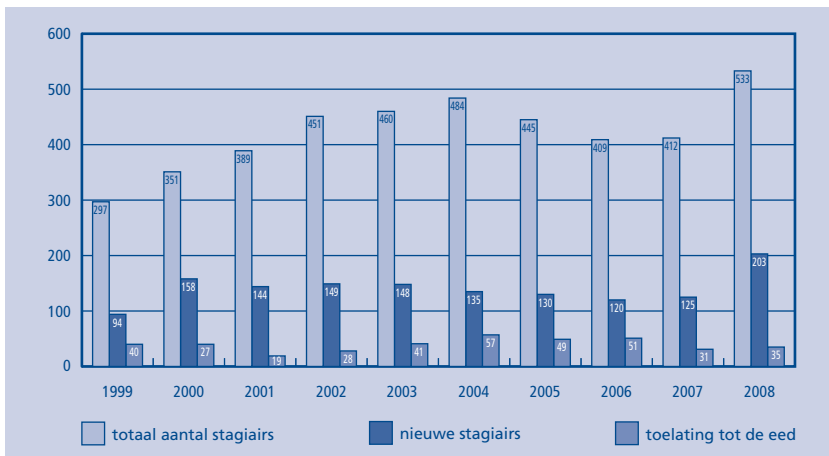
De stagiairs die toegelaten werden tot het bekwaamheidsexamen hadden de kans om jonge bedrijfsrevisoren te ontmoeten.

De heren Cédric ANTONELLI en Sébastien GONET informeerden de aanwezigen over hun ervaringen met het bekwaamheidsexamen.

5.9. Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2008

	2006	2007	2008
Aantal stagiairs bij het begin van het jaar	445	409	412
Nieuwe stagiairs (+)	120	125	203
Hernemingen van de stage (+) / opschortingen (-)	-84	-35	41
Toelatingen tot de eed (-)	-51	-31	-35
Ontslagen (-)	-2	-4	-4
Schrapping na 5 jaar opschorting (-)	59	52	84
Andere schrapping (-)	0	2	1
Aantal stagiairs op het einde van het jaar	409	412	532

De evolutie van het aantal stagiairs over de laatste tien jaar is als volgt:

Aanvullende statistieken zijn voorzien in paragraaf 9.1.3.

Het Instituut verheugt zich over het recordaantal stagiairs en verwacht dat dit zal leiden tot een hoger aantal eedafleggingen binnen drie tot vijf jaar. Anderzijds is het Instituut verder bezorgd over het laag aantal eedafleggingen van nieuwe bedrijfsrevisoren, vergeleken met het aantal stagiairs. Vele stagiairs volharden niet tot het einde van de stage.

Het Instituut is eveneens bezorgd over het laag aantal kandidaten die in 2008 geslaagd zijn voor het toelatingsexamen, hetgeen zal leiden tot een veel kleiner aantal nieuwe stagiairs in 2009, vergeleken met het recordjaar 2008.

5.10. Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen

5.10.1. Toelating van de stagiairs tot de eed

In 2008 hebben 35 kandidaten hun stage beëindigd, waarna zij door de Raad van het Instituut, op voorstel van de Stagecommissie, tot de eed werden toegelaten.

5.10.2. Overstapregeling

Het akkoord van 30 maart 1998 tussen het IBR en het IAB inzake de overstapregeling werd opgeheven vanaf 31 augustus 2007, dag van inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 30 april 2007.

Beide Instituten vinden het nochtans aangewezen om een vereenvoudigde toegang voor de beroepsbeoefenaars behorend tot het andere Instituut mogelijk te maken.

A. Overstap van het IAB naar het IBR

Enkel de houders van een universitair diploma van *master* niveau kunnen toegang krijgen tot het Instituut van de Bedrijfsrevisoren. De kandidaat dient zijn dossier in via de website van het Instituut volgens de beschreven modaliteiten.

a. Toelatingsexamen

De leden of de stagiairs van het IAB moeten het toelatingsexamen over de 23 vakken afleggen (onder voorbehoud van de bekomen vrijstellingen op basis van het universitair diploma).

b. Duur van de stage

De leden of stagiairs van het IAB kunnen een vermindering van de stageduur vragen overeenkomstig artikel 23, § 1er c) van het koninklijk besluit van 30 april 2007.

B. Overstap van het IBR naar het IAB

De bedrijfsrevisoren of stagiairs-revisoren dienen een dossier in dat, in geval van gunstig advies, wordt overgemaakt aan het IAB.

De aanvraag bevat volgende stukken:

- een kopie van de identiteitskaart;
- een brief met de gemotiveerde aanvraag voor de overstap naar het IAB;
- een kopie van het diploma;
- een getuigschrift van goed zedelijk gedrag;
- een curriculum vitae.

- V
- a. In 2008 heeft de Raad van het IBR de dossiers onderzocht van twee bedrijfsrevisoren die hun kandidatuur bij het IAB willen indienen. Twee dossiers werden aan het IAB doorgestuurd voor verdere afhandeling.
 - b. Drie stagiairs-bedrijfsrevisoren hebben hun kandidatuur gesteld bij het IAB.

De dossiers werden met gunstig advies aan het IAB overgemaakt.

5.10.3. Wederzijdse erkenning van buitenlandse beroepsbeoefenaren

In de loop van het voorbije jaar heeft geen enkele nieuwe buitenlandse beroepsbeoefenaar met een hoedanigheid die gelijkwaardig is met die van bedrijfsrevisor zich gemeld om het examen zoals bepaald in artikel 37 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 af te leggen.

5.10.4. Hereedaflegging

Drie bedrijfsrevisoren, die minder dan vijf jaar geleden ontslag namen, hebben de wens uitgedrukt om opnieuw in het openbaar register te worden ingeschreven, overeenkomstig artikel 18 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register.

De Raad van het Instituut herinnert eraan dat enkel de dossiers van hereedaflegging van personen die aan artikel 18 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register beantwoorden op het ogenblik van de indiening van de

aanvraag nagekeken zullen worden. Het feit dat een kandidaat een arbeidsovereenkomst heeft in een andere entiteit dan een bedrijfsrevisorenkantoor, laat de Raad van het Instituut niet toe om deze persoon tot de eed toe te laten. Over de toelating tot de eed kan enkel worden beslist vanaf het ogenblik dat deze onverenigbaarheid niet meer bestaat.

5.11. Dankbetuigingen

De Raad van het Instituut dankt iedereen die zijn medewerking heeft verleend aan de voorbereiding en verbetering van de examens en aan het geven van de stageseminaries.

De voorbereiding en de verbetering van de proeven worden toevertrouwd aan professoren of docenten van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs op universitair niveau.

5.11.1. Toelatingsexamen

- 010. *Algemene theorie en beginselen van de boekhouding:*
de heren professoren J. ANTOINE en Ch. LEFEBVRE
- 021. *Wettelijke voorschriften en normen voor de opstelling van jaarrekeningen:*
de heren professoren H. OLIVIER en K. VAN HULLE
- 022. *Wettelijke voorschriften en normen voor de opstelling van geconsolideerde jaarrekeningen:*
de heren professoren A. VAN BAVEL en K. VAN OOSTVELDT
- 030. *Internationale standaarden voor jaarrekeningen:*
Mevrouw A. JORISSEN en de heer H. OLIVIER, professoren
- 040. *Financiële analyse:*
de heren professoren J. BERWART en C. LEFEBVRE
- 050. *Analytische en beleidsboekhouding:*
de heren professoren D. HELBOIS en F. ROODHOOFT
- 060. *Risicomanagement en interne beheersing:*
de heren professoren P. DEPRAETERE en I. DE BEELDE
- 070. *Controleleer en beroepsvaardigheden:*
Mevrouw C. DENDAUF en de heer I. DE BEELDE, professoren
- 080. *Wettelijke voorschriften en gedrags- en beroepsnormen betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen en de daarmee belaste wettelijke auditors:*
Mevrouw D. HERMANS en de heer M.J. DE SAMBLANX, professoren

- 090. *Internationale controlestandaarden:*
Mevrouw M. BLOCKX en de heer J. BRANSON, professoren
- 100. *Beroepsethiek en onafhankelijkheid:*
Mevrouw D. HERMANS en de heer M.J. DE SAMBLANX, professoren
- 111. *Vennootschapsrecht:*
de heren professoren Y. DECORDT en F. HELLEMANS
- 112. *Corporate Governance:*
de heren professoren Y. DECORDT en F. HELLEMANS
- 120. *Faillissementsrecht en soortgelijke procedures:*
de heren professoren D. PHILIPPE en F. HELLEMANS
- 130. *Belastingrecht:*
de heer professor P. MINNE
- 141. *Burgerlijk recht:*
de heren professoren D. PHILIPPE en F. HELLEMANS
- 142. *Handelsrecht:*
de heren professoren D. PHILIPPE en F. HELLEMANS
- 150. *Sociaalzekerheidsrecht en arbeidsrecht:*
Mevrouw V. PERTRY, professor
- 160. *Informatietechnologieën en informaticasystemen:*
de heren professoren G. POELS en L. GOLVERS
- 170. *Algemene, financiële en bedrijfseconomie:*
Mevrouw C. VANKEERBERGHEN en de heer L. KEULENEER, professoren
- 181. *Wiskunde:*
Mevrouw L. DELVAUX en de heer D. JUSTENS, professoren
- 182. *Statistiek:*
de heren professoren D. JUSTENS en M. AERTS
- 190. *Grondbeginselen van financieel bedrijfsbeheer:*
Mevrouw B. CHANOINE en de heer L. KEULENEER, professoren

5.11.2. Seminarie “Uitdieping basiskennis”

De uitdiepingsseminaries over boekhoudrecht, boekhoudtechnieken, consolidatie, vennootschapsrecht en financiële analyse werden georganiseerd in mei en juni 2008. Ze hebben ten doel de belangstellenden de mogelijkheid te bieden hun persoonlijk werk aan te vullen met besprekingen met specialisten in deze belangrijke vakgebieden en tot een begeleide analyse van praktijkgevallen over te gaan.

- *Boekhoudrecht:*
de heren P. VERSCHULDEN en J.-L. SERVAIS
- *Boekhoudtechnieken:*
de dames S. PODEVIJN en P. LELEU
- *Consolidatie:*
de heren A. VAN BAVEL en E. SEEUWS
- *Vennootschapsrecht:*
de heren H. OLIVIER en J.-Ph. BONTE
- *Financiële analyse:*
de heer D. SMETS.

5.11.3. Seminarie “Controle”

Het seminarie “Controle” spitste zich toe op de drie volgende thema’s die in de maanden mei en juni 2008 hebben plaatsgevonden:

- *Externe controle:*
de heren H. HERIJGERS en J.-L. SERVAIS
- *Interne controle:*
Mevrouw Ch. WEYMEERSCH en de heer A. WILLAUME
- *Externe controle van de geconsolideerde rekeningen:*
de heren P.-H. BONNEFOY-CUDRAZ en F. DE CLERCQ.

5.11.4. Seminarie “Het beroep”

Het seminarie “Het beroep” handelt hoofdzakelijk over een meer diepgaande analyse van de bijzondere revisorale opdrachten, de opdracht t.a.v. de ondernemingsraad en het opmaken van het controleverslag. Dit seminarie handelt tevens over een reeks problemen die de stagiairs moeten toelaten hun kennis bij te schaven in de domeinen die de bedrijfsrevisor rechtstreeks aanbelangen.

Dit seminarie dat plaats vond in de maanden mei en juni 2008 spitste zich toe op de volgende drie onderwerpen:

- *Het controleverslag:*
de heren B. WETS en H. SALAETS
- *De bijzondere opdrachten:*
de heren M. TEFNIN en G. BATS
- *De ondernemingsraden:*
de heren D. CLEYMANS en L. WEERTS.

5.11.5. Seminarie “*Special topics*”

De stagiairs werden twee bijkomende studiedagen aangeboden:

- een studiedag betreffende de plichtenleer (georganiseerd op dinsdag 23 juni 2008). Dit seminarie werd geleid door mevrouw D. HERMANS en de heer M. J. DE SAMBLANX;
- een studiedag betreffende de *International Financial Reporting Standards* (georganiseerd op vrijdag 30 mei 2008). Deze studiedag werd geleid in het Engels door de dames C. AMEYE en C. CAULLIEZ.

V

5.12. Tucht

In de loop van het jaar 2008 heeft de Stagecommissie geen enkele tuchtstraf opgelegd aan de stagiairs.

Hoofdstuk VI

COMMISSIE
KWALITEITSCONTROLE

6.1. Wettelijk kader

Het wettelijk kader dat de kwaliteitscontroleopdracht van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren regelt wordt beschreven in de artikelen 33 en 34 van de gecoördineerde wet van 1953 en in de artikelen 8 tot 14 van het koninklijk besluit toezicht.

De organisatie van de kwaliteitscontrole wordt vastgelegd door de Normen inzake de kwaliteitscontrole, op 11 april 2008 door de Raad van het Instituut aangenomen en goedgekeurd op 2 juli 2008 door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) en op 9 september 2008 door de Minister die bevoegd is voor Economie.

Deze Normen zijn op 15 september 2008 in werking getreden en zijn toepasbaar op de kwaliteitscontroles geïnitieerd in 2008.

VI

6.2. Organisatie van de kwaliteitscontrole – Sleutelementen

6.2.1. Normen inzake de kwaliteitscontrole

Rekening houdende met de inwerkingtreding op 15 september 2008 van de Normen inzake de kwaliteitscontrole, werden de kwaliteitscontroles in 2008 opgestart met vertraging gezien de principebeslissing van de Raad van het Instituut om de kwaliteitscontroles te laten verlopen volgens de nieuwe normen.

De voornaamste wijzigingen aangebracht aan de Normen inzake de kwaliteitscontrole van 8 november 2002 zijn de volgende:

- kwaliteitscontrole ten minste om de zes jaar en ten minste om de drie jaar voor de bedrijfsrevisoren die permanente controleopdrachten uitvoeren bij één of meerdere organisaties van openbaar belang;
- de inspecteur is ofwel een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon, hetzij een persoon extern aan het beroep (voor de kwaliteitscontrole van bedrijfsrevisoren die permanente controleopdrachten uitvoeren bij één of meerdere organisaties van openbaar belang);
- aan elke bedrijfsrevisor wordt een lijst van twee inspecteurs bedrijfsrevisoren voorgesteld waarbij de inspecteur bedrijfsrevisor die bij

- voorkeur de controle zal uitvoeren, wordt aangeduid; bij afwezigheid van enige reactie van de bedrijfsrevisor binnen de vooropgestelde termijn, zal de prioritaire aanduiding weerhouden worden;
- de kwaliteitscontrole wordt op het niveau van het netwerk georganiseerd in geval van eensluidend akkoord van de Belgische leden van dit netwerk;
 - de eerste fase wordt uitgevoerd op basis van een controleleidraad die betrekking heeft op het nazicht van het systeem van interne kwaliteitscontrole, geïnspireerd door de ISQC 1 (*International Standard on Quality Control 1*);
 - het gebruik van de controleleidraden is verplichtend;
 - een controle inzake het niveau van de erelonen moet door de inspecteur worden uitgevoerd;
 - de inspecteur stelt een standaard eindverslag op bij het beëindigen van de kwaliteitscontrole;
 - de uiteindelijke beslissing inzake de kwaliteitscontrole wordt genomen door de Kamer van verwijzing en instaatstelling op voorstel van de Raad van het Instituut.

6.2.2. Inspecteurs bedrijfsrevisoren en externe inspecteurs

Met naleving van de wettelijke en normatieve bepalingen bedoeld onder punt 6.1., heeft de Commissie Kwaliteitscontrole aan de Raad van het Instituut de lijst voorgesteld van de bedrijfsrevisoren die over het jaar 2008 aan een kwaliteitscontrole moeten onderworpen worden evenals de lijst van inspecteurs (bedrijfsrevisoren en externen). Deze lijsten werden door de Kamer van verwijzing en instaatstelling goedgekeurd. De lijst van de inspecteurs is goedgekeurd voor een periode van vijf jaar.

In 2008 werden vijf externe inspecteurs en 82 (interne) inspecteurs bedrijfsrevisoren aangesteld om de kwaliteitscontroles uit te voeren. De externe inspecteurs zijn verbonden aan het Instituut door een samenwerkingsovereenkomst.

Zoals vereist door de Normen inzake de kwaliteitscontrole dienen de interne en de externe inspecteurs een beroepservaring als bedrijfsrevisor van ten minste vijf jaar aan te tonen.

6.2.3. Kwaliteitscontrole in twee fasen

Ter herinnering, een kwaliteitscontrole wordt verplichtend in twee fasen georganiseerd in die bedrijfsrevisorenkantoren die ten minste tien bedrijfsrevisoren natuurlijke personen omvatten die het kantoor rechtmatig kunnen vertegenwoordigen.

In de eerste fase wordt het nazicht van het systeem van interne kwaliteitscontrole van het bedrijfsrevisorenkantoor toevertrouwd aan twee inspecteurs, gekozen in de schoot van een college van inspecteurs, met inbegrip van de voorzitter van het college. De voorzitter van het college is een externe inspecteur in het geval het bedrijfsrevisorenkantoor permanente controleopdrachten uitvoert bij één of meerdere organisaties van openbaar belang.

Op basis van de resultaten van deze eerste fase, zal het aantal individuele controles van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die tot het kantoor behoren desgevallend worden beperkt (punt 8 van de Normen inzake de kwaliteitscontrole).

VI

6.2.4. Vormingssessie

De Commissie Kwaliteitscontrole nodigt elk jaar de inspecteurs uit op een vormingssessie, waarvan de belangrijkste doelstelling is, op een gedetailleerde wijze, de bij het vervullen van de controles na te leven principes en procedures (*cf.* Normen inzake de kwaliteitscontrole) toe te lichten. De externe inspecteurs hebben in 2008 voor het eerst deelgenomen aan deze vormingssessie.

Tijdens de vormingssessie die dit jaar op 18 september 2008 werd georganiseerd, heeft de Commissie een gedetailleerd overzicht gegeven van de nieuwe normen inzake de kwaliteitscontrole en het verloop van de kwaliteitscontrole, mits specificaties omtrent de administratieve voorbereiding, de keuze van het gecontroleerde dossier, het uitvoeren van de kwaliteitscontrole (in één of twee fasen), de timing, de documenten die aan het Instituut moeten worden meegedeeld evenals de behandelingswijze van het dossier binnen het Instituut. Bovendien werd een specifieke vormingssessie met de externe inspecteurs georganiseerd teneinde specifieke aspecten te overlopen omtrent de kwaliteitscontrole van bedrijfsrevisorenkantoren die organisaties van openbaar belang controleren.

6.3. Werkwijze van de Commissie Kwaliteitscontrole

De Commissie Kwaliteitscontrole bestaat uit acht effectieve leden en vier plaatsvervangende leden, allen bedrijfsrevisoren, die door de Raad van het Instituut werden benoemd.

De Commissie Kwaliteitscontrole handelt in naam en voor rekening van de Raad van het Instituut, ongeacht de bevoegdheden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling.

6.3.1. Vergaderingen

De Commissie Kwaliteitscontrole vergadert in principe één maal per maand op de zetel van het Instituut, maar ze kan altijd beslissen om bijkomende vergaderingen te houden. De Commissie Kwaliteitscontrole kan tevens één of meerdere strategische vergaderingen beleggen met het oog op het ontwikkelen van acties en projecten bedoeld om de controle en de kwaliteit van het beroep van de bedrijfsrevisor te verbeteren.

In principe en zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om op andere data uitnodigingen te organiseren, wordt de voormiddag voorbehouden voor het nazicht van dossiers en het uitvoeren van onderhouden terwijl de namiddag voor besprekingen in Commissie wordt voorbehouden.

6.3.2. Beginsel van vertrouwelijkheid

De leden van de Commissie Kwaliteitscontrole zijn gehouden door het beroepsgeheim en het onderzoeksgeheim ten aanzien van de elementen waarvan ze gedurende de werkzaamheden van de Commissie kennis nemen.

6.3.3. Dossierbehandeling

De Commissie Kwaliteitscontrole delegeert het onderzoek van de dossiers aan één of meer verslaggever(s). Deze worden door de Voorzitter van de Commissie aangeduid. Het hoort aan de aangeduide verslaggever(s) toe om op elk moment van het onderzoek een eventueel belangenconflict met de gecontroleerde bedrijfsrevisor aan de Commissie mede te delen.

Na voorafgaandelijk nazicht door de medewerkers van het Instituut, bestuderen de verslaggevers in Commissie de finale standaardverslagen, terzelfdertijd als de werkdocumenten van de inspecteur en de ingevulde controleleidraden. De dossiers worden naderhand in plenaire zitting door de verslaggevers voorgesteld. De verslaggevers kunnen alle nuttige handelingen voor een behoorlijk onderzoek van het dossier stellen.

6.3.4. Onderzoeksbevoegdheden

Behoudens uitzonderingen voorzien door de wet en onverminderd de bevoegdheden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI), beschikt de Commissie Kwaliteitscontrole over de meest uitgebreide onderzoeksbevoegdheden met het oog op het vervullen van haar opdracht.

De Commissie Kwaliteitscontrole kan in het kader van haar werkzaamheden gebruik maken van alle informatie die op het Instituut beschikbaar is inzake de wettelijke en reglementaire verplichtingen waaraan de bedrijfsrevisor geacht wordt zich te houden.

Bovendien reikt de onderzoeksbevoegdheid van de Commissie Kwaliteitscontrole tot alle professionele domeinen waarin de bedrijfsrevisor zijn wettelijk beschermde titel aanwent of waarin hij in toepassing van de bestaande dwingende regels en gebruiken kan geacht worden te zijn gebruikt.

Als ze het gepast acht kan de Commissie Kwaliteitscontrole ofwel aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor ofwel aan de aangeduide inspecteur bijkomende vragen stellen.

Ten slotte, als ze het nodig acht kan de Commissie Kwaliteitscontrole de gecontroleerde bedrijfsrevisor en/of de aangeduide inspecteur horen. De Commissie Kwaliteitscontrole kan eveneens plaatsbezoeken verrichten aan het kantoor van de gecontroleerde bedrijfsrevisor.

6.3.5. Procedure

De procedure en de termijnen bepaald door het koninklijk besluit toezicht vinden hun toepassing vanaf de opening van een dossier kwaliteitscontrole.

Zodoende, indien een bedrijfsrevisor uitgenodigd wordt om deel te nemen aan een onderhoud wordt hij hiervan minstens 15 dagen voor de datum waarop hij zal worden gehoord geïnformeerd.

Elk onderhoud met een bedrijfsrevisor wordt gehouden in zijn officiële taal. Elk onderhoud zal plaats vinden in de aanwezigheid van minstens twee leden van de Commissie en een medewerker van het Instituut. De bedrijfsrevisor kan zich tijdens zijn verhoor niet laten vertegenwoordigen of bijstaan.

Naar aanleiding van het onderhoud zal een verslag worden opgesteld dat aan de betrokken bedrijfsrevisor of desgevallend aan de inspecteur wordt overgemaakt. Deze beschikt over een termijn van 15 dagen om het verslag “voor akkoord” te ondertekenen en/of zijn eventuele opmerkingen schriftelijk te formuleren.

Indien de gecontroleerde bedrijfsrevisor niet zou verschijnen op de vastgelegde datum, kan de procedure door de Commissie Kwaliteitscontrole worden voortgezet. De Commissie kan evenwel beslissen de bedrijfsrevisor een bijkomende keer uit te nodigen, teneinde de inlichtingen te verkrijgen die ze nodig heeft om het dossier ten gronde te behandelen.

6.3.6. Besluitname

De Commissie Kwaliteitscontrole kan slechts geldig beraadslagen in aanwezigheid van ten minste de helft van haar leden. De leden van de Commissie onthouden zich ervan om te zetelen bij elke beraadslaging of beslissing waardoor hun onafhankelijkheid of objectiviteit in het gedrang zou kunnen komen. De betrokken leden worden voor de behandeling van de desbetreffende dossiers vervangen door plaatsvervangende leden, in volgorde van hun anciënniteit in het openbaar register.

De beslissingen van de Commissie Kwaliteitscontrole worden in plenaire zitting met de meerderheid van de stemmen genomen. In geval van gelijkheid van de stemmen is de stem van de Voorzitter beslissend.

De verslaggever(s) die werd(en) aangeduid kan (kunnen) niet deelnemen aan het latere voorstel tot beslissing van de Commissie Kwaliteitscontrole.

6.3.7. Verslag aan de Raad van het Instituut

Na afloop van de kwaliteitscontrole stelt de Commissie Kwaliteitscontrole aan de Raad van het Instituut een te weerhouden beslissing voor.

De Commissie kan aan de Raad van het Instituut voorstellen om:

- de kwaliteitscontrole af te sluiten en zich aan te sluiten bij de bemerkingen en aanbevelingen van de inspecteur;
- specifieke schriftelijke aanbevelingen te formuleren aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor;
- de gecontroleerde bedrijfsrevisor aan een vervroegde kwaliteitscontrole te onderwerpen⁽¹⁾;
- de gecontroleerde bedrijfsrevisor tot de orde te roepen (*cf.* art. 37 van de gecoördineerde wet van 1953);
- een injunctie te betekenen aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor (*cf.* art. 36 van de gecoördineerde wet van 1953);
- de gecontroleerde bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties door te verwijzen.

De Commissie kan tevens aan het Uitvoerend Comité van het Instituut voorstellen om voorlopige ordemaatregelen te nemen tegen de gecontroleerde bedrijfsrevisor (*cf.* art. 38 van de gecoördineerde wet van 1953).

Als de Commissie Kwaliteitscontrole vaststelt dat een bedrijfsrevisor geen gevolg geeft aan voormelde aanbevelingen binnen de door de Raad van het Instituut vastgelegde termijn en/of niet verholpen heeft aan de tekortkomingen die de organisatie van een vervroegde kwaliteitscontrole wettigden en/of voormelde injunctie niet heeft nageleefd binnen de door de Raad van het Instituut bepaalde termijn, kan ze afhankelijk van de ernst van de vastgestelde tekortkomingen aan de Raad van het Instituut voorstellen om de Kamer van verwijzing en instaatstelling te adiiëren met het oog op een verwijzing naar de Tuchtcommissie. Een onderhoud met

(1) Het gaat om een nieuwe volledige controle, overeenkomstig de toepasselijke normen. Deze controle laat zich niet herleiden voor de inspecteur tot de eenvoudige bevestiging dat de gecontroleerde bedrijfsrevisor inderdaad de nodige procedures heeft geïnstalleerd die ertoe moeten bijdragen te verhelpen aan de onvolkomenheden die bij de vorige kwaliteitscontrole werden vastgesteld, maar houdt een volledige nieuwe controle in. In het geval van bedrijfsrevisorenkantoren zal gepreciseerd worden of de vervroegde kwaliteitscontrole voorgesteld wordt als globaal (kantoor als geheel) of gedeeltelijk (één of meerdere bedrijfsrevisoren, natuurlijke personen) indien de vastgestelde tekortkomingen niet kenmerkend zijn voor het kantoor in zijn geheel.

de betrokken bedrijfsrevisor zal in dit geval, voorafgaandelijk, met de Commissie worden georganiseerd (*cf. infra*, punt 6.3.5.).

Overeenkomstig de principebeslissing van de Raad van het Instituut, behalve in het geval van herhaling, zal de betrokken bedrijfsrevisor verplicht onderworpen worden aan een vervroegde kwaliteitscontrole of aan een andere opvolgingsmaatregel voor de vastgestelde tekortkomingen, alvorens aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling een tuchtverwijzing zal worden voorgesteld (*cf. infra*, punt 6.5.2.).

Het voorstel tot verwijzing naar de Tuchtcommissie wordt begeleid door een verslag, waarin de feiten worden weergegeven samen met de verwijzing naar de toepasselijke wettelijke, reglementaire en tuchtrechtelijke bepalingen. In voorkomend geval zal een beschrijving van het niet-uitgewiste tuchtrechtelijke verleden van de betrokken bedrijfsrevisor en/of een voorstel van sanctie in het verslag worden opgenomen.

VI

6.3.8. Conclusie van de kwaliteitscontrole

Ter afsluiting van de kwaliteitscontrole stelt de Commissie Kwaliteitscontrole een door de Raad van het Instituut te weerhouden besluit voor (*cf. supra*, punt 6.3.7.). Op basis hiervan neemt de Raad van het Instituut een beslissing betreffende de controle die aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling ter goedkeuring zal worden overgemaakt.

Het definitief goedgekeurde of, in voorkomend geval, het door de Kamer van verwijzing en instaatstelling genomen besluit zal door de Raad van het Instituut of, in geval van verwijzing naar de Tuchtcommissie, door de Kamer van verwijzing en instaatstelling aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor worden medegedeeld.

6.4. Samenwerking met buitenlandse beroepsorganisaties

Bedrijfsrevisoren die in het buitenland werkzaam zijn en die in de afgelopen vijf jaar in België geen mandaten hebben uitgeoefend moeten in het buitenland aan een kwaliteitscontrole worden onderworpen.

Artikel 77 van de gecoördineerde wet van 1953 stelt daarom dat het Instituut samenwerkt met de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten

van de EU teneinde zich van haar verantwoordelijkheden te kwijten. Dit geldt ook ten aanzien van de bevoegde autoriteiten van een derde land waarmee een internationaal akkoord werd afgesloten waarin een wederkerigheidsclausule is opgenomen.

6.5. Principebeslissingen van de Raad van het Instituut inzake kwaliteitscontrole

6.5.1. Kwaliteitscontrole in twee fasen

Het onderzoek door de Commissie Kwaliteitscontrole van de besluiten omtrent nazicht van het systeem van interne kwaliteitscontrole na afloop van de eerste fase van de controle van bedrijfsrevisorenkantoren die minstens tien bedrijfsrevisoren natuurlijke personen omvatten die het kantoor rechtmatig kunnen vertegenwoordigen (*cf.* punt 8 van de Normen inzake de kwaliteitscontrole), kan in geen geval resulteren in een voorstel tot verwijzing van het betrokken kantoor naar de tuchtinstanties.

Dit onderzoek strekt er enkel toe om te bepalen of het aantal individuele controles die moeten worden uitgevoerd in de tweede fase ten overstaan van bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die tot dit kantoor behoren, kunnen worden beperkt.

6.5.2. Voorstel van verwijzing naar de tuchtinstanties

Volgens de interpretatie door de Raad van het Instituut van het artikel 14 van het koninklijk besluit toezicht, kan een tuchtverwijzing pas worden overwogen nadat aan de bedrijfsrevisor de kans werd geboden om aan de bij de eerste controle geformuleerde aanbevelingen, gevolg te geven. Het nazicht van het gegeven gevolg kan slechts worden verricht na uitvoering van een vervroegde kwaliteitscontrole.

De Raad van het Instituut heeft dus beslist dat de betrokken bedrijfsrevisor, wanneer belangrijke leemten voor het eerst aan het licht komen tijdens een kwaliteitscontrole, eerst aan een vervroegde kwaliteitscontrole zal worden onderworpen alvorens enig voorstel tot tuchtverwijzing te formuleren.

6.5.3. Partieel netwerk

Op vraag van de Commissie Kwaliteitscontrole heeft de Raad van het Instituut zich in 2008 gebogen over een netwerkverklaring in de zin van paragraaf 1.3. van de Normen inzake de kwaliteitscontrole⁽¹⁾. Uit deze verklaring bleek dat het om een partieel netwerk ging.

De Raad van het Instituut is van oordeel dat een partieel netwerk niet voldoet aan de bepalingen van voormelde paragraaf van de Normen inzake de kwaliteitscontrole en dat er aldus geen kwaliteitscontroles kunnen worden uitgevoerd op het niveau van een partieel netwerk.

6.6. Resultaten

In 2008 heeft de Commissie Kwaliteitscontrole 12 keer vergaderd met als belangrijkste opdrachten:

- het organiseren van de door interne en externe inspecteurs in 2008 uit te voeren kwaliteitscontroles;
- de analyse van de in 2007 uitgevoerde kwaliteitscontroles.

6.6.1. Organisatie van de in 2008 uit te voeren kwaliteitscontroles

Er wordt verwacht dat 235 individuele controles zullen worden uitgevoerd met betrekking tot 2008 tegenover 150 in 2007.

De toename van de individuele kwaliteitscontroles is voornamelijk te verklaren door:

- de verkorting van de periodiciteit, zijnde drie jaar voor de bedrijfsrevisoren die organisaties van openbaar belang controleren;
- het groter aantal bedrijfsrevisorenkantoren onderworpen aan de kwaliteitscontrole in twee fasen (vier kantoren in 2008 tegenover één kantoor in 2007).

(1) In het geval van een unaniem akkoord van de leden in België van een netwerk van bedrijfsrevisoren, kan de kwaliteitscontrole georganiseerd worden op het niveau van de bedrijfsrevisoren van het netwerk in België in plaats van dat van de bedrijfsrevisoren die er deel van uitmaken. Deze keuze moet middels een gezamenlijk verzoek van de leden bedrijfsrevisoren van het netwerk in België aan de Raad van het Instituut worden overgemaakt.

Op voorstel van de Raad van het Instituut heeft de Kamer van verwijzing en instaatstelling vijf externe inspecteurs en 82 interne inspecteurs bedrijfsrevisoren geselecteerd om de kwaliteitscontroles 2008 uit te voeren.

Externe inspecteurs hebben de kwaliteitscontroles verricht in 12 bedrijfsrevisorenkantoren die organisaties van openbaar belang controleren.

6.6.2. Opgvolging van de in 2008 behandelde kwaliteitscontroles

De door de Commissie in 2008 behandelde kwaliteitscontroles hebben, zoals hiervoor vermeld voornamelijk betrekking op de in 2007 uitgevoerde kwaliteitscontroles. Deze hebben het Instituut ertoe gebracht een nader onderzoek te organiseren in 55 gevallen, te weten:

	2008	2007
Uitnodigingen om voor de Commissie te verschijnen		
– Gecontroleerde bedrijfsrevisoren	26	45
– Inspecteurs	4	2
Vraag om inlichtingen aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor (<i>feedback</i>)	24	22
Plaatsbezoeken	1	1
Totaal	55	70

VI

Op verzoek van de Commissie Kwaliteitscontrole heeft het Uitvoerend Comité van het Instituut in 2008, overeenkomstig artikel 38 van de wet van 1953 twee bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en een bedrijfsrevisorenkantoor gehoord teneinde te overwegen of voorlopige ordemaatregelen in hoofde van deze partijen al dan niet dienden te worden opgelegd.

Rekening houdende met bijkomende informatie verkregen van deze bedrijfsrevisoren tijdens voormeld verhoor, heeft het Uitvoerend Comité van het Instituut uiteindelijk beslist om hen geen voorlopige ordemaatregel op te leggen.

Een specifieke administratieve of tuchtmaatregel werd in 71 gevallen beslist:

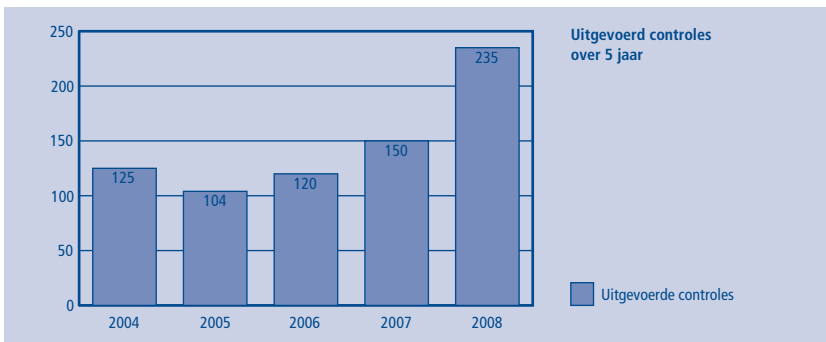
	2008	2007
Gesprekken tussen de gecontroleerde bedrijfsrevisor en de Voorzitter van het IBR	1	5
Voorstellen tot vervroegde controle	36	41
Injuncties	13	2
Terechtwijzingen	12	2
Voorstellen tot tuchtverwijzing	9	11
Totaal	71	61

VI

De in 2008 door de Raad van het Instituut genomen beslissingen om injuncties of terechtwijzingen op te leggen zijn voornamelijk het gevolg van vastgestelde inbreuken op de onafhankelijkheid van de commissaris, op de verplichting tot verzekering van de beroepsaansprakelijkheid, op de Norm inzake bevestigingen van de leiding evenals van het verhinderen (obstructie) van de goede afloop van de controle.

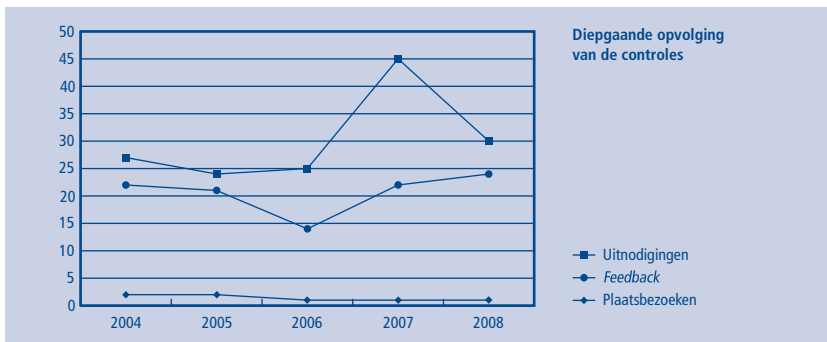
6.6.3. Resultaten van de laatste vijf jaar

De analyse van het aantal kwaliteitscontroles die sinds 2004 werden uitgevoerd door inspecteurs vertoont de volgende evolutie:

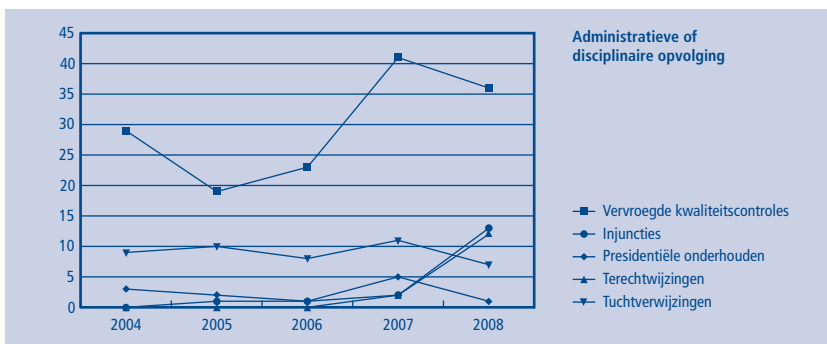
De stijging van het aantal kwaliteitscontroles in 2008 werd hierboven reeds verklaard (cf. *supra*, punt 6.6.1.).

De kwaliteitscontroles die de laatste vijf jaar door de Commissie Kwaliteitscontrole behandeld werden hebben het Instituut ertoe geleid diepgaande opvolging te organiseren, volgens de volgende evolutie:

VI

De beslissingen tot tuchtverwijzingen, vervroegde kwaliteitscontroles, presidentiële onderhouden, terechtwijzingen en injuncties hebben gedurende de afgelopen vijf jaren een volgende evolutie gekend⁽¹⁾:

(1) Teneinde de vergelijkbaarheid van de statistieken te behouden, worden ook de in 2008 genomen beslissingen weergegeven die nog niet door de Kamer van verwijzing en instaatstelling werden goedgekeurd.

6.7. Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles

De voornaamste door de kwaliteitscontroles aan het licht gebrachte gebreken die een specifieke opvolging vereisen, hebben betrekking op één of meer van de volgende punten:

- a) probleem van onafhankelijkheid;
- b) onvoldoende naleving, door individuele bedrijfsrevisoren, van de in het bedrijfsrevisorenkantoor gehanteerde werkmethodes;
- c) onvoldoende aangepast karakter van het algemeen controleprogramma aan de bijzonderheden van de gecontroleerde onderneming;
- d) onbestaande of ontoereikende risico-analyse;
- e) ontoereikende of voor verbetering vatbare analyse van het systeem van interne controle van de onderneming;
- f) onvoldoende beroep op externe confirmatieprocedures;
- g) ontbreken van formalisme en van documentatie aangaande de uitgevoerde controleprocedures;
- h) ontoereikende substantieve controleprocedures;
- i) niet-systematisch gebruik van een aangepaste referentiëring van de werkdocumenten ("*cross reference check*");
- j) het niet naleven van bepaalde wettelijke verplichtingen, vermelding van de honoraria in het proces-verbaal van de algemene vergadering waarin de commissaris werd benoemd, enz.);
- k) het niet in acht nemen van de Algemene controlenormen met betrekking tot het controleverslag (bijvoorbeeld ontbreken van de uitdrukkelijke vermelding dat het verslag werd afgeleverd met of zonder voorbehoud);
- l) niet in acht nemen van de Norm inzake de permanente vorming;
- m) het ontbreken van opvolging van de neerlegging van de jaarrekening bij de NBB.

6.8. Communicatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling

Verwijzend naar punt 6.6.1. werd in 2008 de lijst van de kwaliteitscontroles, zoals die in 2008 moeten worden uitgevoerd, door de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling medegedeeld. Deze laatste keurde de lijst goed.

De door de Raad van het Instituut goedgekeurde besluiten van de kwaliteitscontroles, andere dan voorstellen tot tuchtverwijzing, worden op driemaandelijke basis aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling medegedeeld. Indien deze de door de Raad van het Instituut goedgekeurde besluiten niet aanvaardt, stuurt zij de betrokken dossiers naar de Raad van het Instituut terug door middel van een gemotiveerde beslissing.

In geval het besluit van een kwaliteitscontrole een tuchtverwijzing inhoudt, dient de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling een verslag te bezorgen waarin de aan de betrokken bedrijfsrevisor verweten feiten, met verwijzing naar de wettelijke, reglementaire en tuchtrechterlijke bepalingen, worden uiteengezet. Alvorens de Tuchtcommissie te adiëren kan de Kamer van verwijzing en instaatstelling aan de Raad van het Instituut vragen om het haar initieel overgemaakte verslag aan te passen teneinde het met haar beslissing in overeenstemming te brengen.

De Kamer van verwijzing en instaatstelling draagt aldus de eindverantwoordelijkheid omtrent de goedkeuring van de door de Raad van het Instituut voorgelegde beslissingen inzake kwaliteitscontroles.

De resultaten van de door de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling overgemaakte dossiers worden besproken onder punt 11.1.1.

VII

Hoofdstuk VII

COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1. Wettelijk kader

Het wettelijk kader dat de toezichtsoverdrachten van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren regelt wordt beschreven in de artikelen 32 tot 34 van de gecoördineerde wet van 1953 en in de artikelen 3 tot 7 van het koninklijk besluit toezicht.

7.2. Werking van de Commissie van Toezicht

Het intern reglement van de Commissie, goedgekeurd door de Raad van het Instituut, beschrijft de werking van de Commissie van Toezicht. Het intern reglement van de Commissie is terug te vinden in het Vademecum, Deel I, Rechtsleer, 2008.

7.3. Activiteiten van de Commissie van Toezicht

VII

De activiteiten van de Commissie van Toezicht worden uitgeoefend, hetzij op eigen initiatief in het raam van systematische onderzoeken, hetzij op verzoek van de Raad van het Instituut op grond van klachten door derden of anderszins. Het verzoek van de Raad van het Instituut kan voortvloeien uit een verzoek van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI).

Alvorens een dossier te openen en een onderzoek in te stellen zoals voorzien door voormeld koninklijk besluit toezicht, kan er informatie worden ingewonnen, teneinde te kunnen beslissen of er al dan niet een onderzoek zal worden ingesteld. Dit wordt bedoeld wanneer hierna sprake is van “informatiewerkzaamheden” en “informatiedossiers”. Er kan aldus gesteld worden dat de opening en sluiting van informatiedossiers als eerste filter geldt.

7.3.1. Onderzoek van de klachten

De klachten gericht aan het Instituut hebben hoofdzakelijk betrekking op handelingen van een confrater die strijdig zijn met wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de onafhankelijkheid, op technische gebreken met betrekking tot wettelijke en professionele normen alsook op onwaardig gedrag van de bedrijfsrevisor.

Van zodra een klacht wordt overgemaakt aan het Instituut start de Commissie van Toezicht onmiddellijk een onderzoek overeenkomstig de procedure beschreven in het intern reglement van de Commissie (*cf. supra*, § 7.2.).

In 2008 werden acht klachten ontvangen.

7.3.2. Systematische analyse van de commissarismandaten in vennootschappen die failliet werden verklaard

De vennootschappen die failliet werden verklaard vormen een permanent aandachtspunt van de Commissie van Toezicht. In 2008 heeft de Commissie van Toezicht deze systematische analyse voortgezet. Het eerste doel van deze analyse, die sinds meerdere jaren door de Commissie van Toezicht wordt uitgevoerd, is gericht op het onderzoek van de naleving van wettelijke en normatieve bepalingen op het vlak van de controle op de continuïteit van de onderneming.

In 2008 werden aldus de jaarrekeningen en de commissarisverslagen van 36 vennootschappen aan een onderzoek onderworpen.

7.3.3. Systematische analyse van de formulieren met betrekking tot de jaarlijkse mededeling

De Commissie van Toezicht verricht doelgerichte controles op de jaarlijkse mededeling die de bedrijfsrevisoren aan het Instituut dienen over te maken, zoals voorgeschreven door artikel 31, § 1 van het huishoudelijk reglement. Daarbij wordt bijzonder de naleving van het principe van de onafhankelijkheid van de commissaris geverifieerd. Zo wordt onder meer een controle verricht op nazicht van de financiële onafhankelijkheid.

Aan de hand van de jaarlijkse mededeling gaat de Commissie van Toezicht eveneens na:

- of de bedrijfsrevisoren de verplichting om een verzekeringspolis inzake hun burgerlijke aansprakelijkheid af te sluiten, wel hebben nageleefd;
- of de kantoorgegevens overeenstemmen met de gegevens opgenomen in het openbaar register;
- of er geen inconsistenties zijn met andere gegevens waarover het Instituut beschikt;

- of de bedrijfsrevisor betrokken is bij een gerechtelijke, tuchtrechtelijke of administratieve procedure (*cf. infra*, § 7.3.7.).

In 2008 werden na onderzoek van de jaarlijkse mededelingen zes dossiers geopend.

7.3.4. *Prima facie* nazicht van de commissarisverslagen met betrekking tot verzekeringsmaatschappijen

In 2008 heeft de Commissie van Toezicht de systematische analyse met betrekking tot de controle van de vennootschappen van openbaar belang voortgezet, hetgeen een bijzonder aandachtspunt uitmaakt van de Europese Commissie en van verscheidene publieke regelgevers.

De in de schoot van de Commissie van Toezicht gevormde werkgroep heeft kennis genomen van 111 commissarisverslagen met betrekking tot jaarrekeningen van verzekeringsmaatschappijen. Deze commissarisverslagen werden systematisch vanuit een formele invalshoek onderzocht alvorens deze te toetsen aan de jaarrekening, en aan de informatie in het jaarverslag.

De Commissie heeft haar werkzaamheden in 2008 afgesloten en in 16 gevallen heeft zij aan de betrokken bedrijfsrevisoren een brief gericht met verschillende aanbevelingen.

De Commissie heeft het voornemen zulke analyse in de toekomst opnieuw uit te voeren waarbij alle organisaties van openbaar belang zullen worden betrokken.

7.3.5. Systematische analyse van de persartikelen

De Commissie van Toezicht heeft in 2008 de systematische analyse van de persartikelen die betrekking hebben, of kunnen hebben op één of meerdere bedrijfsrevisoren, voortgezet. De Commissie van Toezicht besteedt bijzondere aandacht aan indicaties van inbreuken op professionele en deontologische normen.

Naar aanleiding van deze analyse werden zeven dossiers geopend in 2008.

7.3.6. Onderzoek naar de revisorale werkzaamheden bij vennootschappen die een jaarrekening opstellen volgens het verkort schema.

De werkgroep die in de schoot van de Commissie van Toezicht was opgericht om de revisorale werkzaamheden bij vennootschappen te onderzoeken die een jaarrekening opmaken volgens een verkort schema, heeft haar werkzaamheden in 2008 afgerond.

De leden van de werkgroep hebben systematisch de commissarisverslagen van de betrokken bedrijfsrevisoren (288 informatiedossiers) vanuit een formele invalshoek onderzocht alvorens deze te toetsen aan de jaarrekening, en in voorkomend geval, aan de inlichtingen opgenomen in het jaarverslag.

De belangrijkste problemen die werden vastgesteld hebben betrekking op de continuïteit, de administratieve organisatie en de interne controle, het eerste jaar van controle, de laattijdige benoeming van de commissaris, het voortijdig ontslag, de beëindiging van het mandaat in gezamenlijk overleg en vooral het herhaaldelijk niet-neerleggen van het commissarisverslag samen met de jaarrekening.

Op het totaal aantal geopende informatiedossiers (288) hebben twee dossiers aanleiding gegeven tot het openen van een toezichtsdossier op grond van belangrijke tekortkomingen die werden vastgesteld in de werkzaamheden van de commissaris.

De Commissie van Toezicht stelt met genoeg vast dat de gecontacteerde bedrijfsrevisoren deze controle als positief en constructief hebben ervaren. De Commissie is er van overtuigd dat zulke verificatie er ook toe bijdraagt dat de confraters striktere controles verrichten op de neerlegging van hun commissarisverslag.

7.3.7. Opvolging van gerechtelijke, tuchtrechtelijke en administratieve procedures

De Commissie van Toezicht houdt een permanente lijst bij van de lopende gerechtelijke, tuchtrechtelijke en administratieve procedures en van de vorderingen tegen bedrijfsrevisoren, welke de confraters gehouden zijn mede te delen aan het Instituut krachtens artikel 41, §§ 1 en 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

Artikel 41, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 stelt dat de bedrijfsrevisor die het voorwerp uitmaakt van een gerechtelijke, tucht-rechtelijke of administratieve procedure die betrekking heeft op de uitoefening van zijn beroep, hiervan de Raad van het Instituut dient in kennis te stellen binnen de maand die volgt op de inleiding van de procedure of van zodra hij in staat van beschuldiging is gesteld in het geval van een strafrechtelijke procedure.

Artikel 41, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 stelt dat de bedrijfsrevisor eveneens aan het Instituut de tuchtsancties, administratieve sancties en strafsancties dient mede te delen die hem werden opgelegd door een autoriteit of beroepsorganisatie die in België, in een Lidstaat van de Europese Unie of een derde land, wat zijn beroepsactiviteiten betreft, gelijkaardige functies uitoefent als deze van de Belgische Staat of het Instituut. Deze mededeling heeft plaats uiterlijk een maand nadat de bedoelde beslissingen definitief zijn geworden.

In de loop van 2008 hebben 12 bedrijfsrevisoren aan het Instituut gemeld dat zij verwickeld zijn in een gerechtelijke procedure.

De Commissie vraagt de betrokken bedrijfsrevisoren om haar op de hoogte te houden van de verdere evolutie van de hangende procedures, onverminderd de mogelijkheid om de bedrijfsrevisoren door te verwijzen naar de tuchtinstanties indien daartoe aanleiding bestaat.

De betrokken bedrijfsrevisoren worden geacht jaarlijks, in de loop van de maand juni, de evolutie van de procedure mede te delen aan de Commissie van Toezicht.

7.3.8. Toezichtsactiviteiten uitgevoerd op verzoek van de Kamer van verwijzing en instaatstelling

In de loop van 2008 heeft de Commissie van Toezicht, overeenkomstig artikel 46, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953, 20 dossiers geopend op verzoek, via de Raad van het Instituut, van de Kamer van verwijzing en instaatstelling.

7.4. Resultaten van de toezichtswerkzaamheden

7.4.1. Algemeen

In 2008 is de Commissie van Toezicht tien keer samengekomen.

Er werden in 2008 62 toezichtsdossiers geopend, waarvan vier met betrekking tot bedrijfsrevisorenkantoren en 58 met betrekking tot bedrijfsrevisoren natuurlijke personen. Hieronder wordt een tabel opgenomen die de wijzigingen in het aantal dossiers weergeeft.

31/12/2007	Geopend in 2008	Gesloten in 2008	31/12/2008
64	62	53	73

Ter herinnering, de informatiewerkzaamheden die worden geleverd door de Commissie van Toezicht zijn deze die worden uitgevoerd in het raam van systematische onderzoeken. Tevens gaat het om individuele dossiers waarin vermoedelijk onderzoekshandelingen moeten worden gesteld maar die gelet op de tot dan toe verzamelde gegevens, onvoldoende elementen bevatten die de opening van een toezichtsdossier rechtvaardigen.

VII

7.4.2. Overzicht van de behandelde dossiers naargelang de aard

	Aantal dossiers 2008	Aantal dossiers 2007
Hoofdactiviteit	0	10
Juridische procedure	43	62
Technische tekortkoming	57	212
Onafhankelijkheid	16	30
Deontologie	11	28
Honoraria	2	5
Administratief	0	5
Divers	0	4
TOTAAL	129	356

De daling van het aantal behandelde toezichtsdossiers is voornamelijk te wijten aan de afsluiting in 2007 van toezichtsdossiers overeenkomstig het principe van de dubbele opening van een toezichtsdossier op naam van een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon en op naam van het bedrijfsrevisorenkantoor waartoe deze bedrijfsrevisor behoort. Dit principe is heden slechts

van toepassing wanneer er een onderscheiden fout kan worden vastgesteld overeenkomstig artikel 72, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

Uit deze tabel kan worden afgeleid dat de Commissie van Toezicht op 129 behandelde toezichtsdossiers vaststelt dat 44,2 % van deze dossiers aan de basis liggen van technische tekortkomingen. Rekening houdende met de juridische procedures, die eveneens meestal technische tekortkomingen behelzen, wordt dit 77,5 %. Dit cijfer stemt overeen met de initiële doelstelling van de Commissie, met name toezien op de goede uitvoering door de bedrijfsrevisoren van de hen toevertrouwde opdrachten.

Deze 129 dossiers betreffen 92 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en zeven bedrijfsrevisorenkantoren.

7.4.3. Opvolging en afsluiting van de dossiers

De door de Commissie in 2008 behandelde dossiers hebben het Instituut ertoe gebracht in een aantal gevallen een nader onderzoek te organiseren, te weten:

	2008	2007
Uitnodigingen om voor de Commissie te verschijnen	33	52
Plaatsbezoeken	7	3
TOTAAL	40	55

Na afloop van haar werkzaamheden heeft de Commissie in de 129 behandelde toezichtsdossiers 53 dossiers als volgt afgesloten:

	2008	2007
Klasment en aanbevelingen	35	273
Injuncties	5	0
Terechtwijzingen	9	0
Voorstel tot tuchtverwijzing	4	13
TOTAAL	53	286

Uit deze tabel kan worden afgeleid dat tijdens het jaar 2007 en 2008 heel wat dossiers zijn uitgemond in een klassering zonder gevolg. Voor wat betreft 2007 kan worden verwezen naar de sluiting van dossiers op basis van het principe opgenomen onder punt 7.4.2.

Te noteren valt dat het aantal voorstellen tot verwijzing van een bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties in 2008 is gedaald tengevolge van de inwerkingtreding op 31 augustus 2007 van de nieuwe wettelijke bepalingen die het Instituut de mogelijkheid boden een dossier af te sluiten door middel van een terechtwijzing. Dit laatste verklaart de toename van het aantal opgelegde terechtwijzingen.

7.5. Uitwisseling van informatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling

Overeenkomstig de gecoördineerde wet van 1953 is de Raad van het Instituut ertoe gehouden haar beslissingen inzake klachten aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI) ter goedkeuring voor te leggen.

In het geval de beslissing, in het kader van een beëindigd vooronderzoek, een verwijzing naar de tuchtinstanties beoogt, richt de Raad van het Instituut een verslag aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling, waarin de aan de betrokken bedrijfsrevisor verweten feiten worden uiteengezet met verwijzing naar de toepasselijke wettelijke, reglementaire en tuchtrechtelijke bepalingen.

Voor wat betreft voormelde dossiers heeft de Kamer van verwijzing en instaatstelling de eindverantwoordelijkheid omtrent de goedkeuring van de door de Raad van het Instituut voorgelegde beslissingen.

De Raad van het Instituut heeft tevens beslist, in het licht van een transparante communicatie, om de beslissingen genomen in het kader van toezichtonderzoeken waarover de Kamer van verwijzing en instaatstelling geen beslissingbevoegdheid heeft, tevens ten informatieve titel mede te delen.

Er moet op gewezen worden dat de elementen die op de voorgrond treden in het kader van systematische analyses die door de Commissie van Toezicht worden verricht, niet het voorwerp uitmaken van mededeling aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling naarmate deze zich nog in een informatiestadium bevinden.

De resultaten van de door de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling overgemaakte dossiers worden besproken onder punt 11.1.1.

7.6. Vooruitzichten voor 2009

De Commissie van Toezicht overweegt om in 2009 volgende werkzaamheden te verrichten:

- systematische analyse van het niveau van de erelonen in de schoot van een specifieke werkgroep, teneinde de kwaliteit van de werkzaamheden na te gaan;
- nagaan of de jaarlijkse mededelingen en eventueel mandaatmeldingen via elektronische weg kunnen worden overgemaakt;
- systematische analyse naar de realiteit van aangegeven netwerken;
- systematische analyse naar de gepubliceerde transparantieverlagen.

Hoofdstuk VIII

NORMEN VOOR DE
BEROEPSUITOEFENING

8.1. Commissie Normen voor de beroepsuitoefening

- Voorzitter:* de heer D. KROES
- Leden:* de dames M-N. GODEAU en P. LELEU, de heren J. BRANSON, F. CALUWAERTS, J. CAYTAN, T. DUPONT (vanaf juni 2008), H. EVERAERTS, F. FANK, H. FRONVILLE (tot juni 2008), L. LAPERAL, P. PAUWELS, J. VANDERNOOT, W. VAN DE WALLE en L. VLECK
- Secretariaat:* mevrouw N. HOUYOUX en de heer D. SCHOCKAERT
- Technisch expert:* de heer J.P. VINCKE

8.2. Werkprogramma betreffende de ISA's

8.2.1. Beslissing van de Raad van het Instituut

Zoals aangegeven in het *Jaarverslag*, 2007 (p. 210), had de Raad van het Instituut in 2007 een aparte werkgroep opgericht met als doel een voorstel te formuleren wat betreft een concrete datum van invoering van de ISA's die aan de Hoge Raad voor Economische Beroepen (HREB) dient te worden medegedeeld, alsmede een begeleidingsplan aangaande de praktische implementatie van deze standaarden (vertaling, vormingsinspanningen, enz.). Op 31 augustus 2007 heeft de Raad van het Instituut, op basis van het verslag van voornoemde werkgroep, de principebeslissing genomen om aan de HREB en de Minister die bevoegd is voor Economie voor te stellen om de ISA's in België toe te passen. Dit voorstel zou het volgende inhouden:

- a) de toepassing van de *clarified* ISA's, onder voorbehoud van het beëindigen van het *Clarity* project van de IAASB per eind december 2008;
- b) een inwerkingtreding van het geheel van de *clarified* ISA's in twee fasen:
 - in een eerste fase, voor wat betreft de controle van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang voor de boekjaren die van start gaan op of na 15 december 2009;
 - in een tweede fase, voor wat betreft de controle van financiële overzichten van alle entiteiten voor de boekjaren die van start gaan op of na 15 december 2010, in acht genomen dat de Raad van het

Instituut één jaar vóór deze datum van inwerkingtreding de ISA's in de beide landstalen aan de HREB en de Minister die bevoegd is voor Economie heeft medegedeeld, na de openbare raadpleging.

Het ontwerp van werkprogramma dat door de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening werd uitgewerkt, voorziet in het moderniseren van de normen en aanbevelingen. Dit werkprogramma voorziet onder meer in een voorstel tot het aannemen van internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*, ISA's), vastgesteld door de *International and Auditing Assurance Standards Board* (IAASB), voor alle opdrachten inzake de controle van financiële overzichten. Dit omvat de wettelijke controle van de jaarrekening, bepaald door artikel 2, 16° van de gecoördineerde wet van 1953, met name een controle van de jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening bedoeld in Titel VII van het Boek IV van het Wetboek van vennootschappen (betreffende “de controle van de jaarrekening en van de geconsolideerde jaarrekening”), of elke andere controle van de jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening zoals voorzien door wettelijke of regelgevende bepalingen.

VIII

Dit voorstel, dat in 2009 het voorwerp zal uitmaken van een beslissing van de Raad van het Instituut, zal tot stand komen in overeenstemming met de nieuwe procedure van het aannemen van normen en aanbevelingen zoals voorzien door artikel 30 van de gecoördineerde wet van 1953.

De Raad van het Instituut neemt er kennis van dat de internationale controlestandaarden geen onderscheid maken tussen de *Public Interest Entities* (PIE's) en de *private entities*.

De Raad van het Instituut steunt de stellingname van de FEE en de IAASB, met name dat de controlestandaarden niet verschillend dienen te zijn al naargelang de rechtsvorm en de specifieke eigenschappen van de gecontroleerde entiteit (“*An audit is an audit*”). Deze normen zouden van toepassing moeten zijn op alle opdrachten inzake (wettelijke) controle van financiële overzichten zoals voorzien door het Belgisch recht.

De Raad van het Instituut wenst opnieuw de aandacht van de confraters te vestigen op de noodzaak om te beschikken over een geactualiseerde kennis van de ISA's, in de context van de goedkeuring op internationaal niveau van de *clarified* ISA's. De Raad verwijst naar de vormingsseminaries van het Instituut waarbinnen sinds 2004 een aparte

module “ISA’s” werd ontwikkeld. De aandacht dient tevens te worden gevestigd op de in 2009 te organiseren vormingsseminaries waarbij de praktische toepassing van de ISA’s wordt benadrukt, met aandacht voor bijvoorbeeld de risico-analyse, de fraude-indicatoren en de controle-documentatie. Bovendien zal de tekst van de *draft* vertalingen van de *clarified* ISA’s vanaf maart 2009 op de website van het Instituut (rubriek Documentatie) beschikbaar worden gesteld. Verder kan worden verwezen naar een ISA gids die door de IFAC werd ontwikkeld, met name de “*Guide to Using International Standards on Auditing in the Audits of Small- and Mediumsized Entities*”, waarin de toepassing van de ISA’s op KMO’s wordt toegelicht aan de hand van illustratieve schema’s die ook bij de praktische toepassing van de ISA’s van belang kunnen zijn.

8.2.2. Mededeling aan de HREB

Overeenkomstig artikel 35, § 3 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren⁽¹⁾, deelt de Raad van het Instituut, op basis van een werkprogramma, aan de HREB de normen, aanbevelingen, adviezen, omzendbrieven en mededelingen mede.

De Raad van het Instituut heeft op 13 september en 5 oktober 2008 de normen en aanbevelingen medegedeeld die van kracht waren op 31 augustus 2007. De Raad heeft een lijst van adviezen, omzendbrieven en mededelingen samengesteld die vastgesteld zijn vóór 31 augustus 2007 en heeft deze lijst tevens aan de HREB medegedeeld.

8.2.3. Belgische specificiteiten

Teneinde rekening te houden met de specifieke Belgische context waarbinnen controles van financiële overzichten plaatsvinden, heeft de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening ontwerpen van normatieve teksten opgesteld die in 2009 aan de Raad van het Instituut ter evaluatie en beslissing zullen worden voorgelegd. Meer bepaald betreft het:

- een ontwerptekst inzake de inhoud van het tweede deel van het commissarisverslag, in aanvulling op ISA 700 inzake de controle-

(1) B.S. 29 juni 2007.

- verklaring in overeenstemming met artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen;
- een ontwerptekst inzake het naleven van de vormvereisten inzake de neerlegging en publicatie van (gecontroleerde) financiële overzichten, in aanvulling op ISA 560 inzake de gebeurtenissen na de einddatum van de verslagperiode, rekening houdend met onder meer het verslag van niet-bevinding en de controle *a posteriori* van de neerlegging van de gecontroleerde financiële overzichten;
 - een ontwerptekst inzake de uitvoering van die revisorale opdrachten die niet als een controle of een *review* kunnen worden beschouwd en waarvoor tot op heden geen specifieke norm werd ontwikkeld.

8.3. Reacties op de discussie-ontwerpen (*exposure drafts*) van de IAASB

In het *Jaarverslag*, 2006 (p. 246-248), werd het *clarity* project van de IAASB voorgesteld. In 2008 heeft de Raad van het Instituut, op voorstel van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening, zowel aan de IAASB als aan de FEE zijn commentaar bezorgd inzake de discussie-ontwerpen van de IAASB. Deze commentaren kunnen op de website van de IFAC⁽¹⁾ worden geraadpleegd en hebben betrekking op de volgende discussie-ontwerpen:

- ISA 210 - Overeenstemming over de voorwaarden van controle-opdrachten (*Omgevormd*)
- ISA 265 - Het communiceren van tekortkomingen in de interne beheersing (*Nieuw*)
- ISA 402 - Bij de controle in overweging te nemen aangelegenheden wanneer een entiteit gebruik maakt van service-organisaties (*Herzien en Omgevormd*)
- ISA 501 - Controle-informatie – Bijkomende beschouwingen voor bepaalde aspecten (*Omgevormd*)
- ISA 505 - Externe bevestigingen (*Herzien en Omgevormd*)
- ISA 520 - Cijferanalyse (*Omgevormd*)

(1) www.ifac.org/IAASB.

- ISA 620 - Gebruikmaken van de werkzaamheden van een door de auditor aangestelde deskundige (*Herzien en Omgevormd*)
- ISA 710 - Ter vergelijking opgenomen gegevens – Vergelijkende cijfers en vergelijkende financiële overzichten (*Omgevormd*)

8.4. Formeel vertaalproces van de ISA's

In de *Jaarverslagen*, 2007 (p. 215-216), 2006 (p. 249-252), 2005 (p. 221-222) en 2004 (p. 219-220), werd reeds verwezen naar de *Policy Statement* van de *International Federation of Accountants* (IFAC) inzake “*Permission to State that the International Federation of Accountants has Considered a Translating Body's Process for Translating Standards and Guidance*”⁽¹⁾. De Raad van het Instituut heeft tevens zijn commentaren aan de IFAC bezorgd met betrekking tot de *Consultation Paper* van maart 2008 met betrekking tot de vertaling van de IFAC standaarden⁽²⁾.

Het vertalingsproces van de ISA's wordt door het Instituut georganiseerd, in samenwerking met het Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA, Nederland) en de *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (CNCC, Frankrijk), en met de medewerking van de *Chambre Fiduciaire* (Zwitserland) en IRE Luxembourg. Voor het NIVRA wordt de rol van *principal translator* vervuld door de heer Hans VERKRUJSE, Voorzitter van de Commissie voor Controle-Richtlijnen en vraagstukken (CCR) van het NIVRA, voor de CNCC is dat de heer Claude CHARRON, lid van het *Comité des Normes Professionnelles* van de CNCC, en voor het IBR wordt deze rol vervuld door de heer Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de beroepsuitoefening van het IBR.

Tevens heeft de HREB, op voorstel van de Raad van het Instituut, in 2008 aan Luis LAPERAL, bedrijfsrevisor, en aan Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de beroepsuitoefening van het IBR, het mandaat gegeven van technische deskundige wat betreft de vertaling van de ISA's naar respectievelijk de Franse en de Nederlandse taal.

De beschikbare ontwerpen van vertalingen van de *clarified* ISA's staan in pdf-formaat vanaf 1 februari 2009 ter beschikking via de website van

(1) www.ifac.org/Translations.

(2) www.ifac.org/Guidance/EXD-Outstanding.php#0001.

het Instituut (rubriek “Documentatie”, IBR website: www.ibr-ire.be/ned/documentatie_vertalingen_ISA.aspx⁽¹⁾.

8.5. Financiële crisis

Op 1 december 2008 heeft de Voorzitter van het Instituut een mededeling gericht aan de bedrijfsrevisoren betreffende het in herinnering brengen van de verplichtingen van de commissaris in het kader van de financiële crisis.

Deze mededeling heeft ten doel de aandacht te vestigen op de verschillende aspecten van de controle van de (geconsolideerde) jaarrekeningen van vennootschappen. De mededeling heeft sommige verplichtingen van de commissaris in herinnering gebracht in het kader van bijvoorbeeld ondernemingen in moeilijkheden, zoals de noodzaak tot het aanpassen van het werkprogramma van de commissaris in functie van zijn inschatting van de interne beheersingswerkzaamheden van de gecontroleerde entiteit en van de risico's waarmee die entiteit wordt geconfronteerd.

VIII

Er werd tevens melding gemaakt van het feit dat bij de inschatting van de belangrijkste door het bestuursorgaan onderkende risico's en onzekerheden, de commissaris bovendien rekening moet houden met het mogelijke effect op het vermogen, de financiële positie en de resultaten van de gecontroleerde entiteit, dat uitgaat van de financiële en economische positie van een aantal van materieel belang zijnde partners van die entiteit (belangrijke leveranciers, kredietverstrekkers, enz.), evenals van het gevoerde beleid.

Op dezelfde wijze moet bijzondere aandacht worden besteed aan de waardebepaling van activa- en passiva-elementen van materieel belang, met inachtneming van de verplichtingen in het kader van een pensioenplan (herfinancieringsrisico), rekening houdend met de financiële positie.

Deze mededeling werd gevolgd door een informatiesessie voor de bedrijfsrevisoren op 10 december 2008 (*cf. infra*, § 14.4.).

(1) In het geval er later eventuele wijzigingen aan de vertaalde teksten zijn aangebracht, zal de datum waarop het document in pdf-formaat is opgesteld, worden aangeduid in de titel van het pdf-bestand zodat de confrater steeds kan nagaan of hij over de meest recente versie van het betreffende document beschikt.

8.6. Andere werkzaamheden van de Commissie

De Commissie Normen voor de beroepsuitoefening heeft in 2008 de eerste stappen ondernomen om bij te dragen inzake de bijwerking van het in april 2007 door de Stichting ICCI gepubliceerde boek met als titel “Het commissarisverslag opgesteld overeenkomstig de artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen”, teneinde dit boek met de *clarified* ISA's te laten overeenstemmen.

Het boek heeft ten doel diverse voorbeelden van situaties waarmee de commissaris kan worden geconfronteerd en het effect daarvan op het commissarisverslag te bespreken. Deze werkzaamheden werden tot stand gebracht met de medewerking van de leden van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening en meer in het bijzonder de confraters Freddy CALUWAERTS, Johny CAYTAN, Félix FANK, Luis LAPERAL, en dit onder de deskundige leiding van confrater Jacques VANDERNOOT, alsmede ondersteund door Nathalie HOUYOUX, Attaché verbonden aan het Instituut, en Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de beroepsuitoefening van het Instituut. Deze werkzaamheden zullen in 2009 worden voortgezet.

VIII

8.7. Subcommissies van de Commissie Normen

8.7.1. Commissie Prospectus

<i>Voorzitter:</i>	de heer H. VAN PASSEL
<i>Leden:</i>	de heren P. D'HONDT, P. HEMSCHOOTE, L. VAN BRUSSEL, G. VANHEES en R. SNIJKERS
<i>Secretariaat:</i>	mevrouw N. HOUYOUX en de heer D. SCHOCKAERT
<i>Technisch deskundige:</i>	de heer J. DELMOTTE

De Commissie Prospectus heeft haar werkzaamheden verdergezet inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor betreffende het prospectus dat moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten.

De Commissie heeft zich onder meer gebogen over de opdrachten van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de historische financiële informatie,

de winstvooruitzichten of -schattingen, de *pro forma* financiële informatie en de tussentijdse financiële informatie.

Het resultaat van deze werkzaamheden zal in 2009 het voorwerp uitmaken van een publicatie door de ICCI.

8.7.2. Commissie Bijzondere Opdrachten

Voorzitters: mevrouw I. SAEYS (IBR) (*ad interim* vanaf 26 september 2008), de heren H. FRONVILLE (tot 26 september 2008) (IBR) en J. VAN WEMMEL (IAB)

Leden IBR: de heren Ph. BARTHELEMY, J. DELMOTTE (tot 10 december 2008), R. JOOS (tot 6 juni 2008), J.-C. PITON, B. POUSEELE en P. WEYERS

Leden IAB: mevrouw M. CLAES, de heren L. CEULEMANS, J. COLSON, J.-G. DIDIER, C. JANSSENS, J. MARKO en J. VERHOEYE

Secretariaat:

Voor bet IBR: de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI

Voor bet IAB: mevrouw T. LUYTEN

VIII

A. Mission Statement

Deze gemengde Commissie van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) heeft als doelstelling na te denken over de noodzaak om al dan niet normen, aanbevelingen of technische nota's te publiceren inzake opdrachten die aan de leden van beide Instituten terzelfdertijd worden toevertrouwd in het Wetboek van vennootschappen of in andere wetgevingen. In voorkomend geval worden de opdrachten in een Subcommissie bestudeerd. Er worden desgevallend voorstellen van de gemengde Commissie aan de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening geformuleerd.

B. Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan

Zoals reeds vermeld in het *Jaarverslag* 2007, p. 228-229, werden de werkzaamheden inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van een kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan opgeschort.

C. Ontbinding en vereffening

Voorzitter: de heer J. VAN WEMMEL (IAB)

Leden IBR: mevrouw I. SAEYS en de heer M. GRIGNARD

Leden IAB: de heren J. COLSON, J.-G. DIDIER en C. JANSSENS

De Subcommissie Ontbinding en Vereffening heeft zich in 2008 gebogen over de aanpassing van het verslag inzake ontbinding en over de specifieke gevolgen van de wet van 2 juni 2006 op de normen inzake ontbinding.

D. Administratieve vereenvoudiging: fusies en splitsingen

In 2008 nam de gemengde Commissie kennis van het voorstel van richtlijn van de Europese Commissie van 25 september 2008 tot nieuwe vereenvoudiging van de regels van de EU betreffende fusies en splitsingen.

Het nieuwe voorstel van Richtlijn beoogt in het bijzonder om:

- de vereisten inzake kennisgeving door de ondernemingen ingeval van fusie of splitsing te verminderen wanneer de aandeelhouders menen dat bepaalde verslagen onnodig zijn in het kader van de “vereenvoudigde” fusies en splitsingen tussen moeder- en dochtervennootschappen;
- dubbele kennisgevingen te vermijden wanneer andere EU-bepalingen eveneens vereisten van die aard opleggen;
- aan de ondernemingen de mogelijkheid te verschaffen om internet en e-mail te gebruiken om fusie- en splitsingsvoorstellen te publiceren en de vereiste documenten aan de aandeelhouders over te maken.

Zoals reeds vermeld in het *Jaarverslag*, 2006 (p. 262) vertrouwen de Europese Verordening van 8 oktober 2001 betreffende de Europese Vennootschap, de Europese Verordening van 22 juli 2003 betreffende de Europese Coöperatieve Vennootschap en de Europese Richtlijn van 26 oktober 2005 betreffende de grensoverschrijdende fusie van kapitaalvennootschappen opdrachten toe aan de beroepsbeoefenaar in het kader van de oprichting door fusie, omzetting of holding van een Europese Vennootschap of een Europese Coöperatieve Vennootschap en het totstandkomen van een grensoverschrijdende fusie.

De Subcommissie Fusies en Splitsingen, voorgezeten door confrater Inge SAEYS, Raadslid van het Instituut en eveneens samengesteld uit de confraters Philippe BARTHELEMY, Johnny DELMOTTE, Jean-Guy DIDIER en

Jean-Claude PITON heeft een beschrijving en een tabel met verschilpunten tussen de verschillende soorten van omzettingen – *nationale omzetting, omzetting van een Europese Vennootschap (SE) in een NV, van een Europese Coöperatieve Vennootschap (SCE) in een CV, van een NV in een SE en van een CV in een SCE* – en tussen de verschillende types van fusies – *nationale fusie, grensoverschrijdende fusie, oprichting van een SE en van een SCE door fusie* – uitgewerkt.

Op basis van voormelde beschrijving en tabellen werd een voorstel van aanpassing van de normen inzake de controle van fusie- en splitsingverrichtingen van handelsvennootschappen en van de normen inzake het verslag op te stellen bij de omzetting van een vennootschap, besproken en aangenomen in de gemengde Commissie.

De aangepaste normen worden begin 2009 aan de Commissie Normen voor Beroepsuitoefening voorgelegd.

E. Wetgeving betreffende het deskundigenonderzoek

In 2008 heeft de Subcommissie Deskundigenonderzoek, voorgezeten door confrater Peter WEYERS en eveneens samengesteld door mevrouw Estella VERSCHUEREN en de heren Claude JANSSENS, Lucien CEULEMANS, Joseph MARKO en confrater Bertin POUSEELE, meermaals vergaderd en volgende werkzaamheden verricht in het kader van de wet van 15 mei 2007 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het deskundigenonderzoek:

1. het houden van een enquête onder de bedrijfsrevisoren en accountants die ervaring hebben met gerechtelijke opdrachten;
2. het leggen van contacten binnen hoven en rechtbanken om de praktische gevolgen van de nieuwe wetgeving na te gaan voor bedrijfsrevisoren en externe accountants die als deskundigen in burgerlijke zaken benoemd worden (met inbegrip van deskundigen in jeugdrechtbanken en arbeidsrechtbanken) en na te gaan of er algemene richtlijnen gelden.

Deze Subcommissie zal haar werkzaamheden in 2009 voortzetten.

IX

Hoofdstuk IX

OPENBAAR REGISTER

9.1. Overdracht van de ledenlijst naar het openbaar register en actualisering van de registergegevens

9.1.1. Algemeen

De Raad van het Instituut besliste in 2007 om, zowel voor de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen, als voor de bedrijfsrevisorenkantoren, elektronische formulieren ter beschikking te stellen voor hun overdracht naar het openbaar register (art. 22, § 2 van het erkenningsreglement) en voor het actualiseren door de bedrijfsrevisoren van de databanken van het Instituut, met inbegrip van de registergegevens en sommige dossiergegevens (art. 15, derde lid van het erkenningsreglement)⁽¹⁾.

Eén en ander werd in de mededeling ter zake d.d. 15 januari 2008 verder verduidelijkt met onder meer de vraag om de overdracht naar het openbaar register te willen verwezenlijken vóór 29 februari 2008. Deze overdracht diende tot stand te komen gebruikmakend van de elektronische formulieren, die op het extranet van het Instituut ter beschikking werden gesteld onder de rubriek “register”.

De Raad van het Instituut heeft moeten vaststellen dat een aantal bedrijfsrevisoren, zelfs na daartoe te zijn aangemaand, in gebreke bleven om de overdracht naar het openbaar register te realiseren. Uiteindelijk diende de Raad van het Instituut dan ook te beslissen om aan 64 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en aan 40 bedrijfsrevisorenkantoren een terechtwijzing te richten omdat zij hebben nagelaten de gevraagde elektronische formulieren over te maken om de overdracht van de ledenlijst naar het openbaar register te realiseren.

IX

9.1.2. Verantwoordelijkheid voor en bijwerking van de gegevens waarover het Instituut moet beschikken

Overeenkomstig artikel 15, eerste lid van het erkenningsreglement zullen de bedrijfsrevisoren het Instituut binnen de maand spontaan alle wijzigingen meedelen aangebracht in de gegevens bedoeld in artikelen 9 (registergegevens van de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon), 10 (registergegevens van het bedrijfsrevisorenkantoor), 13 (aanvullende registergegevens gevraagd door de Raad) en 14 (dossiergegevens) van voormeld reglement.

(1) Cf. IBR-Berichten, nr. 12/2007, p. 2.

Voor een bedrijfsrevisorenkantoor is het de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die in het register wordt vermeld als zijn “voornaamste contactpersoon”, die zal instaan voor de actualisering van alle gegevens middels het elektronisch formulier “actualisering” van het bedrijfsrevisorenkantoor. Dit is a fortiori ook het geval voor de bijwerking van de gegevens die moeten worden bekendgemaakt in het openbaar register ten aanzien van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die bij het bedrijfsrevisorenkantoor werkzaam zijn of die er als vennoot of anderszins aan verbonden zijn (cf. art. 10, § 1, 5° van het erkenningsreglement).

Eén en ander heeft onrechtstreeks tot gevolg dat de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die bij een bedrijfsrevisorenkantoor werkzaam is, of die als vennoot of anderszins aan een bedrijfsrevisorenkantoor verbonden is, uiteraard niet zelf de gegevens die hiermee rechtstreeks verband houden zal kunnen actualiseren. Hij zal hiervoor beroep moeten doen op het bedrijfsrevisorenkantoor waaraan hij verbonden is. Voor de bijwerking van deze specifieke gegevens bestaat er dus de facto een gedeelde verantwoordelijkheid tussen een bedrijfsrevisorenkantoor en de aan het kantoor verbonden bedrijfsrevisor natuurlijke persoon. Deze laatste blijft uiteraard gehouden tot de bijwerking van alle andere persoonlijke gegevens, waarvoor hij de uiteindelijke verantwoordelijkheid blijft dragen (cf. art. 9, § 1 van het erkenningsreglement), gebruik makend van het elektronisch formulier “actualisering”.

IX

9.2. De relatie tussen een verhinderde bedrijfsrevisor en een bedrijfsrevisorenkantoor

De Raad van het Instituut stelde reeds in het *Jaarverslag*, 2007 (p. 262-263) dat een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die zich in één van de omstandigheden bevindt opgesomd in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 en hierdoor verhinderd is om revisorale opdrachten uit te voeren, niet kan optreden als vennoot (in de zin van art. 2 van de gecoördineerde wet van 1953) van een bedrijfsrevisorenkantoor.

De Raad van het Instituut besliste verder dat een verhinderde bedrijfsrevisor niet alleen niet kan handelen in zijn hoedanigheid van vennoot van een bedrijfsrevisorenkantoor, doch evenmin als zijnde “werkzaam” bij of “anderszins verbonden” aan een bedrijfsrevisorenkantoor.

9.3. De notie vestiging

De Raad van het Instituut wees er reeds op (cf. *Jaarverslag*, 2007, p. 249) dat elke bedrijfsrevisor natuurlijke persoon conform artikel 5, eerst lid, 1° van de gecoördineerde wet van 1953 die geen woonplaats heeft in België, in België moet beschikken over een vestiging.

Verder stipte de Raad van het Instituut ook aan dat: *“De vestiging blijkt dus duidelijk de plaats te zijn waar de bedrijfsrevisoren hun dossiers, akten, documenten en briefwisseling die verband houden met de beroepsactiviteit in België, bewaren. Het Instituut kan hen dan ook voor alle officiële mededelingen, die op één of andere wijze verband houden met hun hoedanigheid van bedrijfsrevisor, op dit adres aanschrijven.”*

De bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die in het openbaar register geen woonplaats in België vermeldt en als vestigingsadres een adres van een bedrijfsrevisorenkantoor opgeeft, zonder hieraan als vennoot, werknemer of anderszins verbonden te zijn, zal daartoe de formele toestemming moeten hebben van dit bedrijfsrevisorenkantoor.

Het spreekt voor zich dat de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon steeds zijn Belgisch adres als correspondentieadres voor het Instituut zal aanduiden.

IX

9.4. Uitoefening van het stemrecht in een bedrijfsrevisorenkantoor

De vereiste in artikel 6, § 1, 2° van de gecoördineerde wet van 1953 dat de meerderheid van de stemrechten in een bedrijfsrevisorenkantoor in het bezit moet zijn van wettelijke auditors of auditkantoren dient te allen tijde te worden nageleefd en dus niet alleen ter gelegenheid van een algemene vergadering van een bedrijfsrevisorenkantoor.

Daarnaast wordt het stemrecht uitgeoefend door de lasthebber geacht vervuld te zijn door de lastgever.

Uit dit alles kan worden afgeleid dat artikel 6 van de gecoördineerde wet van 1953 wordt overtreden ingeval tijdens een algemene vergadering de meerderheid van de stemrechten wordt uitgeoefend door een bedrijfs-

revisor aan wie een volmacht werd verleend door een vennootschap die de meerderheid van de aandelen en de stemrechten in haar bezit heeft, doch niet de hoedanigheid van auditkantoor bezit.

9.5. Herinschrijving in het openbaar register

Het Uitvoerend Comité van het Instituut, handelend bij volmacht van de Raad van het Instituut, verduidelijkte de te volgen procedure door de ontslagnemende bedrijfsrevisor natuurlijke persoon bij een verzoek tot herinschrijving in het openbaar register.

De ontslagnemende bedrijfsrevisor natuurlijke persoon zal bij het aan de Raad van het Instituut te richten en ondertekend verzoek tot herinschrijving, overeenkomstig artikel 18, § 2 van het erkenningsreglement, een dossier moeten voegen waarin:

- a. moet worden aangetoond dat hij/zij beantwoordt aan de voorwaarden opgesomd in artikel 18, § 1 van het erkenningsreglement, dit wil zeggen dat:

1° hij/zij, op datum van de aanvraag, onderdaan is van een Lidstaat van de EU of een andere Staat die partij is bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER), of zijn woonplaats heeft in België; in de veronderstelling dat hij/zij zijn woonplaats niet in België heeft, dient hij er te beschikken over een vestiging: *door een verklaring op eer van de betrokkene dat zijn nationaliteit niet werd gewijzigd sinds datum van zijn ontslag en opgave van zijn woonplaats, alsook, in voorkomend geval, naam, vestigingsadres, en registratienummer van de bedrijfsrevisorenkantoren waarbij de betrokken bedrijfsrevisor natuurlijke persoon werkzaam zal zijn of waaraan hij als vennoot of anderszins verbonden zal zijn (basisgegevens gevraagd door art. 9, § 1, 1° en 2° van het erkenningsreglement);*

2° hij/zij, op datum van de aanvraag, ten minste 25 jaar oud is (en uiteraard zijn/haar 70ste verjaardag nog niet heeft bereikt, datum waarop de hoedanig van elke bedrijfsrevisor natuurlijke persoon van rechtswege wordt ingetrokken overeenkomstig artikel 8, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953): *door een verklaring van de betrokkene dat hij/zij verwijst naar het uittreksel uit de geboorteakte gevoegd in*

het dossier bij de inschrijving als stagiair of bij het eerste verzoek tot inschrijving;

- 3° hij/zij op datum van de aanvraag niet beroofd geweest is van de burgerlijke en politieke rechten, niet in staat van faillissement verklaard geweest is zonder eerherstel te hebben bekomen en geen zelfs voorwaardelijke gevangenisstraf van ten minste drie maand heeft opgelopen voor een van de strafbare feiten vermeld in artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 betreffende het rechterlijk verbod aan bepaalde veroordeelden en gefailleerden om bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen, voor een inbreuk op de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven, voor een inbreuk op het Wetboek van vennootschappen, op de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen, hun uitvoeringsbesluiten, op de fiscale wetgeving of op buitenlandse bepalingen die hetzelfde voorwerp hebben: *door een verklaring op eer van de betrokkene aangevuld met een uittreksel uit het strafregister;*
- 4° hij/zij op datum van de aanvraag de in artikel 13 van de gecoördineerde wet van 1953 van de wet voorgeschreven voorwaarden vervult: *door middel van een verklaring op eer van de betrokkene.*

Wanneer de betrokkene tijdelijk verhinderd is om revisorale opdrachten uit te voeren om reden van onverenigbaarheden zoals bedoeld in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953, zal hij/zij in zijn/haar verklaring verduidelijken welke van de hiernavolgende omstandigheden opgesomd in voormeld artikel hem/haar – behoudens toegestane afwijking overeenkomstig artikel 13, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953 – verhinderen om revisorale opdrachten uit te oefenen:

- a) *de functie van bediende uitoefenen, behoudens bij een andere bedrijfs-revisor of een ander bedrijfsrevisorenkantoor;*
- b) *rechtstreeks of onrechtstreeks een handelsactiviteit uitoefenen, onder andere in de hoedanigheid van bestuurder van een handelsvennootschap; het uitoefenen van een mandaat van bestuurder in burgerlijke vennootschappen die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen, wordt niet bedoeld door deze onverenigbaarheid;*
- c) *de functie van Minister of Staatssecretaris bekleden.*

5° hij/zij voldaan heeft aan de verplichtingen van permanente vorming:
door middel van een verklaring van de betrokkene die zal worden gestaafd door de nota bedoeld in b, 2°, hierna.

b. verder moet het dossier overeenkomstig voormeld artikel 18, § 2 ook bevatten:

1° een curriculum vitae waarin de beroepsactiviteiten van de kandidaat-bedrijfsrevisor sinds zijn ontslag worden opgenomen;

2° een nota waaruit blijkt dat hij zijn vorming (met het oog op het uitoefenen van het beroep van bedrijfsrevisor) op permanente wijze heeft voortgezet.

Wanneer het verzoek tot herinschrijving wordt gedaan nadat meer dan vijf jaar zijn verstreken sinds het ontslag, zal hij/zij overeenkomstig artikel 18, § 3 van het erkenningsreglement daarenboven in een proef – zoals bedoeld in artikel 37, § 3 van het reglement toegang tot het beroep – die wordt toevertrouwd aan een jury, samengesteld uit twee leden van de Raad van het Instituut, aantonen te beschikken over *“een adequate kennis van de in België van kracht zijnde wetten en reglementeringen, voorzover deze voor de wettelijke controles van jaarrekeningen in België relevant zijn”*.

9.6. Wijzigingen in het register in 2008⁽¹⁾

9.6.1. Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen

Overlijden:

In de loop van het jaar heeft de Raad van het Instituut met leedwezen het overlijden vernomen van bedrijfsrevisor MISSORTEN Walter (A00615), alsook van de erebedrijfsrevisoren DELAHAUT Jean-Marie (A00631) en PIRLOT Jean Maurice (A00515).

(1) Opgemaakt op basis van de gegevens medegedeeld door de bedrijfsrevisoren tot op 31 januari 2009.

Afwikkeling van de nog hangende dossiers “tijdelijke weglating uit de ledenlijst” per 31 december 2007⁽¹⁾:

- met inschrijving in het openbaar register: LAMBIN Marc (A01992) en TIMMERMAN Els (A02048);
- met inschrijving in het openbaar register, doch met verbodering om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de wet van 22 juli 1953: DE BLIECK Caroline (A01860), GEENS Evan (A02058), HOUTTEMAN Franky (A01964), LEMMENS Winny (A01789), MALFAIT Mieke (A01404), MORREEL Jan (A01629), SPILLIAERT Viviane (01151), TEERLYNCK Johan (A01405) en WIRIX Patrik (A01896);
- met ontslag: MAESEN Eddy (A00624) en NICKS Isabelle (A01885).

Nieuwe eedafleggingen – artikel 5 van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 2 van het erkenningsreglement:

ADINS Gunther (A02222), ADORANTE Mélanie (A02225), ANTONELLI Cédric (A02203), ANTONIS Ilse (A02223), BOUSIS François (A02211), COX Raf (A02195), DEMONCEAU David (A02204), DE WILDE Tom (A02212), DIDONE Evelyne (A02221), DIERENS Ingeborg (A02219), EELLEN Paul (A02213), EL FILALI Adil (A02226), FERKET Vicky (A02196), FRAITURE Jean (A02217), FURER Samantha (A02228), GONET Sébastien (A02206), HAULT François (A02207), KELCHTERMANS Kris (A02220), LAAJIMI Zoubeir (A02208), MARICHAL Kurt (A02197), MELCHIOR Natacha (A02209), NOEL Mathieu (A02227), RAHIER Samuel (A02210), ROBBERECHTS Sofie (A02214), SIMON Laurent (A02205), STEVENS Benoît (A02218), STEYAERT Stephanie (A02198), T’JOLLYN Steven (A02215), VAN ASSCHE Ilse (A02224), VAN DER BIEST Wendy (A02199), VAN HAVER An (A02200), VAN IMPE Ruben (A02229), VAN VARENBERGH Tom (A02201), VOSSEN Filip (A02216) en WINNE Lien (A02202).

Ontslag – artikel 17 van het erkenningsreglement:

BATS Gislenus (A00628), BILLER Jean-Louis (A00958), BOVIJN Jacques (A00678), CAMBIER Claude (A00835), CAUWENBERGH Jan (A01103), DAMMEKENS Bernard (A00502), DEDOYARD Noël (A01878), DELMOTTE Jean (A00801), DEMESMAEKER Louis (A00839),

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2007, p. 268.

DE MEU Koenraad (A02060), DE RESE Willy (A00474), DE SWAEF Nathalie (A01826), DE VOCHT Carine (A01498), D'HOORE Koen (A01363), DOGNIEZ Nathalie (A01766), ERAUW Theofiel (A00753), FAINGNAERT Guy (A00501), FRANSOLET Robert-Henri (A00500), GEDDES John (A00899), HELLEBAUT Luc (A00827), HERMANS Godelieve (A00979), HOSTE André (A00461), HOUTTEMAN Franky (A01964), LINCER FALSE WASSERTHAL Katrien (A01922), MALFAIT Mieke (A01404), MIGNOLET-TOCK Véronique (A01219), MOREL DE WESTGAVER Emmanuel (A00537), NECKEBROEK Marcel (A00522), NIJS Luc (A01781), PAUWEN Evelyne (A01295), PEETERS André (A00954), SZECEL Alain (A01420), TALBOOM Albert (A01110), TESNIERE Bruno (A01596), THIRIFAY Luc (A00642), VAN BUGGENHOUT Cindy (A01802), VAN DOREN Michel (A00859), VAN GULCK Leo (A00460), VAN OLMEN Peter (A01620), VAN RIEL Marcel (A00885), VANSEUNINGEN Jean (A00813), VERBEKE Katrien (A01538), VLAMINCKX Josephus (A00513) en VRIJGHEM Willy (A01053).

Toekenning van de titel van erebedrijfsrevisor – artikel 11, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 4, § 1 huishoudelijk reglement:

IX

BATS Gislenus (A00628), BOVIJN Jacques (A00678), BUYTAERT Raymond (A00447), CAUWENBERGH Jan (A01103), COLARD-ALLONSIUS Viviane (A00627), DAMMEKENS Bernard (A00502), DECLEVE Anne (A00733), DELMOTTE Jean (A00801), DE VOCHT Carine (A01498), ERAUW Theofiel (A00753), FRANSOLET Robert-Henri (A00500), HELLEBAUT Luc (A00827), HEPNER Georges (A00921), LEMBERGER Henri (A00853), LENAERTS Luc (A00622), MAESEN Eddy (A00624), RAPPE Paul (A00488), VAN DOREN Michel (A00859), VAN GULCK Leo (A00460), VAN RIEL Marcel (A00885), VLAMINCKX Josephus (A00513) en VRIJGHEM Willy (A01053).

Bedrijfsrevisoren die zich tijdelijk verhinderd verklaarden om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953:

BOUSIS François (A02211), BULCAEN Frederic (A02149), CORSALE Claudia (A02108), DAEMS Christoph (A02013), DE BACKER Guy (A01233), DE LANDSHEER Jan Frank (A00512), DEWAELE Karel (A02041), DE WINTER Leny (A01982), FRAITURE Jean (A02217), GABRIEL Vincent

(A02179), GOYENS Bart (A02100), HOF Gerard (A00718), LACHMAN Daphné (A02181), MOORS Bruno (A01722), NÆNEN Martine (A02003), PIETERS Patrick (A01007), RAS Davy (A02187), ROEST Jan (A01306), SMITS Brecht (A02166), SPILLIAERT Viviane (A01151), STROECKX Filip (A02191), TAYLOR Peter (A01094), VAN DALE Vicky (A02175), VANDEN HAUTTE Eddy (A01791), VAN DE SYPE Lieven (A02121), VAN MAELE Rosita (A00652), VESSIE Bénédicte (A01744), WAUTERS Marc (A01416) en WIJNANTS Roland (A02148).

Verlies van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor – artikel 73, § 4 van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 33, § 1 van het tuchtreglement:

ENGELEN Bart (A00688), GYSEMANS Jean-Marie (A00878).

Intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor – artikel 8, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953:

LINGIER Geert (A01074), LORETTE Dominique (A01511), VAN HOYWEGHEN Ludo (A01177).

Ingeschreven natuurlijke personen	op 31.12.2007	op 31.12.2008
TOTAAL	1043 ⁽¹⁾⁽²⁾	1039 ⁽³⁾
eedaflegging in het Nederlands	676	673
eedaflegging in het Frans	367	366

IX

- (1) Het verschil van een eenheid met het aantal gepubliceerd in het *Jaarverslag* 2007 wordt verklaard door het feit dat een bedrijfsrevisor werd geschrapt in het openbaar register in 2007 overeenkomstig een beslissing van de tuchtinstantie, die naderhand in 2008 werd hervormd ten gevolge van de uitoefening van beroepsrechten.
- (2) Waarvan 56 bedrijfsrevisoren die zich tijdelijk verhinderd verklaarden om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.
- (3) Waarvan 85 bedrijfsrevisoren die zich tijdelijk verhinderd verklaarden om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

9.6.2. Bedrijfsrevisorenkantoren

Inschrijving – artikel 6 van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 3 van het erkenningsreglement:

- B00700 - BVBA Kurt De Witte Bedrijfsrevisor
- B00701 - BVBA Jan Van den Bulck
- B00702 - BVBA J. DEGRYSE Bedrijfsrevisor - Réviseur d'entreprises
- B00703 - BVBA JAN SMITS BEDRIJFSREVISOR
- B00704 - Maatschap Walkiers & C°
- B00705 - BVBA Nielandt, Franken & Co Bedrijfsrevisoren
- B00706 - BVBA Bart Meyndonckx
- B00707 - BVBA EDDY COBER BEDRIJFSREVISOR
- B00708 - SPRL Frédéric LEPOUTRE, Réviseur d'Entreprises
- B00709 - BVBA SASKIA LUTEIJN, Bedrijfsrevisor
- B00710 - BVBA Ken Snoeks Bedrijfsrevisor
- B00711 - BVBA Lieven Delva
- B00712 - BVBA PETER TELDERS
- B00713 - BVBA PIERRE VANDERBEEK
- B00714 - SPRL Georges EVERAERT & Cie
- B00715 - SPRL PATRICE SCHUMESCH
- B00716 - SPRL Joseph Steenwinckel
- B00717 - BVBA MAURICE VROLIX
- B00718 - BVBA MARC DAELMAN
- B00719 - SPRL Ph PUISSANT & Cie
- B00720 - SPRL CDP Chantal Bollen & C°, Réviseurs d'entreprises
- B00721 - BVBA BART DEWAELE
- B00722 - BVBA MARCEL HOREMANS
- B00723 - BVBA Mario DEKEYSER
- B00724 - BVBA Karel Nijs Bedrijfsrevisor
- B00725 - SPRL M TAPE
- B00726 - SPRL SOPARGEST
- B00727 - SPRL Olivier VERTESEN, Réviseur d'Entreprises

Ontslag – artikel 17 van het erkenningsreglement:

- B00050 - BVBA B.D.M. & C°
- B00067 - BVBA DOMS & VANDELANOTTE Bedrijfsrevisoren
- B00126 - SPRL Michel HAAG & C°

B00176 - BVBA LUT LAGET, Bedrijfsrevisor
 B00185 - BVBA Vyvey, Van Brecht & Co, Bedrijfsrevisoren
 B00224 - BVBA J. DELMOTTE
 B00243 - SPRL Stéphan MOREAUX & Cie
 B00275 - BVBA Paul RAPPE
 B00277 - BVBA Rosita VAN MAELE
 B00296 - BVBA J. VANSEUNINGEN, bedrijfsrevisor
 B00337 - CVBA Boeye Cauwenbergh Van Gulck & C° Bedrijfsrevisoren
 B00343 - BVBA Vercauteren Jan & C°
 B00345 - SPRL Bedrijfsrevisoren GEDDES & C°, Reviseurs d'entreprises
 B00360 - SPRL Anne HOSTE
 B00361 - SPRL CHRISTINE HOSTE
 B00367 - BVBA G. BATS, BEDRIJFSREVISOR
 B00374 - BVBA WIM RUTSAERT & C°
 B00383 - BVBA Philip VERVAECK
 B00437 - BVBA Bedrijfsrevisor G. HERMANS
 B00490 - BVBA Joris Mertens & C° Bedrijfsrevisoren
 B00510 - BVBA THUYSBAERT & C° BEDRIJFSREVISOR
 B00520 - BVBA VANDELANOTTE-LOOTS BEDRIJFSREVISOREN
 B00530 - BVBA CHRISTOPHE DE PAEPE
 B00552 - BVBA BRUNO CLAEYS BEDRIJFSREVISOR
 B00560 - BVBA VEERLE SANTENS BEDRIJFSREVISOR
 B00571 - BVBA Lieve CRETEN
 B00578 - BVBA BEDRIJFSREVISOR DAEMS
 B00625 - BVBA Geert Van Rysseghem Bedrijfsrevisor
 B00633 - BVBA Luc Hellebaut
 B00649 - BVBA BEDRIJFSREVISOR LENAERTS
 B00651 - BVBA SASSEN VEERLE BEDRIJFSREVISOR
 B00656 - BVBA Bedrijfsrevisor VENKEN Philippe
 B00659 - SPRL Bernard DAMMEKENS, Réviseur d'Entreprises
 B00660 - BVBA POUSEELE BRUNO BEDRIJFSREVISOR
 B00661 - BVBA POUSEELE BERTIN BEDRIJFSREVISOR
 B00666 - BVBA IGODT KRIS BEDRIJFSREVISOR
 B00668 - BVBA CARON FRANKY BEDRIJFSREVISOR
 B00671 - BVBA WILLEM WAETERLOOS BEDRIJFSREVISOR
 B00684 - SPRL Joëlle DENYS, Réviseur d'Entreprises
 B00694 - VOF Koenraad De Meu, Bedrijfsrevisor

Verlies van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor – artikel 73, § 4 van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 33, § 1 van het tuchtreglement:

B00379 - BVBA J.M. GYSEMANS

Ingeschreven bedrijfsrevisorenkantoren	op 31.12.2007	op 31.12.2008
	518	505

Hoofdstuk X

BEHEER EN WERKING
VAN HET INSTITUUT

10.1. Algemene vergadering

De gewone algemene vergadering van het Instituut werd, overeenkomstig artikel 6 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, gehouden op vrijdag 25 april 2008 te Brussel. Zij werd bijgewoond door 123 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en 56 bedrijfsrevisorenkantoren. Verder werden 30 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen vertegenwoordigd bij volmacht.

De vergadering hield één minuut stilte ter nagedachtenis van de in het afgelopen jaar overleden confraters: de erebedrijfsrevisor Roger VANDENBORRE en bedrijfsrevisoren Dirk BLANCKAERT en Marc DAELMAN.

Vervolgens ging de algemene vergadering over tot de verkiezingen. Overeenkomstig artikel 15, § 3, tweede lid van het huishoudelijk reglement (het aantal voorgedragen kandidaten is gelijk aan het aantal te begeben mandaten) verklaarde de Voorzitter verkozen:

- tot commissarissen: Mevrouw Joëlle BACQ en de heer Joris MERTENS, dit overeenkomstig artikel 19, tweede lid en artikel 26, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 voor een periode van drie jaar;
- tot lid van de Franstalige kamer van de Commissie van beroep: de heer Pol FIVEZ;
- tot lid van de Nederlandstalige Kamer van de Commissie van beroep: de heer Ludo CARIS.

Na de afkondiging van de verkiezingsuitslagen, gaf de Secretaris-generaal van het Instituut, de heer David SZAFRAN, een overzicht van het Jaarverslag 2007. De bedrijfsrevisoren kunnen op het extranet van het Instituut kennis nemen van de transparanten, die de uiteenzetting samenvatten.

De jaarrekening 2007 werd vervolgens door de Voorzitter, confrater Pierre P. BERGER, toegelicht. De transparanten gebruikt voor deze uiteenzetting kunnen op het extranet van het Instituut worden geconsulteerd.

De algemene vergadering keurde na bespreking de jaarrekening goed, verleende de Raad van het Instituut kwijting voor zijn beheer en de commissarissen voor hun opdracht.

De Voorzitter, confrater Pierre P. BERGER, gaf vervolgens toelichting over de ontwikkelingen binnen het beroep van bedrijfsrevisor en de invloed hiervan op de financiering van het Instituut.

Vervolgens stelde de Secretaris-Penningmeester, confrater Eric MATHAY, de ontwerpbegroting 2008 voor. De transparanten gebruikt voor deze uiteenzetting werden gepubliceerd op het extranet van het Instituut.

Na de bespreking van de ontwerpbegroting 2008 werd de begroting door de algemene vergadering goedgekeurd. Eén confrater onthield zich en 26 stemden tegen. De stemming over de begroting brengt, overeenkomstig artikel 8, tweede lid van het huishoudelijk reglement, mee dat de bijdragen in de werkingskosten van het Instituut zijn bepaald op de bedragen die in aanmerking werden genomen voor de opstelling van de begroting. Meer over deze beslissing wordt opgenomen onder punt 10.3. hierna.

De Ondervoorzitter, confrater Michel DE WOLF, gaf in zijn hoedanigheid van Voorzitter van de Stichting ICCI, toelichting over de werking van de Stichting ICCI over het afgelopen jaar en bespreekt verder de EU-voorstellen voor administratieve vereenvoudiging.

De vergadering vernam dat de Raad van het Instituut in het afgelopen jaar – overeenkomstig artikel 4, § 4 van het huishoudelijk reglement – aan acht gewezen voorzitters de titel heeft toegekend van erevoorzitter van het Instituut. Het betreffen de confraters: Jean-François CATS, Raymond EECKHOUT, André KILESE, Alfred PENNA, Jules ROCHETTE, Ludo SWOLFS, Oswald VAN DER MEULEN en Karel VAN OOSTVELDT.

Verder vernam de vergadering dat – overeenkomstig artikel 4, § 1 van het huishoudelijk reglement – aan vijf bedrijfsrevisoren die in het afgelopen jaar hun ontslag aanboden de titel van erebedrijfsrevisor werd toegekend door de Raad van het Instituut. Het betreffen de confraters: Jozef CEUSTERMANS, Marc DE JONCKHEERE, Philippe ROELANTS, André ROUVROY en Jean Pierre VINCKE.

Vervolgens bracht de vergadering hulde aan de confraters die 25 en 30 jaar zijn ingeschreven in het register.

Het administratief gedeelte werd gevolgd door een academische zitting waarop achtereenvolgens de Voorzitter en de Minister van KMO's, Zelf-

standigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid, mevrouw Sabine LARUELLE, de vergadering toespraken.

In uitvoering van de beslissing van de Raad van het Instituut van 2006⁽¹⁾ werden de notulen van de algemene vergadering medegegeeld aan de bedrijfsrevisoren en aan de stagiairs via het extranet van het Instituut onder de rubriek “Nieuws – Korte berichtgeving – IBR nieuws”.

Op de Bijzondere Algemene Vergadering van het Instituut, georganiseerd op 28 november 2008, werd confrater Thierry DUPONT verkozen tot lid van de Raad van het Instituut.

10.2. Raad en Uitvoerend Comité

10.2.1. Algemeen

Het Instituut staat overeenkomstig artikel 22 van de gecoördineerde wet van 1953 onder de leiding van een Raad, die instaat voor de werking van het Instituut en het dagelijks bestuur toevertrouwt aan verscheidene leden, die, onder de leiding van de Voorzitter van het Instituut en onder de voorwaarden voorzien in het huishoudelijk reglement, het Uitvoerend Comité vormen.

10.2.2. Vergaderingen

De Raad van het Instituut heeft in het jaar 2008 15 maal vergaderd.

Het Uitvoerend Comité van het Instituut heeft in het afgelopen jaar 20 maal vergaderd en éénmaal tijdens het afgelopen jaar.

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 290-291.

10.3. Juridische Commissie

- Voorzitter:* de heer M. DE WOLF (bedrijfsrevisor)
- Leden:* de dames C. DARVILLE (Verbond van Belgische Ondernemingen), A. DIRKX (Commissie voor het Bank-, Financie en Assurantiewezen), A. JACOBS (ABVV), G. RAUCQ (erenotariss) (plaatsvervangster S. MAQUET (notariss)) en V. VAN DE WALLE (Hoge Raad voor de Economische Beroepen), de heren L. ACKE (bedrijfsrevisor), J-Ph. BONTE (bedrijfsjurist), H. BRAECKMANS (advocaat), P.A. FORIERS (advocaat), H. FRONVILLE (bedrijfsrevisor), J.-P. KOEVOETS (bedrijfsrevisor), Ph. MAEYAERT (bedrijfsrevisor), H. OLIVIER (FEE), L. OSTYN (bedrijfsrevisor), B. TILLEMANN (professor), D. VAN CUTSEM (bedrijfsrevisor), Ph. VERDONCK (consultant) en F. WALSHOT (bedrijfsjurist)
- Secretariaat:* de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI

De Juridische Commissie is een adviesorgaan met als opdracht antwoorden te verstrekken op juridische vragen van algemeen belang waarover het Instituut hetzij een algemeen standpunt wenst te verkrijgen, hetzij advies wenst in te winnen.

De Juridische Commissie verleent technische bijstand aan de organen van het Instituut door adviezen te verstrekken en haar medewerking te verlenen aan het uitwerken van de rechtsleer teneinde gedragslijnen ten behoeve van de bedrijfsrevisoren uit te stippelen.

Een selectie van de adviezen van de Juridische Commissie die door de Raad van het Instituut als bijzonder belangrijk voor het beroep worden beschouwd, wordt bekendgemaakt in het Jaarverslag van het Instituut.

De Juridische Commissie is niet enkel samengesteld uit bedrijfsrevisoren maar ook uit professoren, advocaten, bedrijfsjuristen, enz. Bijgevolg creëert zij een unieke gelegenheid om ideeën en ervaringen met elkaar te confronteren.

De aan de Juridische Commissie voorgelegde vragen hebben meestal betrekking op het vennootschapsrecht of op de voorschriften in verband met de organisatie van het beroep van bedrijfsrevisor. Bovendien heeft de Juridische Commissie aandacht voor de geplande wetgevende hervormingen

die op de één of andere manier op het bedrijfsrevisoraat betrekking hebben.

De Juridische Commissie heeft in de loop van het jaar 2008 vijfmaal vergaderd.

De Juridische Commissie heeft antwoorden verstrekt op specifieke aan haar voorgelegde vragen. Bovendien heeft ze adviezen met een algemene draagwijdte uitgewerkt. Een selectie van deze adviezen wordt in dit jaarverslag opgenomen (*cf. supra*, § 2.2.).

10.4. Bijdragen voor het jaar 2008 in de werkingskosten van het Instituut

Door de goedkeuring van de begroting 2008 heeft de algemene vergadering de hierna volgende voorstellen van de Raad van het Instituut ten aanzien van de bijdragen van de bedrijfsrevisoren in de werkingskosten van het Instituut aangenomen, dit overeenkomstig artikel 8, tweede lid van het huishoudelijk reglement.

De vaste bijdrage voor de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die verhinderd zijn om revisorale opdrachten uit te voeren, omdat zij zich in één van de omstandigheden bevinden opgesomd in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953, wordt vastgesteld op 775 EUR, hierin inbegrepen een forfaitaire vormingsbijdrage van 300 EUR. Voor de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die niet verhinderd zijn wordt deze vastgesteld op 1.250 EUR, inclusief een forfaitaire vormingsbijdrage van 300 EUR (beiden gedurende drie jaar tot de helft herleid voor de bedrijfsrevisoren die een stage zonder stageverkortung volbracht hebben); en voor de bedrijfsrevisorenkantoren op 1.100 EUR.

De aanvullende veranderlijke bijdrage in de werkingskosten van het Instituut werd vastgesteld op 1,30 % van de aan B.T.W. onderworpen omzet van de bedrijfsrevisoren in het kalenderjaar 2007.

Verder werd ook een “forfaitair kostenbedrag” ingevoerd per inkomstenaangever, zijnde het positief verschil tussen het bedrag van 5.000 EUR en de vaste en veranderlijke bijdrage samen, betaald door een “inkomstenaangever”. Hierbij wordt onder “inkomstenaangever” verstaan, een bedrijfs-

revisor die een aangifteformulier voor berekening van de veranderlijke bijdrage meedeelt dat niet uitmondt op nul. De Raad van het Instituut wenst hiermee de bedrijfsrevisoren aan te zetten zich te hergroeperen.

Indien de “inkomstenaangever” een natuurlijk persoon is die recht heeft op een verminderde vaste bijdrage, wordt het bedrag van 5.000 EUR eveneens tot de helft herleid. Dit zal ook het geval zijn indien de “inkomstenaangever” een bedrijfsrevisorenkantoor is dat slechts één bedrijfsrevisor natuurlijk persoon telt in de functie van vennoot, werknemer en/of anderszins verbonden, die recht heeft op een verminderde vaste bijdrage.

Inhakend op de vraag van heel wat confraters besliste de Raad van het Instituut om het beoordelen van de toestand voor de al dan niet toerekening van het “forfaitair kostenbedrag” te verschuiven van 30 juni 2008 naar 31 december 2008.

Verder besliste de Raad van het Instituut ook om elk dossier betreffende de toerekening van het “forfaitair kostenbedrag” afzonderlijk te onderzoeken om na te gaan of het opvragen van het “forfaitair kostenbedrag”, in voorkomend geval, beantwoordt aan de doelstellingen die de Raad nastreeft. Hierbij kan, desgevallend, ook in acht worden genomen in hoeverre bedrijfsrevisorenkantoren gezamenlijk in België een “netwerk” vormen.

Tevens werd op 22 juli 2008 een mededeling met betrekking tot de beslissingen van de algemene vergadering met betrekking tot de bijdragen in de werkingskosten van het Instituut gericht aan de bedrijfsrevisoren. Het onderwerp kwam tevens aan bod op de informatievergadering van 25 september 2008.

Hoofdstuk XI

INSTITUTIONELE
ACTIVITEITEN

11.1. Organen van publiek toezicht

11.1.1. Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI)

A. Ontmoetingen in 2008

De Voorzitter Pierre P. BERGER, Secretaris-generaal David SZAFRAN en Directeur kwaliteitscontrole en toezicht Isabelle MEUNIER hebben verschillende ontmoetingen gehad met de KVI omtrent:

- de nieuwe normen inzake de kwaliteitscontrole;
- de organisatie en de werking van de Commissie van Toezicht binnen het Instituut;
- de organisatie en de werking van de Commissie Kwaliteitscontrole binnen het Instituut;
- de logistieke ondersteuning van de KVI door het Instituut.

B. Communicatie inzake kwaliteitscontroles (*cf. supra*, 6.8.)

In 2008 werden de besluiten van 126 kwaliteitscontrole dossiers aan de KVI overgemaakt.

Met uitzondering van twee dossiers, werden de door de Raad van het Instituut voorgestelde besluiten van de kwaliteitscontroles door de KVI goedgekeurd. In een aantal dossiers heeft de KVI aan de Raad van het Instituut verzocht bijkomende onderzoekswerkzaamheden te stellen via de opening van toezichtdossiers.

Op 31 december 2008 heeft de Raad van het Instituut in 17 dossiers nog geen goedkeuring ontvangen.

C. Communicatie inzake toezichtdossiers (*cf. supra*, § 7.5.)

De Raad van het Instituut heeft in 2008 de besluiten van 53 toezichtdossiers aan de KVI overgemaakt, waarvan 37 ten informatieve titel en 16 een formele goedkeuring door de KVI vereisen.

In één dossier is de Raad van het Instituut teruggekomen op haar beslissing wegens kennisname van nieuwe elementen en heeft zij de KVI op de hoogte gebracht om in deze omstandigheden nog geen beslissing te nemen. Het toezichtsdossier werd opnieuw geopend.

Met uitzondering van twee dossiers heeft de KVI heeft zich akkoord verklaard met de door de Raad van het Instituut voorgestelde beslissingen.

De Raad van het Instituut heeft op 31 december 2008 in twee dossiers nog geen antwoord van de KVI mogen ontvangen.

11.1.2. Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB)

A. Werkprogramma van het Instituut medegedeeld aan de HREB

Op 13 september 2007 en 5 oktober 2007 heeft de Raad van het Instituut, overeenkomstig artikel 35, § 3 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren⁽¹⁾, de op 31 augustus 2007 in werking zijnde normen en aanbevelingen medegedeeld aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB).

Daarnaast heeft het Instituut op 1 september 2008 de lijst van adviezen, omzendbrieven en mededelingen, die vóór 31 augustus 2007 werden gepubliceerd, medegedeeld.

Op 17 juli 2008 heeft het Instituut zijn werkprogramma gericht aan de HREB betreffende de modernisering van de normen en aanbevelingen.

Dit werkprogramma voorziet, onder meer:

- a) een voorstel tot het toepassen van de “verduidelijkte” ISA’s;
- b) een voorstel tot het in werking treden van alle “verduidelijkte” ISA’s in twee fases:
 - in een eerste fase, voor de controle van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang met betrekking tot de boekjaren die van start gaan op of na 15 december 2009;
 - in een tweede fase, voor de controle van financiële overzichten van alle entiteiten met betrekking tot de boekjaren die van start gaan op of na 15 december 2010, op voorwaarde dat de Raad van het Instituut, één jaar vóór de datum van deze inwerkingtreding, de ISA’s in de twee talen heeft goedgekeurd met het oog op het voorleggen daarvan aan de HREB en aan de Minister die bevoegd is voor Economie, na de openbare raadpleging.

(1) B.S. 29 juni 2007.

Dit voorstel zal tot stand komen overeenkomstig de nieuwe procedure inzake het goedkeuren van de normen en aanbevelingen voorzien door artikel 30 van de gecoördineerde wet van 1953, en in acht nemend dat alle ontwerpen van normen en aanbevelingen geformuleerd door de Raad van het Instituut een dubbele goedkeuring moeten verkrijgen zowel van de HREB als van de Minister die bevoegd is voor Economie, alvorens dat deze uitwerking krijgen.

B. Goedkeuring door de HREB

Op 2 juli 2008 heeft de HREB, overeenkomstig zijn bevoegdheid als publiek toezichtsorgaan omtrent de normen en aanbevelingen, voorzien door artikel 30 van de gecoördineerde wet van 1953, de normen omtrent de kwaliteitscontrole goedgekeurd (*cf. supra*, § 6.1.).

11.1.3. Ontmoeting met de tuchtinstanties

In juni 2008 heeft de Raad van het Instituut een ontmoeting georganiseerd die in het bijzonder door de leden van de tuchtinstanties werd gewaardeerd en die intussen een traditie is geworden (*cf. infra*, § 15.4.).

11.1.4. Minister die bevoegd is voor Economie

Op 9 september 2008 heeft de Minister die bevoegd is voor Economie, de heer VAN QUICKENBORNE overeenkomstig de bevoegdheid van publiek toezichtsorgaan met betrekking tot normen en aanbevelingen, de Normen inzake kwaliteitscontrole goedgekeurd.

Op 15 september 2008 werd het advies van 9 september 2008 van de Minister omtrent de goedkeuring van de Normen inzake de kwaliteitscontrole van de bedrijfsrevisoren gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

11.1.5. Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)

In 2008 heeft het Instituut in twee gevallen het advies gevraagd aan het ACCOM omtrent de toekenning van een afwijking op de onverenigbaarheden (handelaars, werknemers, enz.) voorzien in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

Een afwijking op voormeld artikel 13, § 2 kan worden toegekend door de Raad van het Instituut aan een bedrijfsrevisor die revisorale opdrachten wenst te blijven uitvoeren, na gunstig advies van het ACCOM (art. 13, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953).

Voor het beleid van de Raad van het Instituut inzake dergelijke afwijkingen wordt verwezen naar punt 1.3.

11.2. Interinstitutencomité

Het Interinstitutencomité heeft op trimestriële basis vergaderd en heeft verschillende thema's besproken waaronder de administratieve vereenvoudiging, het artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen, de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de economische beroepen, de strijd tegen de fiscale fraude, de omzetting van de Europese Richtlijnen, de anti-witwaswetgeving.

11.3. Gedragslijnen inzake de beroepsrelaties tussen de leden van het IBR, het IAB en het BIBF

Nieuwe gedragslijnen inzake de beroepsrelaties tussen de leden van het IBR, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) en het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) werden goedgekeurd door de Raden van deze Instituten respectievelijk op 11 april 2008, 5 mei 2008 en 21 maart 2008 en zijn van kracht geworden op 1 juni 2008 (*cf. supra*, Bijlage 2).

Deze gedragslijnen vervangen de bestaande deontologische aanbevelingen betreffende de wederzijdse relaties in het kader van de beroepsuitoefening die van kracht waren tussen enerzijds het IAB en het BIB (thans het BIBF) en anderzijds deze die van kracht waren tussen het IAB en het IBR.

11.4. Vergaderingen en rondetafelconferentie van de FVIB

In 2008 heeft de Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB) zich gebogen over de volgende problematieken: de inschrijving van de vrije beroepen bij de Kruispuntbank van Ondernemingen, de tussenkomst van het Participatiefonds ten gunste van de werknemers van de sector van de vrije beroepen, de toepassing van de wet over de handelspraktijken op de vrije beroepen en de aanstelling van een ombudsman voor de vrije beroepen. De overlegvergadering met de juridische en economische beroepen van de FVIB, waaraan het Instituut in 2008 heeft deelgenomen, heeft meer bepaald de witwasproblematiek besproken en in dit kader een advies uitgebracht over de in het koninklijk besluit van 3 juni 2007⁽¹⁾ opgenomen witwasindicatoren. Bovendien heeft deze overlegvergadering een wetsontwerp over de oprichting van een ombudsdienst voor de vrije beroepen voorbereid.

Confraters Dirk SMETS en Inge SAEYS vertegenwoordigen het Instituut op de algemene vergadering van de FVIB. Confrater Dirk SMETS heeft eveneens het Instituut vertegenwoordigd op de vergaderingen van de raad van bestuur van de FVIB.

Tijdens de informatiesessie “De Aansprakelijkheid verzekerd?” die op 14 oktober 2008 door de FVIB werd georganiseerd heeft de Voorzitter van het Instituut een uiteenzetting gegeven over het burgerlijke aansprakelijkheidsstelsel, in het bijzonder met betrekking tot de beperking van de burgerlijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren.

De FVIB heeft tijdens de door haar op 25 november 2008 georganiseerde Conventie van het vrije beroep haar zienswijze met betrekking tot het jaar 2020 voorgesteld.

XI

(1) Koninklijk besluit van 3 juni 2007 tot uitvoering van artikel 14^{quinquies} van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, B.S. 13 juni 2007.

11.5. IIA *Belgium*

11.5.1. IIA *Belgium*: werkgroep IIA/IBR over de externe en interne audit

- Voorzitter:* de heer Ph. MAEYAERT
Leden IBR: de heren L. ACKE, P. PAUWELS en V. NIJS (lid van het IRECBF)
Externe leden: mevrouw M. MALISART (CBC), de heren Ph. MENÈVE (Besix) en G. SARENS (Onderzoeker UCL)
Secretariaat: de dames P. VANDENBUSSCHE (*Chief Supporting Officer - IIA*), S. QUINTART en J. BOGDAN

Er werd, op voorstel van het *Institute of Internal Auditors Belgium* (IIA *Belgium*), een gemeenschappelijke werkgroep opgericht teneinde een *Common position paper* op te stellen om de rol van de externe en interne audit ten aanzien van het grote publiek te verduidelijken en om hun onderlinge samenwerking te verbeteren.

Deze werkgroep heeft in 2008 verschillende malen vergaderd en heeft een enquête voorbereid die in 2009 zal worden verdeeld onder de betrokken leden van het IIA en bij een aantal bedrijfsrevisoren die werden benoemd als commissaris in de vennootschappen uit de “*Top Trends 200*” en die over een interne-auditafdeling beschikken. De enquête zal betrekking hebben op de samenwerkingsvormen die tussen de externe en interne auditoren mogelijk reeds bestaan. De resultaten van de enquête zullen in de *Common position paper* worden behandeld.

XI

-11.5.2. De auditberoepen: KVBA, ISACA, IIA en IFA

De Instituten van de auditberoepen (Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen (KVBA), *Information Systems Audit and Control Association* (ISACA), *Institute of Internal Auditors* (IIA) en IBR) hebben in september 2008 vergaderd teneinde de mogelijke synergieën inzake vorming te onderzoeken. Enkel het IFA was niet vertegenwoordigd.

In 2009 zal een werkgroep bestaande uit deskundigen op het gebied van permanente vorming worden opgericht om deze materie op te volgen en in 2010 zal een studiedag over het samenwerkingskader tussen de beroepen worden georganiseerd.

De aanwezige Instituten wensen geen wettelijke erkenning van een gemeenschappelijk Instituut.

11.6. XBRL België

Het IBR maakt, zoals de andere economische beroepen, deel uit van de vzw XBRL België.

Op 27 maart 2008 vond de algemene vergadering van de vzw XBRL België plaats. De heer Dirk SMETS werd opnieuw benoemd als lid van de raad van bestuur en zal de Instituten van de drie economische beroepen vertegenwoordigen.

11.7. Stichting *Corporate Governance*

11.7.1. De Belgische Code voor *Corporate Governance*

Op 17 juli 2008 heeft de Stichting *Corporate Governance* voorstellen gepubliceerd tot aanpassing van de Belgische Code inzake *Corporate governance*, uitgegeven in 2004 (de “Code 2004”). Deze voorstellen hebben het voorwerp uitgemaakt van een openbare raadpleging tot 22 september 2008.

Het Instituut werd in de vaste werkgroep vertegenwoordigd door Secretaris-generaal, David SZAFRAN en Nathalie HOUYOUX, attaché bij het Instituut, die op actieve wijze aan de werkzaamheden van de werkgroep hebben deelgenomen.

De Stichting *Corporate Governance* heeft het voornemen een nieuwe versie van de Code per eind januari 2009 te publiceren⁽¹⁾.

11.7.2. Nieuwe Voorzitter van de Commissie *Corporate Governance*

Op 13 november 2008 heeft de Commissie de heer Herman DAEMS tot nieuwe Voorzitter benoemd, De heer DAEMS is tevens Voorzitter van de raad van bestuur bij de Gimv en bij Barco.

(1) www.corporategovernancecommittee.be/nl/home/.

De Voorzitter van het Instituut, Pierre P. BERGER, is lid van de Commissie van de stichting.

11.8. Salon Ondernemen 2008

Op 19 en 20 maart 2008 heeft het IBR, aan de zijde van het IAB en het BIBF, deelgenomen aan het Salon Ondernemen 2008 (*cf. supra*, § 4.4.). Bovendien hebben de drie Instituten dit jaar op de eerste dag van dit salon een studiedag georganiseerd. In dit kader hebben een aantal sprekers diverse thema's behandeld zoals "Overweegt Europa om de jaarrekening voor de KMO's af te schaffen?", uiteengezet door de Voorzitters van de drie Instituten voor de cijferberoepen; "Nieuwigheden op fiscaal en boekhoudkundig vlak", uiteengezet door de heer Didier REYNDERS, Minister van Financiën; en "De toegevoegde waarde van een commissaris in een KMO", uitgelegd door de confraters Jean-Pierre VANDAELE, lid van de Commissie SME/SMP, en Dirk SMETS, Raadslid en lid van de Commissie SME/SMP.

De leden van de Commissie SME/SMP hebben hun medewerking verleend aan de organisatie van dit salon en, behalve de sprekers, heeft ook confrater Inge SAEYS, Raadslid, het Instituut vertegenwoordigd. De permanentie aan de stand van het IBR werd meer bepaald waargenomen door de confraters Sofie ROBBERECHTS, Guy CREMER, François BOUSIS en Cedric ANTONELI.

XI

11.9. UNIZO (Code BUYSSE)

In 2008 heeft het Team Behoorlijk Bestuur dat eind 2006 door de Unie van zelfstandige ondernemers (UNIZO) werd opgericht in opvolging van de Code BUYSSE driemaal vergaderd. Het Instituut werd vertegenwoordigd door confrater Inge SAEYS, Raadslid en Verantwoordelijke Juridische Zaken Erwin VANDERSTAPPEN.

Op 15 mei 2008 vond in de Siniscoop te Sint-Niklaas de tweede vergadering van het Netwerk Code BUYSSE, plaats onder het voorzitterschap van Baron Paul BUYSSE, in aanwezigheid van mevrouw Kathleen VAN BREMPT, Vlaams Minister van Mobiliteit, Sociale Economie en

Gelijke Kansen en tientallen bedrijfsleiders van KMO's waarin een adviesraad werd geïnstalleerd. Op deze vergadering werd de Handleiding voor de adviesraad in de KMO voorgesteld. De bedrijfsleiders verwachten dat de adviesraad een nuttige rol kan spelen niet alleen als klankbord voor het dagelijks bestuur, maar ook voor de ontwikkeling van een langetermijnvisie.

In het najaar van 2008 is het Team Behoorlijk Bestuur van start gegaan met het bijwerken van de Code BUYASSE teneinde de code aan te passen aan het veranderende sociaal-economische klimaat en rekening te houden met thema's zoals onder meer werknemersparticipatie en multiculturalisme.

11.10. Diverse contacten

Vertegenwoordigers van de Raad van het Instituut hebben contacten onderhouden met onder meer de volgende instellingen:

- de Minister die bevoegd is voor Economie;
- de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGOS);
- de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI);
- Euronext;
- het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO);
- de vakbonden;
- de Belgische Vereniging van Pensioeninstellingen (BVPI);
- de Staatssecretaris voor de strijd tegen fraude;
- de Minister van Justitie;
- de Raad voor de Intellectuele Eigendom;
- de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN);
- de Koninklijke Federatie van het Belgisch notariaat (KFBN) en de Kamer der notarissen;
- de Minister van KMO's, Zelfstandigen, Landbouw en Wetenschapsbeleid;
- de Unie van zelfstandige ondernemers (UNIZO);
- de Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen (FVIB);
- het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB);
- het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF).

Hoofdstuk XII

INTERNATIONALE
RELATIES

12.1. *International Federation of Accountants (IFAC)*

12.1.1. *Council Meeting in Italië*

De Voorzitter van het Instituut, de heer Pierre P. BERGER, de Ondervoorzitter van het Instituut, de heer Michel DE WOLF, de Secretaris-generaal van het Instituut, de heer David SZAFRAN en mevrouw Sandrine VAN BELLINGHEN, Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen, hebben deelgenomen aan de seminars, onder meer met betrekking tot de financiële crisis, en aan de algemene vergadering van de IFAC die in Rome werden gehouden van 11 tot 13 november 2008.

De *Council* van de IFAC heeft de heer R. BUNTING verkozen tot nieuwe Voorzitter.

Mevrouw Sandrine VAN BELLINGHEN, Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen, werd tot lid benoemd van de *International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA)* voor een termijn van drie jaar vanaf één januari 2009. De Raad van het Instituut houdt eraan Mevrouw Sandrine VAN BELLINGHEN van harte te feliciteren met deze belangrijke benoeming die de rol van ons land en van het Instituut binnen de IFAC versterkt.

12.1.2. *Activiteiten van de IAASB*

Het Instituut, vertegenwoordigd door de heer Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening, heeft deelgenomen aan diverse vergaderingen van de *International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB)*, met name:

- de vergadering te New York (maart 2008);
- de vergadering te Athene (juni 2008);
- de vergadering te Miami (september 2008);
- de vergadering te Brussel (december 2008).

Deze deelname bevestigt het engagement van het Instituut in het proces van normstelling op internationaal niveau en levert een bijdrage aan de werkzaamheden van de Commissie Normen voor de Beroepsuitoefening (*cf. supra*, 8.4.).

12.2. *Fédération des Experts Comptables Européens (FEE)*

12.2.1. Algemeen

In 2008 heeft het Instituut zijn actieve rol in de *Fédération des Experts Comptables Européens* (FEE) voortgezet, meer bepaald in de 20 werkgroepen (*Working Parties* en subgroepen) van de FEE waarin het is vertegenwoordigd.

Het Jaarverslag 2008 van de FEE zal beschikbaar zijn op de website van de FEE⁽¹⁾. De diverse werkgroepen waaraan het Instituut deelneemt met vermelding van de naam van de vertegenwoordigers die in die werkgroepen zetelen, werden opgenomen in de tabel hieronder.

André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut, is *Vice-President* van de FEE en is in deze hoedanigheid lid van het *Executive Committee* van de FEE. Hij is tevens Voorzitter van de *Qualification and Market Access Working Party*.

12.2.2. Publicaties van de FEE

Op de website van de FEE⁽²⁾ kan de lezer onder de rubriek “*Publications*” de volgende subrubrieken raadplegen:

- *Annual reports*;
- *Comment letters*;
- *Fact sheets*;
- *Newsletters*;
- *Position papers*;
- *Press releases*.

12.2.3. Werkzaamheden van de *Council*

De FEE wordt bestuurd door een *Council* die is samengesteld uit telkens één vertegenwoordiger per land waarvan minstens één beroepsinstituut lid is van de FEE. Enkel de *Council*, onder de leiding van de Voorzitter, de heer Jacques POTDEVIN, is gemachtigd tot het nemen van de beleidsbeslissingen van de FEE. Het kan de praktische toepassing van deze beslissingen aan het FEE *Executive Committee* delegeren.

(1) www.fee.be, rubriek *Publications*, subrubriek *Annual Reports*.

(2) www.fee.be.

Het *Executive Committee* van de FEE is sinds de beslissing van de *Council* van december 2006 als volgt samengesteld:

- J. POTDEVIN, *President* (Frankrijk);
- H. VAN DAMME, *Deputy President* (Nederland);
- J. M. BOVE, *Vice-President* (Spanje);
- T. HAANING, *Vice-President* (Denemarken);
- P. JOHNSON, *Vice-President* (Verenigd Koninkrijk);
- A. KILESSE, *Vice-President* (België);
- K.-G. KLEIN, *Vice-President* (Duitsland);
- P. KRIZ, *Vice-President* (Tsjechische Republiek);
- S. MARCHESI, *Vice-President* (Italië).

De heer Olivier BOUTELLIS-TAFT is de *Chief Executive Officer* van de FEE.

Het Secretariaat-generaal van de FEE wordt waargenomen door de heer Henri OLIVIER.

In 2008 heeft de *Council* van de FEE meer bepaald de ontwikkelingen op Europees vlak van het wettelijk kader opgevolgd.

In de loop van 2008 hebben het *Executive Committee* en de *Council* het merendeel van hun activiteiten gericht op de analyse en de opvolging van het project “administratieve vereenvoudiging”.

De *Council* heeft bovendien zijn werkzaamheden voortgezet op meerdere vlakken waaronder de ontwikkeling van de standpunten van Europa in het kader van de discussieontwerpen van de normstellende instanties op internationaal vlak, zoals de IASB met betrekking tot financiële verslaggeving en de IAASB met betrekking tot audit en *assurance*. De *Council* heeft ook meerdere studies gepubliceerd over thema's zoals het netwerk (organisaties en transnationale praktijken en omzetting van de definitie van netwerk zoals bepaald in de Auditrichtlijn), de vorming en de interne markt van diensten, alsmede het beroep van accountant (kwalificaties en erkenning).

12.2.4. *Annual Seminar on EU Development*

Op 13 en 14 maart 2008 heeft de FEE in Brussel haar jaarlijks seminarie georganiseerd met als thema de recente ontwikkelingen op Europees vlak.

Mevrouw Sandrine VAN BELLINGHEN, Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen, heeft tijdens dit seminarie meer bepaald een voorstelling gegeven van de studie van de FEE met als titel “*Trans-National Organisations and Practices within the Accountancy Profession*”⁽¹⁾ waaraan zij haar medewerking heeft verleend samen met de heer Martin MANUZI, *Director European Office and Head of European Affairs van het Institute of Chartered Accountants in England and Wales* en mevrouw Saskia SLOMP, *Technical Director* van de FEE.

De heer André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut, heeft er eveneens een uiteenzetting gegeven meer bepaald over de erkenning van de beroepskwalificaties.

Het Instituut werd vertegenwoordigd door de heer Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, de heer André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut, evenals door de heer David SZAFRAN, Secretaris-generaal van het Instituut.

12.2.5. Rondetafel *Qualifications and Market Access*

Op dinsdag 17 juni 2008 heeft de FEE een rondetafel georganiseerd met als thema *Qualifications and Market Access*, voorgezeten door de heer André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut en Voorzitter van de werkgroep van de FEE *Qualifications and Market Access*.

In dit kader werden meer bepaald de praktische aspecten van de vrijheid van vestiging en van de vrije dienstverlening binnen de EU aangekaart.

12.2.6. Europees congres van de FEE inzake KMO's

Tijdens het congres van de FEE dat plaatsvond van 3 tot 5 september 2008 met als thema “KMO's” werd het Instituut vertegenwoordigd door de heer Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, evenals door de heer André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut en *Vice-President* van de FEE, confrater Inge SAEYS, Raadslid, de heer David SZAFRAN, Secretaris-generaal

(1) Deze studie is beschikbaar op de website van de FEE onder de rubriek “*Publications*”, onder de titel “*How the accountancy profession is organised to meet the growing internationalisation of business needs*”, 18 april 2008.

van het Instituut, mevrouw Sandrine VAN BELLINGHEN, Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen en de heer Olivier COSTA, Verantwoordelijke Stage.

Tijdens dit congres werden verschillende thema's besproken, meer bepaald de globalisatie voor KMO's, het aspect "*networking*", met inbegrip van de voordelen verbonden aan de oprichting van verenigingen, IFRS voor KMO's, de grensoverschrijdende overnames, evenals de recente ontwikkelingen binnen de EU inzake audit, financiële verslaggeving, vereenvoudiging en vennootschapsrecht.

Confrater Inge SAEYS, Raadlid van het Instituut, heeft een uiteenzetting gegeven over de rol van de auditor bij overnames van KMO's.

12.2.7. Studiedag "*Audit Regulation*"

Op dinsdag 9 december 2008 heeft de FEE een conferentie georganiseerd met als onderwerp de Regulering in het auditberoep (*Audit Regulation*).

Tijdens deze studiedag die hoofdzakelijk betrekking had op de convergentie, de ontwikkeling van netwerken, het publiek toezicht en de financiële crisis, hebben belangrijke sprekers het woord genomen, waaronder de heer Stavros THOMADAKIS, Voorzitter van de *Public Interest Oversight Board* (PIOB), de heer Mark OLSON, Voorzitter van de *US Public Company Accounting Oversight Board* (PCAOB), evenals de heer René RICOL, Erevoorzitter van de *International Federation of Accountants* (IFAC).

12.2.8. Algemene vergadering van de FEE

Op donderdag 18 december 2008 hebben de Voorzitter van het Instituut, de heer Pierre P. BERGER, de Secretaris-generaal van het Instituut, de heer David SZAFRAN en mevrouw Sandrine VAN BELLINGHEN, Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen, deelgenomen aan de algemene vergadering van de FEE.

De algemene vergadering van de FEE heeft de heer H. VAN DAMME verkozen tot nieuwe Voorzitter.

WERKGROEPEN

VOORZITTERS	IBR VERTEGENWOORDIGERS	PLAATSVERVANGERS	
Council			
J. POTDEVIN	A. KILESE	P.P. BERGER	(2011-2011)
Executive			
J. POTDEVIN	A. KILESE	P.P. BERGER	(2011-2011)
Accounting			
M. BERTHELOT	D. VAN CUTSEM	L. BOXUS	(2010-2010)
Auditing			
P. JOHNSON	D. KROES	H. VAN PASSEL	(2010-2010)
Subgroup on IAASB Exposure Drafts			
P. JOHNSON	D. KROES	F. FANK	(2010-2010)
Subgroup on Reporting on Internal Control			
R. HODGKINSON	M. DAELMAN	L. ACKE	(2011-2011)
Subgroup on Money Laundering			
K. SILCOCK	P. MAEYAERT	P. COOX	(2011-2011)
Subgroup on Quality Assurance			
X. AUBRY	R. VERMOESEN	L. ACKE	(2007-2009)
Banks			
P. KRIZ	R. JEANQUART	V. NIJS	(2011-2011)
Capital Markets Reporting Project			
M. PFÖHLER	R. PEIRCE	K. TANGHE	(2011-2011)
Company Law and Corporate Governance			
E. KANDLER	M. DE WOLF	S. BRABANTS	(2010-2011)
Subgroup on Assurance on Corporate Governance Statements			
E. KANDLER	A. KILESE	L. SWOLFS	(2011-2010)
Direct Tax			
S. MARCHESI	J.-P. KOEVOETS	M. DE WOLF	(2011-2011)
Ethics			
M. NIEHEUS	A. KILESE	P.P. BERGER	(2011-2011)
Insurance			
G. GEIB	I. RASMONT	R. VANDER STICHELE	(2011-2010)
Public Sector			
C. MAWHOOD	J. DE COOMAN	T. CHARLES DE LA BROUSSE	(2011-2011)
Qualification & Market Access merged with Education subgroup			
A. KILESE	A. KILESE	P. VAN IMPE	(2009-2009)
SME/SMP			
J.M. BOVÉ	I. SAEYS	T. DUPONT	(2011-2010)
Sustainability Group & Sustainability Working Group			
N. KAMP	H. EVERAERTS	D. CLEYMANS	(2011-2011)
XBRL Task Force			
S. SLOMP	D. SMETS	B. DE LEEUW	(2011)

12.3. *Fédération Internationale des Experts-comptables* (FIDEF)

De raad van het bestuur van de *Fédération Internationale des Experts-comptables* (FIDEF) heeft haar jaarlijkse vergadering georganiseerd te Yaoundé (Kameroen), in de marge van een ontmoeting tussen de FIDEF en de OHADA (Organisation pour l'Harmonisation en Afrique du Droit des Affaires), gewijd aan de modernisering van het boekhoudrecht in Afrika (aanpassing aan de IFRS-normen).

De volgende punten werden door de raad van bestuur besproken:

- deelname van de FIDEF aan de werkzaamheden van de IFAC (erkenning als “overige regionale organisatie”) en rol van de FIDEF als promotiekanaal van de culturele verscheidenheid bij de IFAC. In deze context werd de heer Jean PRECOURT (Voorzitter van de FIDEF, Canada) benoemd in de hoedanigheid van technisch raadgever van de Tunesische bestuurder van de IFAC;
- benoeming van mevrouw Michèle CARTIER LE GUERINEL (*Commissaire aux Comptes en expert-comptable* in Frankrijk) in de hoedanigheid van algemeen afgevaardigde van de FIDEF, in opvolging van de heer Georges LAXENAIRE;
- oprichting, samen met andere organisaties, van een tweetalige “Pan-Afrikaanse Federatie van accountants”, (Frans en Engels), die ten doel heeft in Afrika op progressieve wijze dezelfde rol te vervullen zoals de FEE in Europa;
- toelating van een nieuwe ledenorganisatie (Haïti);
- vaststelling van de rekeningen 2007.

De FIDEF heeft tevens een vernieuwde website opgezet (www.fidef.org).

Op 1 oktober 2008 werden de leden van de raad van bestuur door het Instituut uitgenodigd voor een lunch te Brussel, in het kader van een bezoek aan de FEE.

12.4. Belgisch-Nederlandse gespreksgroep

Afvaardiging van het IBR: de heren Ph. MAEYAERT (delegatievoorzitter), L.H. JOOS, F. VAN RIE, J. VERCAUTEREN en E. VAN MEENSEL.

Aan de Belgisch-Nederlandse gespreksgroep nemen delegaties deel van het Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA), de Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOvAA), het IAB en het IBR.

De Belgisch-Nederlandse gespreksgroep heeft steeds ten doel gehad om op een informele basis gegevens uit te wisselen over het beroep in de beide landen.

De gespreksgroep vergaderde, zoals gebruikelijk, tweemaal in het voorbije jaar.

De eerste vergadering heeft plaatsgevonden in België op 20 maart 2008 en de tweede vergadering in Nederland op 9 oktober 2008.

In deze twee vergaderingen kwamen onder meer de volgende onderwerpen ter sprake:

- de evolutie van de economische beroepen in België;
- de evolutie van het beroep in Nederland;
- een praktijkcasus inzake de invoering van de Wet toezicht accountantsorganisaties;
- de invoering van de Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra);
- de samenwerkingsovereenkomst tussen het NIVRA en het NOvAA.

12.5. Bilateraal Frans-Belgisch Comité

In 2005 heeft de Raad van het Instituut, samen met de CNCC, naar analogie van de oprichting van het bilateraal Belgisch-Nederlands Comité, een bilateraal Frans-Belgisch Comité opgericht⁽¹⁾. Het is samengesteld uit Erevoorzitter André KILESE, Voorzitter Pierre P. BERGER en confrater Baudouin THEUNISSEN, evenals uit de Secretaris-generaal, David SZAFRAN.

Het Comité heeft vergaderd in Brussel op 15 maart 2008 en in Parijs op 3 november 2008.

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 273.

Het Comité heeft zich onder meer gebogen over de volgende thema's: de administratieve vereenvoudiging, de financiering van de organen van publiek toezicht, het organiseren van de kwaliteitscontrole, het versterken van de FEE in het bijzonder op het vlak van de financiering, het geheel van de activiteiten van de commissaris (*commissaire aux comptes*), de dienstverlening aan het beroep en het gebruikmaken van XBRL.

12.6. Gemengde Commissie IBR-IAB Internationale Relaties

De Ondervoorzitter van het Instituut, confrater Michel DE WOLF, en de Secretaris-generaal, David SZAFRAN, hebben deelgenomen aan de vergadering van de gemengde Commissie IBR-IAB Internationale Relaties, waarop de *Chief Executive Officer* van de FEE, de heer O. BOUTELLIS-TAFT, de ontwikkelingen heeft toegelicht die betrekking hebben op de maatregelen op Europees niveau inzake de administratieve vereenvoudiging.

12.7. *Transparency International*

Transparency International (TI) is een Niet-gouvernementele organisatie (NGO) die in 1993 werd opgericht ter bestrijding van de corruptie bij internationale transacties en waarvan het secretariaat in Berlijn is gevestigd. Deze NGO geniet de financiële steun van grote internationale organisaties, publieke ontwikkelingsinstanties, diverse maatschappelijke stichtingen, beroepsverenigingen en bedrijven. De activiteiten van TI worden in elk land overgenomen door ongeveer 90 nationale koepels gespreid over de hele wereld, waarvan de vertegenwoordigers zetelen in de algemene vergadering van TI en de leden van de raad van bestuur verkiezen. TI dient in de eerste plaats als de gesprekspartner van de internationale instanties te worden beschouwd, terwijl de nationale koepels, die een grote praktijkervaring hebben, op een meer lokaal niveau handelen.

Transparency International-Brussels, nationale Belgische koepel van TI die de vorm heeft aangenomen van een vzw naar Belgisch recht, wordt momenteel voorgezeten door de heer François VINCKE (tot juli 2008),

voorzitter van de anti-corruptie commissie van de Internationale Kamer van Koophandel en door Mevrouw Chantale HEBETTE (vanaf juli 2008).

Het Instituut, vertegenwoordigd door zijn Secretaris-generaal David SZAFRAN, is permanent lid en bestuurder van de vzw.

Alle vergaderingen van *Transparency International* hebben plaatsgevonden in de lokalen van het Instituut.

TI-Brussels krijgt adviezen van een Raadgevend Comité samengesteld uit tien leden waaronder bedrijfsleiders, magistraten en advocaten.

De activiteiten van *Transparency International* kunnen als volgt worden samengevat:

- a) het sensibiliseren van de publieke opinie voor de kwalijke gevolgen van de corruptie;
- b) het ondernemen van actie bij de internationale en nationale overheden met het oog op het op punt stellen van internationale instrumenten, wetgevende en reglementaire maatregelen en specifieke actiemiddelen voor een doeltreffende strijd tegen de corruptie;
- c) met het oog hierop het verlenen van technische bijstand, in het bijzonder in de opkomende landen.

Transparency International stelt geen onderzoek in naar individuele gevallen van corruptie.

12.8. Relaties met de Democratische Republiek van Congo

In het kader van de Belgische acties rond ontwikkelingssamenwerking, heeft een afvaardiging van het Instituut samengesteld uit de heren Michel DE WOLF, Ondervoorzitter van het Instituut, Jean-François CATS, Erevoorzitter van het Instituut, David SZAFRAN, Secretaris-generaal van het Instituut, en Olivier COSTA, Verantwoordelijke stage, zich van 21 tot 26 januari 2008 naar de Democratische Republiek Congo begeven teneinde de samenwerkingsovereenkomst inzake de vorming van Congolese bedrijfsrevisoren vaste vorm te geven.

Op 30 september 2005 werd een samenwerkingsovereenkomst tussen de *Conseil Permanent de la Comptabilité au Congo* (CPCC), het *Institut des*

Réviseurs Comptables de la République Démocratique du Congo (IRC-RDC) en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) ondertekend. Het doel van deze samenwerking is het bekwaamheidsniveau van het beroep van bedrijfsrevisor te verhogen en de goede praktijken inzake financiële verslaggeving en controle van de jaarrekening in de Democratische Republiek Congo te bevorderen. Dit vertaalt zich onder meer in een opleiding in België van Congolese stagiairs tot het beroep van bedrijfsrevisor. Teneinde het niveau van uitmuntendheid van bedrijfsrevisor in de DR Congo te verbeteren voorziet de overeenkomst, over een periode van twee jaar, in de theoretische en praktische vorming in België van een selectie van Congolese kandidaten. De theoretische cursussen van universitair niveau zullen worden georganiseerd in samenwerking met het Instituut COOREMANS. Het praktische deel van de vorming zal door bedrijfsrevisorenkantoren worden waargenomen. Aan het einde van hun opleiding, die gedeeltelijk door de Belgische dienst voor Ontwikkelings-samenwerking wordt gefinancierd, keren de Congolese stagiairs bedrijfsrevisoren terug naar de DR Congo met als doelstelling het beroep in Congo een voordeel te laten halen uit hun deskundigheid, alsmede het beroep van bedrijfsrevisor aldaar te gaan ontwikkelen. Deze samenwerking streeft er dus naar de kennis en ervaring van het Belgische beroep van bedrijfsrevisor te delen.

Teneinde de Congolese confraters in te lichten over de organisatie van het beroep en de praktijken van het revisoraat in België, heeft de afvaardiging seminars over onder meer de toegang tot het beroep, de organisatie van bedrijfsrevisorenkantoren, de plichtenleer en de normen inzake kwaliteitscontrole gegeven tijdens die week.

De afvaardiging is tevens naar de DR Congo afgereisd om kandidaten te selecteren die in ons land zullen verblijven teneinde een opleiding tot het beroep van bedrijfsrevisor te volgen.

De Belgische afvaardiging heeft tevens verschillende economische actoren ontmoet, zo onder meer, de Congolese Minister van Financiën, de Ondervoorzitter van het Congolese Parlement en de Belgische Ambassadeur.

12.9. Diverse contacten

De vertegenwoordigers van de Raad van het Instituut hebben contacten onderhouden met onder meer de volgende instellingen op Europees en internationaal niveau:

- *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes (CNCC)*;
- *The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW)*;
- *United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD/ISAR)*;
- seminarie *Corpul Expertilor Contabili si Contabililor Autorizati din Romania (C.E.C.C.A.R)* te Boekarest;
- bezoek aan het *International Accounting Standards Board (IASB)*;
- *International Forum of Accountants* in Moskou;
- de Algemene vergadering van het *Instituut van Forensische Auditoren (IFA)*;
- het congres van het *Center for Professional Education* met als thema “2008 Conference for European Companies” te Amsterdam (CPE Inc.);
- Europees Parlement.

Hoofdstuk XIII

VORMING

13.1. Samenstelling van de Commissie Vorming

Voorzitter: de heer P. VAN IMPE

Leden: mevrouw G. VANDEWEERD (vanaf 28 november 2008), de heren M. DE RIDDER, A. HUBERT (tot 27 november 2008), P. ROTTIERS, D. SMETS, K. TANGHE, E. VAN DEN BRANDEN en L. VAN MONTFORT

Secretarissen: de dames S. QUINTART (tot eind juni 2008) en C. THIENPOND

13.2. Norm voor permanente vorming

De door de Raad van het Instituut op 30 augustus 2007 goedgekeurde nieuwe Norm voor permanente vorming is in werking getreden op 1 januari 2008⁽¹⁾.

In 2008 werden twee Mededelingen betreffende deze nieuw norm aan de bedrijfsrevisoren toegezonden:

- a) De Mededeling van de Voorzitter aan de bedrijfsrevisoren van 18 december 2008 betreffende het *online* invoeren van de historiek van permanente vormingsactiviteiten had meer bepaald tot doel de verplichte mededeling aan het Instituut van de permanente vormingsactiviteiten in herinnering te brengen en de werking van het informaticapakket voor het *online* invoeren van de vormingshistoriek via het extranet van het Instituut, te verduidelijken.
- b) De Mededeling van de Voorzitter van 23 december 2008 heeft, in het kader van het in 2008 geringe aantal (21) bij het Instituut ingediende aanvragen voor goedkeuring, de bedrijfsrevisorenkantoren herinnerd aan de verplichte voorafgaande goedkeuring door het Instituut van de door de bedrijfsrevisorenkantoren georganiseerde vormingsprogramma's teneinde erkend te worden in het raam van de permanente vorming.

(1) Voor meer bijzonderheden over de wijzigingen en de nieuwigheden ingevoerd in de nieuwe Norm voor permanente vorming, *cf.* IBR, *Jaarverslag*, 2007, p. 335-336 en 383-392.

13.3. Vormingsprogramma 2008

In 2008 heeft de Commissie Vorming van het Instituut, zoals in de voorgaande jaren, een volledig vormingsprogramma opgesteld bestemd voor de bedrijfsrevisoren en hun professionele medewerkers.

In het kader van zijn modernisering op het gebied van administratie en informatica heeft het Instituut dit jaar een *online* inschrijvingssysteem voor het vormingsprogramma ingevoerd, toegankelijk voor de bedrijfsrevisoren en de stagiairs.

Het vormingsprogramma van het Instituut is ingedeeld in verschillende categorieën:

- a) De seminaries bieden een grondige analyse en een actualisering van topics binnen de klassieke vakgebieden, namelijk audit en controle, fiscaliteit en consolidatie, plichtenleer en recht en, in 2008, communicatie.
- b) Gelet op het succes van de *workshops* werd hun aantal aanzienlijk verhoogd. Deze interactieve seminaries, die zich toespitsen op *casestudy's*, bieden de bedrijfsrevisoren die relevante ervaring in de behandelde materie hebben, de mogelijkheid concrete ervaringen uit te wisselen.
- c) Ook in 2008 hebben de ISA's het voorwerp uitgemaakt van een vormingscyclus maar dit jaar werd de praktische benadering versterkt. Gelet op het toenemende belang van de ISA's heeft het Instituut in het bijzonder de deelname aan deze seminaries aangemoedigd. Er werd tevens een seminarie aan ISQC 1 gewijd.
- d) Het Instituut heeft haar specialisatiecycli over de IFRS voortgezet, die ten doel hebben de kennis van deze normen te verdiepen en de praktische toepassing ervan te verduidelijken.
- e) Ten slotte werden, zoals in 2007, vier regionale avondontmoetingen georganiseerd. Deze ontmoetingen hebben tot doel de contacten tussen beroepsbeoefenaars te bevorderen alsmede de uitwisseling van informatie met betrekking tot het beroep te versterken (*cf. infra*, § 14.5).

Het Instituut heeft in 2008 twee studiedagen georganiseerd:

- a) *“Publieke en non-profitsector, interne controle en deugdelijk bestuur: een efficiënter bestuur en meer betrouwbare financiële stromen”* op 17 oktober 2008, onder het voorzitterschap van confrater Michel DE WOLF, Ondervoorzitter van het Instituut (cf. *infra*, § 14.3.);
- b) *“De bevestigingsbrief: wie, wat en met welk doel”*, op 24 november 2008, onder het voorzitterschap van de heer Henri OLIVIER, Professor ULg en Secretaris-generaal van de FEE (cf. *infra*, § 14.3.).

Het Instituut heeft in 2008 ook twee informatiesessies georganiseerd:

- a) *“Organisatie van bedrijfsrevisorenkantoren: multidisciplinariteit, bijdragen, normen en aanvullende pensioenen”*, op 25 september 2008, onder de coördinatie van confrater Inge SAEYS, Raadslid (cf. *infra*, § 14.4.);
- b) *“De verplichtingen van de commissaris in de context van de huidige financiële crisis”* op 10 december 2008 (cf. *infra*, § 14.4.).

In 2008 werden 91 seminaries en twee informatiesessies georganiseerd, waarvoor 3.541 ingeschrevenen (ten opzichte van 3.489 ingeschrevenen in 2007).

	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal seminaries	90	94	102	96	93
Aantal ingeschrevenen	3.553	3.676	3.487	3.489	3.541
Gemiddelde deelname	40	39	34	36	38

13.4. Evaluatie van het programma 2008

Het vormingsprogramma wordt jaarlijks geëvalueerd. In 2008 hebben 2.146 deelnemers aan de seminaries de vormingsactiviteiten beoordeeld aan de hand van een evaluatieformulier. De resultaten van de evaluaties werden vervolgens door de dienst en de Commissie Vorming doorgelicht.

De waardemeters en hun gemiddelden zijn:

	2006	2007	2008
A Globale evaluatie van het seminarie	79 %	80 %	79 %
B Didactische benadering	82 %	82 %	81 %
C Documentatie	78 %	80 %	78 %
D Organisatie en infrastructuur	82 %	82 %	79 %

13.5. Vormingsprogramma 2009

De Commissie Vorming heeft een vormingsprogramma opgesteld voor het jaar 2009. Dit programma voldoet aan de IFAC-vereisten betreffende de permanente vorming (IES 7) en aan de Norm voor permanente vorming die in werking is getreden op 1 januari 2008.

Het programma 2009 bevat opnieuw klassieke seminaries, praktische seminaries, workshops en een vormingscyclus binnen de vakgebieden audit en controle, fiscaliteit, plichtenleer en recht. Het programma bevat tevens seminaries met betrekking tot consolidatie en milieu.

Gelet op het belang van de ISA's en op het feit dat zij binnenkort van toepassing zullen zijn, zal in 2009 opnieuw een vormingscyclus betreffende de ISA's worden georganiseerd. Deze cyclus zal tevens een uiteenzetting over ISQC 1 omvatten. De praktische benadering zal in 2009 nog worden versterkt en de proactiviteit van de deelnemers zal worden aangemoedigd.

De vorming betreffende IFRS zal ook in 2009 worden gegeven in de vorm van specialisatieseminaries die ten doel hebben de kennis van deze normen te verdiepen alsmede de praktische toepassing daarvan te verduidelijken.

Tenslotte bevat het vormingsprogramma 2009 vijf studiedagen die betrekking zullen hebben op de volgende thema's: de nieuwe Belgische en Europese regelgevingen inzake de controle van NGO's, de niet-financiële attesteringsopdrachten, *Solvency II*, de toepassing van de ISA's en de lastenboeken in het kader van de wetgeving inzake overheidsopdrachten.

13.6. Ondernemerschapsportefeuille en opleidingscheques

Sinds vele jaren aanvaardt het Instituut de ondernemerschapsportefeuille van het Vlaams Gewest als betalingsinstrument voor vormingen die door medewerkers van bedrijfsrevisoren werden gevolgd. De opleidingscheques worden aanvaard als betaalmiddel voor de particulieren.

13.7. Werkzaamheden van de Commissie Vorming

De Commissie Vorming van het Instituut vergaderde zesmaal in 2008. De leden hebben zich toegelegd op het evalueren van het programma van het lopende jaar en op het samenstellen van het programma van de permanente vorming 2009. De Commissie Vorming heeft zich tevens toegelegd op de praktische tenuitvoerlegging van de nieuwe Norm voor permanente vorming via de uitwerking van procedures met betrekking tot de opvolging van de vormingshistorieken en de voorafgaande goedkeuring van de door de bedrijfsrevisorenkantoren georganiseerde vormingen.

13.8. Dankwoord

De Raad van het Instituut en de Commissie Vorming wensen in het bijzonder de sprekers van de opleidingen te danken voor hun inzet. Hun engagement en hun gespecialiseerde kennis van de betrokken onderwerpen waarborgen aan de deelnemers seminaries van een hoog kwalitatief niveau.

Hoofdstuk XIV

OVERIGE DIENSTVERLENING
AAN DE
BEDRIJFSREVISOREN

14.1. IBR-website en extranet

De website heeft in de eerste plaats ten doel het brede publiek te laten kennismaken met het beroep en schetst summier de omgeving waarin de bedrijfsrevisoren hun beroep uitoefenen.

De website van het Instituut kende 141.836 unieke bezoekers in 2008. Dit houdt een gemiddelde in van 11.820 unieke bezoekers per maand, die gedurende deze tijdsperiode in totaal meer dan 975.000 pagina's van de website bezochten.

Het extranet van het Instituut evolueerde verder naar een interactief communicatieplatform tussen de bedrijfsrevisoren en het Instituut.

In de toekomst zal de website en het extranet van het Instituut nog verder worden aangepast en vernieuwd.

14.2. Publicaties

14.2.1. Vademecum

In de loop van het jaar 2008 werd het Deel 1: “Rechtsleer”, editie 2005 aangepast aan de nieuwe wetgeving. De publicatie daarvan zal plaatsvinden in 2009.

14.2.2. KMO-brochures

De Commissie SME/SMP (*cf. supra*, § 4.4.) heeft in 2008 een nieuwe serie van vier brochures gepubliceerd met betrekking tot opdrachten die geen verband houden met de wettelijke controle van de jaarrekening (een reeks getiteld “Een specifieke taak, bij wet toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor”), namelijk: inbreng in natura, quasi-inbreng, de omzetting van vennootschappen en het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

Deze brochures zullen begin 2009 onder de bedrijfsrevisoren en de stagiairs worden verspreid in elektronisch formaat (via een “flexibele” PDF die een verpersoonlijking mogelijk maakt via het invoegen van de gegevens van het bedrijfsrevisorenkantoor). Deze brochures staan eveneens ter beschikking op de website van het Instituut.

14.2.3. *Tax Audit & Accountancy*

Tax Audit & Accountancy is het gemeenschappelijk tijdschrift van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten alsmede het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, ontwikkeld in 2006 en waarvan het redactiecomité als volgt is samengesteld:

Voorzitter: de heer M. DE WOLF

Leden:

Voor het IBR: de heer P.P. BERGER (naast de heer M. DE WOLF)

Voor het IAB: de heer A. BERT en mevrouw M. CLAES

Voor het BIBF: de heren P. COLAERT †, D. DE DECKER (vanaf april 2008) en S. MERCIER

Anderen: de heren Ch. FISCHER en Ch. VAN DER ELST

Secretariaat: de heer S. MASSAGE (externe partner)

In 2008 zijn er vier nummers verschenen. De publicatie komt tot stand met een externe partner (die Keure) en wordt op 20.000 exemplaren verspreid.

De publicatie omvat artikels inzake de domeinen audit, accountancy en fiscaliteit. Er wordt ook een gemeenschappelijk editoriaal opgesteld, evenals een rubriek “Institutioneel nieuws”, met fotomateriaal over de activiteiten van de drie Instituten. Voor de IBR-bestemmingen wordt elk nummer voorzien van de “IBR-Berichten”, namelijk een bijlage met specifieke informatie over het Instituut (editoriaal van de Voorzitter, werkzaamheden van de Raad, wijzigingen op de ledenlijst, IBR-website, IBR-evenementen).

De artikels gepubliceerd in 2008, behalve het editoriaal, de nieuwe institutionele drie instituten en de informatie van de IASB, behandelen met name de volgende onderwerpen:

Inhoud 13/2008

- Kyoto: ook voor de economische beroepen
- De gewijzigde regeling inzake het deskundigenonderzoek in burgerlijke zaken

- Zal Europa het Belgische systeem inzake financiële informatie ontmantelen? De gevolgen voor boekhouding, fiscaliteit en vennootschapsrecht
- De afschrijvingstermijn op zakelijke rechten: naar een vaste rechtspraak?
- Laatste berichtgeving van de IASB 1 december 2007 – 31 januari 2008
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 14/2008

- Administratieve vereenvoudiging, a never ending story!
- IFRS 7: werk aan de winkel, voor iedereen!
- Interview met Sabine LARUELLE, minister van Middenstand
- IFRS voor de Kleine en Middelgrote Ondernemingen – een stand van zaken
- De Belgische *tax shelter*: onbekend en dus onbemind?
- Laatste berichtgeving van de IASB 1 februari 2008 – 31 maart 2008
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 15/2008

- De gedragslijnen met betrekking tot de zakelijke relaties tussen de leden van het IBR, het IAB en het BIBF
- Een papierloze wereld: inventaris, beperkingen en kansen...
- De onafhankelijke deskundige bij openbare uitkoopbiedingen
- De installatie van de nieuw verkozen ondernemingsraad
- Laatste berichtgeving van de IASB 1 april 2008 – 31 mei 2008
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 16/2008

- Voor een echte vereenvoudiging
- Directe belastingen bij fusie of splitsing van vennootschappen
- Heeft de audit toegevoegde waarde?
- De nieuwe standaard in verband met de presentatie van de jaarrekening
- Laatste berichtgeving van de IASB 1 juni 2008 – 31 oktober 2008
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

De leden kunnen deze artikels raadplegen op het extranet van het Instituut onder de rubriek “Documentatie”.

14.3. Studiedagen

14.3.1. Publieke en non-profit sector, interne controle en deugdelijk bestuur: een efficiënter bestuur en meer betrouwbare financiële stromen

Het Instituut heeft op 17 oktober 2008 te Diegem een studiedag georganiseerd met als titel “*Publieke en non-profit sector, interne controle en deugdelijk bestuur: een efficiënter bestuur en meer betrouwbare financiële stromen*”. Georganiseerd onder het voorzitterschap van Michel DE WOLF, Ondervoorzitter van het Instituut, deze had tot doel concrete middelen voor het toepassen van de principes van deugdelijk bestuur en interne controle in de non-profit sector voor te stellen. Dit colloquium heeft de nadruk gelegd op de goede praktijken inzake bestuur, transparantie en betrouwbaarheid van de financiële stromen in NGO's, de gezondheidszorg, de sociale sector, het onderwijs en de overheidsdiensten. De rol die de bedrijfsrevisor in dit opzicht vervult heeft een bijzondere aandacht genoten.

De gebeurtenis heeft 211 vertegenwoordigers van de non-profit sector en het bedrijfsrevisoraat bijeengebracht. Meer dan twintig sprekers werden uitgenodigd om hun ervaring voor te stellen op het vlak van deugdelijk bestuur en interne controle.

Ter gelegenheid van deze studiedag heeft de Stichting Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat (ICCI) een boek omtrent dit thema gepubliceerd (*cf. infra*, § 14.8.3.). Eveneens werd een persbericht uitgebracht en de gebeurtenis werd aangekondigd in de pers.

De Raad van het Instituut bedankt de talrijke sprekers die hebben deelgenomen aan de studiedag: de heer M. DE WOLF, Ondervoorzitter van het Instituut en Voorzitter van de studiedag, mevrouw D. VERMAELEN, Bedrijfsrevisor, E. HAVRENNE, *Secrétariat général de l'Enseignement Catholique* (SeGEC), N. LAUKENS, CFI, Chr. WEYERMEERSCH, Bedrijfsrevisor, de heren P. P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, J.-P. BOULANGER, Belgische Rode Kruis, Franse Gemeenschap, J. CHRISTIAENS, Bedrijfsrevisor en coördinator van de studiedag, F. CIARROCHI, Oxfam Solidariteit, P. COMHAIRE, Bedrijfsrevisor, L. GOLVERS, Belgische Club voor Informativaveiligheid (BELCLIV), F. JEGARD, *Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes* (CNCC), Chr. LANGENDRIES, Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen (CDZ),

F. MAILLARD, Bedrijfsrevisor, B. THEUNISSEN, Bedrijfsrevisor, S. TUYTTEN, KMO & Consulting, K. VAN ECHELPOEL, Excellence for non profit, H.J. VAN IMPE, Bedrijfsrevisor, M. VANDERMISSEN, Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA), J. VERSTRAETEN, Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW) en M. WALGRAEVE, Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten.

14.3.2. De bevestigingsbrief: wie, wat en met welk doel?

Een studiedag omtrent de bevestigingsbrief heeft plaatsgevonden te Brussel op 24 november 2008 op initiatief van de Raad van het Instituut en onder het voorzitterschap van de heer Henri OLIVIER, Professor ULg en Secretaris generaal van de *Fédération des Experts comptables européens* (FEE). Deze studiedag, met als titel “*De bevestigingsbrief: wie, wat en met welk doel?*”, georganiseerd in overleg met de vertegenwoordigers van economische en sociale kringen, had ten doel een beter inzicht te verschaffen in het gebruik van de bevestigingsbrief.

Het colloquium heeft 169 bedrijfsrevisoren en bedrijfsleiders uit het bedrijfsleven, de publieke sector en het verenigingsleven samengebracht.

Achteraf vond een debat plaats tussen bedrijfsleiders, openbare instanties, verenigingen zonder winstoogmerk en bedrijfsrevisoren. De sprekers hebben hun opvattingen en vragen kenbaar gemaakt aan de hand van twee panels, waarvan een eerste panel betrekking had op de non-profitorganisaties en een tweede panel zich toespitste op handelsondernemingen.

Ter gelegenheid daarvan heeft de Stichting Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat (ICCI) een boek gepubliceerd (*cf. infra*, § 14.8.3.) De persverslagen werden eveneens uitgewerkt in het kader van deze gebeurtenis door het uitnodigen van journalisten en het uitbrengen van een persbericht voortvloeiend uit deze studiedag.

De Raad van het Instituut bedankt de sprekers die hebben deelgenomen aan de studiedag: de heer H. OLIVIER, Professor ULg, Secretaris generaal FEE en Voorzitter van de studiedag, de dames Chr. DARVILLE, VBO, M. DE BIE, Europa Ziekenhuizen, I. DE POORTER, *Financial Law Institute* UGent, de heren P.P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, P. DE VOS, Groep Brussel Lambert (GBL), M. DE WOLF, Ondervoorzitter

van het Instituut, L. DE PUYSELEYR, Bedrijfsrevisor en Raadslid, J. FERLINGS, lid van de IAASB, D. KROES, Bedrijfsrevisor en Raadslid, A. LEGRAIN, FOD Sociale Zekerheid, en Ph. MAEYAERT, Bedrijfsrevisor en Raadslid.

14.4. Informatiesessies

14.4.1. Organisatie van het bedrijfsrevisorenkantoor

Een informatiesessie werd gewijd aan de organisatie van bedrijfsrevisorenkantoren te Diegem op 25 september 2008 onder de coördinatie van confrater Inge SAEYS, Raadslid. De sessie had ten doel de recente evolutie omtrent het beroep en hun weerslag op de bedrijfsrevisorenkantoren voor te stellen. De volgende onderwerpen werden besproken: de multidisciplinariteit van het kantoor, de bijdragen van het Instituut, de normen en de aanvullende pensioenen. Deze informatiesessie heeft een waar succes gekend met de aanwezigheid van 154 bedrijfsrevisoren en stagiaires.

Het Instituut bedankt de sprekers die deze informatiesessie hebben bijgewoond: mevrouw I. SAEYS, Raadslid en coördinator van de informatiesessie, de heren P.P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, M. DE WOLF, Ondervoorzitter van het Instituut, L. ACKE, D. KROES, Raadsleden, mevrouw Fr. LECLERQ, Amonis.

14.4.2. De verplichtingen van de commissaris in de context van de financiële crisis

Op 10 december 2008 werd te Diegem een informatiesessie gehouden omtrent de verplichtingen van de commissaris in de context van de financiële crisis. Deze sessie volgde op het toezenden, op 1 december 2008 aan de bedrijfsrevisoren van een mededeling van de Voorzitter van het Instituut over dat zelfde thema (*cf. infra*, § 8.5.).

Op voet gebracht in het kader van de internationale week van *Accountancy* had de sessie ten doel de aandacht van de confraters te vestigen op sommige belangrijke beslissingen die een bedrijfsrevisor neemt tijdens de controle van de jaarrekening, meer bepaald het voorkomen van fraude en onwettige handelingen, de verantwoordelijkheid in het kader van het opstellen van een aangepast werkprogramma, de vermeldingen in het

jaarverslag, enz. 88 leden van het beroep hebben aan deze informatiesessie deelgenomen.

De Raad van het Instituut bedankt de sprekers die de informatiesessie hebben bijgewoond: de heren H. VAN PASSEL en A. NUTTENS, bedrijfsrevisoren en de heer Th. TILQUIN, advocaat bij het kantoor Liedekerke Wolters Waelbroeck Kirkpatrick.

14.5. Regionale ontmoetingen

In 2008 hebben vier avonden van regionale ontmoetingen van bedrijfsrevisoren plaatsgenomen.

Deze bijeenkomsten streven een dubbel doel na:

- enerzijds het versterken van de contacten tussen de beroepsbeoefenaren van het revisoraat bevorderen; en
- anderzijds, het bevorderen van een betere uitwisseling van informatie inzake het beroep en de daarbij horende uitdagingen, tussen het Instituut en de bedrijfsrevisoren.

Tijdens een informeel diner hebben de leden van het beroep van gedachten kunnen wisselen over onderwerpen die het beroep aanbelangen. Verschillende Raadsleden hebben aan de organisatie van deze bijeenkomsten hun medewerking verleend.

De vier in 2008 georganiseerde avondontmoetingen hebben 158 bedrijfsrevisoren bijeengebracht (225 deelnemers in 2007):

- op 10 juni 2008 te Luik, voor de regio Luik – Henegouwen – Luxemburg – Namen, onder leiding van confrater Vincent ETIENNE;
- op 24 juni 2008 te Terhulpen, voor de regio Brabant – Brussel, onder leiding van confrater Raynald VERMOESEN;
- op 18 september 2008 te Antwerpen, voor de regio Antwerpen – Limburg, onder leiding van confrater Luc DE PUYSSSELEYR;
- op 20 oktober 2008 te Beervelde, voor de regio Oost- en West-Vlaanderen, onder leiding van confrater Inge SAEYS.

De regionale ontmoetingen zullen in 2009 opnieuw plaatsvinden en zullen worden erkend als activiteiten van permanente vorming.

14.6. Communicatie en relatie met de pers

Teneinde de aanwezigheid en het imago van het Instituut te versterken vanuit het oogpunt van de publieke opinie, werden goede betrekkingen met zowel de dagbladpers als de algemene financiële en economische pers aangeknoopt.

In dit kader organiseert het Instituut persconferenties, verspreidt het persberichten en geeft het interviews aan de voornaamste media.

Op 21 april 2008 werd een persconferentie georganiseerd ter gelegenheid van de Algemene Vergadering en de uitgave van de studie van professor Marleen WILLEKENS over de “toegevoegde waarde van de audit”. De aanwezigheid van 12 journalisten heeft gezorgd voor een grote zichtbaarheid van het Instituut in de pers. De pers werd ook uitgenodigd op de studiedagen die werden georganiseerd op 17 oktober en 24 november 2008.

In 2008 heeft het Instituut acht persberichten uitgegeven:

- op 22 januari 2008 vervolgens de studiedag op 21 januari 2008 over de omzetting in Belgisch recht van de Europese Richtlijn over de controle van de jaarrekening;
- op 25 januari 2008 in het kader van de samenwerking tussen het Instituut en de Democratische Republiek Congo voor de vorming van Congolese bedrijfsrevisoren;
- op 4 april 2008, in samenwerking met de IAB en de BIBF, ter gelegenheid van een ronde-tafel over de administratieve vereenvoudiging georganiseerd op 8 april 2008;
- op 21 april 2008 ter gelegenheid van de Algemene Vergadering en de uitgave van de studie van professor Marleen WILLEKENS over de “toegevoegde waarde van de audit”;
- op 17 oktober 2008 in het kader van de studiedag geweid aan het deugdelijk bestuur en de interne controle in de non profit sector;
- op 3 november 2008 ter gelegenheid van de uitreiking van de Prijs 2008 voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen;
- op 24 november 2008 ter gelegenheid van de studiedag geweid aan de bevestigingsbrief;
- op 23 december 2008 over de rol van de bedrijfsrevisor in de context van de economische en financiële crisis, vervolgens de Mededeling

van de Voorzitter op 1 december 2008 en van de informatiesessie van 10 december 2008.

Bovendien hebben confrater Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, en David SZAFRAN, Secretaris-generaal, talrijke journalisten ontmoet ter gelegenheid van diverse interviews.

14.7. Documentatiedienst

Naast het gebruikelijke beheer op dagbasis van alle boeken en abonnementen worden in de bibliotheek tevens verschillende databanken van documenten beheerd en bijgewerkt.

Deze databanken van documenten zijn voorzien van:

- enerzijds de zoekfunctie “informatie” (betrekking hebbend op een selectie van brondocumenten zowel op nationaal als op internationaal vlak); en
- anderzijds het verwerken van tijdschriften.

Alle behandelde informatie is geordend in databanken beschikbaar via zoeksoftware en is enkel beschikbaar in de bibliotheek. De raadpleging van deze brondocumenten wordt bij voorrang voorbehouden aan de bedrijfsrevisoren en de stagiairs.

De dienst Documentatie heeft in 2008, 54 externe bezoekers ontvangen (tegenover 51 in 2007).

Onder deze bezoekers bevinden zich hoofdzakelijk studenten op zoek naar informatie over het beroep van bedrijfsrevisor die ze niet gemakkelijk terugvinden in de bibliotheken van de eigen universiteit. In dit kader tracht de bibliotheek bij te dragen tot het bevorderen van het beroep.

De bibliotheek verleent tevens diensten op het vlak van informatieverspreiding teneinde de leden van de Raad en het personeel toe te laten de actualiteit met betrekking tot het beroep van bedrijfsrevisor op de voet te volgen.

14.8. Stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” (ICCI)

14.8.1. Raad van bestuur

De raad van bestuur van de stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” (ICCI) is in 2008 viermaal samengekomen.

- Voorzitter:* de heer M. DE WOLF (bedrijfsrevisor)
Ondervoorzitter: de heer P. PAUWELS (bedrijfsrevisor)
Leden: de dames V. WEETS (Prof. Dr. VUB) en M. WILLEKENS (Prof. Dr. KULeuven), de heren P.P. BERGER (bedrijfsrevisor), R.-H. FRANSOLET (bedrijfsrevisor), F. KHROUZ (Prof. Dr. ULB), Ch. VAN WYMEERSCH (Prof. Dr. FUNDP) (tot 23 september 2008) en J.P. VINCKE (ere-bedrijfsrevisor)
Secretariaat: de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI

14.8.2. Helpdesk

De Stichting heeft als taak adviezen te verstrekken:

- aan bedrijfsrevisoren over onderwerpen met betrekking tot de revisorale opdrachten, in de zin van artikel 2, 17° van de gecoördineerde wet van 1953, tenzij ingevolge bijzondere omstandigheden het verlenen van een advies niet opportuun wordt geacht (litigieuze context, vragen van overwegend fiscale aard, enz.);
- aan derden, doch met de beperking dat niet wordt ingegaan op litigieuze vragen, controversiële vragen of op boekhoudkundige of fiscale vragen.

Vragen moeten steeds schriftelijk aan de Stichting worden voorgelegd (bij voorkeur via het vraagformulier dat beschikbaar is op de website).

De vraagstellers worden verzocht hun vraag zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven en hun standpunt mede te delen samen met de vraagstelling.

In 2008 werden er 193 adviezen gegeven (ten overstaan van 300 in 2007 en 215 in 2006).

De meest betekenisvolle adviezen worden gepubliceerd op de website van de Stichting (www.icci.be).

14.8.3. Publicaties

De Stichting heeft eveneens ten doel onder haar eigen verantwoordelijkheid objectieve en wetenschappelijke informatie over vraagstukken die het bedrijfsrevisoraat aanbelangen te verstrekken. De “institutionele” publicaties zoals het Vademecum, het Jaarverslag en de IBR-Berichten in het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy* ressorteren daarentegen onder de verantwoordelijkheid van de Raad van het Instituut en worden bijgevolg door het Instituut zelf uitgegeven.

In 2008 gaf de Stichting de volgende publicaties uit:

- de toegevoegde waarde van de audit
(auteur: Prof. Dr. Marleen WILLEKENS), ICCI, 2008, nr. 1;
- publieke sector en non-profitsector, interne controle en deugdelijk bestuur
(auteurs: J.-P. BOULANGER, J. CHRISTIAENS, F. CIARROCHI, P. COMHAIRE, L. GOLVERS, E. HAVRENNE, Ch. LANGENDRIES, N. LAUKENS, F. MAILLARD, B. THEUNISSEN, S. TUYTTEN, M. VANDERSMISSEN, K. VAN ECHELPOEL, H.J. VAN IMPE, J. VERSTRAETEN, M. WALGRAEVE en C. WEYMEERSCH), ICCI, 2008, nr. 2;
- bevestigingsbrief, leiding en bedrijfsrevisoren
(auteurs: I. DE POORTER, M. DE WOLF, J. FERLINGS, D. KROES, Ph. MAEYAERT en D. SCHOCKAERT), ICCI, 2008, nr. 3.

Bedrijfsrevisoren kunnen deze brochures downloaden vanop het extranet van het Instituut.

Niet-bedrijfsrevisoren kunnen de beschrijving en de inhoudstafel van de brochures bekijken op de website *Business & Economics* van de uitgeverij Die Keure die deze brochures bovendien uitgeeft in zijn reeks “*Audit Accountancy Tax*”⁽¹⁾.

A. De toegevoegde waarde van de audit

Wanneer men de “toegevoegde waarde van de audit” ter sprake brengt, wordt dit over het algemeen erkend zonder hieromtrent echter enige zekerheid te hebben. De studie die, op vraag van het Instituut, door Professor Marleen WILLEKENS van de Universiteit van Tilburg en de

(1) www.bande.be/NL/Reeksen.aspx?Banner=15596&sm=a_b.

KULeuven werd uitgevoerd legt, voor zover nodig, de nadruk op de toegevoegde waarde van de externe audit in zowel de grote ondernemingen als in de kleinere structuren die vrijwillig een beroep doen op een bedrijfsrevisor, voor alle *stakeholders* en dit dankzij een betere kwaliteit van de openbaar gemaakte informatie via de gecontroleerde jaarrekening. De studie is gebaseerd op een origineel statistisch onderzoek van een ruime streekproef van gepubliceerde al dan niet door commissarissen gecertificeerde jaarrekeningen.

B. Publieke sector en non-profitsector, interne controle en deugdelijk bestuur

Op 17 oktober 2008 organiseerde het Instituut een studiedag omtrent interne controle en deugdelijk bestuur in de publieke en non-profitsector.

De publicatie van de Stichting past in het kader van deze context en behandelt de uitdagingen en de perspectieven inzake bestuur en interne controle in deze sectoren met het oog op een efficiënter bestuur en meer betrouwbare financiële stromen.

De bedrijfsrevisor fungeert in de publieke sector en het verenigingsleven in de eerste plaats als factor en actor van transparantie. Maar door zijn ruime ervaring op het vlak van bestuur en interne controle kan de bedrijfsrevisor ook optreden als waardevol adviseur.

Deze publicatie vertrekt van ervaringen van zowel verantwoordelijken van non-profit, private of publieke organisaties als van bedrijfsrevisoren. De naar voren geschoven denkplaatjes zijn aangepast aan de huidige behoeften qua bestuur en interne controle van de publieke sector en het verenigingsleven.

C. Bevestigingsbrief, leiding en bedrijfsrevisoren

De door het Instituut op 24 november 2008 georganiseerde studiedag en het boek van de Stichting trachten de hierna vermelde aspecten van dit debat nader toe te lichten, met name het begrip controle-informatie, de documentatie van de controlewerkzaamheden en de aansprakelijkheid van de leiding en de bedrijfsrevisor.

De publicatie schetst de internationale context waarbinnen de vereiste van een informatiebrief kadert, licht de aansprakelijkheid van de onder-

tekenaar en van de geadresseerde toe en geeft een aantal voorbeelden van bevestigingsbrieven aangepast aan de jaarrekening van een vennootschap en van een vereniging, evenals aan de geconsolideerde jaarrekening van een groep.

14.8.4. Website

Sinds februari 2008 beschikt de Stichting over een eigen website: www.icci.be.

Naast algemene informatie over de Stichting kan men op de website een selectie van de relevante adviezen raadplegen. Deze adviezen zijn geklasseerd op thema.

14.8.5. Subcommissie Publicaties

<i>Voorzitter:</i>	de heer M. DE WOLF (bedrijfsrevisor)
<i>Leden:</i>	mevrouw M. WILLEKENS (Prof. Dr. KULeuven), de heren P.P. BERGER (bedrijfsrevisor) en Ch. VAN WYMEERSCH (Prof. Dr. FUNDP) (tot 23 september 2008)
<i>Secretariaat:</i>	de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI

Gedurende het jaar 2008 is de Subcommissie Publicaties van de Stichting tweemaal samengekomen.

De Subcommissie Publicaties heeft voornamelijk de volgende onderwerpen behandeld:

- evaluatie van het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy*;
- evaluatie publicaties 2008;
- planning publicaties in 2009.

XV

Hoofdstuk XV
TUCHT

15.1. Samenstelling van de tuchtinstanties

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen van de gecoördineerde wet van 1953 werd de samenstelling van de Tuchtcommissie gewijzigd.

Voortaan is de Tuchtcommissie samengesteld uit een voorzitter, rechter in functie op het moment van zijn benoeming in de Rechtbank van Koophandel, een lid dat niet behoort tot het beroep van bedrijfsrevisor en tenslotte een door de Raad van het Instituut aangeduide bedrijfsrevisor.

De Commissie van Beroep is samengesteld uit drie magistraten met als voorzitter een raadsheer bij het Hof van Beroep, en twee bedrijfsrevisoren verkozen door de algemene vergadering van het Instituut.

Derhalve is de meerderheid van iedere tuchtinstantie samengesteld uit leden die extern zijn aan het beroep.

Er wordt verwezen naar de pagina's 8 en 9 van onderhavig jaarverslag omtrent de exhaustieve samenstelling van de tuchtinstanties.

In de loop van het jaar 2008 heeft de Raad van het Instituut de bevoegde Ministers het feit in herinnering gebracht dat het nodig was te voorzien in de benoeming van verschillende leden van de tuchtinstanties waaronder de effectieve voorzitters van de Franstalige kamer van de Tuchtcommissie en de Commissie van beroep. De hoorzittingen van voormelde kamer werden voorlopig geleid door de plaatsvervangende voorzitter van de Tuchtcommissie.

De benoeming van de heren J. GILLARDIN, M.O. PARIS, L. DE DECKER, A. BUYSE in het koninklijk besluit van 19 september 2008 werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*⁽¹⁾.

Onmiddellijk heeft de Raad van het Instituut de bevoegde Ministers in herinnering gebracht dat er nog functies vacant bleven naar aanleiding van de tussengekomen benoemingen.

(1) Koninklijk besluit van 19 september 2008 tot benoeming van de voorzitter van de Franstalige tuchtcommissie en de leden van de Commissies van beroep van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten, *B.S.* 16 oktober 2008, p. 55308.

De Raad van het Instituut wenst alle leden van de tuchtinstanties te bedanken voor hun gewaardeerde samenwerking verleend gedurende het afgelopen jaar in het kader van het toezicht op de goede uitoefening van het beroep door de bedrijfsrevisoren.

15.2. Tuchtstatistieken

15.2.1. Uitspraken in 2008

De beslissingen van de tuchtinstanties voor het jaar 2008⁽¹⁾ (hetzij in eerste aanleg, hetzij in beroep) kunnen schematisch als volgt worden voorgesteld:

Tuchtuitspraken tegen bedrijfsrevisoren ⁽²⁾	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Waarschuwing	1			
Berisping	1			
Schorsing	3		5	
Gegronnd, maar geen sanctie	1			
Ongegrond of ingetrokken			2	
Schrapping	1			
Verbod bepaalde opdrachten te aanvaarden of verder te zetten				3
Tussenvonnissen	1			
Beroep ingetrokken			2	
Zonder voorwerp	1			1
Subtotaal	9	0	9	4
Totaal		9	13	

(1) Voor een overzicht van de tuchtuitspraken met aanduiding van trefwoorden, kan verwezen worden naar de website van het Instituut: www.ibr-ire.be (onder "Documentatie").

(2) Wanneer in eenzelfde dossier zowel de natuurlijke persoon als de rechtspersoon zijn gedagvaard en de sanctie die wordt uitgesproken is identiek, dan werd de sanctie slechts éénmaal geteld.

Hierna volgt een gedetailleerd overzicht van het aantal schorsingen dat in 2008 door de tuchtinstanties is uitgesproken.

Schorsingen uitgesproken in 2008	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Schorsing van 8 dagen	1		1	
Schorsing van 14 dagen	1		1	
Schorsing van 1 maand			1	
Schorsing van 2 maanden			1	
Schorsing van 8 maanden			1	
Schorsing van 1 jaar	1			
Subtotaal	3	0	5	0
Totaal	3		5	

15.2.2. Nieuwe dossiers

In de loop van 2008 heeft de Raad van het Instituut en/of de KVI beslist om 5⁽¹⁾ nieuwe dossiers aan de Tuchtcommissie (Nederlandstalige of Franstalige kamer) over te maken:

Deze vijf dossiers (4 N en 1 F) hebben betrekking op deontologische en/of technische inbreuken.

(1) Dit cijfer betreft de dossiers die door de Raad van het Instituut zijn goedgekeurd en aan de tuchtinstanties zijn overgemaakt; er wordt hierbij geen rekening gehouden met de tuchtverwijzingen die in de schoot van de Commissie van Toezicht of de Commissie Kwaliteitscontrole in voorbereiding zijn (*cf. supra*, hoofdstuk 6 en 7).

Hierna wordt een overzicht gegeven van het aantal tuchtdossiers dat de Raad van het Instituut aan de tuchtorganen tussen 1998 en 2008 heeft overgemaakt.

Jaar	Aantal ingediende dossiers
1998	9
1999	6
2000	2
2001	20
2002	37
2003	26
2004	34
2005	27
2006	26
2007	31
2008	5

15.2.3. Zittingen van de tuchtinstanties in 2008

De Nederlandstalige kamer van de Tuchtcommissie heeft in 2008 11 keer gezeteld.

In 2008 heeft de Franstalige kamer van de Tuchtcommissie één keer gezeteld (één halve dag).

De Nederlandstalige kamer van de Commissie van Beroep heeft 14 keer gezeteld.

In 2008 heeft de Franstalige kamer van de Commissie van Beroep zeven keer gezeteld.

15.3. Openbaarmaking van de kalender van de tuchtinstanties

Overeenkomstig artikel 24 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren zijn de tuchtinstanties ertoe gehouden om jaarlijks de kalender van hun zittingen vast te stellen.

Het Instituut heeft de vastgestelde kalenders van de zittingen openbaar gemaakt door deze *on line* te zetten op de website van het Instituut teneinde de vereisten van voormeld artikel 24 na te leven.

15.4. Ontmoeting met de tuchtinstanties

In 2008 heeft de Raad van het Instituut een ontmoeting georganiseerd die in het bijzonder door de leden van de tuchtinstanties werd gewaardeerd en die intussen een traditie is geworden.

De Voorzitter van het Instituut, Pierre P. BERGER, opende de vergadering met een welkomsttoespraak: *“Het bijzonder belang van de vergadering werd onderlijnd in het licht van de wijzigingen die het beroep van bedrijfsrevisor in België aanbelangen en van de gevolgen die ze hebben op het tuchtsysteem.”*.

Professor Bernard TILLEMAN becommentarieerde zijn analyse van de tuchtrechtspraak van de bedrijfsrevisoren in het jaar 2007 door tevens te verwijzen naar zijn nieuw boek *Vernieuwd tuchtrechtelijk statuut van de bedrijfsrevisor overzicht van de rechtspraak en adviespraktijk* (Die Keure, Brugge, 2008, 177 p.) dat het nieuwe tuchtrechtelijk statuut van de bedrijfsrevisoren behandelt. Verscheidene thema's werden aangesneden die zowel op de procedurele aspecten als op de inhoud betrekking hadden.

Bedrijfsrevisor Ludo CARIS, die eveneens lid is van de Nederlandstalige kamer van de Commissie van Beroep, gaf een overzicht van de nieuwe bepalingen betreffende de injunctie, de terechtwijzing en de voorlopige ordemaatregelen. Zowel de uiteenzetting van confrater CARIS als de uitwisseling van zienswijzen die erop volgden, lieten toe om bepaalde toepassingsproblemen aan het licht te brengen.

Tenslotte onderhield staphouder Pierre CORVILAIN de vergadering met algemene actualiteitsvragen die verband houden met het tuchtrecht en met de te verwachten evoluties in het licht van de rechtspraak van het Hof van Cassatie en van het Europees Hof van de Rechten van de Mens.

De werkvergadering werd beëindigd met een uitwisseling van bijzonder verrijkende standpunten omtrent verscheidene vragen die verband houden met de materie van het tuchtrecht.

15.5. Sanctie door de tuchtinstanties wegens het gebrek aan samenwerking tijdens het onderzoek van de Commissie van Toezicht of ter gelegenheid van de werkzaamheden van de Commissie Kwaliteitscontrole

De Nederlandstalige kamer van de Commissie van Beroep nam een beslissing waarbij ze het standpunt van het Instituut bevestigde op het vlak van de samenwerkings- en loyauteitsplicht waarvan de betrokken bedrijfsrevisor kennis dient te geven gedurende de voorbereidingsfase van een toezichts- of kwaliteitscontroledossier of gedurende de tuchtprocedure⁽¹⁾⁽²⁾.

De Commissie van Beroep achtte de houding van de bedrijfsrevisor onaanvaardbaar, die er enkel op gericht was om de ondertekening van de notulen van het tegensprekelijk onderhoud te weigeren of zonder enige commentaar de vaststellingen die werd gemaakt te verwerpen, teneinde te proberen de bewijskracht ervan te verminderen.

De Commissie van Beroep verduidelijkte dat de in de notulen opgenomen vermeldingen slechts kunnen worden tegengesproken, voor zover de betrokken bedrijfsrevisor op een gemotiveerde wijze kan aantonen op welk punt deze beweringen niet aan de werkelijkheid beantwoorden.

(1) Nederlandstalige kamer van de Tuchtcommissie van het IBR, 21 augustus 2008, nr. 0332/06/N.

(2) DU JARDIN J., "Principes généraux", in "*Le droit disciplinaire des ordres professionnels*", Larcier, Brussel, 2004, p. 24.

BIJLAGEN

GEMEENSCHAPPELIJKE VOORSTELLEN IBR / IAB / BIBF VOOR ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING (26 SEPTEMBER 2008)

De drie Instituten van de economische beroepen – IBR (bedrijfsrevisoren), IAB (accountants en belastingconsulenten) en BIBF (erkende boekhouders en boekhouders- fiscalisten):

- steunen de Europese strategie tot verbetering van het concurrentievermogen en vermindering van de administratieve lasten die op de ondernemingen wegen (Lissabon-strategie);
- hebben uitvoerige debatten en raadplegingen georganiseerd over hetgeen zowel op Europees als op Belgisch vlak binnen de activiteitsdomeinen van hun leden zou kunnen worden gedaan ten voordele van alle kleine of grote ondernemingen met of zonder winsttoegmerk;
- benadrukken de toegevoegde economische waarde van een begrijpelijke, toegankelijke en multifunctionele financiële verslaggeving;
- leggen de nadruk op het fundamentele belang van het verband tussen de beperkte aansprakelijkheid en de financiële transparantie, teneinde de economie te beschermen tegen de risico's van het systeem;

en richten daarom de volgende voorstellen tot:

a) de Europese autoriteiten:

- de kleine ondernemingen toestaan om een verkorte toelichting bij hun jaarrekening te publiceren die enkel volgende elementen moet bevatten: het aantal en de kost van de tewerkgestelde personen (gespreid over het grondgebied van de lidstaat en daarbuiten) en van de verwezenlijkte bruto-investeringen en -desinvesteringen vermeldt, alsook een samenvatting bevat van de waarderingsregels en de vermelding van de elementen, zelfs buiten balans, die nuttig zijn voor een beter begrip van de jaarrekening; in voorkomend geval de financiële staten van de kleine ondernemingen uniformiseren in de vorm van een uniek, elektronisch en meertalig schema;
- de financiële transparantie van de ondernemingen verheffen tot een prioriteit van het buitenlands beleid van de EU;
- de uitbreiding van de elektronische financiële verslaggeving bij de lidstaten aanmoedigen, desgevallend in de vorm van pilootprojecten (zie de Belgische Balanscentrale, XBRL, enz.);
- de financiële staten van de ondernemingen begrijpelijker maken via lezers in andere talen door meer gebruik te maken van de XBRL-technologie en
- taxonomie;
- op het vlak van de statistieken betreffende de ondernemingen slechts eisen dat de lidstaten datgene meedelen wat kan worden afgeleid uit de gepubliceerde rekeningen of andere bronnen die geen *ad hoc* verklaring vanwege de ondernemingen vergen en de eisen van de verschillende directoraten-generaal van de Commissie op dat vlak beter op elkaar afstemmen;

- de lidstaten die de letter en/of de geest van de Europese wetgeving inzake financiële transparantie niet naleven, actief vervolgen voor het Hof van Justitie;

b) de Belgische autoriteiten:

- de programma's voor fiscale controle van de ondernemingen aanpassen volgens de kwaliteit van de jaarrekening: regelmatig gepubliceerde rekeningen opgemaakt met de hulp van een erkende specialist en/of gecontroleerd door een commissaris zouden minder zwaar gecontroleerd moeten worden (op hun regelmaat en/of hun intensiteit);
- de elementen die niet door de Europese wetgeving zijn opgelegd, verwijderen uit de verplichte schema's van de jaarrekening (inclusief de sociale balans) vooral wanneer ze concurrentiële nadelen voor de Belgische ondernemingen kunnen teweegbrengen;
- een raadpleging opstarten om de economische en financiële informatie die aan de ondernemingsraad of aan het CPBW moet worden overgemaakt te moderniseren, de relevante elementen uit de huidige sociale balans erin opnemen en ze, bij voorkeur elektronisch, linken aan de door de openbare overheid gewenste statistieken;
- de sectorale boekhoudkundige regelgevingen die momenteel in de non-profitsector bestaan afschaffen, en zodoende enkel het algemeen stelsel en het vereenvoudigde stelsel te handhaven;
- de bekendmaking van een vermelding van neerlegging van de jaarrekening in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad afschaffen;
- de bekendmaking van informatie die men thans moet meedelen in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad en/of aan de Kruispuntbank van Ondernemingen in de jaarrekening opnemen voor zover dat door het Europees recht is toegestaan (bijvoorbeeld: benoeming van bestuurders tijdens de jaarlijkse algemene vergadering);
- de ondernemingen toestaan om op een beveiligde elektronische wijze bepaalde gegevens die hen aanbelangen rechtstreeks te wijzigen in de Kruispuntbank van Ondernemingen en de bekendmakingsplicht in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad van de in de KBO opgeslagen informatie die krachtens het Europees recht niet op papier moet worden gepubliceerd, afschaffen;
- het verbod voor de administraties om informatie bij de ondernemingen op te vragen, uitbreiden en efficiënter maken (aan de hand van een gepast sanctiesysteem) wanneer deze kan worden teruggevonden in de gepubliceerde jaarrekening (openbare aanbestedingen, erkenning van coöperatieven, bijlagen bij de belastingaangiften, enz.);
- het garanderen van een betere rechtvaardigheid tussen de stipte indieners, de laattijdige indieners en de niet-indieners van de jaarrekeningen;
- in een vaste indieningsdatum voor de fiscale aangiften voorzien;
- het mandaat dat aan een beroepsexpert, lid van één van de Instituten, wordt gegeven, tegenstelbaar maken aan de administraties via een vermelding in de jaarrekening;
- de kredietinstellingen die dit wensen toestaan om hun jaarrekening volgens de IFRS-normen openbaar te maken, vergezeld van een coördinatiestaat met de interne Belgische regelgeving die bij de belastingaangifte moet worden gevoegd;
- de snelle invordering van niet betwiste schuldvorderingen vergemakkelijken (herziening van de rechtsprocedure);
- de wetgeving op de voorrechten en zekerheden moderniseren, meer bepaald door de voorrechten van de fiscale en sociale administraties in de tijd te beperken.

GEDRAGSLIJNEN INZAKE DE BEROEPSRELATIES TUSSEN DE LEDEN VAN HET IBR, HET IAB EN HET BIBF

“Overwegende:

Dat de drie Instituten duidelijk hun wil hebben uitgedrukt om de evenwichtige interprofessionele relaties tussen hun leden te promoten;

Dat deze wil zal worden gerealiseerd door middel van een coherente en systematische toepassing van de confraterniteitsprincipes;

Dat deze principes toegepast moeten worden op de relaties tussen de leden van de drie Instituten op het vlak van de boekhoudkundige expertise (intern en/of extern), van de boekhouding en van de fiscaliteit, alsook, voor zover de wet zich hier niet tegen verzet, van de wettelijke controleopdrachten;

Dat deze principes evenwel als zodanig niet van toepassing zijn op de relaties tussen de leden van eenzelfde Instituut, in de mate waarin meer specifieke aanvullende regels zijn voorzien;

Dat de drie Instituten hebben beslist een ontwerp van gedragslijnen voor advies over te maken aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen;

Dat deze beslissing respectievelijk werd genomen door:

- *de Nationale Raad van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten op 24 september 2004;*
- *de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren op 29 oktober 2004;*
- *de Raad van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten op 6 december 2004;*

Dat rekening werd gehouden met het advies van 19 juli 2005 van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen betreffende deze gedragslijnen;

Dat deze gedragslijnen de plichtenleer van de respectievelijke Instituten, vastgesteld bij de koninklijke besluiten van 10 januari 1994 (IBR), 23 december 1997 (BIB – thans BIBF) en 1 maart 1998 (IAB), nader invullen en derhalve steeds dienen gelezen te worden in overeenstemming met deze reglementaire bepalingen;

Dat deze gedragslijnen de bestaande deontologische aanbevelingen betreffende de wederzijdse relaties in het kader van de beroepsuitoefening die van kracht waren enerzijds het IDAC (nu het IAB) en het BIB (thans BIBF), alsook deze die van kracht waren tussen het IDAC (thans IAB) en het IBR, vervangen;

Dat deze gedragslijnen werden goedgekeurd door:

- *de Nationale Raad van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten op 21 maart 2008;*
- *de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op 11 april 2008;*
- *de Raad van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten op 5 mei 2008.*

Dat deze gedragslijnen van kracht worden op 1 juni 2008;

DEFINITIES

De woorden “leden van een ander Instituut” verwijzen naar de leden van het IBR, het IAB en het BIBF.

Een “niet-permanente controleopdracht” is een opdracht, voorzien door of krachtens de wet, die geen commissarismandaat is, die erin bestaat financiële informatie te controleren en die resulteert in een verslag waarvan derden, volledig of gedeeltelijk, kennis kunnen nemen.

De “gewoonlijke raadgever” is degene die op recurrente wijze dienstverleningen verricht zoals vermeld in artikel 183ter van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen.

Een “recurrente opdracht” is de assisterende of raadgevende opdracht die voortvloeit uit een overeenkomst van onbepaalde duur, of uit herhaalde overeenkomsten van bepaalde duur waarvan de totale looptijd één jaar overschrijdt.

De “entiteit” is de rechtspersoon of natuurlijke persoon voor wie een opdracht wordt uitgevoerd.

Bijl. 2

EERSTE PRINCIPE – AANVAARDING VAN EEN CONTROLEOPDRACHT

Alvorens een niet-permanente controleopdracht te aanvaarden, mag de bedrijfsrevisor of de externe accountant – noch hijzelf, noch een persoon met wie hij beroepshalve in samenwerkingsverband staat –, zich in een situatie bevinden of hebben bevonden in de loop van de twee jaren voorafgaand aan de opdracht die zijn onafhankelijkheid in vraag stelt in de entiteit die het voorwerp uitmaakt van de controleopdracht.

TWEEDE PRINCIPE – AANVAARDING VAN EEN RAADGEVENDE OPDRACHT

Na het uitvoeren van een niet-permanente controleopdracht in een entiteit waarvan een lid van een ander Instituut de gewoonlijke raadgever is, dient de bedrijfsrevisor of externe accountant die de controle heeft uitgevoerd, alsook elke persoon met wie deze laatste beroepshalve een samenwerkingsverband heeft, zich te onthouden het lid van het ander Instituut op te volgen in zijn functie van gewoonlijke raadgever in deze entiteit. Deze verzaking loopt twee jaar na de datum van de ondertekening van het verslag. Deze verzaking betreft geen aanvaarding van een nieuwe controleopdracht.

DERDE PRINCIPE – MENINGSVERSCHIL

Wanneer het lid van een Instituut, dat geen commissarismandaat bekleedt, op aanzienlijke wijze de werkzaamheden of de attestering van een lid van een ander Instituut in vraag stelt, zal hij steeds zorgvuldig en omzichtig handelen. Onverminderd meer specifieke of tegengestelde wettelijke of reglementaire bepalingen (met name op het vlak van het beroepsgeheim), zal hij de betrokkene, vóór elke mededeling aan de entiteit, bij voorkeur schriftelijk in kennis stellen van de punten waarover het meningsverschil gaat. Het lid van het andere Instituut wiens werkzaamheden of attesteringen in vraag worden gesteld, dient onmiddellijk de geformuleerde opmerkingen te onderzoeken en een met zorg en voorzichtigheid opgesteld antwoord te verschaffen. De ene en/of andere beroepsbeoefenaar zullen, indien nodig, het advies van een confrater of raadsman inwinnen.

VIERDE PRINCIPE – CONTACTEN MET DE VOORGANGER

Zonder afbreuk te doen aan de aan de commissaris voorbehouden wettelijke opdrachten en aan de specifieke dentologische bepalingen eigen aan elk Instituut, dient het lid van een Instituut, vooraleer een opdracht te aanvaarden, de entiteit te ondervragen over het feit dat een lid van een ander Instituut deze opdracht vervult of vervuld heeft in de loop van de 12 vorige maanden.

Zonder afbreuk te doen aan de aan de commissaris voorbehouden wettelijke opdrachten, dient het lid van een Instituut dat wordt gevraagd om binnen een termijn van 12 maanden een lid van een ander Instituut op te volgen binnen dezelfde opdracht, voorafgaand contact op te nemen met zijn voorganger, zelfs indien de opvolging niet onmiddellijk plaatsvindt. Het lid van het ander Instituut dient, in de mate waarin het beroepsgeheim zich hiertegen niet verzet, zijn opvolger in kennis te stellen van alle elementen die, indien de betrokken opvolger hiervan op de hoogte was, hem ertoe zouden kunnen leiden de opdracht te weigeren.

De contacten tussen voorganger en opvolger zullen van die aard zijn dat een bewijs kan worden geleverd van de naleving van voornoemde gedragslijnen.

VIJFDE PRINCIPE – ONBETAALDE ERELONEN

Onverminderd de striktere deontologische bepalingen eigen aan elk beroep, is de opvolger gehouden te informeren naar de betaling van de verschuldigde en onbetwiste erelonen van zijn voorganger. Desgevallend dient de opvolger er bij de entiteit op aan te dringen deze erelonen te betalen.

ZESDE PRINCIPE – OVERDRACHT VAN HET DOSSIER

Onverminderd de bepalingen inzake het beroepsgeheim, dient de voorganger, onverwijld en losstaand van de betaling van zijn erelonen, alle documenten, ongeacht de drager, eigendom van de cliënt, alsook deze die vallen onder de wederzijdse confraternele bijstand en hoffelijkheid, ter beschikking te stellen van de entiteit of van het lid van een ander Instituut dat hem opvolgt.

De voorganger dient een inventaris op te maken in tweevoud, die door hem en zijn geldig gevolmachtigde opvolger of door de entiteit zullen worden gedateerd en getekend”.

